

Sektor non-profit w 2020 r.

Stowarzyszenia, fundacje, społeczne podmioty wyznaniowe, samorząd gospodarczy i zawodowy

The non-profit sector in 2020

Associations, foundations, faith-based charities, business and professional associations

Sektor non-profit w 2020 r.

Stowarzyszenia, fundacje, społeczne podmioty wyznaniowe, samorząd gospodarczy i zawodowy

The non-profit sector in 2020

Associations, foundations, faith-based charities, business and professional associations

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Departament Badań Społecznych GUS, Urząd Statystyczny w Krakowie

Social Surveys Department Statistics Poland, Statistical Office in Kraków

pod kierunkiem

supervised by

Karoliny Goś-Wójcickiej

Zespół autorski

Editorial team

Krzysztof Borysiak, Anna Fediuk, Katarzyna Jarębska, Izabela Jajkiewicz, Mateusz Kolmaga, Ewelina Kielińska, Anna Knapp, Edyta Makowska-Belta, Luiza Organek (ISKK), Remigiusz Pluta, Urszula Stasiak-Jaśkiewicz, Jan Świątek

Prace redakcyjne

Editorial works

Tomasz Sekuła, Szymon Wozniak

Skład, łamanie i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Beata Brzezińska, Beata Lipińska, Paweł Luty, Aleksandra Paprocka

ISBN 978-83-67087-11-7

Publikacja dostępna na stronie internetowej

Publication available on website

stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

00-925 WARSZAWA, AL. NIEPODLEGŁOŚCI 208.

Informacje w sprawach sprzedaży publikacji — tel. (22) 608 32 10, 608 38 10

Przedmowa

Publikacja „Sektor non-profit w 2020 r. Stowarzyszenia, fundacje, społeczne podmioty wyznaniowe, samorząd gospodarczy i zawodowy” przygotowana przez zespół pracowników Wydziału Badań i Analiz Gospodarki Społecznej Departamentu Badań Społecznych GUS oraz Ośrodka Badania Gospodarki Społecznej Urzędu Statystycznego w Krakowie wpisuje się w cykl wydawnictw GUS prezentujących wyniki badań potencjału społeczno-ekonomicznego sektora non-profit.

Opracowanie odpowiada na wzrastające zainteresowanie problematyką społeczeństwa obywatelskiego, a także dostarcza danych niezbędnych do oceny realizacji polityk publicznych dotyczących rozwoju ekonomii społecznej oraz kapitału społecznego, a ponadto służy monitorowaniu sytuacji organizacji pozarządowych objętych ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Tegoroczna edycja publikacji została wzbogacona o analizę kół gospodyń wiejskich.

Studium kompleksowo opisuje wyniki badania „Stowarzyszenia, fundacje, samorząd gospodarczy i zawodowy oraz społeczne jednostki wyznaniowe”, pochodzące ze sprawozdań GUS o symbolach SOF-1 i SOF-4s za 2020 r., uzupełnionych danymi z Instytutu Statystyki Kościoła Katolickiego SAC im. ks. prof. Witolda Zdaniewicza na temat przyparafialnych organizacji kościoła katolickiego.

Publikacja składa się z trzech rozdziałów analitycznych przedstawiających kolejno: charakterystykę sektora non-profit i jego potencjał, zróżnicowania terytorialne, a także kluczowe zmiany jakie zaszły w ramach tego sektora w latach 2010-2020. Dodatkowo w tym wydaniu autorzy opisali wpływ pandemii COVID-19 na sytuację trzeciego sektora oraz zaangażowanie organizacji w niwelowanie społecznych skutków pandemii.

Dziękujemy przedstawicielom organizacji, którzy sumiennie wywiązują się z obowiązku ustawowego i wypełniają sprawozdania statystyczne. Dzięki Państwa zrozumieniu mogliśmy opracować szeroki i precyzyjny zakres danych.

Planując dalszy rozwój badań statystycznych w obszarze gospodarki społecznej będziemy wdzięczni za Państwa sugestie dotyczące zawartości opracowania oraz zakresu prowadzonych przez nas badań statystycznych. Mamy nadzieję, że niniejsza publikacja będzie służyć jako cenne źródło informacji o działalności organizacji non-profit w Polsce.

Dyrektor
Departamentu Badań Społecznych GUS

dr Piotr Łysoń

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Krakowie

Agnieszka Szlubowska

Prezes
Głównego Urzędu Statystycznego

dr Dominik Rozkrut

Preface

Publication "The non-profit sector in 2020. Associations, foundations, faith-based charities, business and professional associations" prepared by a team of employees of the Social Economy Research and Analysis Department of the Social Research Department of Statistics Poland and the Social Economy Research Center of the Statistical Office in Krakow corresponds to the series of publications by Statistics Poland presenting survey results concerning social and economic potential of the non-profit sector.

The study constitutes a response to the growing interest in civil society issues, as well as provides the data necessary for assessment of implementation of public policies concerning support for social economy and social capital, and what is more, it serves for monitoring of the situation in non-governmental organizations covered by the Act on public benefit activity and volunteerism. This year's issue of the publication was enriched with an analysis of rural housewives' clubs.

This study comprehensively describes the results of the study "Associations, foundations, business and professional associations and faith-based charities", that originate from the SOF-1 and SOF-4s reports for 2020 of the Statistics Poland, supplemented with data from the Institute for Catholic Church Statistics SAC on the Catholic parish-based organizations.

The publication consists of three analytical chapters presenting the following: the characteristics of the non-profit sector and its potential, territorial differentiation, as well as key changes that took place within this sector in 2010-2020. In addition, in this issue of the publication the authors described the impact of the COVID-19 pandemic on the situation of third sector in Poland and organizations involvement in reducing the social effects of the pandemic.

We are grateful to the representatives of organizations who diligently fulfill their statutory obligation and complete statistical reports. Thanks to your understanding, we were able to develop a broad and precise scope of the data.

Planning the further development of statistical surveys in the scope of social economy, we will be grateful for your suggestions concerning the content of the study and the scope of the statistical surveys conducted by us. We hope that this publication will be a valuable source of knowledge on activities of non-profit organizations in Poland.

Director
of Social Surveys Department
Statistics Poland

Piotr Łysoń, Ph.D.

Director
of the Statistical Office in Krakow

Agnieszka Szlubowska

President
Statistics Poland

Dominik Rozkrut Ph.D.

Spis treści

Contents

Przedmowa	3
Preface	4
Spis treści	5
Contents	
Spis tablic	7
List of tables	
Spis wykresów	9
List of charts	
Spis map	14
List of maps	
Objaśnienia znaków umownych	16
Symbols	
Ważniejsze skróty	16
Major abbreviations	
Synteza	18
Executive summary	23
Rozdział 1. Charakterystyka i potencjał organizacji non-profit	28
Chapter 1. Characteristics and potential of non-profit organizations	
1.1. Liczba i rodzaje organizacji	28
1.1. Number and types of organizations	
1.2. Dziedziny działalności statutowej	30
1.2. Fields of activity	
1.3. Założyciele i wiek organizacji	32
1.3. Founders and age of organizations	
1.4. Zasięg prowadzonej działalności	37
1.4. Territorial scope of activity	
1.5. Rodzaje i formy działalności	40
1.5. Types and forms of activity	
1.6. Odbiorcy działalności statutowej	46
1.6. Recipients of mission-related activity	
1.7. Baza członkowska	55
1.7. The membership base	
1.8. Bariery działania	62
1.8. Barriers to activity	
1.9. Praca płatna	64
1.9. Labour resource	
1.10. Praca społeczna i inne rodzaje pracy	82
1.10. Volunteer work and other types of work	
1.11. Przychody	89
1.11. Revenues	
1.12. Koszty prowadzonej działalności i wynik finansowy	98
1.12. Costs of conducted activity and financial result	
1.13. Środki trwałe i nakłady inwestycyjne	103
1.13. Fixed assets and investment outlays	
1.14. Pożyczki, kredyty	107
1.14. Loans, credits	

1.15. Sytuacja organizacji non-profit w związku z epidemią COVID-19	110
1.15. Situation of non-profit organizations related to the COVID-19 epidemic	
Rozdział 2. Zróżnicowanie terytorialne organizacji sektora non-profit	122
Chapter 2. Territorial differentiation of non-profit sector organizations	
2.1. Lokalizacja i dostępność organizacji	122
2.1. Location and availability of the organizations	
2.2. Charakterystyka prowadzonej działalności	138
2.2. Characteristics of the activity	
2.3. Członkostwo i praca społeczna	141
2.3. Memberships and voluntary work	
2.4. Praca płatna	143
2.4. Paid work	
2.5. Przychody z działalności	145
2.5. Revenues	
2.6. Wybrane dane z wyodrębnieniem największych miast Polski	149
2.6. Selected data including the largest cities in Poland	
Rozdział 3. Kluczowe zmiany w sektorze non-profit w latach 2010-2020	152
Chapter 3. Key changes in non-profit sector from 2010 to 2020	
3.1. Liczba i rodzaje organizacji	152
3.1. Number and type of organizations	
3.2. Charakterystyka prowadzonej działalności	154
3.2. Characteristics of conducted activity	
3.3. Baza członkowska	158
3.3. The membership base	
3.4. Zasoby pracy	161
3.4. Labour resources	
3.5. Przychody z działalności	170
3.5. Operating income	
3.6. Bariery działania	173
3.6. Barriers to activity	
Uwagi metodologiczne	176
Methodological notes	
Podstawowe wyjaśnienia metodologiczne	176
Basic methodological explanations	
Źródła danych wykorzystywane w publikacji	178
Sources of data used in the publication	

Spis tablic

List of tables

1.1.	Odsetek rejestrowych organizacji non-profit według rodzaju założyciela w 2020 r.	33
1.1.	Register non-profit organizations by founders in 2020	
1.2.	Odsetek rejestrowych organizacji non-profit w poszczególnych dziedzinach działalności według rodzaju założyciela w 2020 r.	34
1.2.	Register non-profit organizations in field of activity by founders in 2020	
1.3.	Struktura przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego w wybranych dziedzinach działalności według maksymalnego zasięgu ich działania w 2020 r.	39
1.3.	Structure of Catholic parish-based organizations in fields of activity by the maximum territorial scope of activity in 2020	
1.4.	Struktura rejestrowych organizacji non-profit według rodzaju działalności prowadzonej w 2020 r.	41
1.4.	Structure of register non-profit organizaions by types of activity conducted in 2020	
1.5.	Odsetek rejestrowych organizacji non-profit według form działalności statutowej w 2020 r. ...	45
1.5.	Percentage of register non-profit organizations by forms of mission-related activity in 2020	
1.6.	Odbiorcy bezpośrednich i systematycznych działań organizacji non-profit w 2020 r.	49
1.6.	Recipients of direct and systematic activities of non-profit organizations in 2020	
1.7.	Rejestrowe organizacje non-profit prowadzące bezpośrednie i systematyczne działania na rzecz osób fizycznych według grup odbiorców w 2020 r.	51
1.7.	Register non-profit organizations conducting direct and systematic activities for natural persons by groups of recipients in 2020	
1.8.	Odsetek organizacji non-profit podejmujących poszczególne rodzaje działań na rzecz osób fizycznych w 2020 r.	52
1.8.	Percentage of non-profit organizations acting particular forms of activity addressed to individual recipients in 2020	
1.9.	Członkostwa osób fizycznych w organizacjach non-profit według rodzaju organizacji w 2020 r.	58
1.9.	Memberships of natural persons in the non-profit organizations by types of organization in 2020	
1.10.	Osoby zatrudnione w rejestrowych organizacjach non-profit według rodzaju organizacji w 2020 r.	68
1.10.	Persons employed in register non-profit organizations by the type of organization in 2020	
1.11.	Osoby narażone na wykluczenie społeczne, zatrudnione w rejestrowych organizacjach non-profit według rodzaju organizacji na 31.12. 2020 r.	75
1.11.	Persons at risk of social exclusion employed in register non-profit organizations by the type of organization as of 31.12.2020	
1.12.	Przeciętne zatrudnienie w rejestrowych organizacjach non-profit w 2020 r.	77
1.12.	Average paid employment in register non-profit organizations in 2020	
1.13.	Osoby zatrudnione na umowy cywilnoprawne w rejestrowych organizacjach non-profit według rodzaju organizacji w 2020 r.	79
1.13.	Persons employed on the basis of civil law contracts in register non-profit organizations by the type of organization in 2020	
1.14.	Umowy cywilnoprawne w rejestrowych organizacjach non-profit w przeliczeniu na etaty według rodzaju organizacji w 2020 r.	80
1.14.	Persons employed on the basis of civil law contracts in register non-profit organizations by the type of organization in 2020	

1.15.	Osoby pracujące społecznie w organizacjach non-profit według rodzaju organizacji w 2020 r.	84
1.15.	Volunteers in non-profit organizations by type of organization in 2020	
1.16.	Przychody rejestrowych organizacji non-profit w 2020 r.	91
1.16.	Revenues of register non-profit organizations in 2020	
1.17.	Źródła przychodów rejestrowych organizacji non-profit w 2020 r.	96
1.17.	Sources of revenues of register non-profit organizations in 2020	
1.18.	Rejestrowe organizacje non-profit korzystające z poszczególnych źródeł przychodów w 2020 r.	97
1.18.	Register non-profit organizations using specific sources of revenues of in 2020	
1.19.	Koszty rejestrowych organizacji non-profit w 2020 r.	99
1.19.	Costs of register non-profit organizations in 2020	
1.20.	Struktura kosztów rejestrowych organizacji non-profit w 2020 r.	101
1.20.	Structure of costs of register non-profit organizations in 2020	
1.21.	Środki trwałe i nakłady inwestycyjne w 2020 r.	106
1.21.	Fixed assets and investment outlays in 2020	
1.22.	Rejestrowe organizacje non-profit, które zaciągnęły pożyczkę lub kredyt w 2020 r.	108
1.22.	Register non-profit organizations with loans or credits in 2020	
1.23.	Rejestrowe organizacje non-profit według celu przeznaczenia środków finansowych z pożyczki lub kredytu w 2020 r.	109
1.23.	Register non-profit organizations by the purpose of allocating funds from loan or credit in 2020	
2.1.	Rodzaj organizacji, członkostwo i praca społeczna, praca płatna oraz przychody i koszty w wybranych największych miastach Polski w 2020 r.	150
2.1.	Type of organization, membership and voluntary work, paid work, revenues and costs in the chosen biggest Polish cities in 2020	
1.	Liczba jednostek w badaniu na formularzu SOF-1 według rodzaju organizacji za 2020 r.	179
1.	Number of units in the SOF-1 survey according to the type of organization for 2020	
2.	Liczba jednostek w badaniach na formularzach SOF-4s według rodzaju organizacji za 2020 r.	180
2.	Number of units in the SOF-4s survey according to the type of organization for 2020	
3.	Realizacja badań sektora non-profit według formularzy za 2020 r.	181
3.	Conducted surveys from the SOF series for 2020 according to forms	
4.	Kompletność badań sektora non-profit według formularzy i rodzajów organizacji za 2020 r.	182
4.	Completeness of surveys of the SOF series according to forms and types of organization for 2020	
5.	Realizacja badania spisowego organizacji przyparafialnych za 2018 r.	184
5.	Conducted census survey of parish organizations for 2018	
6.	Struktura operatu oraz wylosowanej próby według wielkości parafii w 2020 r.	185
6.	Structure of sampling frame and random sample according to size of parish in 2020	
7.	Struktura operatu oraz wylosowanej próby według charakteru parafii w 2020 r.	185
7.	Structure of sampling frame and random sample according to character of parish in 2020	
8.	Struktura operatu oraz wylosowanej próby według typu parafii w 2020 r.	185
8.	Structure of sampling frame and random sample according to type of parish in 2020	
9.	Realizacja badania reprezentacyjnego według wielkości parafii w 2020 r.	186
9.	Conducted representative survey according to size of parish in 2020	

Spis wykresów

List of charts

1.1.	Liczba organizacji non-profit według rodzaju organizacji w 2020 r.	29
1.1.	Number of non-profit organizations by type in 2020	
1.2.	Liczba rejestrowych organizacji non-profit według głównej dziedziny działalności w 2020 r. ...	30
1.2.	Number of register non-profit organizations by main field of activity in 2020	
1.3.	Struktura rejestrowych organizacji non-profit według liczby wskazanych dziedzin działalności w 2020 r.	31
1.3.	Structure of register non-profit organizations by number of fields of activity in 2020	
1.4.	Odsetek przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego według głównej dziedziny działalności w 2020 r.	32
1.4.	Catholic parish-based organizations by main field of activity in 2020	
1.5.	Struktura rejestrowych organizacji non-profit według klas wieku organizacji w 2020 r.	35
1.5.	Structure of register non-profit organizations by age class in 2020	
1.6.	Struktura rejestrowych organizacji non-profit w poszczególnych dziedzinach działalności według klas wieku organizacji w 2020 r.	36
1.6.	Structure of register non-profit organizations in fields of activity by age class in 2020	
1.7.	Struktura rejestrowych organizacji non-profit według maksymalnego zasięgu ich działania w 2020 r.	37
1.7.	Structure of register non-profit organizations by maximum territorial scope of activity in 2020	
1.8.	Struktura rejestrowych organizacji non-profit w poszczególnych dziedzinach działalności według maksymalnego zasięgu ich działania w 2020 r.	38
1.8.	Structure of register non-profit organizations in fields of activity by maximum territorial scope of activity in 2020	
1.9.	Najczęściej wskazywane dziedziny odpłatnej działalności statutowej i działalności gospodarczej prowadzonej przez rejestrowe organizacje non-profit w 2020 r. według działów PKD.	43
1.9.	The most frequently indicated fields of paid mission-related activity and business activity conducted by register non-profit organizations in 2020 by NACE division	
1.10.	Struktura rejestrowych organizacji non-profit według rodzaju działań na rzecz odbiorców w 2020 r.	47
1.10.	Structure of register non-profit organizations by type of activity for recipients in 2020	
1.11.	Organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego działające bezpośrednio na rzecz osób fizycznych według rodzaju odbiorcy w 2020 r.	50
1.11.	Business and professional associations conducting direct activities for natural persons by groups of recipients in 2020	
1.12.	Organizacja imprez masowych przez stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, fundacje i społeczne podmioty wyznaniowe w 2020 r.	55
1.12.	Organization of mass events by associations and similar social organizations, foundations and faith-based charities in 2020.	
1.13.	Struktura liczby członkostw osób fizycznych i liczby rejestrowych organizacji non-profit w 2020 r.	57
1.13.	Structure of the number of memberships of natural persons and the number of register non-profit organizations in 2020	
1.14.	Organizacje non-profit zrzeszające osoby fizyczne, w których opłacano składki członkowskie i członkowie opłacający składki w 2020 r.	60
1.14.	Non-profit organizations associating natural persons in which membership dues were paid and dues-paying members in 2020	

1.15.	Odsetek rejestrowych organizacji non-profit zrzeszających osoby prawne według rodzaju organizacji w 2020 r.	61
1.15.	Percentage of register non-profit organizations associating legal persons by types of organization in 2020	
1.16.	Rejestrowe organizacje non-profit według rodzaju zgłaszanych problemów w prowadzeniu działalności w 2020 r.	62
1.16.	Register non-profit organizations by the type of reported problems in activity in 2020	
1.17.	Organizacje non-profit zgłaszające występowanie przynajmniej jednej bariery w prowadzeniu działalności według rodzaju organizacji w 2020 r.	63
1.17.	Non-profit organizations reporting at least one barrier to activity in 2020 by type of organizations	
1.18.	Struktura rejestrowych organizacji non-profit według klas zatrudnienia w 2020 r.	65
1.18.	Structure of register organizations by employment classes in 2020	
1.19.	Struktura rejestrowych organizacji non-profit według głównej dziedziny działalności i klas zatrudnienia w 2020 r.	66
1.19.	Structure of register organizations by main field of activity and employment classes in 2020	
1.20.	Struktura osób zatrudnionych w rejestrowych organizacjach non-profit według wymiaru czasu pracy i płci w 2020 r.	67
1.20.	Structure of employed persons in register non-profit organizations on a full-time basis by sex in 2020	
1.21.	Odsetek rejestrowych organizacji non-profit, które wypłacały wynagrodzenie minimalne oraz odsetek osób zatrudnionych w ramach stosunku pracy, które je otrzymywały na dzień 31.12. 2020 r.	69
1.21.	Percentage of register non-profit organizations that paid minimum salary and the percentage of those in employment who were in receipt of minimum wage as of 31.12.2020	
1.22.	Odsetek kobiet wśród osób zatrudnionych w rejestrowych organizacjach non-profit na podstawie stosunku pracy w dniu 31.12.2020 r.	70
1.22.	Percentage of women among employed persons in register non-profit organizations on the basis of employment contract as of 31.12.2020	
1.23.	Odsetek osób w wieku emerytalnym wśród osób zatrudnionych w rejestrowych organizacjach non-profit w dniu 31.12.2020 r.	71
1.23.	Percentage of persons in retirement age among employed persons in register non-profit organizations as of 31.12.2020	
1.24.	Odsetek osób z orzeczoną niepełnosprawnością wśród osób zatrudnionych w rejestrowych organizacjach non-profit w dniu 31.12.2020 r.	72
1.24.	Percentage of persons with legal confirmation of disability among employed persons in register non-profit organizations as of 31.12.2020	
1.25.	Struktura osób zatrudnionych w rejestrowych organizacjach non-profit, których wynagrodzenie było dofinansowane z PFRON w grudniu 2020 r.	73
1.25.	Structure of persons employed on the basis of employment contract in register non-profit organizations, whose salary was co-financed by PFRON in December 2020	
1.26.	Odsetek rejestrowych organizacjach non-profit zatrudniających osoby narażone na wykluczenie społeczne na 31.12. 2020 r.	74
1.26.	Percentage of register non-profit organizations employing persons at risk of social exclusion as of 12 31.12.2020	
1.27.	Struktura pracy płatnej według rodzaju organizacji w 2020 r.	81
1.27.	Structure of paid work by the type of organization in 2020	
1.28.	Struktura rejestrowych organizacji non-profit i osób pracujących społecznie w 2020 r.	83
1.28.	Structure of register non-profit organizations and volunteers in 2020	

1.29.	Odsetek członków pracujących społecznie w ogólnej liczbie pracujących społecznie oraz wśród liczby członków rejestrowych organizacji non-profit w 2020 r.	85
1.29.	Percentage of members volunteering among total volunteers and among number of members of register non-profit organizations in 2020	
1.30.	Odsetek kobiet i mężczyzn wśród osób pracujących społecznie według głównej dziedziny działalności statutowej rejestrowych organizacji non-profit w 2020 r.	87
1.30.	Percentage of women and men among volunteers by main field of activity of register non-profit organizations in 2020	
1.31.	Odsetek rejestrowych organizacji non-profit, które korzystały z innych rodzajów pracy w 2020 r.	88
1.31.	Percentage of register non-profit organizations benefiting from other types of work in 2020	
1.32.	Struktura rejestrowych organizacji non-profit oraz ich przychodów w 2020 r.	90
1.32.	Structure of registered non-profit organizations and their revenues in 2020	
1.33.	Struktura rejestrowych organizacji non-profit i wartości ich przychodów według wysokości przychodów w 2020 r.	92
1.33.	Structure of register non-profit organizations and value of their revenues by amount of revenues in 2020	
1.34.	Struktura przychodów rejestrowych organizacji non-profit według źródła przychodów w 2020 r.	94
1.34.	Structure of revenues of register non-profit organizations by source of revenues in 2020	
1.35.	Struktura rejestrowych organizacji non-profit według wyniku finansowego za 2020 r.	102
1.35.	Structure of register non-profit organizations by financial result in 2020	
1.36.	Alokacja nadwyżki z lat poprzednich według sposobu jej wydatkowania w 2020 r.	103
1.36.	Allocation of surplus from previous years according to its way of spending in 2020	
1.37.	Struktura środków trwałych i nakładów inwestycyjnych rejestrowych organizacji non-profit w 2020 r.	104
1.37.	Structure of fixed assets and investment outlays of register non-profit organizations in 2020	
1.38.	Rejestrowe organizacje non-profit posiadające środki trwałe i ponoszące nakłady inwestycyjne w 2020 r.	105
1.38.	Register non-profit organizations with fixed assets and investment outlays in 2020	
1.39.	Powierzchnia lokali rejestrowych organizacji non-profit w 2020 r.	107
1.39.	Floor space of register non-profit organizations in 2020	
1.40.	Odsetek organizacji non-profit deklarujących, że epidemia COVID-19 wpłynęła na ich działalność według rodzaju organizacji w 2020 r.	111
1.40.	Percentage of non-profit organizations declared that the COVID-19 epidemic had an impact on their statutory activities by type of organization in 2020	
1.41.	Odsetek organizacji non-profit według rodzaju wpływu COVID-19 na działalność oraz rodzaju organizacji w 2020 r.	112
1.41.	Percentage of non-profit organizations by the type of impact which the COVID-19 epidemic had on their statutory activities and by type of organization in 2020	
1.42.	Odsetek rejestrowych organizacji non-profit według rodzaju wsparcia w ramach tzw. tarczy antykryzysowej w związku z epidemią COVID-19 w 2020 r.	114
1.42.	Percentage of register non-profit organizations by the type of assistance or facilities under the anti-crisis shield due to COVID-19 epidemic in 2020	
1.43.	Odsetek rejestrowych organizacji non-profit podejmujących dodatkowe działania na rzecz odbiorców w związku z epidemią COVID-19 według głównej dziedziny działalności w 2020 r.	119
1.43.	Percentage of register non-profit organizations taking additional actions for the benefit of the recipients due to the COVID-19 epidemic by main field of activity in 2020	
1.44.	Odsetek rejestrowych organizacji non-profit według grupy odbiorców dodatkowych działań w związku z epidemią COVID-19 w 2020 r.	120
1.44.	Percentage of register non-profit organizations by type of beneficiaries of additional actions taken due to the COVID-19 epidemic in 2020	

1.45.	Odsetek rejestrowych organizacji non-profit według rodzaju udzielonego wsparcia w związku z epidemią COVID-19 w 2020 r.	121
1.45.	Percentage of register non-profit organizations by type of activity taken due to the COVID-19 epidemic in 2020	
3.1.	Podmioty nowozarejestrowane w rejestrze REGON	153
3.1.	Organizations newly registered in the REGON register	
3.2.	Liczba organizacji non-profit według rodzaju organizacji.	154
3.2.	Number of non-profit organizations by type of organization	
3.3.	Struktura rejestrowych organizacji non-profit według rodzaju prowadzonej działalności	155
3.3.	Structure of register non-profit organizations by types of activity	
3.4.	Struktura rejestrowych organizacji non-profit według głównej dziedziny działalności	156
3.4.	Structure of register non-profit organizations by main field of activity	
3.5.	Struktura rejestrowych organizacji non-profit według maksymalnego zasięgu ich działania ..	157
3.5.	Structure of register non-profit organizations by maximum territorial scope of activity	
3.6.	Członkostwa osób fizycznych w rejestrowych organizacjach non-profit.	159
3.6.	Memberships of natural persons in register non-profit organizations	
3.7.	Członkostwa osób fizycznych według rodzaju organizacji.	160
3.7.	Memberships of natural persons by type of organization	
3.8.	Struktura rejestrowych organizacji non-profit według klasy członkostw osób fizycznych	161
3.8.	Structure of register non-profit organizations by membership classes of natural persons	
3.9.	Struktura rejestrowych organizacji non-profit według posiadania płatnego personelu	162
3.9.	Structure of register non-profit organizations by having paid personnel	
3.10.	Liczba zatrudnionych na podstawie stosunku pracy na dzień 31.12 w rejestrowych organizacjach non-profit według rodzaju organizacji	163
3.10.	Number of employees on the basis of employment contract on 31.12. in register non-profit organizations by type of organization	
3.11.	Zmiana przeciętnego zatrudnienia etatowego w rejestrowych organizacjach non-profit	164
3.11.	Change of average full-time employment of register non-profit organizations	
3.12.	Odsetek kobiet wśród osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy w rejestrowych organizacjach non-profit, w gospodarce narodowej oraz sektorze publicznym.	165
3.12.	Percentage of women among employed persons on the basis of employment contract in register non-profit organizations, in national economy and in public sector	
3.13.	Odsetek osób z orzeczoną niepełnosprawnością oraz osób w wieku emerytalnym wśród osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy w rejestrowych organizacjach non-profit oraz w gospodarce narodowej.	166
3.13.	Percentage of persons with legal confirmation of disability and in retirement age among employed persons on the basis of employment contract in register non-profit organizations and in national economy	
3.14.	Odsetek rejestrowych organizacji non-profit korzystających z pracy pozaetatowej według rodzaju organizacji	167
3.14.	Percentage of register non-profit organizations benefiting from employment on the basis of civil law contract by type of organization	
3.15.	Liczba osób zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych w rejestrowych organizacjach non-profit według rodzaju organizacji	168
3.15.	Number of employees on the basis of civil law contract in register non-profit organizations by type of organization	
3.16.	Odsetek rejestrowych organizacji non-profit korzystających z pracy społecznej według rodzaju organizacji	169
3.16.	Percentage of register non-profit organizations benefiting from voluntary work by type of organization	

3.17.	Liczba osób pracujących społecznie w rejestrowych organizacjach non-profit według rodzaju organizacji	170
3.17.	Number of volunteers in register non-profit organizations by type of organization	
3.18.	Zmiana łącznej kwoty przychodów rejestrowych organizacji non-profit	171
3.18.	Change of total revenues of register non-profit organizations	
3.19.	Struktura przychodów organizacji non-profit według źródła przychodów	173
3.19.	Structure of revenues of the non-profit organizations by revenues sources	
3.20.	Odsetek rejestrowych organizacji non-profit zgłaszających występowanie przynajmniej jednej bariery w prowadzeniu działalności według rodzaju organizacji	174
3.20.	Percentage of register non-profit organizations reported at least one barrier to activity by type of organizations	
3.21.	Odsetek rejestrowych organizacji non-profit według rodzaju zgłaszanych problemów w prowadzeniu działalności.....	175
3.21.	Percentage of register non-profit organizations by the type of reported problems in activity	

Spis map

List of maps

Mapa 1.	Organizacje non-profit według województw i regionów w 2020 r.	123
Map 1.	Non-profit organizations by voivodships and regions in 2020	
Mapa 2.	Organizacje non-profit według podregionów w 2020 r.	124
Map 2.	Non-profit organizations by sub regions in 2020	
Mapa 3.	Struktura organizacji non-profit według województw i regionów w 2020 r.	125
Map 3.	Structure of non-profit organizations by voivodships and regions in 2020	
Mapa 4.	Podmioty ekonomii społecznej według województw i regionów w 2020 r.	126
Map 4.	Social economy organizations by voivodships and regions in 2020	
Mapa 5.	Organizacje pożytku publicznego według województw i regionów w 2020 r.	127
Map 5.	Public benefit organizations by voivodships and regions in 2020	
Mapa 6.	Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne według województw i regionów w 2020 r.	128
Map 6.	Associations and similar social organizations by voivodships and regions in 2020	
Mapa 7.	Struktura stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych według województw i regionów w 2020 r.	129
Map 7.	Structure of the associations and similar social organizations by voivodships and regions in 2020	
Mapa 8.	Stowarzyszenia zwykłe według województw i regionów w 2020 r.	130
Map 8.	Ordinary associations by voivodships and regions in 2020	
Mapa 9.	Fundacje według województw i regionów w 2020 r.	131
Map 9.	Foundations by voivodships and regions in 2020	
Mapa 10.	Spółeczne podmioty wyznaniowe według województw i regionów w 2020 r.	132
Map 10.	Faith-based charities by voivodships and regions in 2020	
Mapa 11.	Przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego według województw i regionów w 2020 r.	133
Map 11.	Catholic parish-based organization by voivodships and regions in 2020	
Mapa 12.	Koła gospodyń wiejskich według województw i regionów w 2020 r.	134
Map 12.	Rural housewives clubs by voivodships and regions in 2020	
Mapa 13.	Samorząd gospodarczy i zawodowy według województw i regionów w 2020 r.	135
Map 13.	Business and professional associations by voivodships and regions in 2020	
Mapa 14.	Struktura samorządu gospodarczego i zawodowego według województw i regionów w 2020 r.	136
Map 14.	Structure of the business and professional associations by voivodships and regions in 2020	
Mapa 15.	Struktura organizacji non-profit według lokalizacji siedziby w województwach i regionach w 2020 r.	137
Map 15.	Non-profit organizations by type of locality in voivodships and regions in 2020	
Mapa 16.	Struktura organizacji sektora non-profit według maksymalnego zasięgu działania w województwach i regionach w 2020 r.	138
Map 16.	Non-profit organizations by maximum territorial scope in voivodships and regions in 2020	
Mapa 17.	Struktura organizacji sektora non-profit według rodzaju działalności w województwach i regionach w 2020 r.	139
Map 17.	Non-profit organizations by type of activity in voivodships and regions in 2020	
Mapa 18.	Odsetek organizacji non-profit według głównej dziedziny działalności w województwach i regionach w 2020 r.	140
Map 18.	Non-profit organizations by the main field of activity in voivodships and regions in 2020	
Mapa 19.	Członkostwo w organizacjach non-profit według województw i regionów w 2020 r.	141
Map 19.	Memberships in non-profit sector organizations by voivodships and regions in 2020	

Mapa 20.	Praca społeczna w organizacjach sektora non-profit według województw i regionów w 2020 r.	142
Map 20.	Indicators of voluntary work in non-profit organizations by voivodships and regions in 2020	
Mapa 21.	Struktura organizacji non-profit według korzystania z pracy płatnej w województwach i regionach w 2020 r.	143
Map 21.	Structure of non-profit organizations by use of paid work in voivodships and regions in 2020	
Mapa 22.	Zatrudnienie na podstawie stosunku pracy w organizacjach non-profit w województwach i regionach w 2020 r.	144
Map 22.	Employment on the basis of employment contract in non-profit organizations in voivodships and regions in 2020	
Mapa 23.	Struktura organizacji non-profit według klasy przychodów w województwach i regionach w 2020 r.	145
Map 23.	Non-profit organizations by class of revenues in voivodships and regions in 2020	
Mapa 24.	Struktura przychodów organizacji non-profit w województwach i regionach w 2020 r. ...	146
Map 24.	Revenues structure of non-profit organizations by voivodships and regions in 2020	
Mapa 25.	Wskaźniki przychodów organizacji non-profit według województw i regionów w 2020 r. . .	147
Map 25.	Indicators of revenues of non-profit organizations by voivodships and regions in 2020	
Mapa 26.	Wpływ pandemii COVID-19 na działalność organizacji non-profit w 2020 r.	148
Map 26.	Impact of the COVID-19 pandemic on the activity of non-profit organizations in 2020	

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Znak (0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit
„w tym” „of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given
Znak (#)	oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej. data should not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Official Statistics.

Ważniejsze skróty

Major abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
p. proc.	punkty procentowe percent point
tj. i.e.	to jest it is
zł PLN	złoty/PLN złoty/PLN
tys. thous.	tysiąc thousand
mln mln	milion million
mld bn	miliard billion
OPP PBO	podmioty posiadające status organizacji pożytku publicznego public benefit organization
GUS	Główny Urząd Statystyczny Statistics Poland
PES	Podmiot Ekonomii Społecznej Social Economy Organization unit
OSP	Ochotnicza Straż Pożarna Volunteer Fire Brigade
UE EU	Unia Europejska European Union
RP	Rzeczpospolita Polska Republic of Poland

Ważniejsze skróty (dok.)

Major abbreviations (cont.)

JST	Jednostki samorządu terytorialnego Local government institutions
EFS ESF	Europejski Fundusz Społeczny European Social Fund
BJS	Baza Jednostek Statystycznych Database of Statistical Units
REGON	Krajowy Rejestr Urzędowy Podmiotów Gospodarki Narodowej National Register of Entities of National Economy
PS	Portal Sprawozdawczy Reporting Portal
PIT	Podatek dochodowy od osób fizycznych Personal Income Tax
CIT	Podatek od dochodów spółek Corporate Income Tax
WOPR	Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe Water Volunteer Search and Rescue
GOPR	Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe Mountain Volunteer Search and Rescue
PKD NACE	Polska Klasyfikacja Działalności Nomenclature of Economic Activities

Synteza

Charakterystyka i potencjał organizacji non-profit

Liczba, rodzaje i lokalizacja organizacji

W 2020 r. aktywną działalność prowadziło 95,1 tys. rejestrowych organizacji non-profit. Najliczniejszą grupą były stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne wraz z fundacjami, z czego stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych było 66,7 tys. (70,1% wszystkich podmiotów), a fundacji – 16,0 tys. (16,8%). Następną pod względem liczebności grupą były koła gospodyń wiejskich – 8,5 tys. podmiotów (8,9%). Liczba organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego prowadzących aktywną działalność w 2020 r. wyniosła 2,1 tys. (2,2%), a społecznych podmiotów wyznaniowych – 1,9 tys. (2,0%).

Dodatkowo 94,4 tys. podmiotów należało do sektora ekonomii społecznej, 9,3 tys. posiadało status organizacji pożytku publicznego, a 0,3 tys. znajdowało się na liście przedsiębiorstw społecznych.

Największa część rejestrowych organizacji non-profit w 2020 r. zlokalizowana była w województwie mazowieckim (15,9%), a konkretnie w regionie warszawskim stołecznym (10,7%). Z kolei najmniejszy odsetek organizacji miał swoje siedziby w województwach opolskim i lubuskim (odpowiednio po 2,6%).

Poza organizacjami non-profit posiadającymi osobowość prawną, działalność społeczną prowadziły także organizacje nierejestrowe. Według danych ze starostw powiatowych aktywnych w 2020 r. było 8,0 tys. stowarzyszeń zwykłych, natomiast badanie Instytutu Statystyki Kościoła Katolickiego za 2018 r. potwierdziło funkcjonowanie 65,5 tys. przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego. Po uwzględnieniu jednostek nierejestrowych grupa omawianych organizacji non-profit liczyła 168,6 tys. podmiotów.

Dziedziny działalności statutowej

W 2020 r. największa część podmiotów rejestrowych jako główną dziedzinę działalności wskazała *sport, turystykę, rekreację, hobby* (26,9%), z czego 70,5% stanowiły stowarzyszenia sportowe. Drugą, co do wielkości grupę tworzyły jednostki prowadzące działalność związaną z ratownictwem (15,3%), głównie ochotnicze straże pożarne. Relatywnie często jako główny obszar prowadzonej działalności organizacje non-profit wskazywały *kulturę i sztukę* (12,4%), a także takie dziedziny jak: *edukacja i wychowanie, badania naukowe* (10,5%), *pomoc społeczna i humanitarna* (8,3%) oraz *rozwój lokalny* (6,5%). Wyraźnie mniej organizacje zajmowało się *ochroną zdrowia* (3,9%), *ochroną środowiska* (3,0%), *sprawami zawodowymi, pracowniczymi i branżowymi* lub *łowiectwem* (po 2,7%).

Wśród przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego, *religię* jako główną dziedzinę działalności wskazało 74,6% organizacji. Ponadto istotne znaczenie miały takie dziedziny jak: *pomoc społeczna i humanitarna, ratownictwo* (6,8%), *kultura i sztuka* (4,0%) oraz *edukacja i wychowanie* (3,6%).

Założyciele i wiek organizacji

Przeważająca większość rejestrowych organizacji sektora non-profit prowadzących działalność w 2020 r., została założona przez osoby fizyczne (92,3%). Zdecydowanie mniej podmiotów zostało utworzonych przez istniejące już podmioty non-profit (5,7%) czy też jednostki sektora komercyjnego (1,4%). Najrzadziej założycielem organizacji były jednostki sektora publicznego – 1,2%.

Biorąc pod uwagę strukturę organizacji non-profit według klas wieku, określonego na podstawie stażu prowadzenia działalności przez podmioty, wśród rejestrowych jednostek w 2020 r. najliczniejszą grupę (35,9%) stanowiły podmioty prowadzące działalność od 2 do 10 lat. W 2020 r. zdecydowanie najmłodszymi organizacjami były koła gospodyń wiejskich – 49,2% działało nie dłużej niż 2 lata, a następnie fundacje – ¾ działało nie dłużej niż 10 lat.

Zasięg prowadzonej działalności

Analiza maksymalnego zasięgu działalności podmiotów rejestrowych wskazuje, że największa część jednostek działała w 2020 r. w skali lokalnej, tj. nie przekraczającej gminy (41,9%). Maksymalnie powiat jako obszar działań wskazało 20,9% jednostek. Na obszarze województwa lub w skali kraju działały zbliżone odsetki organizacji (odpowiednio 16,0% i 17,2%), natomiast w skali wykraczającej poza Polskę działało 4,0%. Największy zasięg działania miały koła gospodyń wiejskich oraz kółka rolnicze, które w większości działały lokalnie, tj. na terenie najbliższego sąsiedztwa lub gminy (odpowiednio 84,7% i 82,8%).

Rodzaje i formy działalności

W 2020 r. 72,6% rejestrowych organizacji non-profit prowadziło wyłącznie nieodpłatną działalność statutową. Blisko 1/3 podmiotów oferowała dodatkowo płatne usługi i dobra, w tym 18,2% wyłącznie w ramach odpłatnej działalności statutowej, a 5,6% wyłącznie w ramach działalności gospodarczej. Jedynie niewielka grupa organizacji prowadziła równocześnie odpłatną działalność statutową i działalność gospodarczą (3,7%).

Dla zdecydowanej większości rejestrowych organizacji non-profit podstawową formą prowadzenia działalności w 2020 r. było świadczenie usług (90,1%). Organizacje najczęściej oferowały usługi nieodpłatnie (83,0%), jednak część podmiotów (21,9%) świadczyła również usługi, za które pobierała opłaty nie większe niż poniesione koszty.

Najwyższy udział podmiotów oferujących swoje usługi bezpłatnie odnotowano wśród ochotniczych straży pożarnych (98,3%), a następnie stowarzyszeń sportowych (89,6%). Z kolei świadczenie płatnych usług dominowało w kołach łowieckich (62,4%). Stosunkowo wysoki udział takich organizacji zaobserwowano ponadto w społecznych podmiotach wyznaniowych (43,2%) i organizacjach samorządu gospodarczego i zawodowego (42,9%).

Odbiorcy działalności statutowej

W 2020 r. 85,9% rejestrowych organizacji non-profit kierowało swoje działania bezpośrednio do osób fizycznych (odbiorców indywidualnych) bądź odbiorców instytucjonalnych (tj. innych organizacji, instytucji publicznych lub firm prywatnych). Zdecydowanie więcej organizacji działało na rzecz odbiorców indywidualnych – 83,0% (78,9 tys.), niż dla innych podmiotów – 21,3% (20,3 tys.).

Łącznie w 2020 r. organizacje non-profit objęły swoim bezpośrednim i systematycznym działaniem 36,0 mln osób fizycznych. Średnia liczba odbiorców przypadających na jedną organizację wyniosła 604 osoby, a mediana – 43. Organizacje kierowały bezpośrednio i systematycznie działania przede wszystkim do dzieci i młodzieży (57,1%), a w dalszej kolejności do osób starszych (28,6%) lub osób niepełnosprawnych (20,1%). Odbiorcom indywidualnym oferowano najczęściej usługi związane z organizowaniem czasu wolnego i wypoczynku (62,5%), a następnie usługi edukacyjne (16,5%), pomoc materialną (13,2%) lub doradztwo, poradnictwo specjalistyczne lub interwencję kryzysową (10,1%).

Baza członkowska

Według stanu na koniec 2020 r. rejestrowe organizacje non-profit zrzeszały ponad 8,2 mln członków, z czego 98,5% dotyczyło członkostw osób fizycznych (8,1 mln osób). Natomiast zgodnie z danymi z badania spisowego jednostek przyparafialnych za 2018 r. niesformalizowane organizacje Kościoła katolickiego skupiały dodatkowo ponad 2,7 mln osób.

W rejestrowych organizacjach największą część członków osób fizycznych skupiały stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne (80,6%), w tym typowe stowarzyszenia i organizacje społeczne (54,6%). W 2020 r. rejestrowe organizacje non-profit zrzeszały średnio 85 osób, jednak połowa z nich zadeklarowała nie więcej niż 21 członków.

W 2020 r. działało ponad 3,6 tys. organizacji (3,8%), do których należały osoby prawne (np. stowarzyszenia, przedsiębiorstwa, gminy). Podmioty te zrzeszały łącznie 142,9 tys. członków osób prawnych, co stanowiło 1,7% wszystkich członkostw w rejestrowych organizacjach non-profit.

Bariery działania

Wśród rejestrowych organizacji non-profit 65,9% zadeklarowało w 2020 r., że napotkało przynajmniej jedną barierę w prowadzeniu działalności. Najczęściej wskazywały na problemy z pozyskiwaniem środków finansowych na działalność (34,5%), niewystarczającą liczbę chętnych do pracy społecznej (22,4%) oraz problemy związane z funkcjonowaniem prawa, takie jak niejasne lub często zmieniane przepisy (18,6%). W 2020 r. wśród barier działania wymieniano także problemy wywołane bezpośrednio przez pandemię COVID-19 bądź spowodowane reżimem sanitarnym wprowadzonym na terytorium RP, w związku z sytuacją epidemiczną.

Praca płatna

Z pracy płatnej w ogóle nie korzystało 61,6% rejestrowych organizacji non-profit, zaś wśród pozostałych podmiotów popularniejsze było zatrudnianie wyłącznie w ramach umów cywilnoprawnych (24,1%) niż zatrudnianie personelu etatowego (14,2%).

Łącznie w organizacjach non-profit na koniec 2020 r. w ramach stosunku pracy zatrudnionych było 181,2 tys. osób, w tym dla 149,7 tys. osób było to główne miejsce pracy. Ze względu na powszechność zatrudnienia w niepełnym wymiarze czasu pracy, przeciętna liczba zatrudnionych w rejestrowych organizacjach non-profit w całym 2020 r. była niższa od liczby osób pracujących na koniec roku i wyniosła 150,1 tys. etatów. W stosunku do przeciętnej liczby osób pracujących w gospodarce narodowej zatrudnienie w organizacjach non-profit na dzień 31 grudnia 2020 r. stanowiło 1,1%, a w stosunku do zatrudnienia na podstawie stosunku pracy – 1,4%.

Średnio w jednej organizacji zatrudniającej na podstawie stosunku pracy liczba pracujących w 2020 r. wyniosła 13 osób, zaś mediana – 3 osoby.

W 2020 r. średnia pensja przypadająca na jednego pełnoetatowego pracownika była istotnie niższa niż średnia pensja krajowa i wyniosła 4,5 tys. złotych, przy 5,2 tys. złotych w całej gospodarce narodowej.

Organizacje non-profit charakteryzowały się wyższym niż w gospodarce narodowej udziałem kobiet, osób z niepełnosprawnościami i w wieku emerytalnym wśród pracowników – odpowiednio 75,1% (o 26,7 p. proc. wyższy), 6,9% (o 3,4 p. proc. wyższy) i 8,3% (o 5,0 p. proc. wyższy).

W 2020 r. 35,1% rejestrowych organizacji korzystało z pracy pozaetatowej. Pracę w formie umów cywilnoprawnych, tj. umów zleceń, umów o dzieło i pokrewnych świadczyło 393,4 tys. osób, które równocześnie nie pozostawały z tymi organizacjami w stosunku pracy, w tym dla 9,8% (38,4 tys.) praca ta była głównym źródłem utrzymania.

Po przeliczeniu całej pracy świadczonej w ramach umów cywilnoprawnych na etaty w oparciu o koszty wynagrodzeń z tego tytułu, odpowiada ona 73,8 tys. etatom przeliczeniowym, a więc powiększa ona zasoby pracy etatowej o 33,0%.

Praca społeczna i inne rodzaje pracy

W 2020 r. 92,6% rejestrowych organizacji non-profit deklarowało korzystanie z pracy społecznej, wykazując jednocześnie około 2,5 mln wolontariuszy, z czego 1,9 mln stanowili członkowie organizacji. Natomiast przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego deklarowały, że korzystały z pracy społecznej 0,8 mln osób.

W rejestrowych organizacjach, które wykazały pracę społeczną, średnia liczba wolontariuszy pracujących przynajmniej raz w 2020 r. wyniosła 29, natomiast w połowie z nich było to nie więcej niż 8 osób.

Przychody i koszty działalności

W 2020 r. 86,9% rejestrowych organizacji non-profit posiadało przychody, a łączna wartość zgromadzonych przez nie środków finansowych wyniosła 35,0 mld zł. Przeciętne roczne przychody rejestrowej organizacji non-profit w 2020 r. kształtowały się na poziomie 367,7 tys. zł, zaś mediana wyniosła 16,4 tys. zł.

Większość przychodów organizacji non-profit w 2020 r. pochodziła ze źródeł o charakterze nierynkowym (62,9%). W tej kategorii największy udział stanowiły środki publiczne (45,0%), w tym 19,6% to środki przekazane przez organy administracji samorządowej. Kolejną grupą były przychody uzyskane ze źródeł rynkowych (28,3%).

Koszty w 2020 r. wykazało 89,5% rejestrowych organizacji non-profit, a ich łączna wartość wyniosła 32,3 mld zł. Średnia wartość kosztów (obliczona dla organizacji wykazujących ich ponoszenie) wyniosła 378,8 tys. zł, przy czym połowa organizacji non-profit wydatkowała nie więcej niż 21,6 tys. zł.

Blisko połowa rejestrowych organizacji non-profit uzyskała w 2020 r. zrównoważony wynik finansowy (49,8%). Dodatni bilans wykazało 32,4% podmiotów, a ujemny – 17,8%.

Środki trwałe i nakłady inwestycyjne

Wśród rejestrowych organizacji non-profit w 2020 r. 24,6% jednostek posiadało środki trwałe o łącznej wartości 21,0 mld zł. Nakłady inwestycyjne na nowe obiekty majątkowe lub na ulepszenie już istniejących poniosło 2,7% organizacji. Ich całkowita wartość wyniosła 0,5 mld zł.

Sytuacja w związku z epidemią COVID-19

W marcu 2020 r. ogłoszono w Polsce stan zagrożenia epidemicznego, a następnie stan epidemii w związku z rozprzestrzenianiem się choroby zakaźnej wywołanej wirusem SARS-CoV-2, zwanej COVID-19. Sytuacja ta wpłynęła na działalność statutową większości rejestrowych organizacji non-profit (74,9%, tj. 71,3 tys.). Wśród nich największa część wstrzymała okresowo swoją działalność (60,9%). Z drugiej strony skutek ograniczeń kontaktów między ludźmi oraz zaostrzonego rygoru sanitarnego organizacje musiały na nowo zorganizować sposób i formę prowadzenia swojej działalności – 38,3% zmieniło formę lub zakres działania, a 23,1% wdrożyło usługi elektroniczne/zdalne.

Podjęcie dodatkowych działań na rzecz odbiorców w 2020 r. w związku z epidemią COVID-19 zadeklarowało 11,3 tys. podmiotów. W grupie tej najczęściej podejmowano działania na rzecz osób fizycznych (58,8%), a w dalszej kolejności na rzecz całych zbiorowości (33,0%). Dodatkowe działania w związku z epidemią COVID-19 były najczęściej świadczone w formie usług społecznych (45,8%) lub działań informacyjnych (45,3%). Rzadziej udzielano wsparcia rzeczowego (24,8%) lub finansowego (9,3%).

W 2020 r. w związku z COVID-19 objęto pomocą blisko 5,0 mln indywidualnych osób fizycznych. Deklarowana kwota przekazanego wsparcia finansowego i rzeczowego wyniosła 849,2 mln zł.

Dodatkowe działania na rzecz odbiorców w związku z epidemią podjęły także przyparafialne wspólnoty Kościoła katolickiego – 22,7% jednostek, na których działalność wpłynął COVID-19. Najczęściej przyjęły one formę wsparcia rzeczowego (60,1%) lub świadczenia usług społecznych (46,4%), a wsparciem otaczały osoby indywidualne (76,5%) lub całe społeczności (np. parafię, osiedle itp.). Przyparafialne wspólnoty Kościoła katolickiego łącznie objęły pomocą 389,6 tys. osób indywidualnych.

Kluczowe zmiany w latach 2010-2020

Pomiędzy 2010 r. a 2020 r. liczba aktywnych rejestrowych organizacji non-profit zwiększyła się o 18,8% (z 80,1 tys. do 95,1 tys.). Największe tempo wzrostu dotyczyło fundacji – ich liczba zwiększyła się ponad dwukrotnie. Ubyło natomiast stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych (zmniejszanie się rok do

roku liczby nowozarejestrowanych podmiotów i w 2018 r. nastąpiło wyrejestrowanie z rejestru REGON podmiotów, które nie zarejestrowały się w Krajowym Rejestrze Sądowym), a także organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego (zmniejszanie się rok do roku liczby kółek rolniczych, w tym rejestrowanie się od 2018 r. kół gospodyń wiejskich jako oddzielnej formy prawnej). Liczba społecznych podmiotów wyznaniowych pozostawała na w miarę stabilnym poziomie, a w przypadku przyparafialnych jednostek Kościoła katolickiego między 2008 r. a 2018 r. przybyło 7,5 tys. inicjatyw.

W latach 2010-2020 następował systematyczny spadek liczby członków organizacji rejestrowych, przy jednoczesnym wzroście liczby organizacji. Łączna liczba członkostw osób fizycznych zmniejszyła się o 20,7%. Zmniejszała się również średnia liczba członkostw oraz ich mediana. W 2010 r. wynosiły one odpowiednio 130 oraz 29 osób, a w 2020 r. – 85 osób i 21 osób.

Na przestrzeni 10 lat wzrosła liczba pracowników etatowych organizacji non-profit, o 37,3% (z 132,0 tys. osób w 2010 r. do 181,2 tys. osób w 2020 r.), co przełożyło się również na wzrost udziału tego sektora w zatrudnieniu w gospodarce narodowej z 1,1% do 1,3%.

W latach 2010-2020 odnotowano wzrost udziału podmiotów korzystających z pracy społecznej – z 84,7% w 2010 r. do 92,6% w 2020 r. Liczba osób pracujących społecznie deklарowanych przez organizacje między 2010 r. a 2020 r. wzrosła z 2,3 mln na 2,5 mln, jednak najwyższą wartość w tym okresie osiągnęła w 2014 r. (3,3 mln).

Między 2010 r. a 2020 r. następował systematyczny wzrost wartości przychodów organizacji non-profit. Łączna kwota przychodów wzrosła nominalnie o 51,9% (z 23,0 mld zł w 2010 r. do 35,0 mld zł w 2020 r.). Realnie jednak wzrost ten był niższy i wyniósł 28,9%.

We wszystkich analizowanych latach największa część przychodów organizacji pochodziła ze źródeł nierynkowych, których udział wzrósł o 13,7 p. proc. (z 49,2% w 2010 r. do 62,9% w 2020 r.).

Większość organizacji non-profit od lat zgłaszała przynajmniej jedną barierę utrudniającą prowadzenie działalności. Odsetek takich podmiotów jednakże systematycznie spadał w latach 2010-2020. W 2010 r. 77,4% organizacji wskazało przynajmniej jeden problem w swojej działalności, a w 2020 r. odsetek ten był niższy o 11,4 p. proc.

Executive summary

Characteristics and potential of non-profit organizations

The number, types and location of the organization

In 2020, 95.1 thousand register non-profit organizations conducted active operations. The most numerous group were associations and similar social organizations with foundations, of which 66.7 thousand were associations and similar social organizations (70.1% of all entities), and foundations - 16.0 thousand organizations (16.8%). The next largest group were the rural housewives clubs - 8.5 thousand entities (8.9%). The number of business and professional organizations conducting activities in 2020 amounted to 2.1 thousand (2.2%), and there were 1.9 thousand (2.0%) faith-based charities.

Additionally, 94.4 thousand entities belonged to the social economy sector, 9.3 thousand had the status of a public benefit organization, and 0.2 thousand were on the list of social enterprises.

The largest part of register non-profit organizations in 2020 was located in the Mazowieckie Voivodship (15.9%), specifically in the Warsaw-Capital Region (10.7%), while the smallest number of organizations in the Opolskie and Lubuskie voivodships (2.6% each, respectively).

Apart from non-profit organizations with legal personality, non-register organizations also conducted social activities. According to data from powiat boards, there were 8.0 thousand ordinary associations active in 2020, while the survey of the Institute for Catholic Church Statistics in 2018 confirmed operations of 65.5 Catholic parish-based organizations. After taking into account non-register units, the group of the discussed non-profit organizations numbered 168.6 thousand entities.

Fields of activity

In 2020, the largest share of entities indicated sports, tourism, recreation and hobbies as their main field of activity (26.9%). 70.5% of them were sports associations. The second largest group was comprised of entities providing rescue activities (15.3%), mainly volunteer fire brigades. Relatively often, as a main field of activities, the register non-profit organizations stated culture and arts (12.4%), as well as such fields as: education and research (10.5%), social services (8.3%) and local development (6.5%). Significantly less organizations conducted activities related with health (3.9%), environment (3.0%), business and professional associations or hunting (2.7% each).

Among Catholic parish-based organizations, religion was indicated by 74.6% of organizations as the main field of activity. In addition, significant importance was placed with the following fields of activity: social services, rescue (6.8%), culture and arts (4.0%) as well as education (3.6%).

Founders and age of the organization

The overwhelming majority of register non-profit sector organizations operating in 2020 were established by natural persons (92.3%). Significantly less entities were established by the already existing non-profit organizations (5.7%) or units of the commercial sector (1.4%). Public sector entities were the least frequently founders of the organization - 1.2%.

Taking into account the structure of non-profit organizations according to age classes, determined on the basis of the number of years of business activity conducted by entities, the most numerous group among register organizations (35.9%) were entities operating for 2 to 10 years. In 2020, the youngest organizations were rural housewives clubs - 49.2% of them operated for no more than 2 years, then foundations - $\frac{3}{4}$ operated for no more than 10 years.

Territorial Scope of activity

The analysis of the maximum scope of activity of register entities indicates that the largest part of the units operated in 2020 on a local scale, i.e. not exceeding the gmina level (41.9%). A powiat as a maximum area of activity was indicated by 20.9% of units. Similar percentages of organizations operated in the voivodship and in the whole country (16.0% and 17.2%, respectively), while 4.0% of organizations operated abroad. The rural housewives clubs and farmers organizations had the narrowest scope of activity, which mostly operated locally, i.e. in the area of the nearest neighbourhood or gmina (84.7% and 82.8%, respectively).

Types and forms of activity

In 2020, 72.6% of register non-profit organizations conducted unpaid mission-related activity only. Almost 1/3 of entities offered additionally paid goods and services, of which 18.2% only under paid mission-related activity, and 5.6% only under economic activity. Only a small group of organizations conducted simultaneously paid mission-related activity and economic activity (3.7%).

For the vast majority of register non-profit organizations, the basic form of conducting activity in 2020 was the supply of services (90.1%). Organizations most often offered services free of charge (83.0%), but some entities (21.9%) also provided services for which they charged no more than the costs incurred.

The largest share of entities offering unpaid services was recorded among volunteer fire brigades (98.3%), followed by sports associations (89.6%). In turn, the provision of paid services dominated in hunting clubs (62.4%). A relatively high share of such organizations was also observed in faith-based charities (43.2%) and in business and professional organizations (42.9%).

Recipients of mission-related activity

In 2020, 85.9% of register non-profit organizations conducted their activities directly to natural persons (individual recipients) or institutional recipients (i.e. other non-profit organizations, public institutions or private enterprises). Definitely more organizations operated for individual recipients - 83.0% (78.9 thousand) than for other entities - 21.3% (20.3 thousand).

In total, in 2020, non-profit organizations covered 36.0 mln natural persons with their direct and systematic activities. The average number of recipients per one organization was 604 persons, and the median – 43 persons. The organizations conducted direct and systematic activities mainly to children and adolescents (57.1%), and then to the elderly persons (28.6%) or disabled persons (20.1%). Individual recipients were most often offered services related to recreational services (62.5%), followed by educational services (16.5%), material assistance (13.2%) or consultancy and specialist counselling services or crisis intervention (10.1%).

Membership base

As at the end of 2020, register non-profit organizations had over 8.2 mln members, of which 98.5% concerned memberships of natural persons (8.1 mln persons). However, in accordance with the 2018 census, Catholic parish-based organizations had over 2.7 mln members.

In register organizations, associations and similar social organizations were the largest part of natural persons' membership (80.6%), including typical associations and social organizations (54.6%). In 2020, register non-profit organizations had an average of 85 members, but half of them declared no more than 21 members.

In 2020, there were over 3.6 thousand organizations (3.8%) to which legal persons belonged (e.g. associations, enterprises, gminas). These entities had a total of 142.9 thousand members of legal persons, which constituted 1.7% of all memberships in register non-profit organizations.

Action barriers

Among register non-profit organizations, 65.9% declared in 2020 that they had encountered at least one barrier to activity. They most often indicated problems with obtaining funds for activities (34.5%), insufficient number of volunteers (22.4%) and problems related to the functioning of the law, such as unclear or frequently changed regulations (18.6%). In 2020, the barriers to action also included problems caused directly by the COVID-19 pandemic or caused by the sanitary regime introduced in the territory of the Republic of Poland, in connection with the epidemic situation.

Paid work

Paid work was not used at all by 61.6% of register non-profit organizations, and among other entities, employment only under civil law contracts (24.1%) was more popular than employing full-time employees (14.2%).

In total, 181.2 thousand persons were employed in non-profit organizations at the end of 2020 under the employment contract, of which for 149.7 thousand persons the organizations were the main source of income. Due to pervasiveness of part-time employment, the average number of employees in register non-profit organizations in 2020 was lower than the number of persons working at the end of the year and amounted to 150.1 thousand full-times. As compared to the average number of employees in the national economy, employment in non-profit organizations as at 31 December 2020 was 1.1%, and as compared to employment under employment contract - 1.4%.

On average, in one organization employing on the basis of an employment contract, the number of employees in 2020 was 13 persons, and the median was 3 persons.

In 2020, the average salary for one full-time employee was significantly lower than the average national salary and amounted to PLN 4.5 thousand at PLN 5.2 thousand in the total national economy.

Non-profit organizations were characterized by a higher share of women, disabled persons and persons in retirement age in employment than the national economy - respectively 75.1% (higher by 26.7 percentage points), 6.9% (higher by 3.4 percentage points) and 8.3% (higher by 5.0 percentage points).

In 2020, 35.1% of register organizations used employees hired on the basis of civil law contracts. Employment in the form of civil law contracts, i.e. contracts of mandate, contracts to perform a specified task and related contracts, was provided by 393.4 thousand persons who were not employed in that organizations at the same time. For 9.8% (38.4 thousand) of them this job was the only source of income.

When the whole work provided under civil law contracts was calculated into full-times on the basis of the salary costs, then it seems to be the equivalent of 73.8 thousand of conversion full-times, so it increases the resources of full-time employment by 33.0%.

Social work and other types of work

In 2020, 92.6% of register non-profit organizations declared using volunteer work. The organizations stated approximately 2.5 mln volunteers, of which 1.9 mln were members of the organization. On the other hand, Catholic parish-based organizations declared that they used volunteer work of 0.8 mln persons.

In the register organizations, which stated the volunteer work, the average number of persons who at least once worked in such a manner in 2020 was 29, while in half of them it was no more than 8 persons.

Operating income and expenses

In 2020, 86.9% of register non-profit organizations stated obtaining revenues and the total value of the funds accumulated by them amounted to PLN 35.0 bn. The average annual revenues of the register non-profit organization in 2020 were at the level of PLN 367.7 thousand, while the median mounted to PLN 16.4 thousand.

Most of the revenues of non-profit organizations in 2020 originated from the non-market sources (62.9%). In this category, the largest share belong to public funds (45.0%), including funds provided by the central and local government administrative bodies (19.6%). The next group were revenues obtained from market sources (28.3%).

In 2020, 89.5% of the register non-profit organizations showed that they had costs of their activity. The total costs incurred amounted to PLN 32.3 bn. The average value of costs (calculated for organizations reporting them) amounted to PLN 378.8 thousand, with half of non-profit organizations spending no more than PLN 21.6 thousand.

Nearly half of the register non-profit organizations achieved a sustainable financial result in 2020 (49.8%). A positive balance was shown by 32.4% of entities, and a negative - 17.8%.

Fixed assets and investment outlays

Among register non-profit organizations, in 2020 24.6% of units had fixed assets with a total value of PLN 21.0 bn. Investment outlays for new property or for the improvement of the existing ones were incurred by 2.7% of organizations. Their total value amounted to PLN 0.5 bn.

The situation related to COVID-19 epidemic

In March 2020, an epidemic threat was announced in Poland, followed by an epidemic in connection with the spread of an infectious disease caused by the SARS-CoV-2 virus, known as COVID-19. This situation influenced the statutory activity of the majority of register non-profit organizations (74.9%, i.e. 71.3 thousand). The majority of them temporarily suspended their activities (60.9%). On the other hand, due to limited contacts between people and stricter sanitary regulations, organizations had to reorganize the way and form of conducting their activity - 38.3% changed the form or scope of activity, and 23.1% implemented electronic /remote services.

What is more, 11.3 thousand persons declared that they undertook additional actions for recipients in 2020 in connection with the COVID-19 epidemic. In this group, activities were most often undertaken for the benefit of natural persons (58.8%), and then for the benefit of the whole communities (33.0%). Additional activities related to the COVID-19 epidemic were most often provided in the form of social services (45.8%) followed by information activities (45.3%). Tangible support was provided less frequently (24.8%) and then financial support (9.3%).

In 2020, a total of 5.0 mln individual natural persons were supported in connection with COVID-19. The declared amount of financial and material support provided was PLN 849.2 mln.

Additional actions for recipients in connection with the epidemic were also undertaken by Catholic parish based-organizations - 22.7% of units affected by COVID-19. Most often they took the form of tangible support (60.1%) or social services (46.4%). Support was provided to individuals (76.5%) or whole communities (e.g. a parish, housing estate, etc.). Catholic parish based-organizations provided support to 389.6 thousand individuals.

Key changes in 2010-2020

Between 2010 and 2020, the number of active register non-profit organizations increased by 18.8% (from 80.1 thousand to 95.1 thousand). The highest growth rate concerned foundations - their number more than doubled. On the other hand, there were fewer associations and similar social organizations (the num-

ber of newly register entities decreased year on year and in 2018 the entities that did not register in the National Court Register were deregistered from the REGON register), as well as business and professional organizations (decreasing year by year number of farmer's organizations, including the registration of rural housewives clubs as a separate legal form from 2018). The number of faith-based charities remained relatively stable, and in the case of Catholic parish-based organizations, 7.5 thousand initiatives were established between 2008 and 2018.

In the years 2010-2020, there was a systematic decrease in the number of members of register organizations, with a simultaneous increase in the number of organizations. The total number of memberships of natural persons decreased by 20.7%. The average number of memberships and their median also decreased. In 2010, they amounted to 130 and 29 persons, respectively, and in 2020 – 85 and 21 persons.

Over 10 years, the number of full-time employees of non-profit organizations increased by 37.3% (from 132.0 thousand persons in 2010 to 181.2 thousand persons in 2020), which also translated into an increase in the share of this sector in employment in the national economy from 1.1% to 1.3%.

In 2010-2020, there was an increase in the share of entities benefiting from voluntary work - from 84.7% in 2010 to 92.6% in 2020. The number volunteers declared by organizations between 2010 and 2020 increased from 2.3 mln to 2.5 mln, but the highest value in this period was recorded in 2014 (3.3 mln).

Between 2010 and 2020, there was a systematic increase in the value of revenues of non-profit organizations. The total amount of revenues increased in nominal terms by 51.9% (from PLN 23.0 bn. in 2010 to PLN 35.0 bn. in 2020). In real terms, however, this increase was lower and amounted to 28.9%.

In all analysed years, the largest part of the organization's revenues came from non-market sources, the share of which increased by 13.7 percentage points. (from 49.2% in 2010 to 62.9% in 2020).

Most non-profit organizations have reported at least one barrier to conducting activities over the years. The percentage of such entities, however, systematically decreased in 2010-2020. In 2010, 77.4% of organizations indicated at least one problem in their activities, and in 2020 this percentage was lower by 11.4 percentage points.

Rozdział 1

Chapter 1

Charakterystyka i potencjał organizacji non-profit

Characteristics and potential of non-profit organizations

Organizacje non-profit to podmioty tworzące zbiorowość odrębną od sektora publicznego i komercyjnego¹. W publikacji analizie poddano organizacje takie, jak: typowe stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, stowarzyszenia sportowe, ochotnicze straże pożarne, koła łowieckie, fundacje, społeczne podmioty wyznaniowe, organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego, w tym kółka rolnicze, a także po raz pierwszy jako odrębną formę prawną – koła gospodyń wiejskich. Ponadto w publikacji omówiono organizacje o charakterze nierejestrowym – stowarzyszenia zwykle oraz przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego. Nie uwzględniono organizacji pracodawców, związków zawodowych i partii politycznych.

1.1. Liczba i rodzaje organizacji

1.1. Number and types of organizations

W 2020 r. aktywną działalność prowadziło 95,1 tys. rejestrowych organizacji non-profit omawianych w tej publikacji. Wśród nich do sektora ekonomii społecznej należało 94,4 tys. podmiotów, co stanowiło 99,2% rejestrowych organizacji non-profit. Liczba organizacji posiadających status organizacji pożytku publicznego wyniosła 9,3 tys. (9,8% ogółu), a 0,3 tys. (0,3%) znajdowało się na liście przedsiębiorstw społecznych.

Najliczniejszą grupą rejestrowych organizacji non-profit były stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne wraz z fundacjami, z czego stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych było 66,7 tys. (70,1% wszystkich podmiotów), a fundacji – 16,0 tys. (16,8%). Następną pod względem liczebności grupą były koła gospodyń wiejskich – 8,5 tys. podmiotów (8,9%). Liczba organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego prowadzących aktywną działalność w 2020 r. wyniosła 2,1 tys. (2,2%), a społecznych podmiotów wyznaniowych – 1,9 tys. (2,0%).

Wśród stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych dominującą grupę tworzyły typowe stowarzyszenia i organizacje społeczne (31,1 tys. – 32,7%). Natomiast najmniej liczną grupą w tej zbiorowości były koła łowieckie (2,5 tys. – 2,7%).

Wśród organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego (takich jak kółka rolnicze, izby i zrzeszenia branżowe, cechy rzemieślnicze, organizacje samorządu zawodowego prawników, lekarzy itp.), w 2020 r. aktywną działalność prowadziło 0,6 tys. kółek rolniczych, 0,7 tys. pozostałych organizacji samorządu zawodowego i 0,8 tys. pozostałych organizacji samorządu gospodarczego. Udział tych podmiotów w liczbie organizacji rejestrowych ogółem wyniósł odpowiednio – 0,6% i po 0,8%.

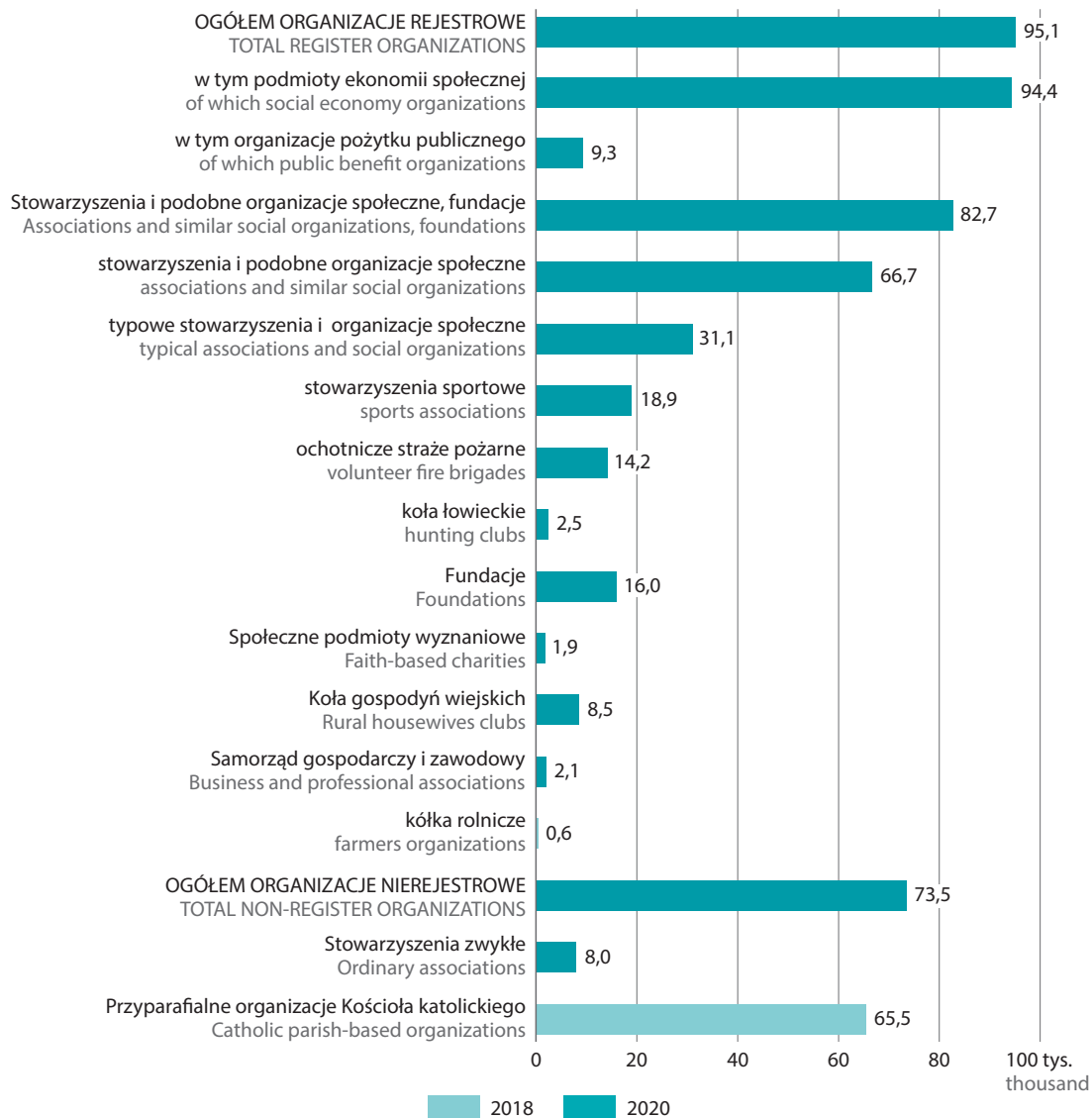
Poza rejestrowymi organizacjami non-profit posiadającymi osobowość prawną, działalność społeczną prowadziło także 73,5 tys. organizacji nierejestrowych. Według danych, pozyskanych ze starostw powiatowych, w 2020 r. aktywnych było 8,0 tys. stowarzyszeń zwykłych, natomiast badanie Instytutu Statystyki Kościoła Katolickiego za 2018 r. potwierdziło funkcjonowanie 65,5 tys. przyparafialnych organizacji Kościoła

¹ Więcej: Uwagi metodologiczne.

katolickiego. Po uwzględnieniu jednostek nierejestrowych grupa omawianych organizacji non-profit liczyła 168,6 tys. organizacji.

Wykres 1.1. Liczba organizacji non-profit według rodzaju organizacji w 2020 r.

Chart 1.1. Number of non-profit organizations by type in 2020

1.2. Dziedziny działalności statutowej

1.2. Fields of activity

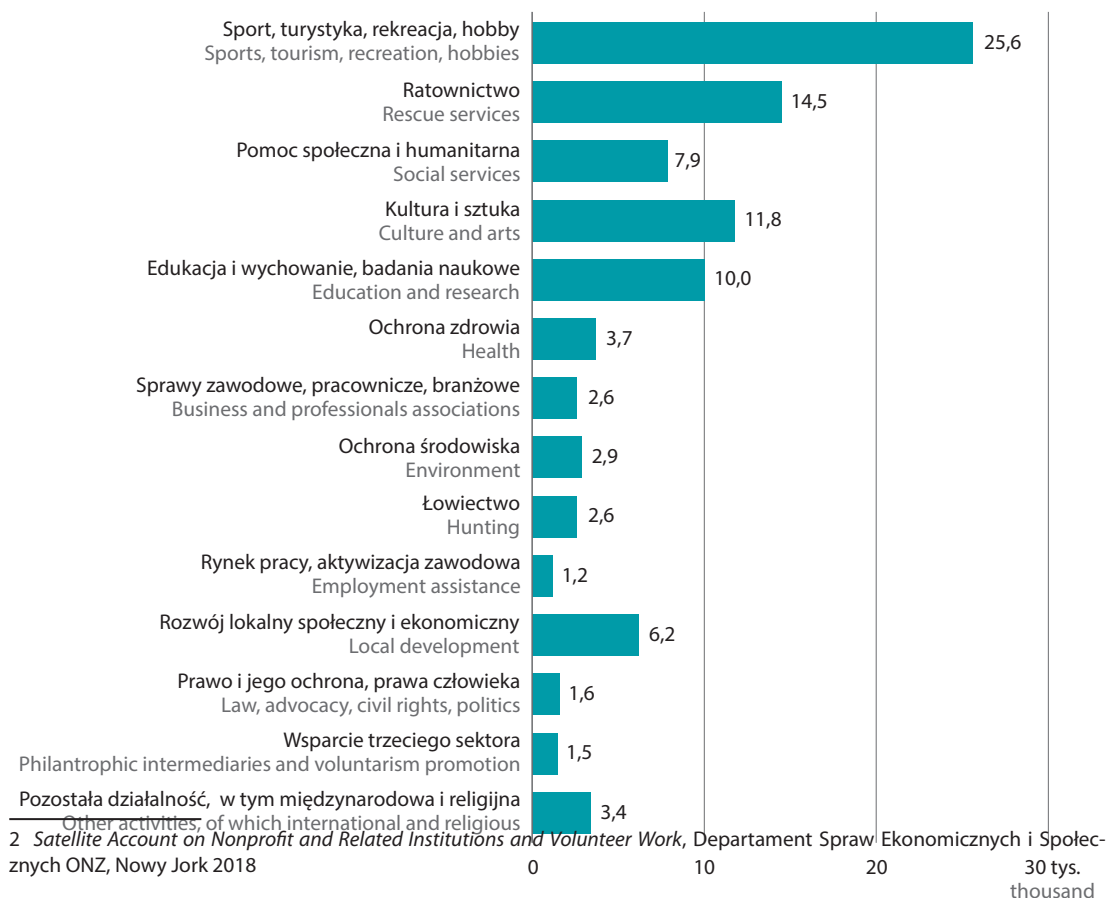
W badaniu posłużono się listą pól działalności statutowej. Badane organizacje non-profit wskazywały te pola działalności, w obrębie których prowadziły działania statutowe w 2020 r. Organizacje mogły wskazać więcej niż jedno pole działalności oraz określić kolejno trzy najważniejsze pola prowadzonej działalności. Poszczególne pola działalności statutowej sklasyfikowano w ramach kilkunastu dziedzin działalności.

W opracowaniu dane prezentowane są według głównej dziedziny działalności statutowej organizacji.

Dokonana klasyfikacja dziedzin działalności jest przygotowana w oparciu o Międzynarodową Klasyfikację Działalności Organizacji Non-Profit (*The International Classification of Nonprofit and Third Sector Organizations – ICNP/TSO*).²

Charakterystyczne dla rejestrowych organizacji non-profit jest ich istotne zróżnicowanie pod względem dziedzin, w ramach których prowadziły one swoją działalność statutową. W 2020 r. największa część podmiotów jako główną dziedzinę działalności wskazała *sport, turystykę, rekreację, hobby* (25,6 tys. podmiotów; 26,9%), z czego 70,5% stanowiły stowarzyszenia sportowe. Drugą, co do wielkości grupę tworzyły jednostki prowadzące działalność związaną z *ratownictwem* (14,5 tys. organizacji; 15,3%) – ochotnicze straże pożarne oraz inne ochotnicze jednostki ratownicze (WOPR, GOPR).

Wykres 1.2. Liczba rejestrowych organizacji non-profit według głównej dziedziny działalności w 2020 r.
Chart 1.2 Number of register non-profit organizations by main field of activity in 2020

Stosunkowo często jako główny obszar prowadzonej działalności rejestrowe organizacje non-profit wskazywały *kulturę i sztukę* (26,9%), a także takie dziedziny jak: *edukacja i wychowanie, badania naukowe* (10,5%), *pomoc społeczna i humanitarna* (8,3%) oraz *rozwój lokalny* (6,5%). Wyraźnie mniej organizacje zajmowało się *ochroną zdrowia* (3,9%), *ochroną środowiska* (3,0%) lub *sprawami zawodowymi, pracowniczymi i branżowymi* oraz *łowiectwem* (po 2,7%).

Najmniej podmiotów sektora non-profit prowadziło działalność w obszarach takich jak: *rynek pracy i aktywizacja zawodowa* (1,2% ogółu organizacji rejestrowych), *prawo, jego ochrona i prawa człowieka* oraz *wsparcie dla instytucji, organizacji pozarządowych i inicjatyw* (po 1,6%).

Dziedziną, którą zajmowało się najwięcej organizacji pożytku publicznego, była *pomoc społeczna i humanitarna* – 24,6% ogółu organizacji OPP.

W ramach poszczególnych dziedzin można wskazać najpopularniejsze pola działalności statutowej, które również zostały określone na podstawie pierwszego wskazania.

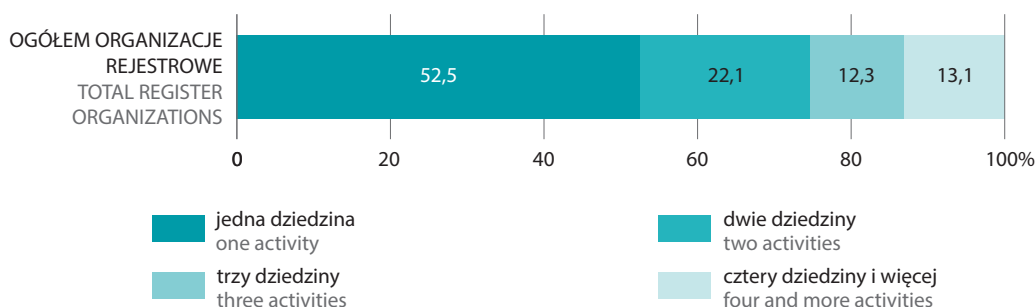
W *sporcie, turystyce, rekreacji i hobby*, najczęściej wskazywanym polem działalności było *prowadzenie zajęć w zakresie kultury fizycznej, organizowanie zawodów i prowadzenie obiektów sportowych* (20,3% ze wszystkich organizacji), a drugim w kolejności, wielokrotnie rzadszym – *organizowanie imprez turystycznych i rekreacyjnych oraz prowadzenie obiektów służących turystyce i rekreacji* (3,5%).

W ramach *kultury i sztuki*, głównym polem aktywności była *ochrona zabytków i miejsc pamięci narodowej, podtrzymywanie tradycji narodowych, regionalnych i kulturowych* (4,5%). Następnie wskazywano w 2020 r. *działalność sceniczną, teatralną, muzyczną i kinematografię* (3,0%).

Wśród pól w ramach dziedziny *pomoc społeczna i humanitarna* najczęściej wskazano *pomoc osobom niepełnosprawnym, chorym i starszym* (3,1%), a w ramach *edukacji, wychowania i badań naukowych* było to *kształcenie ustawiczne, edukacja dorosłych, szkolenia uzupełniające i kursy* (1,7%).

Wykres 1.3. Struktura rejestrowych organizacji non-profit według liczby wskazanych dziedzin działalności w 2020 r.

Chart 1.3. Structure of register non-profit organizations by number of fields of activity in 2020

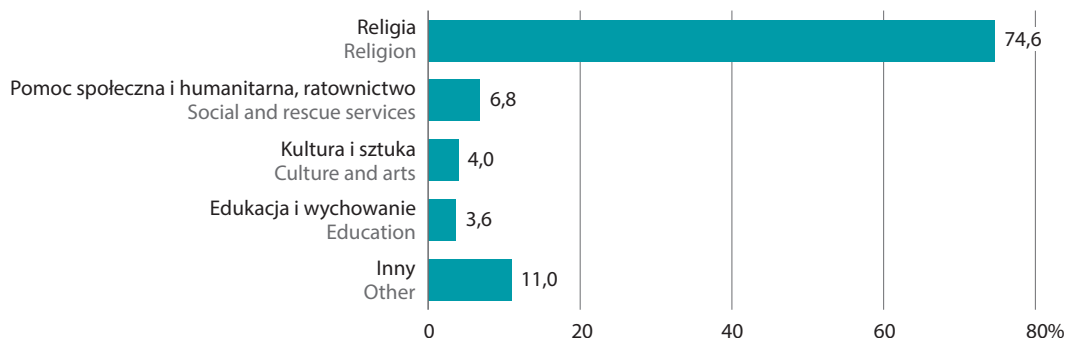

Ponad połowa rejestrowych organizacji non-profit w 2020 r. prowadziła działalność statutową wyłącznie w ramach jednej dziedziny (52,5%). Aktywność w ramach dwóch dziedzin zadeklarowało 22,1% zbiorowości. W ramach czterech i więcej dziedzin działało 13,1%.

Wśród przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego, religię jako główną dziedzinę działalności wskazało 74,6% organizacji. Mimo religijnej podstawy tych podmiotów, dla 6,8% jednostek główną dziedziną działalności była *pomoc społeczna i humanitarna, ratownictwo*, dla 4,0% *kultura i sztuka*, a dla 3,6% *edukacja i wychowanie*. Pozostałe dziedziny jako główne były wskazywane sporadycznie.

Wykres 1.4. Odsetek przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego według głównej dziedziny działalności w 2020 r.

Chart 1.4. Catholic parish-based organizations by main field of activity in 2020

1.3. Założyciele i wiek organizacji

1.3. Founders and age of organizations

W publikacji założycieli organizacji non-profit podzielono na cztery typy: osoby fizyczne, jednostki sektora publicznego (administracja rządowa, samorządowa i podległe im podmioty), jednostki non-profit (w tym podmioty kościelne i wyznaniowe) i jednostki sektora komercyjnego (podmioty gospodarcze nastawione na zysk). Organizacje mogły wskazać więcej niż jeden rodzaj założyciela.

1.3.1. Założyciele organizacji

1.3.1. Founders of organizations

Przeważająca większość rejestrowych organizacji sektora non-profit prowadzących działalność w 2020 r. została założona przez osoby fizyczne (92,3 %). Zdecydowanie mniej podmiotów zostało utworzonych przez istniejące już podmioty non-profit (5,7%) czy też jednostki sektora komercyjnego (1,4%). Najrzadziej założycielem organizacji rejestrowych były jednostki sektora publicznego – 1,2%. Podmioty ekonomii społecznej oraz organizacje pożytku publicznego cechowały się podobną strukturą pod względem rodzaju założyciela. Zbliżona struktura charakteryzowała ponadto stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne oraz fundacje, a także kółka rolnicze.

W przypadku społecznych podmiotów wyznaniowych, prawie wszystkie z nich powstały z inicjatywy już istniejących jednostek non-profit struktur kościelnych (97,9%). Z kolei organizacje samorządów gospodarczych w 66,4% powołane zostały do życia przez jednostki sektora komercyjnego. W obu tych przypadkach wynika to ze specyfiki tych podmiotów.

Osoby fizyczne miały najmniejszy udział w zakładaniu społecznych podmiotów wyznaniowych (2,1%), a największy w zbiorowościach kół gospodyń wiejskich (99,7%) oraz ochotniczych straży pożarnych (99,5%). Natomiast podmioty sektora publicznego miały największy udział w powoływaniu do życia organizacji należących do samorządu zawodowego i gospodarczego (12,7%). Istniejące już jednostki non-profit miały najmniejszy udział w tworzeniu kół gospodyń wiejskich (0,3%). Z kolei jednostki sektora komercyjnego nie uczestniczyły w powstaniu żadnego stowarzyszenia sportowego, ochotniczej straży pożarnej, koła łowieckiego, koła gospodyń wiejskich, ani społecznego podmiotu wyznaniowego.

Tablica 1.1. Odsetek rejestrowych organizacji non-profit według rodzaju założyciela^a w 2020 r.Table 1.1. Register non-profit organizations by founders^a in 2020

Rodzaj organizacji Types of organization	Rodzaj założyciela Founder			
	osoba fizyczna natural persons	jednostka sektora publicznego public government	jednostka sektora non-profit non-profit sector organizations	jednostka sektora komercyjnego commercial sector
	% w wierszu % in row			
OGÓŁEM ORGANIZACJE REJESTROWE TOTAL REGISTER ORGANIZATIONS	92,3	1,2	5,7	1,4
w tym podmioty ekonomii społecznej of which social economy entities	92,7	0,9	5,6	1,3
w tym organizacje pożytku publicznego of which public benefit organizations	89,4	1,3	8,2	1,5
Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, fundacje Associations and similar social organizations, foundations	94,8	1,0	3,9	0,8
Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne Associations and similar social organizations	95,9	0,9	3,4	0,3
typowe stowarzyszenia i organizacje społeczne typical associations and social organizations	94,9	1,3	4,1	0,6
stowarzyszenia sportowe sports associations	94,5	1,0	4,7	0,0
ochotnicze straże pożarne volunteer fire brigades	99,5	0,0	0,5	0,0
koła łowieckie hunting clubs	98,7	-	1,3	0,0
Fundacje Foundations	90,2	1,3	6,0	3,2
Społeczne podmioty wyznaniowe Faith-based charities	2,1	1,5	97,9	-
Koła gospodyń wiejskich Rural housewives clubs	99,7	0,0	0,3	0,0
Samorząd gospodarczy i zawodowy Business and professional associations	41,1	12,7	17,9	30,6
kółka rolnicze farmers organizations	94,0	-	5,6	0,4

^a Dane nie sumują się do stu procent ze względu na możliwość wskazania więcej niż jeden rodzaj założyciela.

a Percentages in lines do not add up to exactly 100% due to possibility of choosing more than one founder.

Tablica 1.2. Odsetek rejestrowych organizacji non-profit w poszczególnych dziedzinach działalności według rodzaju założyciela w 2020 r. ^aTable 1.2. Register non-profit organizations in field of activity by founders in 2020^a

Dziedziny działalności Fields of activity	Rodzaj założyciela Founder			
	osoba fizyczna natural persons	jednostka sektora publicznego public government	jednostka sektora non-profit non-profit sector organizations	jednostka sektora komercyjnego commercial sector
	% w wierszu % in row			
Sport, turystyka, rekreacja, hobby Sports, tourism, recreations, hobbies	95,2	0,9	4,1	0,3
Ratownictwo Rescue services	98,8	0,0	1,2	0,0
Pomoc społeczna i humanitarna Social services	86,7	1,0	11,5	1,3
Kultura i sztuka Culture and arts	96,0	0,6	3,6	0,8
Edukacja i wychowanie, badania naukowe Education and research	85,0	1,0	13,0	1,4
Ochrona zdrowia Health	90,6	2,0	6,8	1,8
Sprawy zawodowe, pracownicze, branżowe Business and professionals associations	51,2	10,3	15,4	25,0
Ochrona środowiska Environment	95,5	1,2	2,2	1,5
Łowiectwo Hunting	98,7	0,0	1,2	0,0
Rynek pracy, aktywizacja zawodowa Employment assistance	86,5	2,0	10,1	2,4
Rozwój lokalny społeczny i ekonomiczny Local development	97,4	2,0	1,0	0,9
Prawo i jego ochrona, prawa człowieka Law, advocacy, civil rights, politics	95,3	0,3	3,7	0,6
Wsparcie trzeciego sektora Philanthropic intermediaries and voluntarism promotion	87,6	3,4	9,8	1,9
Pozostała działalność, w tym międzynarodowa i religijna Other activities, including international and religious	82,1	1,8	14,8	1,4

a Dane w wierszu nie sumują się do stu procent ze względu na możliwość wskazania więcej niż jeden rodzaj założyciela.
a Percentages in lines do not add up to exactly 100% due to possibility of choosing more than one founder.

Niezależnie od dziedziny działalności organizacji non-profit w 2020 r., zdecydowanie najczęściej wskazywanym rodzajem założyciela były osoby fizyczne. W przypadku siedmiu dziedzin działalności udział osób fizycznych w tworzeniu organizacji przekroczył 95%. Najniższym odsetkiem założycieli będących osobami fizycznymi charakteryzowały się podmioty zajmujące się *sprawami zawodowymi, pracowniczymi i branżowymi* – 51,2%. Organizacje działające w tej dziedzinie natomiast ponadprzeciętnie często były zakładane przez administrację publiczną (10,3%). Administracja publiczna miała z kolei najmniejszy udział w tworzeniu jednostek, które działały w zakresie *prawa, jego ochrony i praw człowieka* (0,3%) oraz *kultury i sztuki* (0,6%).

Istniejące już jednostki non-profit miały największy udział w zakładaniu organizacji aktywnych w dziedzinie *spraw zawodowych, pracowniczych i branżowych* (15,4%), *działalności międzynarodowej, religii i pozostałej działalności* (14,8%), a najmniejszy wśród działających w obszarze *rozwoju lokalnego społecznego i ekonomicznego* (1,0%).

Najwyższy odsetek założycieli komercyjnych wystąpił wśród organizacji prowadzących działalność w zakresie *spraw zawodowych, pracowniczych i branżowych* (25,0%). Sektor komercyjny nie założył żadnego podmiotu w obszarze *łowiectwa oraz ratownictwa*.

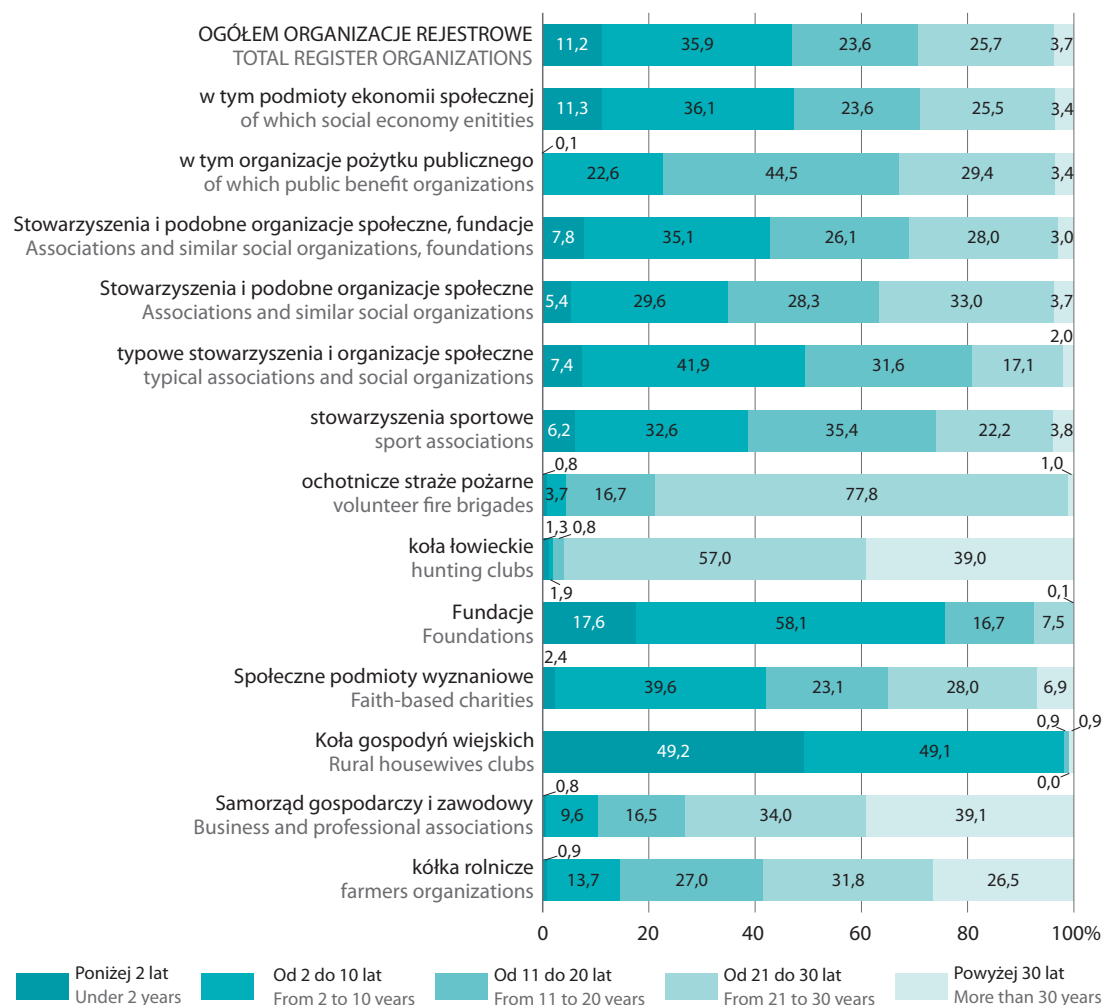
Ponad połowę przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego, założyli duszpasterze prowadzący parafię (50,8%), zaś we współpracy z osobami świeckimi 29,1%. Jedynie 15,1% takich organizacji zostało założonych samodzielnie przez osoby świeckie.

1.3.2. Wiek organizacji

1.3.2. Age of organizations

W 2020 r. struktura organizacji non-profit według klas wieku, określonego na podstawie stażu prowadzenia działalności przez podmioty, była umiarkowanie zróżnicowana. Wśród rejestrowych jednostek najliczniejszą grupę (35,9%) stanowiły podmioty prowadzące działalność od 2 do 10 lat.

Wykres 1.5. Struktura rejestrowych organizacji non-profit według klas wieku organizacji w 2020 r.
Charts 1.5. Structure of register non-profit organizations by age class in 2020

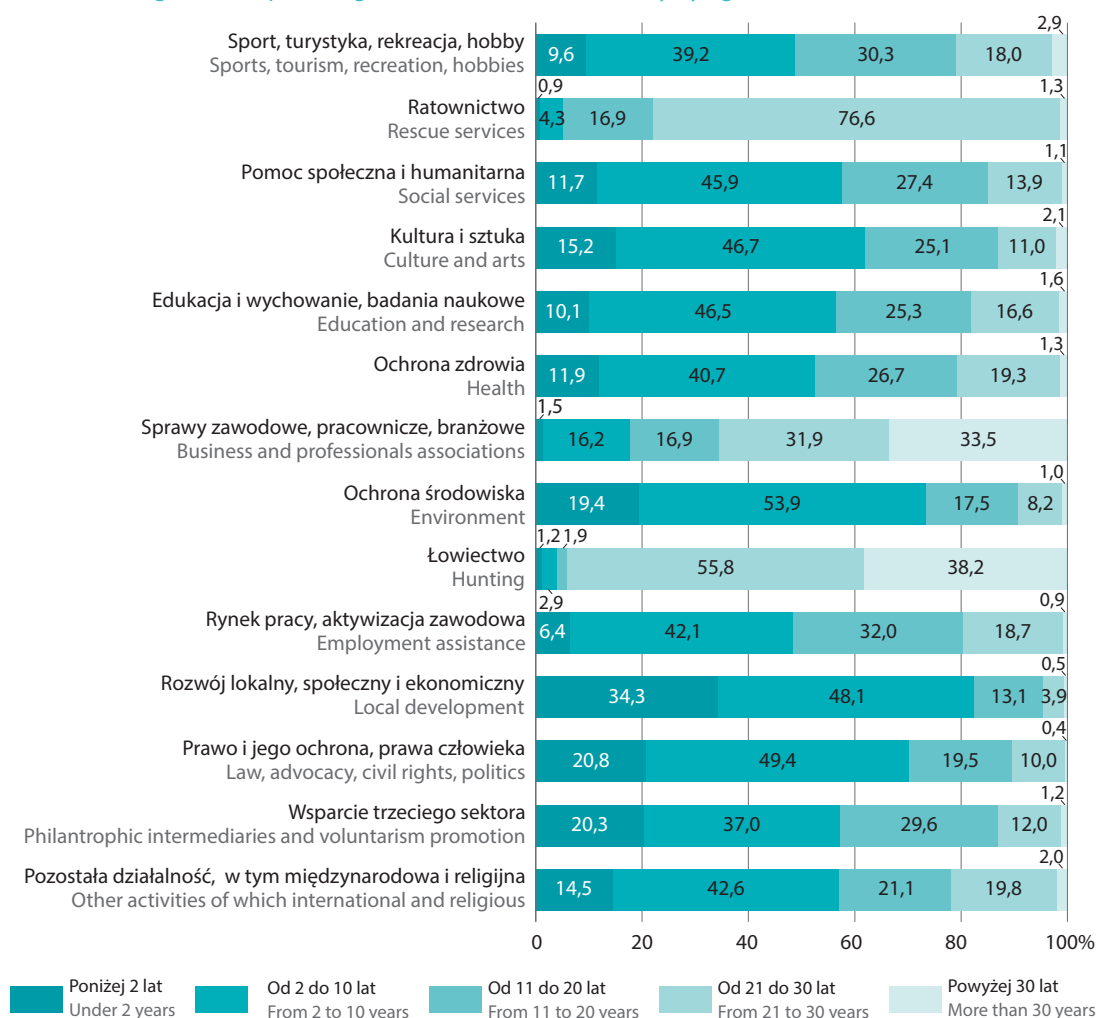
Najmniejszy udział (3,7%) cechował podmioty ze stażem działalności powyżej 30 lat. Organizacje prowadzące działalność od 11 do 20 lat stanowiły 23,6% badanej zbiorowości. Udział podmiotów powstałych w latach 1990-1999 (21-30 lat) wyniósł 25,7%. Natomiast od 2018 r. powstało 11,2% organizacji. Bardzo zbliżona struktura w 2020 r. cechowała podmioty ekonomii społecznej. W przypadku organizacji pożytku publicznego 44,5% zbiorowości stanowiły organizacje powstałe w latach 2000-2009.

Przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego, które zostały utworzone przed 1989 rokiem, stanowiły 27,1% wszystkich działających organizacji tego typu w 2020 roku. Ponad 1/3 organizacji przyparafialnych liczyła sobie od 20 do 30 lat, zaś 10-letnie i młodsze stanowiły 27,0%.

W 2020 r. zdecydowanie najmłodszymi organizacjami były koła gospodyń wiejskich. Prawie połowa z nich (49,2%) prowadziła działalność krócej niż 2 lata lub też dłużej niż 2 lecz nie dłużej niż 10 lat (49,1%). Zaraz po nich wyróżniają się fundacje, których 3/4 działało nie dłużej niż 10 lat (z czego 58,1% – od 2 do 10 lat, a 17,6% poniżej 2 lat). Natomiast najstarsze są koła łowieckie – 96,0% z nich było aktywnych ponad dwie dekady. Przeważającym udziałem podmiotów z ponad 20-letnim stażem działalności, a więc powstałych przed 2000 r., wyróżniają się również ochotnicze straże pożarne (78,8%), a następnie samorządy gospodarcze i zawodowe (73,1%).

Wykres 1.6. Struktura rejestrowych organizacji non-profit w poszczególnych dziedzinach działalności według klas wieku organizacji w 2020 r.

Charts 1.6. Structure of register non-profit organizations in fields of activity by age class in 2020

W 2020 r. największy udział organizacji o najdłuższym stażu działania zaobserwowano w dziedzinach: *łowiectwo* (94,0%), *ratownictwo* (78,0%) oraz *sprawy zawodowe, pracownicze i branżowe* (65,4%). Podmioty non-profit powstałe po 2018 r. największy udział miały w ramach *rozwoju lokalnego* (34,3%), *prawa, jego ochrony i prawa człowieka* (20,8%) oraz *wsparcia trzeciego sektora* (20,3%).

1.4. Zasięg prowadzonej działalności

1.4. Territorial scope of activity

Organizacje non-profit prowadziły działalność na terenie: najbliższego sąsiedztwa, gminy, powiatu, województwa, całego kraju lub obszaru wykraczającego poza jego granice. Poniższa analiza obejmuje maksymalny zasięg prowadzonej przez poszczególne organizacje działalności.

Wykres 1.7. Struktura rejestrowych organizacji non-profit według maksymalnego zasięgu ich działania w 2020 r.

Charts 1.7. Structure of register non-profit organizations by maximum territorial scope of activity in 2020

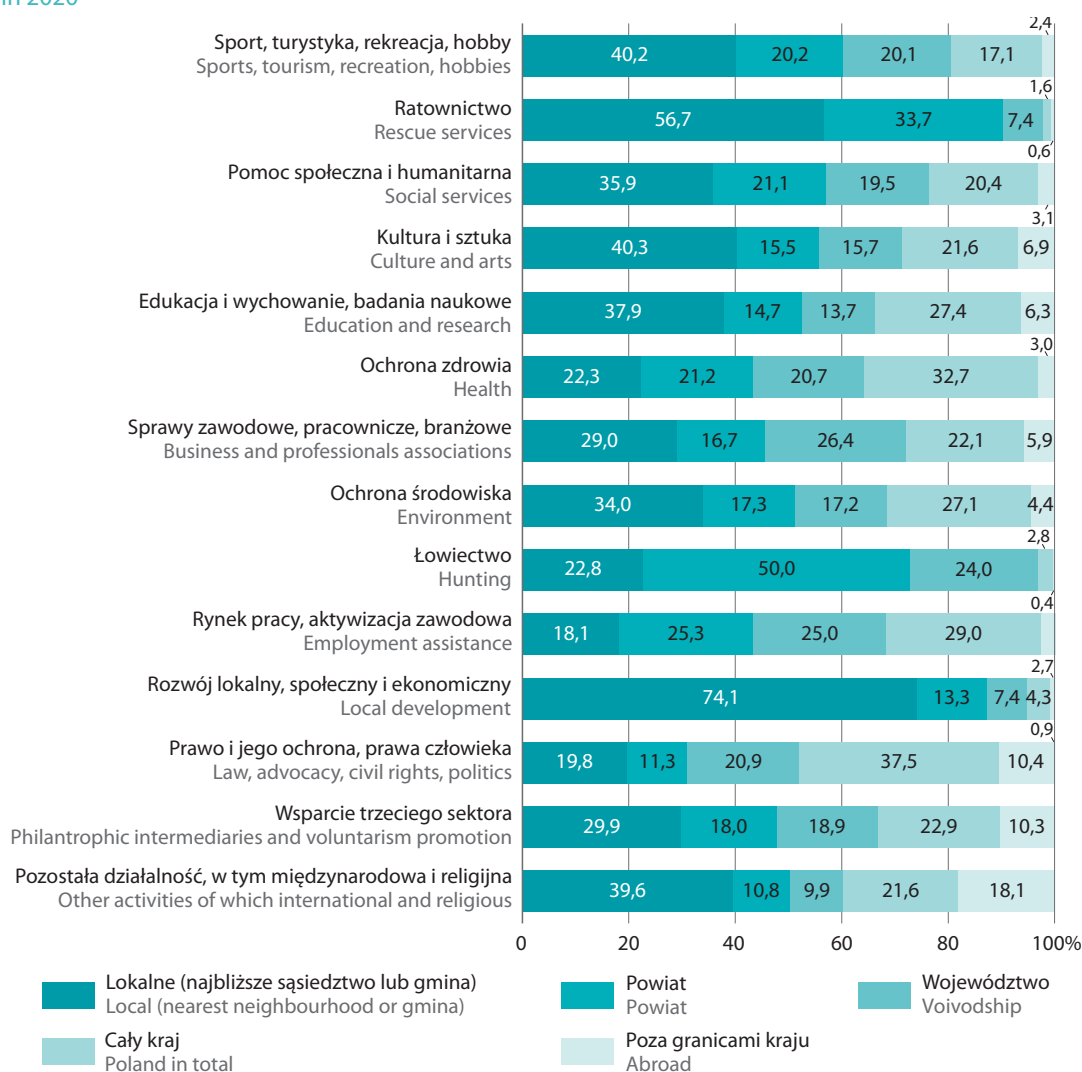

Analiza maksymalnego zasięgu działalności podmiotów rejestrowych wskazuje, że największa część jednostek działała w 2020 r. w skali lokalnej, tj. nie przekraczającej gminy (41,9%). Na obszarze województwa lub w skali kraju działały zbliżone odsetki organizacji (odpowiednio 16,0% i 17,2%). Maksymalnie powiat jako obszar działań wskazało 20,9% jednostek, natomiast w skali wykraczającej poza Polskę – 4,0%.

Największy zasięg działania miały koła gospodyń wiejskich oraz kółka rolnicze, które w ponad 80% działały lokalnie, tj. na terenie najbliższego sąsiedztwa lub gminy (odpowiednio 84,7% i 82,8%). Z kolei fundacje charakteryzowały się najwyższym odsetkiem jednostek działających w skali całego kraju, ponad dwukrotnie większym niż dla ogółu organizacji (37,9%). Również wśród fundacji, największa część jednostek prowadziła działania poza granicami Polski (9,7%). Organizacje pożytku publicznego znacznie częściej niż organizacje nie posiadające statusu OPP prowadziły działania w skali całego kraju (25,4% wobec 17,2%), a znacznie rzadziej koncentrowały swoje działania w najbliższym sąsiedztwie (odpowiednio 5,5% wobec 13,2%).

Wykres 1.8. Struktura rejestrowych organizacji non-profit w poszczególnych dziedzinach działalności według maksymalnego zasięgu ich działania w 2020 r.

Charts 1.8. Structure of register non-profit organizations in fields of activity by maximum territorial scope of activity in 2020

Działania lokalne to domena organizacji działających w dziedzinie *rozwój lokalny*, spośród których najbliższe sąsiedztwo lub co najwyżej gminę wskazało 74,1% jednostek, a kolejne 13,3% nie wykraczało poza powiat. Również ponad połowa organizacji w dziedzinie *ratownictwa* działała lokalnie (56,7%), a co najwyżej w powiecie – kolejne 33,7%. Natomiast najrzadziej na społeczności lokalne nastawione były organizacje, których główną dziedziną działalności był *rynek pracy i aktywizacja zawodowa* (18,1%), które częściej działały na terenie całego kraju (29,0%), powiatu (25,3%) lub województwa (25,0%).

Dokładnie połowa organizacji łowieckich działała w obrębie powiatu (50,0%), podczas gdy około pięciokrotnie rzadziej działały w tej skali organizacje z dziedziny *pozostałej działalności, w tym międzynarodowej i religijnej* (10,8%). Organizacje, które najczęściej prowadziły aktywność w skali wojewódzkiej, działały w branży *sprawy zawodowe, pracownicze, branżowe* (26,4%) oraz *rynek pracy i aktywizacja zawodowa* (25,0%). Najczęściej w skali kraju działały organizacje, zajmujące się *prawem i jego ochroną, prawami człowieka* (37,5%), *ochroną środowiska* (32,7%), *rynkem pracy i aktywizacją zawodową* (29,0%) lub *edukacją i wychowaniem, badaniami naukowymi* (27,4%). Wysokim udziałem operujących poza granicami kraju charakteryzowały się organizacje działające w *dziedzinie spraw międzynarodowych, religii i pozostałych* (18,1%), *prawa i jego ochrony* (10,4%) oraz *wsparcia trzeciego sektora* (10,3%).

Organizacje przyparafialne Kościoła katolickiego koncentrowały swoje działania głównie w skali lokalnej. Na obszarze obejmującym całą parafię, będącą podstawową jednostką organizacyjną Kościoła katolickiego działało w 2020 r. 68,3% jednostek, kolejne 12,0% – jedynie w części parafii. Prowadzenie działalności w skali większej niż jedna parafia zadeklarowało 15,9% przyparafialnych wspólnot.

Tablica 1.3. Struktura przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego w wybranych dziedzinach działalności według maksymalnego zasięgu ich działania w 2020 r.

Table 1.3. Structure of Catholic parish-based organizations in fields of activity by the maximum territorial scope of activity in 2020

Wybrane główne dziedziny działalności organizacji przyparafialnych Kościoła katolickiego The main fields of activity Catholic parish-based organizations	Maksymalny zasięg działalności The maximum territorial scope		
	Część parafii The part of parish	Cała parafia The whole parish	Więcej niż jedna parafia More than parish
	% w wierszu % in row		
OGÓŁEM TOTAL	12,5	71,0	16,5
Sport, turystyka, rekreacja, hobby Sports, tourism, recreation, hobbies	6,6	72,4	21,0
Pomoc społeczna i humanitarna, ratownictwo Social and rescue services	9,8	63,3	26,9
Kultura i sztuka Culture and arts	9,2	65,2	25,5
Edukacja i wychowanie, badania naukowe Education and research	9,5	66,3	24,2
Religia Religion	12,6	72,2	15,2

Analiza zasięgu działalności przyparafialnych organizacji Kościoła w pięciu najistotniejszych dziedzinach działalności wskazuje, że działania prowadzone w skali mniejszej niż parafia częściej niż w innych dziedzinach występowały wśród organizacji, które jako główną dziedzinę działalności wskazywały *religię* (12,6%). Działalność w skali całej parafii dominowała w obszarze *sportu, turystyki, rekreacji, hobby* (72,4%) oraz

religii (72,2%). Najszerze działania, obejmujące więcej niż jedną parafię najczęściej prowadziły jednostki skupiające się wokół pomocy społecznej i humanitarnej, ratownictwa (26,9%) oraz kultury i sztuki (25,5%).

1.5. Rodzaje i formy działalności

1.5. Types and forms of activity

1.5.1. Rodzaje działalności

1.5.1. Types of activity

Podstawowym rodzajem działalności organizacji non-profit jest działalność statutowa nienastawiona na zysk. Może być ona prowadzona w dwojakiej formie – jako działalność nieodpłatna bądź jako odpłatna działalność statutowa. Nieodpłatna działalność statutowa to wszelkiego rodzaju działalność jednostki zgodna z jej statutem, za którą nie są pobierane opłaty od osób z niej korzystających. W zakresie odpłatnej działalności statutowej dopuszcza się pobieranie opłat za świadczone usługi, jednak wysokość opłat nie może być wyższa niż koszty prowadzenia tej działalności. Dodatkowo organizacje sektora non-profit mogą prowadzić działalność gospodarczą ukierunkowaną na generowanie zysku finansowego, przy czym ewentualne nadwyżki powinny być przeznaczone wyłącznie na realizację ich celów statutowych.

W 2020 r. większość organizacji non-profit prowadziło wyłącznie nieodpłatną działalność statutową (72,6%). Pozostałe oferowały usługi odpłatnie, w tym 18,2% wyłącznie w ramach odpłatnej działalności statutowej, a 5,6% wyłącznie w ramach działalności gospodarczej. Równocześnie odpłatną działalność statutową oraz działalność gospodarczą prowadziło 3,7% organizacji non-profit.

Najwyższy odsetek podmiotów prowadzących wyłącznie nieodpłatną działalność statutową występował wśród ochotniczych straży pożarnych (94,4%), a następnie kół gospodyń wiejskich (92,8%). Łącznie 3/4 stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych zadeklarowało brak odpłatności za usługi. Na tle stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych wyróżniały się koła łowieckie, wśród których wystąpił najniższy wśród całej zbiorowości rejestrowych organizacji non-profit odsetek organizacji prowadzących wyłącznie nieodpłatną działalność statutową (22,3%) oraz najwyższy udział jednostek pozyskujących środki w ramach odpłatnej działalności statutowej (55,7%). Ponadto koła łowieckie stosunkowo często angażowały się w działalność gospodarczą (22,1%).

Duży udział podmiotów prowadzących odpłatne formy działalności występował wśród organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego. W 2020 r. 3 na 10 podmiotów realizowało cele statutowe prowadząc wyłącznie działalność nieodpłatną. Prowadzenie odpłatnej działalności statutowej, bez działalności gospodarczej, zadeklarowało 28,6% z nich, a działalności gospodarczej bez odpłatnej statutowej – 23,6%. Jednocześnie 13,8% organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego prowadziło zarówno odpłatną działalność statutową, jak i działalność gospodarczą – był to najwyższy odsetek w badanej zbiorowości.

Pod względem rozpowszechnienia odpłatnych form działalności wyróżniały się również społeczne podmioty wyznaniowe. Spośród tych jednostek niecała połowa prowadziła wyłącznie działalność nieodpłatną, natomiast 40,4% świadczyło dodatkowo odpłatną działalność statutową.

Tablica 1.4. Struktura rejestrowych organizacji non-profit według rodzaju działalności prowadzonej w 2020 r.
 Table 1.4. Structure of register non-profit organizations by types of activity conducted in 2020

Rodzaj organizacji Types of organization	Rodzaj działalności Type of activity			
	wyłącznie nieodpłatna działalność statutowa unpaid mission-related activity only	odpłatna działalność statutowa i brak gospodarczej paid mission-related activity, no economic activity	działalność gospodarcza i brak odpłatnej działalności statutowej economic activity, no paid mission-related activity	odpłatna działalność statutowa oraz działalność gospodarcza paid mission-related activity and economic activity
	% w wierszu % in line			
OGÓŁEM ORGANIZACJE REJESTROWE TOTAL REGISTER ORGANIZATIONS	72,6	18,2	5,6	3,7
w tym podmioty ekonomii społecznej of which social economy organizations	72,9	18,1	5,5	3,6
w tym organizacje pożytku publicznego of which public benefit organizations	61,6	26,7	6,0	5,8
Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne Associations and similar social organizations	75,5	17,9	3,9	2,8
typowe stowarzyszenia i organizacje społeczne typical associations and social organizations	72,7	19,1	4,6	3,5
stowarzyszenia sportowe sports associations	72,8	21,7	2,5	3,1
ochotnicze straże pożarne volunteer fire brigades	94,4	3,3	2,1	0,0
koła łowieckie hunting clubs	22,3	55,7	15,7	6,4
Fundacje Foundations	57,5	22,2	12,4	7,9
Społeczne podmioty wyznaniowe Faith-based charities	49,7	40,4	7,2	2,7
Koła gospodyń wiejskich Rural housewives clubs	92,8	5,4	1,4	0,0
Samorząd gospodarczy i zawodowy Business and professional associations	34,0	28,6	23,6	13,8
kółka rolnicze farmers organizations	48,3	22,6	25,2	3,8
pozostały samorząd gospodarczy other business associations	23,3	32,9	23,3	20,4
pozostały samorząd zawodowy other professional associations	34,4	28,5	22,6	14,5

1.5.2. Dziedziny odpłatnej działalności statutowej oraz działalności gospodarczej

1.5.2. Fields of paid mission-related activity and business activity

Dla zapewnienia porównywalności danych o dziedzinach odpłatnej działalności statutowej i działalności gospodarczej zostały one zaprezentowane zgodnie z terminologią Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007). W przypadku gdy organizacja prowadziła działalność gospodarczą lub odpłatną działalność statutową więcej niż w jednej dziedzinie wówczas wskazywała przeważający rodzaj danej działalności.

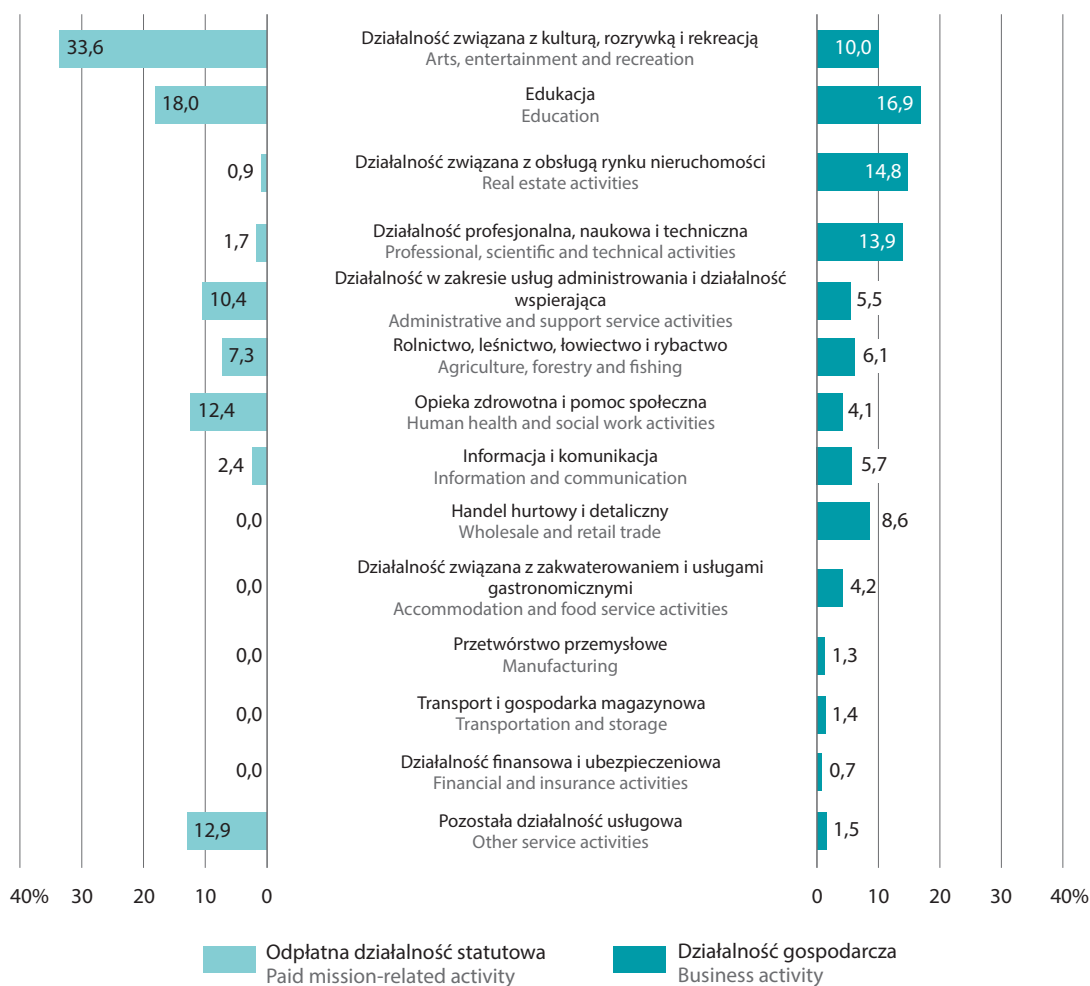
Wśród 20,8 tys. organizacji z odpłatną działalnością statutową w ramach tej działalności najczęściej prowadzono działania związane z kulturą, rozrywką i rekreacją (33,6%). Ponadto stosunkowo duża grupa oferowała odpłatne usługi edukacyjne (18,0%), usługi w zakresie opieki zdrowotnej i pomocy społecznej (12,4%) oraz usługi w zakresie administrowania i działalności wspierającej (10,4%), w szczególności związane z organizowaniem imprez turystycznych i rekreacyjnych, prowadzeniem obiektów turystycznych i rekreacyjnych.

Działalność gospodarczą podejmowało w 2020 r. 8,8 tys. tj. 9,2% rejestrowych organizacji non-profit. W jej ramach najczęściej świadczone usługi edukacyjne (16,9%) – przede wszystkim w pozaszkolnych formach, następnie prowadzono działalność związaną z obsługą rynku nieruchomości (14,8%), czyli głównie zajmowano się wynajmem i zarządzaniem nieruchomościami. W dalszej kolejności prowadzono działalność profesjonalną, naukową, techniczną (13,9%), związaną m.in. z reklamą, badaniami rynku i opinii. Z kolei co dziesiąty podmiot działalność gospodarczą prowadził jako handel hurtowy i detaliczny.

Spośród rejestrowych organizacji non-profit 0,8 tys. jednostek było członkiem lub posiadało udziały w odrębnym przedsięwzięciu gospodarczym, z tego 41,8% stanowiły fundacje, 41,5% – stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, a 16,2% jednostki samorządu gospodarczego i zawodowego. W grupie tej większość podmiotów miała udziały w spółkach (78,4%), najczęściej w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością (66,1%). Natomiast kolejne 15,8% było członkiem spółdzielni. Organizacje non-profit najczęściej miały udziały w przedsiębiorstwach zajmujących się działalnością profesjonalną, naukową lub techniczną (14,6%), w tym przede wszystkim doradztwem w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania. Kolejne 11,0% współprowadziło przedsiębiorstwa prowadzące działalność związaną z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznym, a 9,1% przedsiębiorstwa zajmujące się edukacją, w tym przede wszystkim w pozaszkolnych formach.

Wykres 1.9. Najczęściej wskazywane dziedziny odpłatnej działalności statutowej i działalności gospodarczej prowadzonej przez rejestrowe organizacje non-profit w 2020 r. według działów PKD

Chart 1.9. The most frequently indicated fields of paid mission-related activity and business activity conducted by register non-profit organizations in 2020 by NACE division

1.5.3. Formy działalności statutowej

1.5.3. Forms of mission-related activity

Dla zdecydowanej większości rejestrowych organizacji non-profit podstawową formą prowadzenia działalności w 2020 r. było świadczenie usług (90,1%). Organizacje najczęściej oferowały usługi nieodpłatnie (83,0%), jednak część badanych podmiotów świadczyła również usługi, za które pobierała opłaty, nie większe niż poniesione koszty (21,9%).

Najwyższy udział podmiotów oferujących swoje usługi bezpłatnie odnotowano wśród ochotniczych straży pożarnych (98,3%), a następnie stowarzyszeń sportowych (89,6%). Z kolei świadczenie usług płatnych dominowało w kołach łowieckich (62,4%). Stosunkowo wysoki udział takich organizacji zaobserwowano ponadto w społecznych podmiotach wyznaniowych (43,2%), a także w organizacjach samorządu gospodarczego i zawodowego (42,9%).

Wśród bezpłatnych usług istotnymi formami działania było animowanie współpracy między organizacjami (17,0%), mobilizowanie i edukowanie opinii publicznej (11,5%), a w dalszej kolejności reprezentowa-

nie i obrona praw członków jednostki, innych grup ludzi, społeczeństwa, organizacji, firm itp. (7,7%). Animowaniem współpracy między organizacjami i instytucjami zajmowały się często koła gospodyń wiejskich (31,6%) oraz organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego (28,6%). Te ostatnie charakteryzowały się wysokim udziałem jednostek reprezentujących i broniących praw członków i innych grup (55,9%). Z kolei stosunkowo wysoki odsetek organizacji działających na rzecz mobilizowania i edukowania opinii publicznej odnotowano w fundacjach (22,0%).

Poza działalnością usługową organizacje non-profit świadczyły wsparcie materialne (finansowe i rzeczowe) osobom fizycznym lub osobom prawnym (15,6%). Rzadko natomiast zajmowały się produkcją towarów – 5,1%. Wsparcie materialne było udzielane przez blisko 1/3 fundacji oraz 18,7% typowych stowarzyszeń i organizacji społecznych. Działalnością produkcyjną i wytwarzaniem towarów zajmowały się przede wszystkim koła gospodyń wiejskich (34,7%), w pozostałych grupach podmiotów działalność ta stanowiła marginalne zjawisko.

Na tle ogółu rejestrowych organizacji non-profit wyróżniały się podmioty posiadające status OPP. Zaobserwowano wśród nich nieco mniejszy udział organizacji prowadzących działalność usługową (84,5%). Jednocześnie odsetek podmiotów świadczących płatne usługi był wśród nich o prawie 12 p. proc. wyższy niż wśród podmiotów nieposiadających omawianego statusu (odpowiednio 32,5% i 20,7%). Organizacje pożytku publicznego, częściej niż pozostałe podmioty, oferowały pomoc materialną – działalnością tego typu zajmowała się 35,4% OPP, podczas gdy wśród podmiotów nieposiadających statusu OPP odsetek wyniósł 13,4%.

Tablica 1.5. Odsetek rejestrowanych organizacji non-profit według form działalności statutowej w 2020 r.
 Table 1.5. Percentage of register non-profit organizations by forms of mission-related activity in 2020

Rodzaje organizacji Type of organization	Świadczenie usług Services						Wsparcie materialne Material assistance	Produkcja, wytworzenie towarów Production, manufacturing goods
	Razem Grand total	Świadczenie usług bezpłatnych w tym of which			Świadczenie usług płatnych Paid services	Razem Total		
		animowanie współpracy między organizacjami developing cooperation between organizations	Mobilizowanie edukowanie opinii publicznej mobilizing, educating the public opinion	reprezentowanie i obrona praw członków jednostki, innych grup ludzi, społeczeństwa, organizacji, firm itp. representing and protecting the rights of the entity's members, other groups of people, society, organizations, enterprises, etc.				
OGÓLNE ORGANIZACJE REJESTROWANE TOTAL REGISTER ORGANIZATIONS	90,1	83,0	17,0	11,5	7,7	21,9	15,6	5,1
w tym podmioty ekonomii społecznej of which social economy organizations	90,0	83,0	16,9	11,4	7,2	21,7	15,6	5,1
w tym organizacje pożytku publicznego of which PBO's	84,5	78,3	13,3	13,5	8,6	32,5	35,4	3,5
Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne Associations and similar social organizations	92,6	86,1	14,4	9,9	6,7	20,7	13,0	2,1
typowe stowarzyszenia i organizacje społeczne typical associations and social organizations	88,3	81,4	22,1	17,3	9,3	22,7	18,7	3,8
stowarzyszenia sportowe sports associations	96,7	89,6	7,0	1,9	0,8	24,8	10,3	0,5
ochotnicze straże pożarne volunteer fire brigades	98,3	98,3	9,3	5,8	4,9	3,6	4,0	0,6
koła łowieckie hunting clubs	82,7	47,9	3,0	2,4	30,3	62,4	13,3	1,1
Fundacje Foundations	85,5	76,3	20,1	22,0	6,6	30,2	28,5	2,7
Spoleczne podmioty wyznaniowe Faith-based charities	81,9	53,0	5,6	6,7	2,4	43,2	14,2	2,9
Koła gospodyń wiejskich Rural housewives clubs	79,2	77,5	31,6	3,8	6,2	5,8	12,7	34,7
Samorząd gospodarczy i zawodowy Business and professional associations	96,4	86,9	28,6	15,9	55,9	42,9	11,3	1,2
kółka rolnicze farmers organizations	94,5	77,9	19,9	2,1	36,3	27,4	14,1	(0,0)

1.6. Odbiorcy działalności statutowej

1.6. Recipients of mission-related activity

1.6.1. Działalność rejestrowych organizacji non-profit na rzecz odbiorców indywidualnych i instytucjonalnych

1.6.1. Activities of register non-profit organizations for individual and institutional recipients

W 2020 r. 85,9% (81,7 tys.) rejestrowych organizacji non-profit kierowało swoje działania bezpośrednio do osób fizycznych (odbiorców indywidualnych) bądź odbiorców instytucjonalnych (tj. innych organizacji, instytucji publicznych lub firm prywatnych). Zdecydowanie więcej organizacji działało na rzecz odbiorców indywidualnych – 83,0% (78,9 tys.), niż dla innych podmiotów – 21,3% (20,3 tys.).

Blisko 2/3 organizacji non-profit stanowiły jednostki, których bezpośrednia działalność kierowana była wyłącznie do osób fizycznych (64,5%). Podmioty działające tylko na rzecz odbiorców instytucjonalnych tworzyły 3,0% zbiorowości. Z kolei organizacje, które prowadziły pośrednią działalność na rzecz obu wymienionych grup odbiorców stanowiły 18,4% ogółu badanych jednostek.

Najwyższy odsetek organizacji kierujących swoje działania wyłącznie do odbiorców indywidualnych odnotowano wśród społecznych podmiotów wyznaniowych (79,9%). Niewiele mniejszy ich udział zaobserwowano w grupie ochotniczych straży pożarnych (79,0%) i stowarzyszeń sportowych (77,3%). Wśród organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego odsetek jednostek działających tylko na rzecz osób fizycznych był najniższy i wyniósł 26,3%. W tej grupie organizacji wyróżniały się podmioty, których działalność była ukierunkowana wyłącznie na odbiorców instytucjonalnych (40,7%). Wśród pozostałych rodzajów organizacji ich udział był zdecydowanie niższy i w większości przypadków nie przekroczył 3%. Organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego charakteryzowały się także najwyższym odsetkiem jednostek działających zarówno na rzecz osób fizycznych, jak i odbiorców instytucjonalnych (29,3%). Jednocześnie, tylko 3,7% podmiotów zadeklarowało brak bezpośredniej działalności na rzecz odbiorców.

Najwyższy udział jednostek działających bez orientacji na konkretnego odbiorcę odnotowano wśród kół łowieckich (47,1%), a następnie w grupie kół gospodyń wiejskich (21,5%).

Organizacje pożytku publicznego wyróżniały się stosunkowo szerokim zakresem działalności. Z jednej strony 61,1% jednostek kierowało swoje działania wyłącznie do osób fizycznych, a z drugiej 29,1% działało zarówno na rzecz odbiorców indywidualnych, jak i instytucjonalnych. Działalność bez bezpośredniego ukierunkowania na konkretnych odbiorców charakteryzowała 7,5% OPP.

Z punktu widzenia głównej dziedziny działalności statutowej najwyższy odsetek organizacji działających tylko na rzecz osób fizycznych odnotowano wśród podmiotów zajmujących się ratownictwem (78,8%), a następnie sportem, turystyką, rekreacją i hobby (75,1%). Kierowanie działań wyłącznie do odbiorców instytucjonalnych charakteryzowało 1/3 jednostek zajmujących się sprawami zawodowymi, pracowniczymi i branżowymi. W pozostałych dziedzinach działalności udział organizacji obejmujących swym działaniem tylko odbiorców instytucjonalnych w większości nie przekroczył 5%. Bezpośrednią działalnością zarówno na rzecz osób fizycznych, jak i innych podmiotów wyróżniały się organizacje działające w obszarze edukacji i wychowania, badań naukowych (27,5%), spraw zawodowych, pracowniczych i branżowych (26,0%) oraz pomocy społecznej i humanitarnej (24,7%). Najwyższy odsetek jednostek działających bez ukierunkowania na określonych odbiorców odnotowano wśród organizacji zajmujących się łowiectwem (46,2%), a następnie ochroną środowiska (44,8%).

Wykres 1.10. Struktura rejestrowych organizacji non-profit według rodzaju działań na rzecz odbiorców w 2020 r.
 Chart 1.10. Structure of register non-profit organizations by type of activity for recipients in 2020

Analiza w zakresie odbiorców bezpośrednich i systematycznych działań organizacji non-profit dotyczy podmiotów objętych badaniem realizowanym na formularzu SOF-1: stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych, fundacji, społecznych podmiotów wyznaniowych i kół gospodyń wiejskich.

W 2020 r. 77,7 tys. organizacji non-profit prowadziło bezpośrednie działania na rzecz osób fizycznych, w tym 76,7% podmiotów (tj. 59,6 tys.) zadeklarowało, że wśród ich odbiorców były osoby, które skorzystały z działań jednostki przynajmniej dwa razy w ciągu roku. Łącznie w 2020 r. organizacje non-profit objęły swoim bezpośrednim i systematycznym działaniem 36,0 mln osób³. Średnia liczba odbiorców przypadają-

³ Należy pamiętać, że znaczna część beneficjentów korzystała z działalności więcej niż jednej organizacji, co powoduje że ujmowani są w rejestrach kilku podmiotów, a w badaniu wykazywani kilkakrotnie. Oznacza to, że łączna suma beneficjentów może być zawyżona.

cych na jedną organizację wyniosła 604 osoby, a mediana – 43. Największą liczbę odbiorców odnotowały fundacje – 20,6 mln osób, a następnie stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne – 13,5 mln. Przeciętna fundacja objęła swoim bezpośrednim działaniem 2131 osób i była to najwyższa wartość średniej w badanej zbiorowości. Najwyższą medianę odnotowano wśród społecznych podmiotów wyznaniowych – 63 osoby.

Organizacje posiadające status OPP objęły swym działaniem 11,6 mln osób. Przeciętna jednostka działała regularnie na rzecz 1606 adresatów, przy czym połowa OPP posiadała nie więcej niż 75 odbiorców.

W 2020 r. działalność organizacji non-profit została czasowo ograniczona w wyniku pandemii COVID-19. Wskutek ograniczeń kontaktów między ludźmi oraz zaostrzonego rygoru sanitarnego organizacje musiały na nowo zorganizować sposób i formę prowadzenia swojej działalności. Nadzwyczajna sytuacja spowodowała, że 30,8% podmiotów działających na rzecz osób fizycznych zmieniło formę lub zakres działania, 18,8% jednostek zdecydowało się na wdrożenie usług elektronicznych/zdalnych, a 13,5% organizacji podjęło dodatkowe działania na rzecz odbiorców.

Odbiorcy bezpośrednich i systematycznych działań fundacji stanowili 57,1% ogółu osób regularnie korzystających z działalności organizacji non-profit (o 25,7 p. proc. więcej niż w 2018 r.). Ich wysoki udział znajduje uzasadnienie w sytuacji epidemiologicznej w kraju i konieczności podjęcia dodatkowych działań w związku z pandemią COVID-19. Z uwagi na różnego rodzaju obostrzenia i czasowe zawieszenie lub znaczne ograniczenie działalności stacjonarnej, wiele działań organizacji non-profit zostało przekształconych w sposób umożliwiający świadczenie ich w formie elektronicznej. Na ich wdrożenie zdecydowało się ponad 30% fundacji działających na rzecz osób fizycznych, a co piąta jednostka zainicjowała dodatkowe działania w kierunku odbiorców.

Tablica 1.6. Odbiorcy bezpośrednich i systematycznych działań organizacji non-profit w 2020 r.
 Table 1.6. Recipients of direct and systematic activities of non-profit organizations in 2020

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Organizacje działające na rzecz osób fizycznych Organizations operating for individuals		Odbiorcy bezpośrednich i systematycznych działań organizacji non-profit Recipients of direct and systematic activities of non-profit organizations		
	w tys. in thous.	w tys. in thous.	w % in %	w mln in mln	średnia average	media- na median
OGÓŁEM ORGANIZACJE REJESTROWE TOTAL REGISTER ORGANIZATIONS	93,1	77,7	83,5	36,0	604	43
w tym podmioty ekonomii społecznej of which social economy organizations	93,1	77,7	83,5	36,0	604	43
w tym organizacje pożytku publicznego of which public benefit organizations	9,3	8,4	90,2	11,6	1606	75
Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, fundacje Associations and similar social organizations, foundations	82,8	69,5	83,9	34,1	643	50
stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne associations and similar organizations	66,7	56,7	85,0	13,5	312	50
typowe stowarzyszenia i organizacje społeczne typical associations and social organizations	31,2	24,6	79,2	10,0	500	50
stowarzyszenia sportowe sports associations	18,9	17,9	94,8	2,7	161	50
ochotnicze straże pożarne volunteer fire brigades	14,2	13,2	92,6	0,8	134	15
koła łowieckie hunting clubs	2,5	1,0	40,1	0,0	91	30
fundacje foundations	16,0	12,7	79,5	20,6	2131	50
Społeczne podmioty wyznaniowe Faith-based charities	1,9	1,7	92,9	1,7	1119	63
Koła gospodyń wiejskich Rural housewives clubs	8,5	6,5	76,7	0,2	32	20

1.6.2. Rodzaje indywidualnych odbiorców działalności organizacji non-profit

1.6.2. Types of individual recipients of the activity of a non-profit organizations

Dzieci i młodzież to główna grupa odbiorców, do której organizacje kierowały bezpośrednie i systematyczne działania (57,1%). Stosunkowo często jako adresatów prowadzonej działalności wskazywano osoby starsze (28,6%) i osoby niepełnosprawne (20,1%). W dalszej kolejności działania organizacji non-profit były dedykowane osobom niesamodzielnym, przewlekłe lub nieuleczalnie chorym (6,9%) oraz ubogim (6,2%).

Wśród społecznych podmiotów wyznaniowych odnotowano najwyższy udział jednostek, które swoim systematycznym działaniem objęły dzieci i młodzież (68,5%). Z kolei koła gospodyń wiejskich wyróżniały się najwyższym udziałem podmiotów działających na rzecz osób starszych (47,9%). Ponad 1/3 fundacji objęła swoim stałym działaniem osoby niepełnosprawne, a 28,9% jednostek osoby starsze. Dodatkowo fundacje relatywnie często prowadziły systematyczne działania na rzecz osób niesamodzielnym, przewlekłe lub nieuleczalnie chorych (13,7%), dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych wykluczeniem

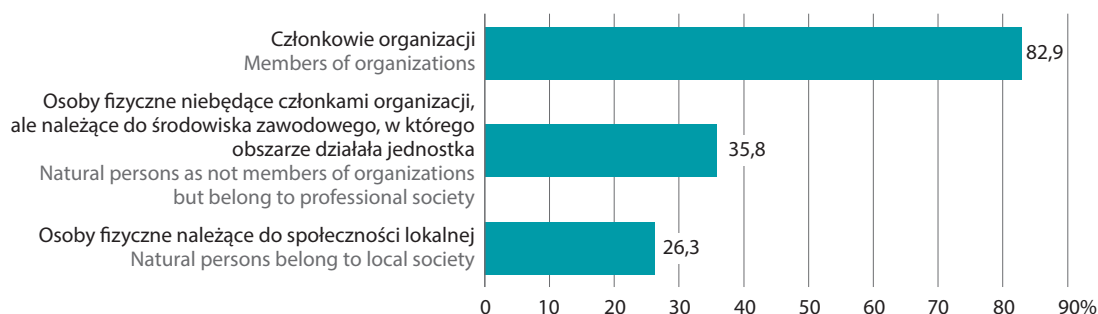
społecznym (13,0%) oraz osób ubogich (12,5%). Wśród organizacji posiadających status OPP dominowały jednostki, które bezpośrednie i systematyczne działania kierowały do dzieci i młodzieży (57,7%) oraz osób niepełnosprawnych (43,1%).

Z uwagi na to, że jedną z ważniejszych dziedzin działalności przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego była edukacja i wychowanie to ponad połowa organizacji kierowała swoje działania do dzieci i młodzieży (54,4%). Kolejną, znaczącą grupę odbiorców stanowiły osoby starsze – ich wsparcie deklarowało 50,4% podmiotów. Na rzecz bezrobotnych działało 29,6% organizacji, a co piąta jednostka działała na rzecz osób wychodzących z uzależnienia i ich rodzin. Warto podkreślić, że w zdecydowanej większości przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego kierowały te działania do osób z całej parafii (88,1%).

W organizacjach samorządu gospodarczego i zawodowego udział podmiotów działających bezpośrednio na rzecz osób fizycznych wyniósł 60,2%. Głównymi odbiorcami ich działań były osoby zrzeszone w ramach jednostki. Ponad 80% organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego zadeklarowało, że ich działalność adresowana była do członków jednostki. Kolejną grupę odbiorców stanowiły osoby fizyczne niebędące członkami jednostki, ale należące do środowiska zawodowego, w którym podmiot działał. Działalność na ich rzecz podjęło 35,8% organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego. Natomiast 26,3% podmiotów kierowało swoje działania do osób fizycznych należących do społeczności lokalnej.

Wykres 1.11. Organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego działające bezpośrednio na rzecz osób fizycznych według rodzaju odbiorcy w 2020 r.

Chart 1.11. Business and professional associations conducting direct activities for natural persons by groups of recipients in 2020

Tablica 1.7. Rejestrowe organizacje non-profit prowadzące bezpośrednie i systematyczne działania na rzecz osób fizycznych według grup odbiorców w 2020 r.^aTable 1.7. Register non-profit organizations conducting direct and systematic activities for natural persons by groups of recipients in 2020^a

Grupy odbiorców indywidualnych Groups of individual recipients	ORGANIZACJE REJESTROWE REGISTER ORGANIZATIONS					
	OGÓ- ŁEM TOTAL	w tym OPP of which PBO's	Stowa- rzysze- nia i podob- ne orga- nizacje społecz- ne Associ- ations and similar social organi- zations	Funda- cje Founda- tions	Społecz- ne pod- mioty wyzna- niowe Faith- -based charities	Koła go- spodyń wiej- skich Rural house- wives clubs
Liczba organizacji prowadzących systematyczne działania na rzecz osób fizycznych (w tys.) Number of organizations operating for individuals systematically (in thous.)	59,6	7,2	43,4	9,6	1,6	4,9
	% w kolumnie		% in column			
Dzieci i młodzież Children and youth	57,1	57,7	58,0	62,8	68,5	34,4
dzieci i młodzież ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym children and youth at risk of social exclusion	8,3	12,1	7,7	13,0	12,7	2,6
Osoby starsze Elderly persons	28,6	30,7	26,6	28,9	22,3	47,9
Osoby niepełnosprawne oraz osoby przewlekle chore Disabled persons, dependent, chronically or terminally ill	22,7	47,8	19,1	40,2	32,1	16,4
osoby niepełnosprawne disabled persons	20,1	43,1	17,3	35,5	27,6	12,1
osoby niesamodzielne, przewlekle lub nieuleczalnie chore dependent, chronically or terminally ill	6,9	17,1	5,2	13,7	13,5	7,0
Ubodzy, bezrobotni, bezdomni, zwalniani z zakładów karnych The poor unemployed, homeless, persons after penitentiary	10,2	15,5	8,1	19,5	12,3	9,6
ubodzy the poor	6,2	10,7	4,7	12,5	9,5	6,1
bezrobotni unemployed	5,2	6,7	4,3	9,9	4,8	4,2
bezdomni homeless	2,4	5,2	1,8	5,1	5,8	0,9
zwalniani z zakładów karnych persons after penitentiary	0,8	1,9	0,7	1,3	1,9	0,0
Wychodzący z uzależnienia Persons recovering from addiction	2,5	4,6	2,2	4,4	4,0	1,1
Ofiary przemocy Victims of violence	2,4	5,2	1,9	5,4	3,3	0,0

a Odsetki w kolumnach nie sumują się do 100, ponieważ organizacje mogły prowadzić działania na rzecz kilku grup odbiorców.

a Percentages in columns do not add up to 100, because organizations could act for more than one group of recipients.

1.6.3. Formy działań kierowanych do odbiorców indywidualnych

1.6.3. Forms of activity addressed to individual recipients

Analiza w zakresie form działań kierowanych do odbiorców indywidualnych oraz organizowania imprez masowych przez rejestrowe organizacje non-profit obejmuje wyłącznie podmioty objęte badaniem na formularzu SOF-1: stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, fundacje i społeczne podmioty wyznaniowe.

Rejestrowe organizacje non-profit podejmowały szereg różnorodnych działań skierowanych do odbiorców indywidualnych. Blisko 1/4 stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych, fundacji oraz społecznych podmiotów wyznaniowych w 2020 r. oferowała swoim beneficjentom więcej niż jeden rodzaj usług.

Wśród omawianych organizacji 62,5% zajmowało się organizowaniem czasu wolnego i wypoczynku poprzez prowadzenie zajęć, spotkań i imprez sportowych, kulturalnych, muzycznych itp. Była to dominująca forma działalności przede wszystkim dla kół gospodyń wiejskich (88,3%), stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych (63,6%) i fundacji (49,5%). W obrębie stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych organizowaniem czasu wolnego i wypoczynku szczególnie wyróżniały się stowarzyszenia sportowe (98,2%). Z kolei w społecznych podmiotach wyznaniowych udział tego rodzaju działalności był niski – 26,2%, podmioty te najczęściej zajmowały się prowadzeniem placówek edukacyjnych (43,3%).

Stosunkowo często organizacje non-profit oferowały usługi edukacyjne (16,5%), w szczególności kursy i szkolenia (11,0%). W świadczeniu tego rodzaju usług edukacyjnych wyróżniały się fundacje (24,1%).

Doradztwo i poradnictwo specjalistyczne wskazywane przez 10,1% spośród organizacji ogółem, okazało się domeną fundacji (21,5%). Wśród organizacji pożytku publicznego odsetek związany z tym rodzajem działalności wyniósł 19,0% a w przedsiębiorstwach społecznych aż 30,0%.

Świadczeniem pomocy materialnej zajmowało się 13,2% spośród omawianych organizacji non-profit, w tym zakresie wyróżniały się organizacje pożytku publicznego (30,4%). Jednostki te dominowały zarówno w udzielaniu wsparcia materialnego o charakterze pomocy rzeczowej (16,2%), jak i finansowej (14,9%). W świadczeniu pomocy żywieniowej przeważały społeczne podmioty wyznaniowe (15%). Aktywność w obszarze leczenia, rehabilitacji oraz pracy terapeutycznej cechowała co dwunasty badany podmiot (8,5%). Leczenie i rehabilitacja w ścisłym znaczeniu okazało się domeną przede wszystkim OPP (17,5%), a następnie przedsiębiorstw społecznych (13,3%). Działalność ta była także polem aktywności społecznych podmiotów wyznaniowych (12,6%). Te ostatnie podmioty charakteryzowały się ponadto najwyższym udziałem w usługach opiekuńczych oraz zakwaterowania (29,7%).

Tablica 1.8. Odsetek organizacji non-profit podejmujących poszczególne rodzaje działań na rzecz osób fizycznych w 2020 r.^a

Table 1.8. Percentage of non-profit organizations acting particular forms of activity addressed to individual recipients in 2020^a

Grupy odbiorców indywidualnych Groups of individual recipients	ORGANIZACJE REJESTROWE REGISTER ORGANIZATIONS					
	OGÓ- ŁEM TOTAL	w tym OPP of which PBO's	Sto- warzy- szenia i po- dobne orga- nizacje spo- łeczne Asso- ciations and similar socio- cial organi- zations	Funda- cje Foun- dations	Spo- łeczne pod- mioty wyzna- niowe Faith- based chari- ties	Koła gospo- dyń wiejskich Rural house- wives clubs
Liczba organizacji prowadzących systematyczne działania na rzecz osób fizycznych (w tys.) Number of organizations operating for individuals systematically (in thous.)	77,7	8,4	56,7	12,7	1,7	6,5

Grupy odbiorców indywidualnych Groups of individual recipients	ORGANIZACJE REJESTROWE REGISTER ORGANIZATIONS					
	OGÓ- ŁEM TOTAL	w tym OPP of which PBO's	Sto- warzy- szenia i po- dobne orga- nizacje spo- łeczne Associ- ations and similar social organi- zations	Funda- cje Founda- tions	Spo- łeczne pod- mioty wyzna- niowe Faith- based chari- ties	Koła gospo- dyń wiejskich Rural house- wives clubs
	% w kolumnie			% in column		
Organizowanie czasu wolnego oraz wypoczynku Recreational services	62,5	56,7	63,6	49,5	26,2	88,3
Prowadzenie placówek edukacyjnych oraz organizowanie szkoleń i kursów Education, trainings, courses	16,5	21,5	12,8	34,6	47,8	4,3
nauczanie (prowadzenie placówek edukacyjnych) education	6,9	10,5	4,9	14,2	43,3	0,0
szkolenia i kursy trainings, courses	11,0	13,1	9,0	24,1	5,3	4,1
Doradztwo, poradnictwo specjalistyczne oraz interwencja kryzysowa Consultancy and specialist counselling services, crisis intervention	10,1	20,8	8,3	22,9	8,7	1,5
doradztwo i poradnictwo specjalistyczne (psychologiczne, prawne itp.) consultancy and specialist counselling services (psychological, law)	8,7	19,0	6,8	21,5	8,4	0,6
interwencja kryzysowa (np. telefon zaufania, interwencja środowiskowa) crisis intervention	2,7	5,3	2,5	4,2	2,0	0,9
Pomoc materialna Material assistance	13,2	30,4	9,8	24,1	20,3	19,5
pomoc rzeczowa aid in kind	6,1	16,2	4,3	12,7	9,0	8,3
pomoc finansowa financial assistance	5,2	14,9	3,8	12,6	5,2	3,6
pomoc żywnościowa food aid	5,3	11,5	4,1	7,4	15,0	10,0
Leczenie, rehabilitacja oraz praca terapeutyczna Medical treatment, rehabilitation and therapeutic assistance	8,5	29,8	6,4	18,9	24,0	2,4
leczenie, rehabilitacja medical treatment, rehabilitation	3,9	17,5	2,8	9,1	12,6	0,9
praca terapeutyczna (świetlice terapeutyczne, warsztaty terapii zajęciowej) therapeutic assistance (therapeutic day care centers, occupational therapy workshops)	5,9	19,0	4,5	12,4	17,1	1,5
Usługi opiekuńcze oraz zakwaterowanie Care services, accommodation	3,7	11,5	2,7	6,2	29,7	1,4
usługi opiekuńcze, pielęgnacyjne care services, rehabilitation	2,7	8,4	1,7	4,8	23,7	1,0
zapewnianie schronienia, noclegu, pobytu temporary shelter, accommodation	1,5	4,4	1,2	1,9	13,6	0,0
Ratownictwo Rescue services	16,3	4,1	22,2	0,5	0,0	0,0
Wsparcie duchowe, modlitwa Spiritual support, prayer	3,4	6,0	1,9	5,6	36,1	3,4
Inny rodzaj działań Other activities	1,1	0,8	0,9	2,3	0,8	0,0

a Odsetki w kolumnach nie sumują się do 100, ponieważ wiele organizacji prowadziło więcej niż jeden rodzaj działalności
a Percentages in columns do not add up to 100, because many organizations have run more than one type of activity.

b Z wyłączeniem organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego.

b Excluding professional and business associations.

1.6.4. Organizowanie imprez masowych

1.6.4. Organization of mass events

W odniesieniu do stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych, fundacji i społecznych podmiotów wyznaniowych oraz kół gospodyń wiejskich za imprezy masowe uznano wydarzenia skierowane do szerokiej grupy odbiorców, w których udział wzięło co najmniej 100 osób, takie jak koncerty, przedstawienia artystyczne, zawody sportowe, pikniki, festyny, parady oraz manifestacje itp. Analiza w tym podrozdziale nie uwzględnia organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego.

Poza świadczeniem usług lub dostarczaniem dóbr na rzecz konkretnych osób organizacje non-profit zajmowały się działaniami skierowanymi do szerszych grup odbiorców, m.in. organizując imprezy. Tego typu aktywność podejmowała przynajmniej raz w 2020 r. co dziewiąta (11,1%) spośród badanych organizacji wspierających osoby fizyczne.

Zarówno odsetek podmiotów organizujących imprezy, jak i liczba uczestników tych wydarzeń różniły się w zależności od rodzaju organizacji. Najwyższy udział organizacji, które przynajmniej raz w 2020 r. podjęły się organizacji imprezy zaobserwowano w przypadku stowarzyszeń sportowych (20,1%). Niższe wartości cechowały fundacje (12,1%) a także stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne (11,5%). Jeszcze rzadziej imprezy masowe prowadziły koła gospodyń wiejskich i społeczne podmioty wyznaniowe (odpowiednio 7,4% i 4,4%). Najniższy odsetek cechuje koła łowieckie – zaledwie co sześćdziesiąte spośród nich (1,6%) zorganizowało omawiane przedsięwzięcie. Uczynił to również co siódmy podmiot posiadający status organizacji pożytku publicznego (14,1%) i co dziewiąte przedsiębiorstwo społeczne (11,0%).

W połowie podmiotów liczba uczestników wszystkich imprez zorganizowanych w ciągu roku nie przekroczyła 200 osób. W stowarzyszeniach i podobnych organizacjach społecznych oraz społecznych podmiotach wyznaniowych mediana liczby uczestników imprez była taka sama jak dla ogółu badanej zbiorowości. Wysoka mediana cechowała fundacje, a także organizacje pożytku publicznego (po 300 dla obu kategorii). Najniższa mediana liczby uczestniczących – 110 – charakteryzowała koła gospodyń wiejskich.

Wykres 1.12. Organizacja imprez masowych przez stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, fundacje i społeczne podmioty wyznaniowe w 2020 r.

Chart 1.12. Organization of mass events by associations and similar social organizations, foundations and faith-based charities in 2020.

1.7. Baza członkowska

1.7. The membership base

Podmioty sektora non-profit to głównie organizacje członkowskie, najczęściej stowarzyszenia, które opierają swoją działalność przede wszystkim na pracy społecznej zrzeszonych w nich osób. Członkami omawianych podmiotów mogą być zarówno osoby fizyczne, jak i prawne. Wśród organizacji non-profit nieczłonkowski charakter mają fundacje i około 2/3 społecznych podmiotów wyznaniowych, natomiast do organizacji samorządu gospodarczego czy związków stowarzyszeń przynależą głównie osoby prawne.

Stosowany w publikacji termin „członkostwo” odnosi się do łącznej liczby członków w poszczególnych organizacjach. Oznacza to, że te same osoby mogą być uwzględnione wielokrotnie, jeśli należały do więcej niż jednej organizacji.

W prezentowanych o członkostwie danych dla fundacji i innych organizacji niezrzeszających osób fizycznych uwzględniono liczbę członków organów kolegialnych organizacji (zarząd, rada itp.).

Według stanu na koniec 2020 r. rejestrowe organizacje non-profit zrzeszały ponad 8,2 mln członków, z czego 98,5% dotyczyło członkostw osób fizycznych. Natomiast zgodnie z danymi z badania spisowego jednostek przyparafialnych za 2018 r. niesformalizowane organizacje Kościoła katolickiego skupiały dodatkowo ponad 2,7 mln osób.

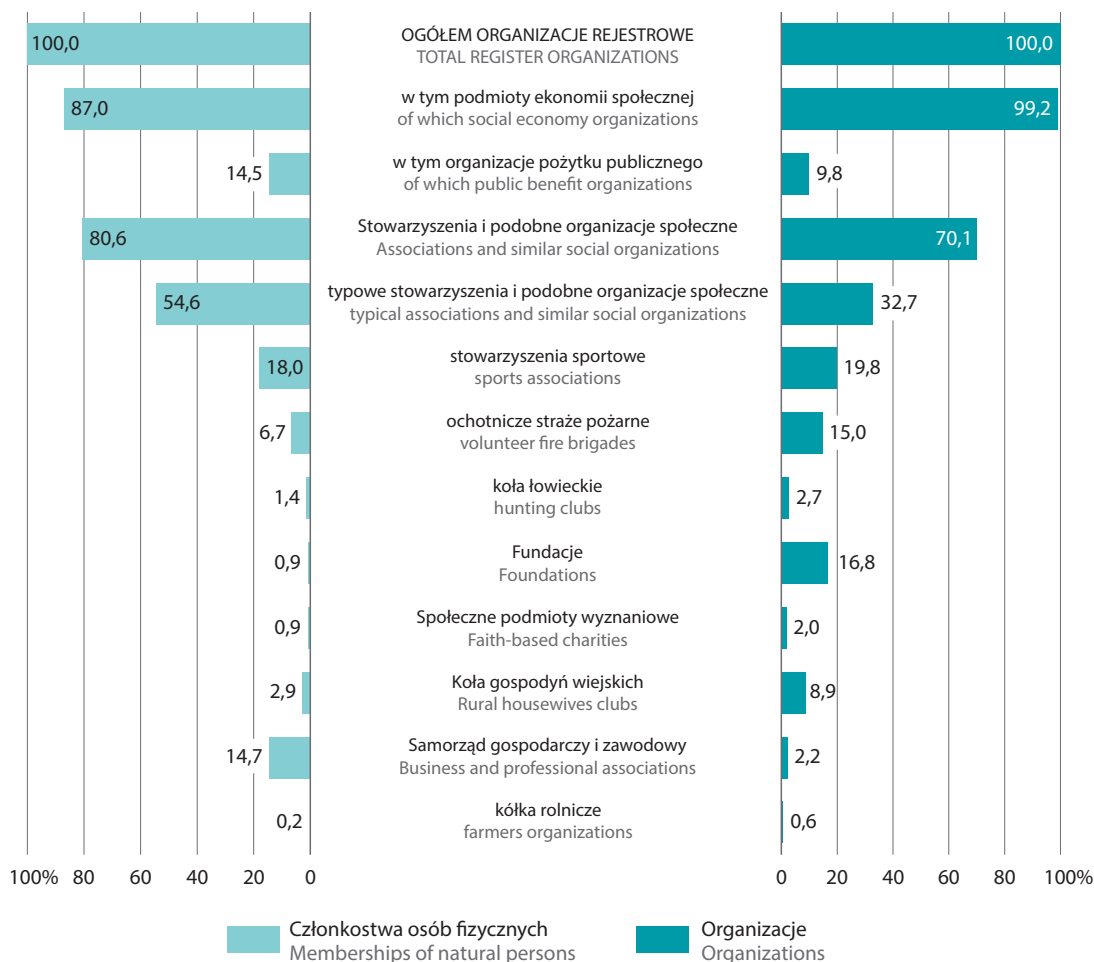
1.7.1. Członkostwa osób fizycznych

1.7.1. Memberships of natural persons

Zdecydowana większość rejestrowych organizacji non-profit zrzeszała w 2020 r. osoby fizyczne (80,0%). W przypadku pozostałych podmiotów sektora jako ich bazę członkowską uwzględniono osoby należące do organów kolegialnych jednostki, takich jak: rada, zarząd, komisja itp. Łącznie objęte badaniem organizacje wykazały około 8,1 mln tak liczonych członkostw osób fizycznych. Po uwzględnieniu przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego liczba członkostw osób fizycznych wyniosła 10,8 mln.

W rejestrowych organizacjach największą część członków skupiały stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne (80,6%), które stanowiły zarazem najliczniejszą grupę wśród analizowanych podmiotów i tworzyły blisko 70,1% rejestrowych organizacji non-profit. Ponad 54,6% członków zrzeszały typowe stowarzyszenia i organizacje społeczne, przy czym stanowiły one 32,7% zbiorowości. Drugie pod względem liczby członków, jak i liczebności organizacji były stowarzyszenia sportowe. Stanowiły one blisko 1/5 podmiotów i skupiały 18,0% członkostw. Ponadto znaczną część członków zrzeszały organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego (14,7%), mimo że tworzyły one zaledwie 2,2% zbiorowości rejestrowych organizacji. Należy jednak pamiętać, że wśród podmiotów tego rodzaju znajdują się samorzady zawodowe zawodów zaufania publicznego, w których członkostwo jest powiązane z prawem do wykonywania zawodu, np. dla osób wykonujących zawody medyczne i prawnicze. Podmioty posiadające status organizacji pożytku publicznego, tworzące blisko 1/10 zbiorowości skupiały 14,5% członkostw.

Wykres 1.13. Struktura liczby członkostw osób fizycznych^a i liczby rejestrowych organizacji non-profit w 2020 r.
Chart 1.13. Structure of the number of memberships of natural persons^a and the number of register non-profit organizations in 2020

a Dla fundacji i innych organizacji niezrzeszających osób fizycznych uwzględniono liczbę członków organów kolegialnych organizacji (zarząd, rada itp.).

a For foundations and other organizations whose members are not natural persons include members of their collective bodies (in the Management Board, the Council, etc.).

W 2020 r. rejestrowe organizacje non-profit zrzeszały średnio 85 osób, jednak połowa z nich zadeklarowała nie więcej niż 21 członków. Wyższą przeciętną liczbą członków charakteryzowały się podmioty posiadające status organizacji pożytku publicznego (126). Na tle ogółu zbiorowości wyróżniały się organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego, gdzie odnotowano najwyższą średnią liczbę członków (575). Wśród nich znalazły się kółka rolnicze, w których potencjał członkowski był najniższy (27). Organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego były ponadto jednostkami, wśród których zaobserwowano największe zróżnicowanie organizacji pod względem posiadanej bazy członkowskiej, o czym świadczy ponad 16-krotna różnica pomiędzy średnią a medianą liczby członkostw. Duże różnice odnotowano również wśród społecznych podmiotów wyznaniowych, które zrzeszały przeciętnie 39 członków, jednak połowa z nich zadeklarowała 1 członkostwo.

Około 44,8% wszystkich członkostw w organizacjach rejestrowych dotyczyło kobiet. Najwyższy stopień feminizacji charakteryzował koła gospodyń wiejskich (86,8%). Kobiety stanowiły ponad połowę członków w organizacjach samorządu zawodowego i gospodarczego (62,4%) oraz w społecznych podmiotach wyznaniowych (62,2%). Istotne zróżnicowania pod względem udziału kobiet zaobserwowano w zbiorowości

stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych. Wśród typowych stowarzyszeń i organizacji społecznych kobiety stanowiły 49,3% członków, podczas gdy wśród kół łowieckich i OSP dominowali mężczyźni (odpowiednio 97,7% i 88,3%).

Tablica 1.9. Członkostwa osób fizycznych^a w organizacjach non-profit według rodzaju organizacji w 2020 r.
Table 1.9. Memberships of natural persons^a in the non-profit organizations by types of organization in 2020

Rodzaje organizacji Types of organization	Członkostwa Memberships				
	Ogółem (w mln) Total (in mln)	kobiety (w %) women (in %)	osoby poniżej 18. roku życia (w %) persons under 18 years of age (in %)	średnia average	mediana median
OGÓŁEM ORGANIZACJE REJESTROWE TOTAL REGISTER ORGANIZATIONS	8,1	44,8	11,0	85	21
w tym podmioty ekonomii społecznej of which social economy organizations	7,0	42,0	12,3	74	21
w tym organizacje pożytku publicznego of which public benefit organizations	1,2	51,4	20,9	126	20
Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne Associations and similar social organizations	6,5	39,8	12,8	98	28
typowe stowarzyszenia i organizacje społeczne typical associations and social organizations	4,4	49,3	6,6	142	22
stowarzyszenia sportowe sports associations	1,4	24,2	34,2	77	30
ochotnicze straże pożarne volunteer fire brigades	0,5	11,7	8,4	38	33
koła łowieckie hunting clubs	0,1	2,3	2,8	44	40
Fundacje Foundations	0,1	47,5	(-)	4	4
Społeczne podmioty wyznaniowe Faith-based charities	0,1	62,2	18,4	39	1
Koła gospodyń wiejskich Rural housewives clubs	0,2	86,8	2,3	28	22
Samorząd zawodowy i gospodarczy Professional and business associations	1,2	62,4	1,9	575	35
kółka rolnicze farmers organizations	#	44,4	0,8	27	20

a Dla fundacji i innych organizacji niezrzeszających osób fizycznych uwzględniono liczbę członków organów kolegialnych organizacji (zarząd, rada itp.).

a For foundations and other organizations whose members are not natural persons include the number of members of their collective bodies (in the Management Board, the Council, etc.).

Spośród wszystkich rejestrowych organizacji non-profit 20,8% podmiotów posiadało wśród swoich członków osoby poniżej 18. roku życia. Osoby te stanowiły 11,0% wszystkich członków osób fizycznych.

Największy udział osób niepełnoletnich odnotowały sportowe stowarzyszenia (34,2%), spośród których 49,2% zadeklarowało posiadanie członków poniżej 18 roku życia. W dalszej kolejności społeczne podmioty wyznaniowe, w których udział osób niepełnoletnich wyniósł 18,4%, przy czym tylko 7,9% podmiotów zadeklarowało posiadanie członków poniżej 18 lat.

1.7.2. Składki członkowskie

1.7.2. Membership dues

Wśród rejestrowych organizacji non-profit zrzeszających osoby fizyczne 68,5% zadeklarowało, że posiadało wpływy ze składek członkowskich w 2020 r. Składkę uregulowało blisko 3/4 członków zrzeszonych w omawianych podmiotach. Wśród organizacji posiadających status pożytku publicznego odsetek deklarujących wpływy ze składek był nieco wyższy (75,0%), jednak odsetek członków opłacających składki – niższy (65,0%).

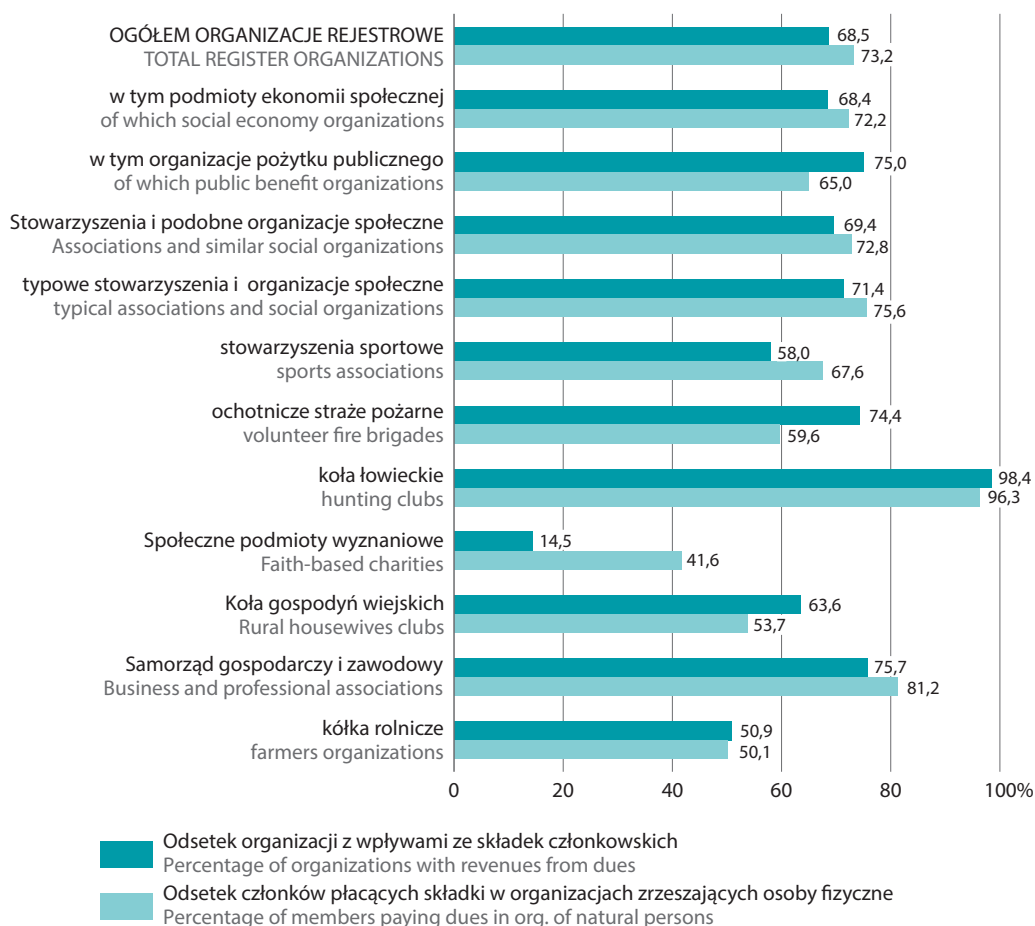
Największy udział podmiotów pozyskujących środki ze składek członkowskich zaobserwowano wśród organizacji zrzeszających łowczych (98,4%), gdzie 96,3% członków opłaciło składkę członkowską za 2020 r. Wysoki odsetek organizacji deklarujących wpływy ze składek odnotowano również wśród ochotniczych straży pożarnych (74,4%), jednak udział członków opłacających składki wśród ogółu zrzeszonych był w tych podmiotach zdecydowanie niższy niż wśród kół łowieckich (59,6%). Znacznym udziałem członków opłacających składki wyróżniały się natomiast organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego (81,2%) oraz typowe stowarzyszenia i organizacje społeczne (75,6%).

Wyraźnie niższym odsetkiem podmiotów deklarujących wpływy ze składek członkowskich oraz odsetkiem członków, którzy je opłacili charakteryzowały się społeczne podmioty wyznaniowe (odpowiednio 14,5% i 41,6%).

Pobieranie składek członkowskich było marginalnym zjawiskiem wśród przyparafialnych wspólnot Kościoła katolickiego – do płacenia składek zobowiązywało swoich członków 15,7% jednostek. W jednostkach, w których obowiązkowe było płacenie składek członkowskich, taką składkę w 2020 r. zapłaciło blisko 370 tys. osób. (tj. 13,7% ogółu członków).

Wykres 1.14. Organizacje non-profit zrzeszające osoby fizyczne, w których opłacano składki członkowskie i członkowie opłacający składki w 2020 r.

Chart 1.14. Non-profit organizations associating natural persons in which membership dues were paid and dues-paying members in 2020

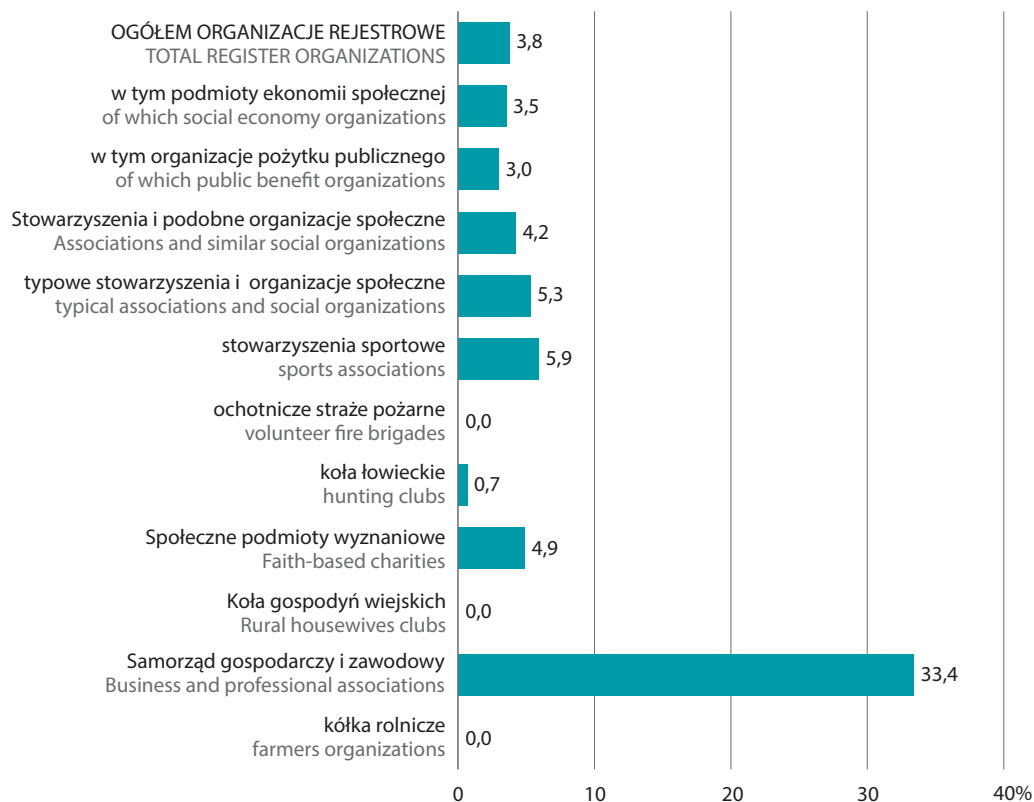
1.7.3. Członkowie osoby prawne

1.7.3. Members of being legal persons

Poza członkostwem osób fizycznych rejestrowe organizacje non-profit deklarowały wśród członków osoby prawne (np. stowarzyszenia, przedsiębiorstwa, gminy). W 2020 r. działało ponad 3,6 tys. organizacji, do których należała co najmniej jedna osoba prawna, a ich udział w badanej zbiorowości wyniósł 3,8%. Podmioty te zrzeszały łącznie 142,9 tys. członków osób prawnych, co stanowiło 1,7% wszystkich członkostw w rejestrowych organizacjach non-profit.

Wykres 1.15. Odsetek rejestrowych organizacji non-profit zrzeszających osoby prawne według rodzaju organizacji w 2020 r.

Chart 1.15. Percentage of register non-profit organizations associating legal persons by types of organization in 2020

Przynależność do organizacji osób prawnych najczęściej deklarowały organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego (33,4%), a następnie stowarzyszenia sportowe (5,9%) oraz typowe stowarzyszenia i organizacje społeczne (5,3%). Członkostwo osób prawnych było natomiast marginalnym zjawiskiem wśród ochotniczych straży pożarnych, kół gospodyń wiejskich, kółek rolniczych oraz kół łowieckich, zaś wśród fundacji ze względu na brak formalnego członkostwa było niemożliwe.

Działalność rejestrowych organizacji non-profit zrzeszających osoby prawne skupiała się wokół takich dziedzin, jak: sport, turystyka, rekreacja, hobby (33,5%), sprawy zawodowe, pracownicze, branżowe (20,6%), edukacja i wychowanie, badania naukowe oraz rozwój lokalny społeczny i ekonomiczny (po 7,8%).

Grupa organizacji non-profit zrzeszających tylko osoby prawne, bez osób fizycznych, była bardzo wąska i liczyła 1,7 tys. jednostek (1,8% ogółu badanej zbiorowości). Wśród nich zdecydowaną większość stanowiły stowarzyszenia sportowe (44,9%), a następnie typowe stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne (33,4%) oraz organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego – 15,9%. Organizacje zrzeszające wyłącznie osoby prawne skupiły blisko 2/3 wszystkich członkostw osób prawnych wykazanych przez badane podmioty (93,6 tys.).

W 2020 r. aktywnie działało 0,7 tys. związków sportowych (w tym 0,1 tys. polskich związków sportowych) i 0,2 tys. związków stowarzyszeń. Łącznie stanowiły 1,0% ogółu organizacji non-profit oraz 1,4% podmiotów działających jako stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne. Blisko 90% związków stowarzyszeń i 74,4% związków sportowych zrzeszało wyłącznie osoby prawne.

1.8. Bariery działania

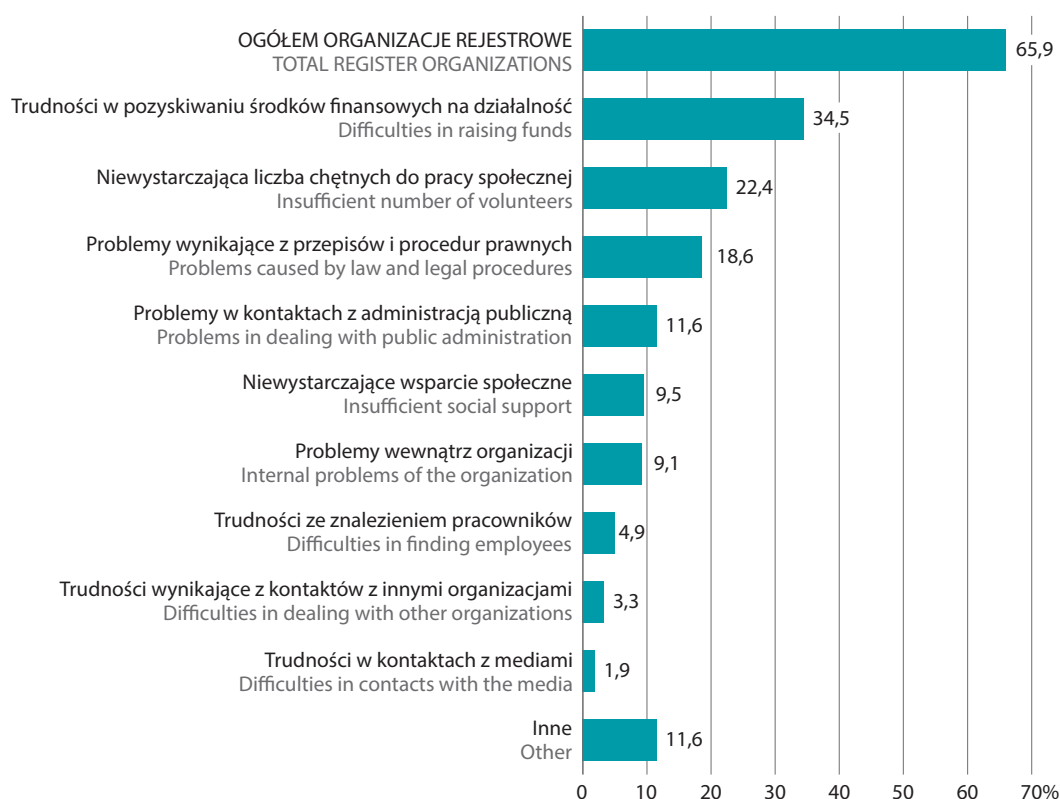
1.8. Barriers to activity

W 2020 r. większość omawianych organizacji non-profit zadeklarowała występowanie różnych barier i problemów w ramach prowadzonej działalności. Wśród rejestrowych fundacji, stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych, społecznych podmiotów wyznaniowych oraz organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego 65,9% zadeklarowało, że napotkało przynajmniej jedną barierę w działalności.

Trzy główne przeszkody w funkcjonowaniu zbiorowości rejestrowych organizacji non-profit, potwierdzone w kolejnych edycjach badania, stanowią niezmiennie: problemy z pozyskiwaniem środków finansowych na działalność, niewystarczająca liczba chętnych do pracy społecznej oraz problemy związane z funkcjonowaniem prawa, takie jak niejasne lub często zmieniane przepisy. Zdobywanie środków finansowych okazało się trudnością dla 34,5% badanych podmiotów. Ponadto, co 9 organizacja (10,8%) wskazała w 2020 r. problemy finansowe jako jedyny problem swojej działalności. Niewystarczająca liczba chętnych do pracy społecznej była barierą dla 22,4% organizacji zaś problemy związane z funkcjonowaniem prawa dla 18,6% z nich.

Wykres 1.16. Rejestrowe organizacje non-profit według rodzaju zgłaszanych problemów w prowadzeniu działalności^a w 2020 r.

Chart 1.16. Register non-profit organizations by the type of reported problems in activity^a in 2020

^a Prezentowane dane nie sumują się do 100% ze względu na możliwość wyboru przez jednostki więcej niż jednej odpowiedzi.
^a Due to possibility of choosing more than one answer, presented data do not always add up to exactly 100%.

Problemy w kontaktach z administracją publiczną sygnalizowało 11,6% podmiotów. Niewystarczające wsparcie społeczne i problemy wewnątrz organizacji zadeklarowało odpowiednio 9,5% i 9,1% podmiotów. Znacznie rzadziej odnotowano takie bariery jak: trudności ze znalezieniem pracowników (4,9%), trudności wynikające z kontaktów z innymi organizacjami (3,3%) oraz w kontaktach z mediami (1,9%). Przeszkody

innego rodzaju niż wyżej wymienione zgłosiło 11,6% podmiotów, a więc znacznie więcej niż w poprzednich latach. Ponadto, wspomniana kategoria „Inne” była jedyną zaznaczaną w przypadku 7% podmiotów. Składają się na nią niemal wyłącznie problemy wywołane bezpośrednio przez pandemię COVID-19 bądź spowodowane reżimem sanitarnym wprowadzonym na terytorium RP w związku z sytuacją epidemiczną.

Wykres 1.17. Organizacje non-profit zgłaszające występowanie przynajmniej jednej bariery w prowadzeniu działalności według rodzaju organizacji w 2020 r.

Chart 1.17. Non-profit organizations reporting at least one barrier to activity in 2020 by type of organizations

Najczęściej wśród rejestrowych organizacji non-profit na występowanie przeszkód w działalności wskazywały przedsiębiorstwa społeczne – odsetek w ich przypadku wyniósł 86,9%. Przeszkody zgłosiła też znacząca część fundacji (72,2%), organizacje pożytku publicznego (71,7%) oraz typowych stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych (70,5%). Bariery podczas prowadzenia działalności najrzadziej były udziałem społecznych podmiotów wyznaniowych (48,1%) i kół gospodyń wiejskich (53,5%).

Podczas gdy pozyskiwanie środków finansowych stanowiło barierę działalności dla ponad połowy przedsiębiorstw społecznych (53,1%) oraz blisko połowy aktywnych OPP i fundacji (odpowiednio 43,1% i 48,6%), to problem ten wskazało jedynie co 4 społeczny podmiot wyznaniowy (19,9%) oraz co 9 kółko rolnicze (11,6%) lub koło łowieckie (10,9%). Niewystarczająca liczba osób chętnych do pracy społecznej stanowiła barierę w działalności 1/3 ochotniczych straży pożarnych (32,6%), 1/4 aktywnych kółek rolniczych (25,7%), 1/4 stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych (25,0%). Problem ten rzadziej był natomiast wskazywany przez koła łowieckie (15,7%), fundacje (15,4%) i społeczne podmioty wyznaniowe (7,1%). Trudności spowodowane funkcjonowaniem prawa dotyczyły najczęściej kół łowieckich (36,7%) oraz organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego (31,7%), a najrzadziej – kół gospodyń wiejskich (13,1%) oraz ochotniczych straży pożarnych (13,7%).

Organizacje posiadające status OPP częściej niż ogół organizacji deklarowały występowanie wszystkich opisywanych rodzajów barier, przy czym najwyższa różnica – o 8,6 p. proc. – występowała w przypadku problemów finansowych (43,1% wobec 34,5% dla ogółu).

1.9. Praca płatna

1.9. Labour resource

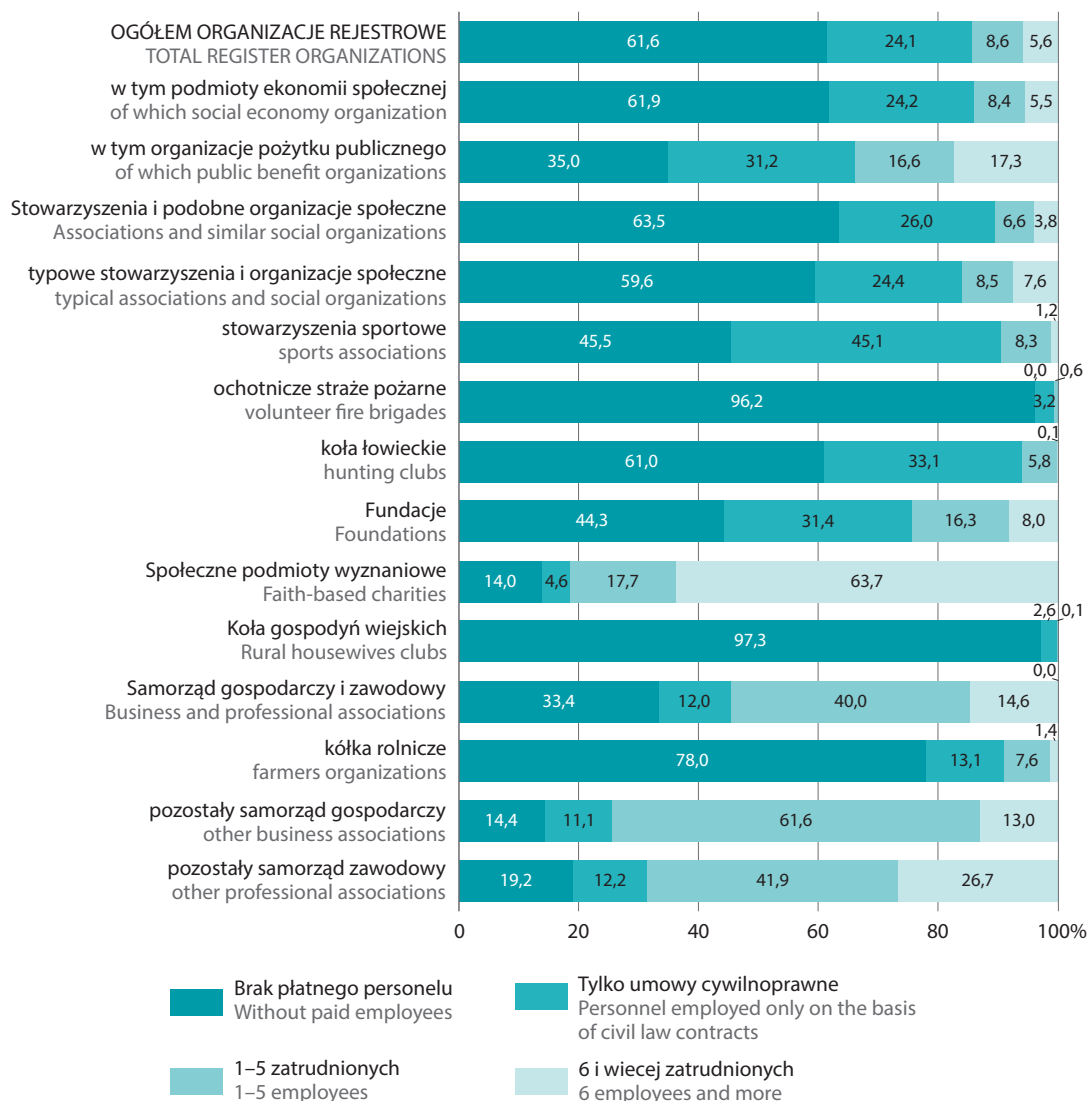
W podrozdziale zaprezentowane zostały dane dotyczące pracy płatnej, pracy społecznej oraz innych rodzajów pracy wykonywanej w organizacjach sektora non-profit, zgodnie z formami pracy określonymi przez Międzynarodową Organizację Pracy⁴. Dodatkowo pracę płatną przedstawiono w podziale na zatrudnienie etatowe, czyli pracę wykonywaną na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór lub stosunek służbowy) oraz pracę pozaetatową świadczoną w oparciu o umowy cywilnoprawne (np. umowy zlecenia lub umowy o dzieło).

Praca płatna nie jest niezbędnym zasobem do prowadzenia działalności rejestrowych organizacji non-profit. Blisko 2/3 spośród badanych organizacji w ogóle nie korzystało z takiej pracy (61,6%), przy czym brak personelu płatnego deklarowały w najwyższym stopniu koła gospodyń wiejskich (97,3%), ochotnicze straże pożarne (96,2%) oraz kółka rolnicze (78,0%). Wśród organizacji korzystających z pracy płatnego personelu popularniejsze było korzystanie wyłącznie z pracy świadczonej w ramach umów cywilnoprawnych (24,1%) niż zatrudnianie personelu etatowego (14,2%). Większym niż przeciętny udziałem organizacji deklarujących personel zatrudniany w ramach umów cywilnoprawnych charakteryzowały się stowarzyszenia sportowe (45,1%) i koła łowieckie (33,1%). Wśród podmiotów zatrudniających na podstawie stosunku pracy przeważały takie, które deklarowały maksymalnie 5 pracowników etatowych. Jedynie 2,3% organizacji można określić jako relatywnie duże z punktu widzenia potencjału zatrudnieniowego, gdyż zatrudniały w ramach umów o pracę co najmniej 20 osób.

⁴ https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---stat/documents/normativeinstrument/wcms_230304.pdf

Wykres 1.18. Struktura rejestrowych organizacji non-profit według klas zatrudnienia w 2020 r.

Chart 1.18. Structure of register organizations by employment classes in 2020

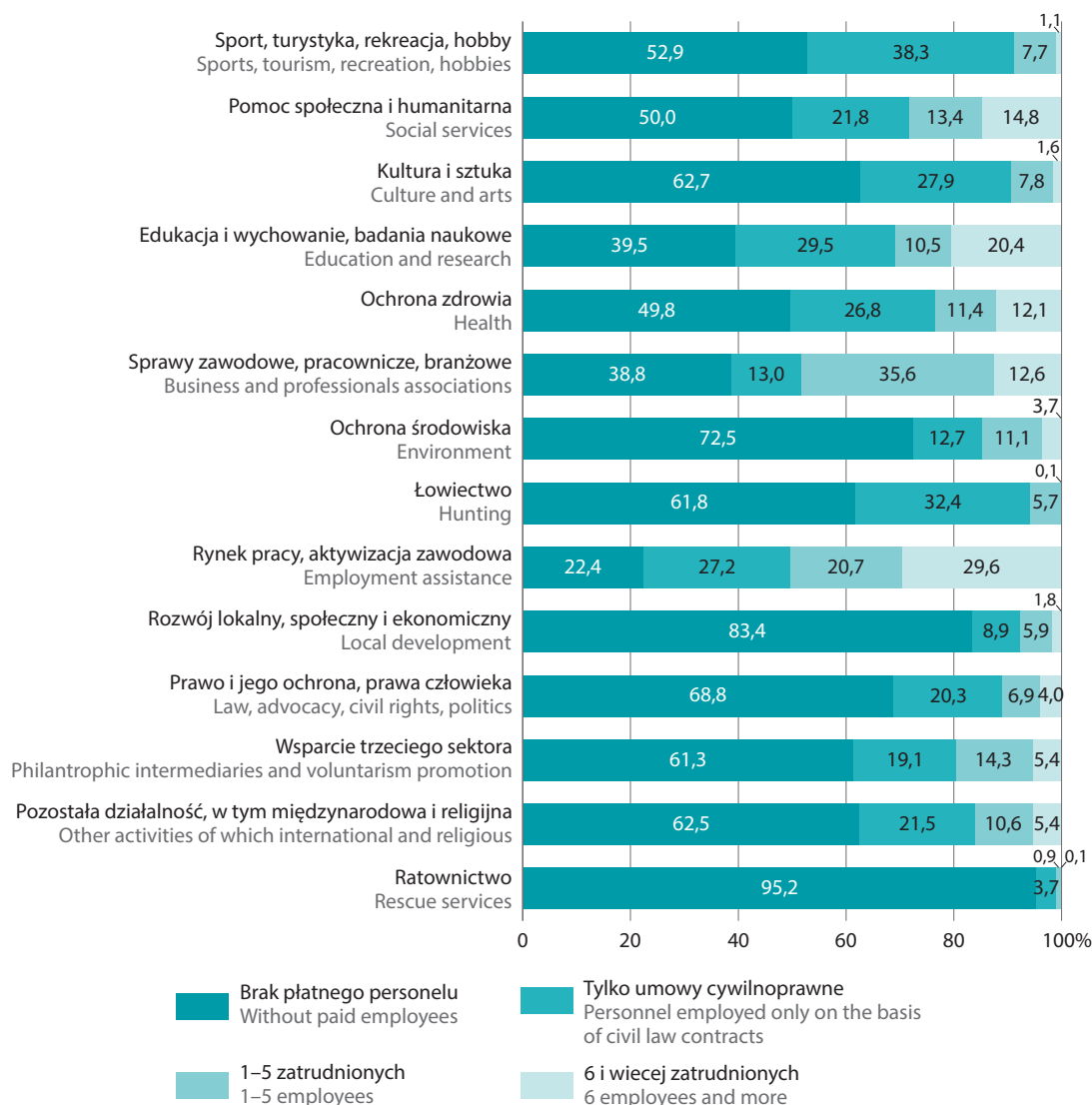

Brak pracowników etatowych najczęściej deklarowały organizacje zajmujące się *ratownictwem* (95,2%). Relatywnie często bez wsparcia pracowników zatrudnionych na umowę o pracę działalność prowadziły organizacje zajmujące się *rozwojem lokalnym, społecznym i ekonomicznym* (83,4%), a także *ochroną środowiska* (72,5%).

Najwyższy odsetek organizacji zatrudniających wyłącznie w ramach umów cywilnoprawnych był wśród organizacji prowadzących działalność w zakresie *sportu, turystyki, rekreacji, hobby* (38,3%), *łowiectwa* (32,4%) oraz *edukacji i wychowania, działalności naukowo-badawczej* (29,5%). Z kolei pracownicy etatowi najczęściej zatrudniani byli przez organizacje zajmujące się *rynkiem pracy, aktywizacją zawodową* (50,3%) a także *sprawami zawodowymi, pracowniczymi, branżowymi* (48,2%).

Wykres 1.19. Struktura rejestrowych organizacji non-profit według głównej dziedziny działalności i klas zatrudnienia w 2020 r.

Chart 1.19. Structure of register organizations by main field of activity and employment classes in 2020

1.9.1. Pracownicy etatowi⁵

1.9.1. Personnel employed on the basis of employment contract

Łącznie w organizacjach non-profit na koniec 2020 r. w ramach stosunku pracy zatrudnionych było 181,2 tys. osób, w tym dla 149,7 tys. osób organizacje te stanowiły główne miejsce pracy. Ze względu na powszechność zatrudnienia w niepełnym wymiarze czasu pracy, przeciętna liczba zatrudnionych w rejestrowych organizacjach non-profit w całym 2020 r. była niższa od liczby osób pracujących na koniec roku i wyniosła 150,1 tys. etatów.

⁵ W tej części publikacji analizowane są dane wyłącznie dla rejestrowych organizacji non-profit.

W stosunku do przeciętnej liczby osób pracujących w gospodarce narodowej zatrudnienie w rejestrowych organizacjach non-profit na dzień 31 grudnia 2020 r. stanowiło 1,1%, a w stosunku do zatrudnienia na podstawie stosunku pracy – 1,4%⁶. Gdyby potraktować badane organizacje, jako jednego pracodawcę, to wyprzedziłyby on wszystkich największych pracodawców w polskiej gospodarce narodowej. Zatrudnienie w jego ramach znalazłoby o 110,4 tys. osób więcej (o 60,9%) niż u największego pracodawcy w Polsce.

Rozpatrując przeciętną liczbę zatrudnionych osób przypadającą na jedną organizację zatrudniającą pracowników, można stwierdzić, że była ona bardzo zróżnicowana w zależności od rodzaju organizacji. Średnio w jednej organizacji liczba pracujących w ramach stosunku pracy wyniosła 13 osób. Spośród wszystkich organizacji zatrudniających wyróżniały się społeczne podmioty wyznaniowe, gdzie średnia była najwyższa i wyniosła 29 osób. Relatywnie wysoką przeciętną w tym zakresie charakteryzowały się również organizacje pożytku publicznego – 22 osoby.

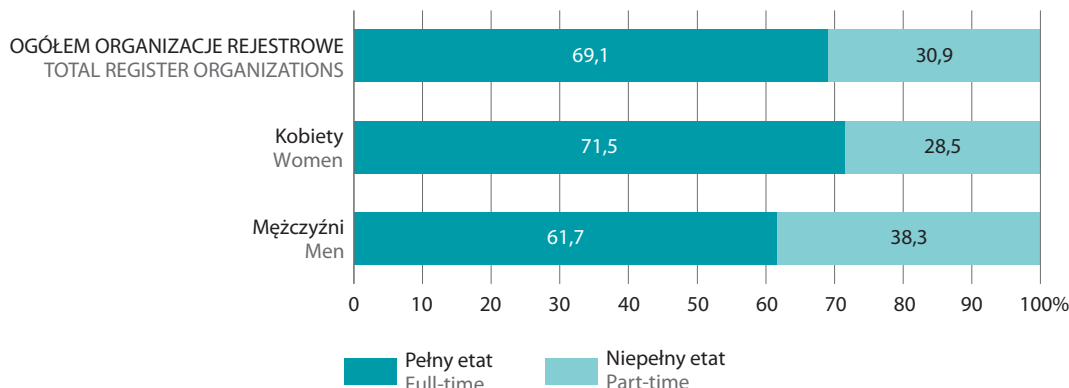
W połowie organizacji zatrudniających personel etatowy pracowało z reguły kilkakrotnie mniej osób niż wynosiła średnia liczba pracujących. W całej zbiorowości mediana była prawie 3-krotnie niższa od średniej i wyniosła 4 pracowników. Natomiast we wszystkich rodzajach organizacji, z wyjątkiem społecznych podmiotów wyznaniowych, dominowało zatrudnienie 1 pracownika. Przedstawione dane świadczą o dużym rozwarstwieniu organizacji pod względem liczby pracujących. Rejestrowe organizacje non-profit charakteryzują się mało liczną grupą podmiotów bardzo dużych pod względem liczby pracujących i dużym udziałem jednostek o niskiej liczbie zatrudnionych.

O wysokim zróżnicowaniu organizacji non-profit pod względem zatrudnienia świadczy także stopień rozpowszechnienia tej formy pracy w sektorze. Najwyższy udział jednostek korzystających z zatrudnienia etatowego odnotowano wśród społecznych podmiotów wyznaniowych (81,4%), a następnie w pozostałych organizacjach samorządu gospodarczego (74,5%).

W organizacjach non-profit relatywnie często zatrudniano w niepełnym wymiarze czasu pracy. W 2020 r. na część etatu pracowało 30,9% osób zatrudnionych w rejestrowych organizacjach non-profit, podczas gdy w gospodarce narodowej ogółem tylko 5,2%⁷.

Wykres 1.20. Struktura osób zatrudnionych w rejestrowych organizacjach non-profit według wymiaru czasu pracy i płci w 2020 r.

Chart 1.20. Structure of employed persons in register non-profit organizations on a full-time basis by sex in 2020

⁶ Pracujący w gospodarce narodowej to osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, wybór lub stosunek służbowy), pracodawcy i pracujący na własny rachunek. Natomiast wśród zatrudnionych na podstawie stosunku pracy nie uwzględnia się pracodawców i pracujących na własny rachunek. Więcej o definicjach stosowanych w statystyce rynku pracy: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/zasady-metodyczne-rocznik-pracy/zeszyt-metodologiczny-statystyka-ryнку-pracy-i-wynagrodzen,1,3.html>

⁷ Informacja o osobach pracujących w gospodarce narodowej w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy za: *Rocznik Statystyczny RP 2021*, Warszawa 2021, s. 240.

Tablica 1.10. Osoby zatrudnione w rejestrowych organizacjach non-profit według rodzaju organizacji w 2020 r.
 Table 1.10. Persons employed in register non-profit organizations by the type of organization in 2020

Rodzaje organizacji rejestrowych Types of register organizations	Odsetek organizacji, korzystających z pracy etatowej Percentage organizations benefiting from work of persons employed on the basis of employment contract	Osoby zatrudnione w ramach umów o pracę według stanu w dniu 31.12.2020 r. Persons employed on the basis of employment contract as of 31.12.2020 r.			
		Ogółem (w tys.) Total (in thous.)	Kobiety (w %) Women (in %)	Średnia Average	Mediana Median
OGÓŁEM ORGANIZACJE REJESTROWE TOTAL REGISTER ORGANIZATIONS	14,2	181,2	75,1	13	4
w tym podmioty ekonomii społecznej of which social economy organization	13,8	176,3	75,3	14	4
w tym organizacje pożytku publicznego of which public benefit organizations	33,8	68,5	76,5	22	6
Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne Associations and similar social organizations	10,5	89,2	73,0	13	3
typowe stowarzyszenia i organizacje społeczne typical associations and social organizations	16,0	82,5	75,4	17	5
stowarzyszenia sportowe sports associations	9,4	6,0	43,8	3	1
ochotnicze straże pożarne volunteer fire brigades	0,6	0,1	44,9	2	1
koła łowieckie hunting clubs	5,9	0,5	42,2	4	1
Fundacje Foundations	24,3	39,8	75,0	10	3
Społeczne podmioty wyznaniowe Faith-based charities	81,4	44,0	80,6	29	15
Koła gospodyń wiejskich Rural housewives clubs	0,1	0,0	100,0	1	1
Samorząd gospodarczy i zawodowy Business and professional associations	54,6	8,2	69,8	7	3
kółka rolnicze farmers organizations	9,1	0,1	26,2	3	1
pozostały samorząd gospodarczy other business associations	74,6	3,1	73,4	5	2
pozostały samorząd zawodowy other professional associations	68,4	4,9	69,0	10	4

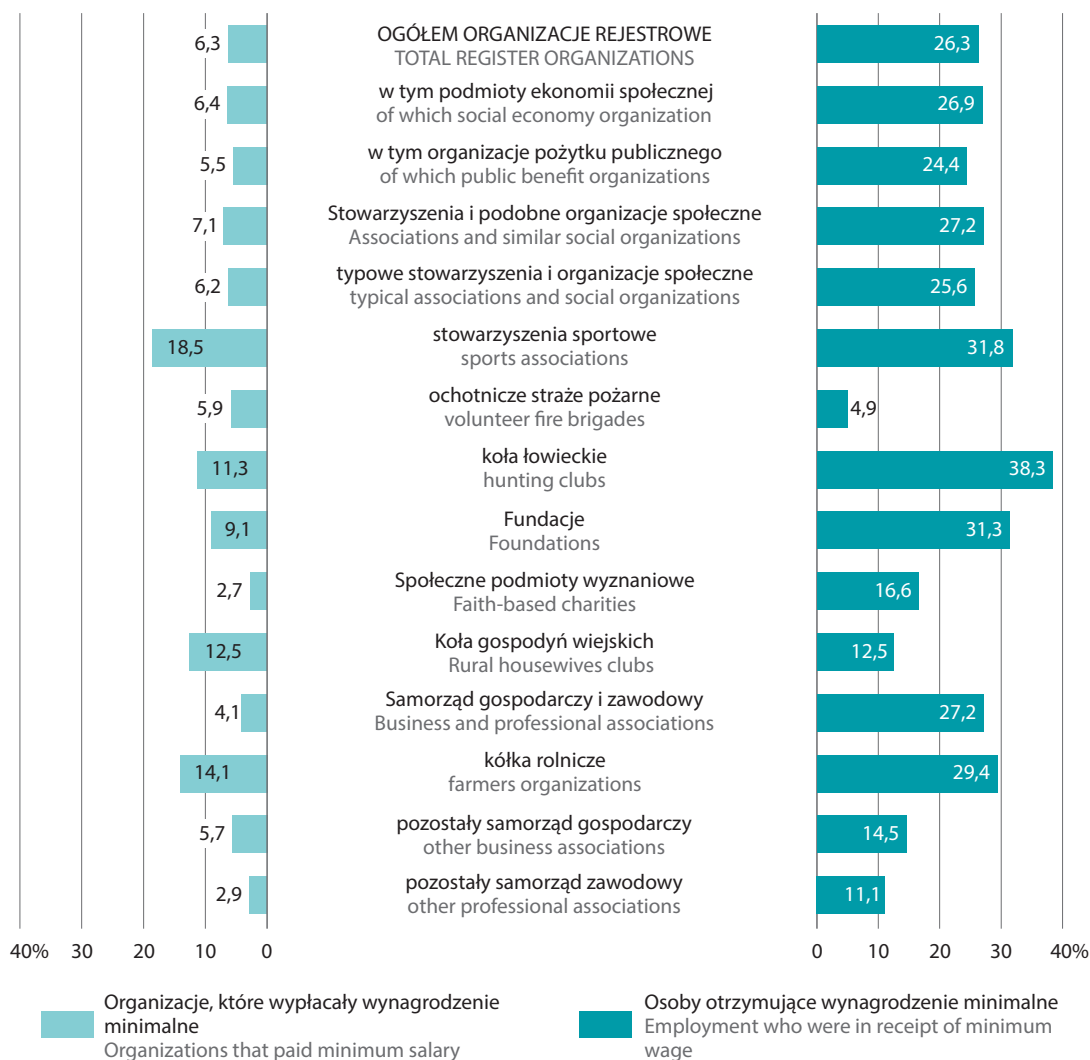
W 2020 r. średnia pensja przypadająca na jednego pełnoetatowego pracownika była istotnie niższa niż średnia pensja krajowa i wyniosła 4,5 tys. złotych, przy 5,2 tys. złotych w całej gospodarce narodowej⁸. Najwyższe przeciętne wynagrodzenia odnotowano wśród organizacji samorządu gospodarczego i zawo-

⁸ Informacja o przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniu brutto w 2020 r. w gospodarce narodowej za: *Zatrudnienie i wynagrodzenia w gospodarce narodowej w 2020*, GUS, Warszawa 2021, s. 10

dowego (5,0 tys. złotych) oraz wśród fundacji (4,7 tys. złotych). Najniższy poziom wynagrodzeń (3,6 tys. zł.) charakteryzował natomiast koła łowieckie.

Wykres 1.21. Odsetek rejestrowych organizacji non-profit, które wypłacały wynagrodzenie minimalne oraz odsetek osób zatrudnionych w ramach stosunku pracy, które je otrzymywały na dzień 31.12. 2020 r.

Chart 1.21. Percentage of register non-profit organizations that paid minimum salary and the percentage of those in employment who were in receipt of minimum wage as of 31.12.2020

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów płaca minimalna w 2020 r. wynosiła 2,6 tys. zł brutto. Co 4 rejestrowa organizacja non-profit (26,3%), zatrudniająca pracowników na podstawie umowy o pracę, deklarowała, że wypłacała wynagrodzenie w takiej wysokości. Wynagrodzenie nieprzekraczające wynagrodzenia minimalnego otrzymywało 3,5 tys. osób zatrudnionych na umowę o pracę, które stanowiły 6,3% wszystkich pracowników zatrudnionych w ramach stosunku pracy w sektorze.

Częściej niż w organizacjach ogółem wynagrodzenie na poziomie minimalny wypłacały koła łowieckie (38,3%), a następnie stowarzyszenia sportowe (31,8%) – w których równocześnie liczba pracowników otrzymujących najniższe wynagrodzenie była najwyższa (18,5%) – fundacje (odpowiednio 31,3% oraz 9,1%)

oraz kółka rolnicze (29,4% przy udziale pracowników z minimalną płacą na poziomie 14,1%). Większym niż przeciętnym udziałem pracowników otrzymujących wynagrodzenie minimalne charakteryzowały się także koła gospodyń wiejskich (12,5%) oraz koła łowieckie (11,3%).

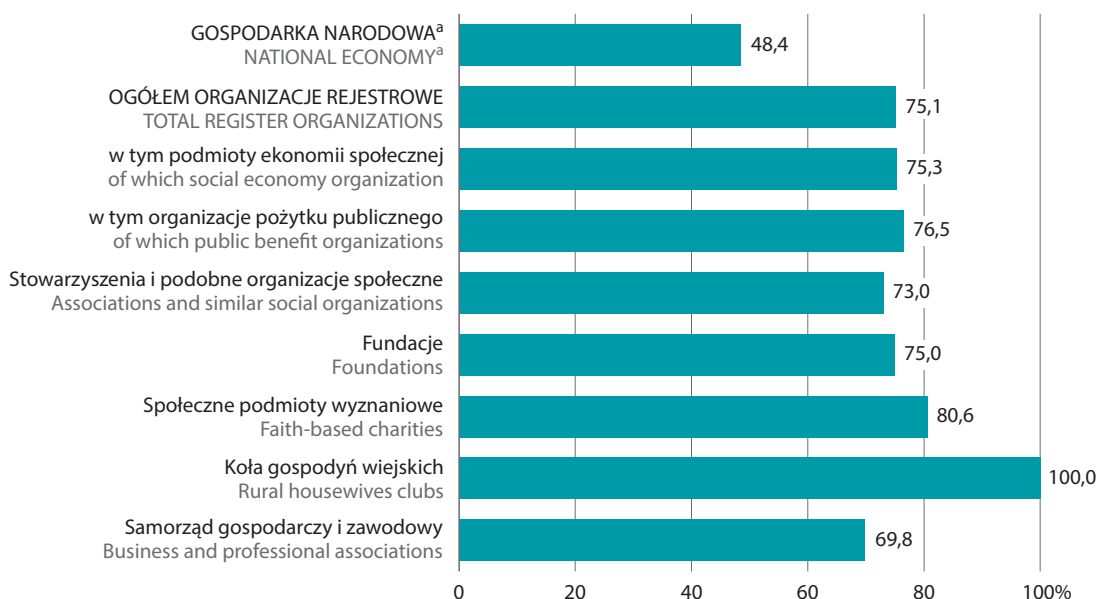
Feminizacja zatrudnienia

Feminization of employment

Dla polskiego rynku pracy stałym zjawiskiem jest utrzymywanie się niższego wskaźnika zatrudnienia wśród kobiet niż wśród mężczyzn, jednak wśród pracodawców sektora non-profit tendencja jest odwrotna. Na koniec 2020 r. kobiety stanowiły 75,1% zatrudnionych w tym sektorze, podczas gdy ich udział wśród zatrudnionych w gospodarce narodowej wynosił 48,4% – różnica między organizacjami non-profit a całym polskim rynkiem pracy w tym zakresie wyniosła więc aż 26,7 p. proc. W niewielkiej grupie zatrudniających kół gospodyń wiejskich, kobiety stanowiły 100,0% personelu zatrudnionego na podstawie stosunku pracy. Szczególnie wysoką nadreprezentację kobiet wśród pracowników odnotowano w społecznych podmiotach wyznaniowych – stanowiły one aż 80,6% personelu etatowego. Wiązać się to może z rodzajem działalności tych jednostek, które w przypadku społecznych podmiotów wyznaniowych, generowały głównie miejsca pracy o charakterze opiekuńczym, gdzie tradycyjnie zatrudniane są kobiety. Najniższy odsetek kobiet wśród zatrudnionych odnotowano w kołach łowieckich (42,2%) oraz w kółkach rolniczych (26,2%).

Wykres 1.22. Odsetek kobiet wśród osób zatrudnionych w rejestrowych organizacjach non-profit na podstawie stosunku pracy w dniu 31.12.2020 r.

Chart 1.22. Percentage of women among employed persons in register non-profit organizations on the basis of employment contract as of 31.12.2020

a Na podstawie danych o osobach zatrudnionych w ramach stosunku pracy w gospodarce narodowej w 2020 r. z: Rocznik Statystyczny RP 2021, Warszawa 2021, s. 40.

a On the basis of data about employed persons in entities if the national economy from: Statistical Yearbook of The Republic of Poland 2021, Warsaw 2021, p. 40.

Wysoki wskaźnik kobiet wśród zatrudnionych sytuuje rejestrowe organizacje non-profit bliżej sektora publicznego, gdzie kobiety są również nadreprezentowane (61,5%), ale nie w aż tak wyraźny sposób⁹. Porównanie zatrudnienia w organizacjach non-profit i w sektorze publicznym, mimo na ogół dużej różnicy w zakresie warunków i organizacji pracy jest zasadne, biorąc pod uwagę obszary działalności jednostek

⁹ Na podstawie: *Rocznik Statystyczny RP 2021*, GUS, Warszawa 2021, s.241.

posiadających płatny personel. Dziedziny działalności tych organizacji w większości mieszczą się w sferze zadań publicznych¹⁰, a te, w których wskaźnik zatrudnienia kobiet jest bardzo wysoki, wiążą się ze świadczeniem typowych usług społecznych, przypisanych tradycyjnie sektorowi publicznemu¹¹.

Szczególnie wysoki udział kobiet wystąpił wśród pracowników organizacji non-profit, które prowadziły działalność w zakresie *ochrony zdrowia* (82,7%), *edukacji i wychowania, badań naukowych* (78,8%) oraz *pomocy społecznej i humanitarnej* (78,4%).

Pracownicy w wieku emerytalnym

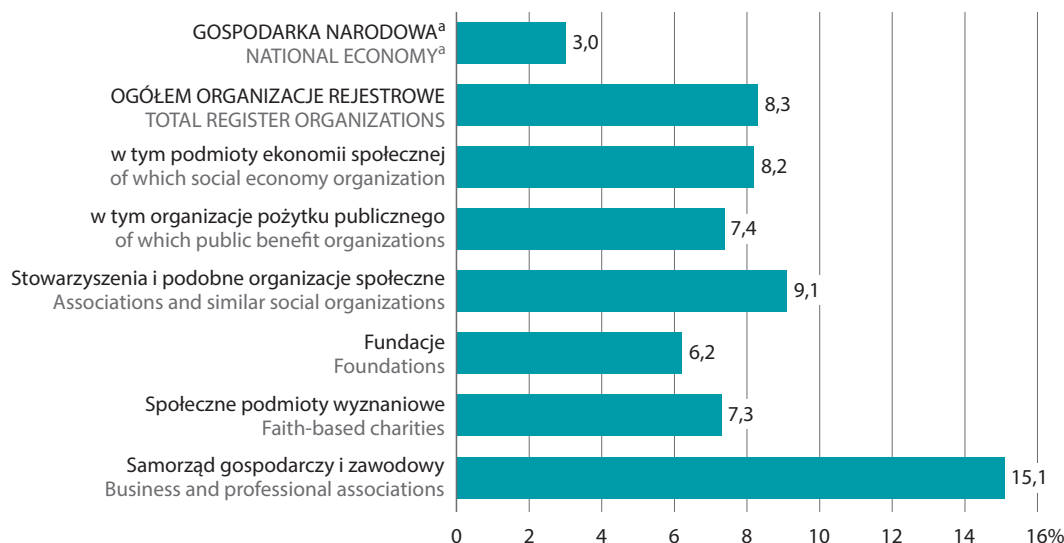
Employees of retirement age

Prawie 2/5 pracodawców rejestrowych organizacji non-profit zatrudniała osoby w wieku emerytalnym¹². Udział organizacji korzystających z pracy osób starszych szczególnie wysoki był wśród społecznych podmiotów wyznaniowych (60,7%) oraz organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego (52,8%).

Podobnie jak w zakresie kobiet, również osoby w wieku emerytalnym stanowiły większą część pracowników rejestrowych organizacji non-profit niż wśród zatrudnionych w gospodarce narodowej (8,3% wobec 3,0%). Odsetek osób w wieku emerytalnym we wszystkich rodzajach organizacji był wyższy niż typowy na polskim rynku pracy, a na szczególną uwagę zasługują organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego (15,1%).

Wykres 1.23 Odsetek osób w wieku emerytalnym wśród osób zatrudnionych w rejestrowych organizacjach non-profit w dniu 31.12.2020 r.

Chart 1.23. Percentage of persons in retirement age among employed persons in register non-profit organizations as of 31.12.2020

a Na podstawie danych o osobach pracujących w podmiotach gospodarki narodowej o liczbie pracujących wyższej niż 9 osób z: Rocznik Statystyczny RP 2020, GUS, Warszawa 2020, s.248.

a On the basis of data about employed persons in entities of the national economy with more than 9 employees from: Statistical Yearbook of The Republic of Poland 2020, Warsaw 2020, p. 248.

10 Określonych w *Ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057, art. 4).

11 Wskaźnik udziału kobiet wśród zatrudnionych w Polsce w takich branżach jak edukacja, ochrona zdrowia i pomoc społeczna wynosi około 80% (zob. publikacje GUS z serii *Kobiety i mężczyźni na rynku pracy*).

12 W 2020 r. wiek emerytalny osiągały kobiety urodzone od kwietnia 1959 r. grudnia 1959 r. oraz mężczyźni, którzy urodzili się w okresie od kwietnia 1954 r. do grudnia 1954 r.

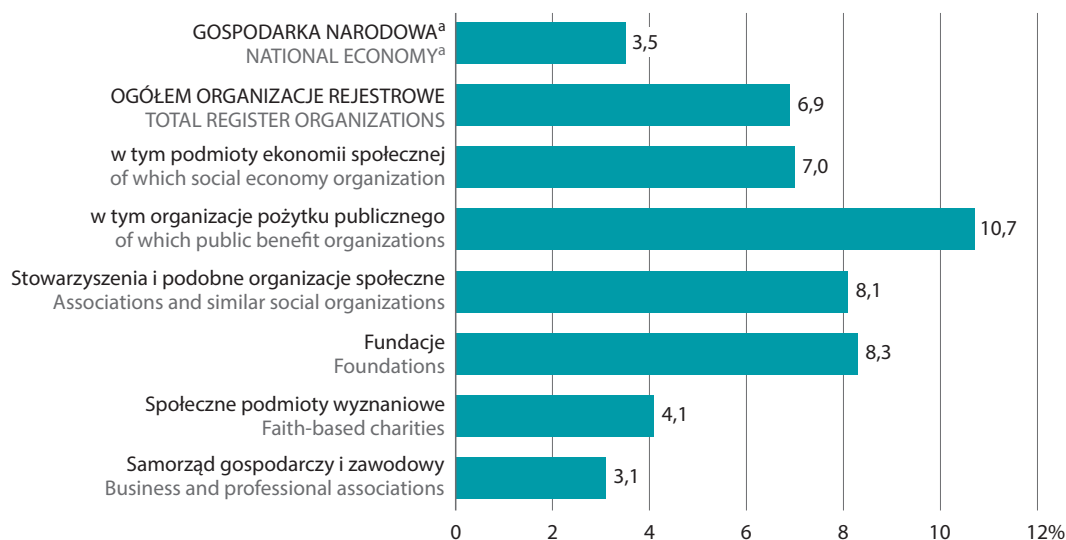
Pracownicy z niepełnosprawnościami

Employees with disabilities

Wśród 13,5 tys. organizacji non-profit będących pracodawcami, 14,5% zatrudniało przynajmniej jedną osobę z orzeczoną niepełnosprawnością. W sumie pracowników z niepełnosprawnościami było zatrudnionych 11,4 tys., stanowili oni 6,9% osób pracujących w omawianych organizacjach, co jest wyższym udziałem niż analogiczny odsetek w gospodarce narodowej (3,5%).

Wykres 1.24. Odsetek osób z orzeczoną niepełnosprawnością wśród osób zatrudnionych w rejestrowych organizacjach non-profit w dniu 31.12.2020 r.

Chart 1.24. Percentage of persons with legal confirmation of disability among employed persons in register non-profit organizations as of 31.12.2020

^a Na podstawie danych o osobach pracujących w podmiotach gospodarki narodowej o liczbie pracujących wyższej niż 9 osób z: Rocznik Statystyczny RP 2021, GUS, Warszawa 2021, s. 248.

^a On the basis of data about employed persons in entities of the national economy with more than 9 employees from: Statistical Yearbook of The Republic of Poland 2021, Warsaw 2021, p. 218..

Szczególnie wysoki udział pracowników z orzeczoną niepełnosprawnością odnotowano w organizacjach pożytku publicznego (10,7%), a następnie w fundacjach (8,3%). Niższy niż przeciętny na polskim rynku pracy odsetek osób z orzeczoną niepełnosprawnością wśród zatrudnionych wystąpił tylko w organizacjach samorządu gospodarczego i zawodowego (3,1%).

Według danych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych za grudzień 2020 r. około 1,1 tys. organizacji non-profit z analizowanej zbiorowości skorzystało z możliwości dofinansowania wynagrodzeń osób z niepełnosprawnościami zatrudnionych w jednostce.

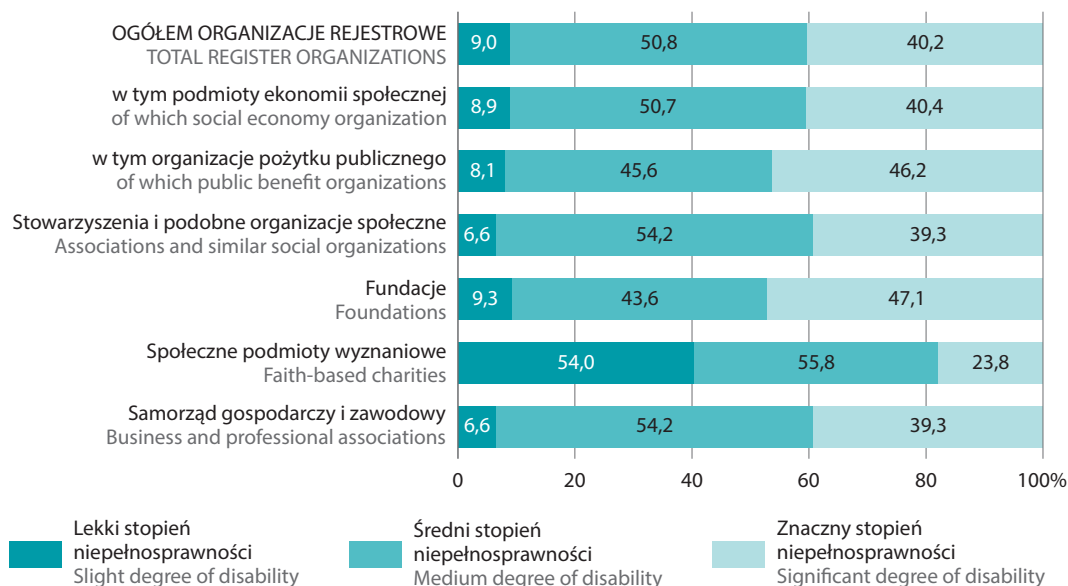
Ponad 2/3 (70,6%) organizacji samorządu zawodowego i gospodarczego zatrudniających osoby niepełnosprawne deklarowało, że korzystało z dofinansowań dla osób z niepełnosprawnościami, przy czym liczba osób z niepełnosprawnościami i dofinansowanym z PFRON wynagrodzeniem była niższa i stanowiła 53,3% wszystkich niepełnosprawnych zatrudnionych w tej grupie organizacji. Kolejną znaczącą grupą były fundacje (63,8%), a następnie stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne (50,7%). Zdecydowanie rzadziej natomiast z tego mechanizmu korzystały społeczne podmioty wyznaniowe (26,8%).

Łącznie w grudniu 2020 r. w ramach stosunku pracy zatrudnionych było 5,0 tys. osób z niepełnosprawnościami, których wynagrodzenie było dofinansowywane z PFRON i stanowiły one ponad połowę (52,0%) osób z niepełnosprawnościami zatrudnionych w organizacjach rejestrowych. W przeliczeniu na pełne etaty zatrudnienie tych osób stanowiło 4,2 tys. etatów.

Największą część pracowników sektora stanowiły osoby ze średnim (50,8%), bądź znacznym (40,2%) stopniem niepełnosprawności, a co 10 osoba zatrudniona w organizacjach była niepełnosprawna w stopniu lekkim.

Wykres 1.25 Struktura osób zatrudnionych w rejestrowych organizacjach non-profit, których wynagrodzenie było dofinansowane z PFRON w grudniu 2020 r.

Chart 1.25 Structure of persons employed on the basis of employment contract in register non-profit organizations, whose salary was co-financed by PFRON in December 2020

Osoby narażone na wykluczenie społeczne

Persons exposed to social exclusion

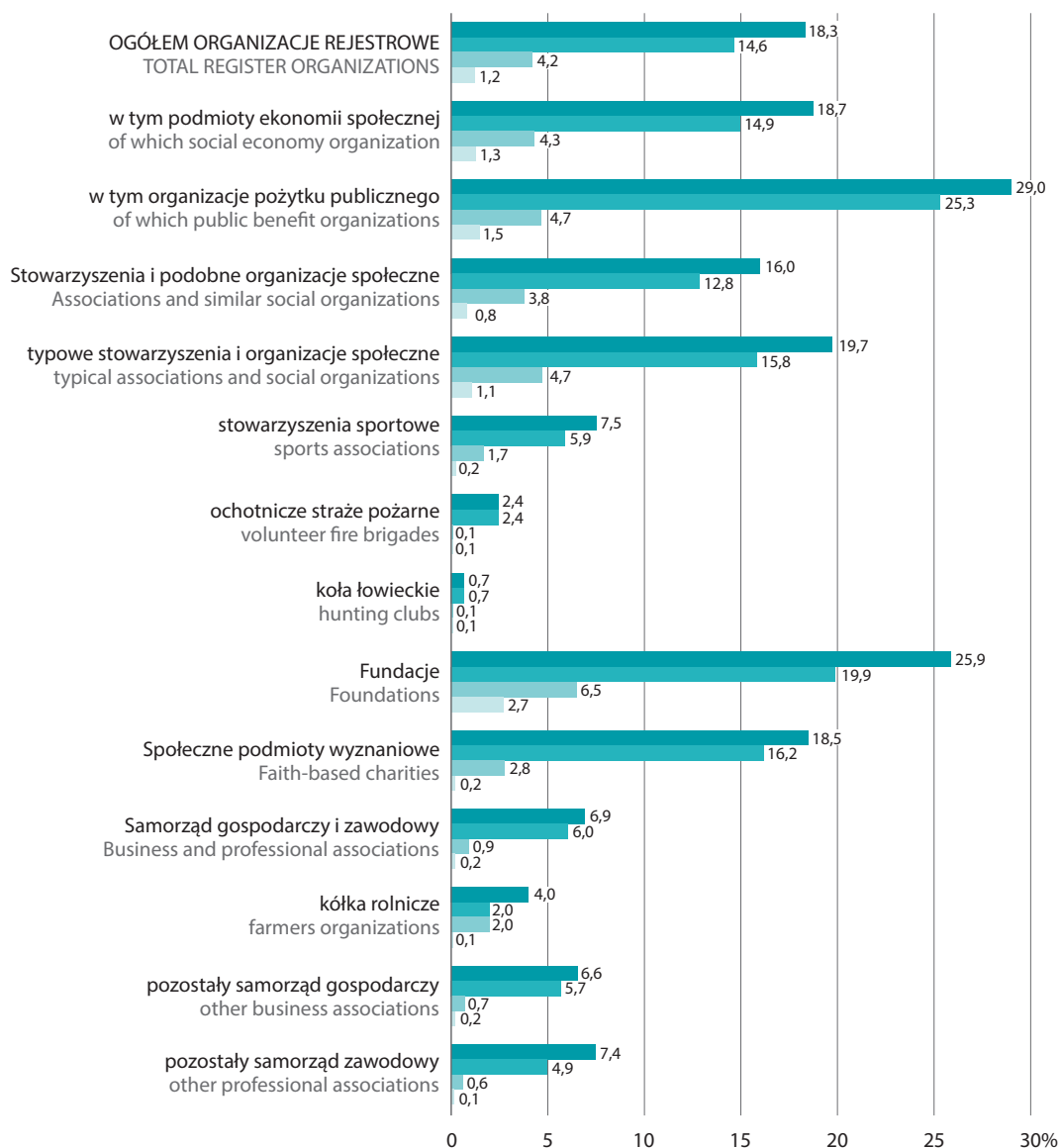
Organizacje sektora non-profit mogą realizować cele ekonomii społecznej i prowadzić działania na rzecz włączania i integrowania społecznego, w tym zawodowego osób, które są narażone na wykluczenie społeczne. Prawie co piąty pracodawca (18,4%) wśród organizacji non-profit zatrudniał osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, przy czym więcej organizacji deklarowało zatrudnianie osób ze względu na niepełnosprawność (14,6%), niż osób, które przed zatrudnieniem w organizacji zarejestrowane były w urzędzie pracy jako bezrobotni (4,2%) lub narażonych na wykluczenie społeczne w inny sposób (1,2%).

Częściej niż przeciętnie z pracy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym korzystały organizacje pożytku publicznego (29,0%), a także fundacje (25,9%), a następnie typowe stowarzyszenia i organizacje społeczne (19,7%) oraz społeczne podmioty wyznaniowe (18,5%).

Największą część organizacji zatrudniających pracowników z grupy osób narażonych na wykluczenie społeczne względem wszystkich zatrudniających w organizacjach non-profit w ramach danej dziedziny stanowiły podmioty zajmujących się *rynkem pracy, aktywizacją zawodową* (46,8%), następnie *pomocą społeczną i humanitarną* (10,8%). Natomiast najmniejszy odsetek tego typu pracowników było zatrudnionych w obszarach *łowiectwa* (1,3%) oraz *sprawach zawodowych, pracowniczych i branżowych* (1,8%)

Wykres 1.26. Odsetek rejestrowych organizacjach non-profit zatrudniających osoby narażone na wykluczenie społeczne na 31.12. 2020 r.

Chart 1.26. Percentage of register non-profit organizations employing persons at risk of social exclusion as of 12 31.12.2020

Rejestrowe organizacje non-profit zatrudniające osoby:
Registered non-profit organizations employing persons:

- narażone na wykluczenie społeczne ogółem
at risk of social exclusion in total
- z niepełnosprawnościami
with disabilities
- bezrobotne
unemployed
- narażone na wykluczenie społeczne w inny sposób
at risk of social exclusion in other ways

Tablica 1.11. Osoby narażone na wykluczenie społeczne, zatrudnione w rejestrowych organizacjach non-profit według rodzaju organizacji na 31.12. 2020 r.

Table 1.11. Persons at risk of social exclusion employed in register non-profit organizations by the type of organization as of 31.12.2020

Rodzaje organizacji rejestrowych Types of register organizations	Odsetek organizacji, korzystających z pracy osób narażonych na wykluczenie społeczne Percentage organizations benefiting from work of persons at risk of social exclusion	Osoby narażone na wykluczenie społeczne zatrudnione w ramach umów o pracę według stanu w dniu 31.12.2020 r. Persons at risk of social exclusion employed on the basis of employment contract as of 31.12.2020 r.			
		Ogółem (w tys.) Total (in thous.)	Kobiety (w %) Women (in %)	Średnia Average	Mediana Median
OGÓŁEM ORGANIZACJE REJESTROWE TOTAL REGISTER ORGANIZATIONS	18,3	11,5	60,5	5	2
w tym podmioty ekonomii społecznej of which social economy organization	18,7	11,4	60,5	5	2
w tym organizacje pożytku publicznego of which public benefit organizations	29,0	6,4	57,4	7	2
Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne Associations and similar social organizations	16,0	6,3	58,6	6	2
typowe stowarzyszenia i organizacje społeczne typical associations and social organizations	19,7	6,0	59,7	6	2
stowarzyszenia sportowe sports associations	7,5	0,3	37,1	2	1
ochotnicze straże pożarne volunteer fire brigades	#	#	#	#	#
koła łowieckie hunting clubs	#	#	#	#	#
Fundacje Foundations	25,9	3,7	60,9	4	2
Społeczne podmioty wyznaniowe Faith-based charities	18,5	1,3	68,4	5	2
Koła gospodyń wiejskich Rural housewives clubs	-	-	-	-	-
Samorząd gospodarczy i zawodowy Business and professional associations	6,9	0,1	63,8	2	1
kółka rolnicze farmers organizations	4,0	0,0	35,9	2	2
pozostały samorząd gospodarczy other business associations	6,6	0,0	60,5	1	1
pozostały samorząd zawodowy other professional associations	7,4	0,1	67,9	2	1

Łącznie we wszystkich rejestrowych organizacjach non-profit na koniec 2020 r. w ramach stosunku pracy zatrudnionych było 11,5 tys. osób narażonych na wykluczenie społeczne. W stosunku do przeciętnej liczby zatrudnionych w sektorze non-profit stanowiły one 6,4%. Prawie 2/3 osób z grupy narażonej na wykluczenie społeczne, zatrudnionych w sektorze, stanowiły kobiety (60,5%).

Rozpatrując przeciętną liczbę zatrudnionych osób narażonych na wykluczenie społeczne przypadającą na jedną organizację zatrudniającą pracowników, można stwierdzić, że była ona dość jednorodna. Średnio w jednej organizacji liczba pracujących w ramach stosunku pracy z grupy wykluczenia społecznego wyniosła 5 osób, jednak w połowie organizacji były to nie więcej niż 2 osoby. Spośród wszystkich organizacji zatrudniających osoby z tej grupy wyróżniały się, te które posiadały status pożytku publicznego, gdzie średnia była wyższa – wyniosła 7 osób. Relatywnie wysoką (6 osób) przeciętną w tym zakresie charakteryzowały się również typowe stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne.

W ramach przedsiębiorstw społecznych, które w 74,9% deklarowały zatrudnianie etatowe osób zagrożonych wykluczeniem społecznym pracowało 0,6 tys. takich osób, czyli 6,2% pracowników organizacji rejestrowych zagrożonych wykluczeniem społecznym. Średnio w jednym przedsiębiorstwie społecznym pracowały 3 osoby z tej grupy.

Przeciętne zatrudnienie

Average paid employment

Przeciętna liczba zatrudnionych w rejestrowych organizacjach non-profit w całym 2020 r. wyniosła 150,1 tys. etatów. Ze względu na powszechność zatrudnienia w niepełnym wymiarze czasu pracy, była ona niższa od liczby osób pracujących na koniec roku, która wyniosła 181,2 tys. osób. Zarówno rozpowszechnienie zatrudnienia etatowego w poszczególnych rodzajach organizacji, jak i rozkład potencjału zatrudnieniowego w tej zbiorowości były nierównomierne.

Tablica 1.12. Przeciętne zatrudnienie w rejestrowych organizacjach non-profit w 2020 r.

Table 1.12. Average paid employment in register non-profit organizations in 2020

Rodzaje organizacji rejestrowych Types of register organizations	Wolumen pracy świadczonej w ramach stosunku pracy Employed on the basis of employment contract			
	Suma: Total:		Średnia Average	Mediana Median
	w tys. etatów full-time equivalent - in thous.	% w kolumnie % in column		
OGÓŁEM ORGANIZACJE REJESTROWE TOTAL REGISTER ORGANIZATIONS	150,1	100,0	10	2
w tym podmioty ekonomii społecznej of which social economy organization	145,6	97,0	10	2
w tym organizacje pożytku publicznego of which public benefit organizations	56,8	37,8	17	4
Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne Associations and similar social organizations	73,5	49,0	9	2
typowe stowarzyszenia i organizacje społeczne typical associations and social organizations	67,3	44,8	13	3
stowarzyszenia sportowe sports associations	5,7	3,8	3	1
ochotnicze straże pożarne volunteer fire brigades	0,2	0,1	1	1
koła łowieckie hunting clubs	0,4	0,3	3	#
Fundacje Foundations	32,4	21,6	8	2
Społeczne podmioty wyznaniowe Faith-based charities	36,9	24,6	24	12
Koła gospodyń wiejskich Rural housewives clubs	0,1	0,1	5	2
Samorząd gospodarczy i zawodowy Business and professional associations	7,1	4,8	6	2
kółka rolnicze farmers organizations	0,1	0,1	2	1
pozostały samorząd gospodarczy other business associations	2,5	1,7	4	2
pozostały samorząd zawodowy other professional associations	4,5	3,0	9	3

Najwyższy udział w przeciętnym zatrudnieniu etatowym stanowiła praca świadczona na rzecz stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych (73,5%), następnie – społecznych podmiotów wyznaniowych (36,9%). Najniższy udział w wolumenie pracy etatowej miały natomiast kółka rolnicze – 0,1%. Z kolei o nierównomiernym rozkładzie zatrudnienia świadczy duża różnica pomiędzy średnią a medianą liczby zatrudnionych. Wśród organizacji, które zadeklarowały posiadanie pracowników zatrudnionych w ramach stosunku pracy przeciętna liczba etatów w 2020 r. wyniosła 10, podczas gdy połowa z tych organizacji dysponowała około 2 etatami.

1.9.2. Praca pozaetatowa

1.9.2. Employment on the basis of civil law contracts

Opisując korzystanie z pracy płatnej w organizacjach non-profit, trzeba uwzględnić nietypowo dużą w porównaniu z innymi podmiotami gospodarki narodowej rolę pracy pozaetatowej. Pracę w formie umów cywilnoprawnych, tj. umów zleceń, umów o dzieło i pokrewnych świadczyło 393,4 tys. osób, które równocześnie nie pozostawały z tymi organizacjami w stosunku pracy. Dla 9,8% (38,4 tys.) spośród tych osób praca ta była głównym źródłem utrzymania. W stosunku do liczby osób pracujących na podstawie umów cywilnoprawnych w gospodarce narodowej praca pozaetatowa w rejestrowych organizacjach non-profit na dzień 31 grudnia 2020 r. stanowiła około 4,3%.¹³

W organizacjach non-profit rozpowszechnienie stosowania pracy na podstawie umów cywilnoprawnych było ponad 2-krotnie częstsze niż korzystanie z pracy etatowej. Co najmniej jedną umowę zlecenie lub o dzieło w 2020 r. podpisano w 1/3 rejestrowych organizacji non-profit. Częściej niż przeciętnie z pracy pozaetatowej korzystały organizacje posiadające status pożytku publicznego (60,8%). Wysokim udziałem podmiotów korzystających z pracy osób, z którymi podpisano umowy cywilnoprawne charakteryzowały się pozostałe organizacje samorządu zawodowego (66,3%), a następnie społeczne podmioty wyznaniowe (56,2%) oraz pozostałe organizacje samorządu gospodarczego (55,6%). Natomiast najrzadziej pracę tego typu, podobnie jak pracę etatową, wykazywały koła gospodyń wiejskich oraz ochotnicze straże pożarne (odpowiednio 2,7% i 3,4%).

W większości rodzajów organizacji występowały wyższe odsetki organizacji korzystających z pracy pozaetatowej niż etatowej. Największe różnice zaobserwowano wśród stowarzyszeń sportowych oraz kół łowieckich – odpowiednio o 43,3 p. proc. i 31,5 p. proc. więcej było pracowników pozaetatowych niż etatowych.

¹³ <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy/wybrane-zagadnienia-ryнку-pracy-dane-za-2020-r-9,9.html>

Tablica 1.13. Osoby zatrudnione na umowy cywilnoprawne w rejestrowych organizacjach non-profit według rodzaju organizacji w 2020 r.

Table 1.13. Persons employed on the basis of civil law contracts in register non-profit organizations by the type of organization in 2020

Rodzaje organizacji rejestrowych Type of register organizations	Odsetek organizacji, korzystających z pracy pozaetatowej w 2020 r. Percentage organizations benefiting from employment on the basis of civil law contract in 2020	Ogółem (w tys.) Total (in thous.)	Osoby zatrudnione na umowy cywilnoprawne w 2020 r. Persons employed on the basis of civil law contracts in 2020			
			w tym osoby dla których było to główne źródło utrzymania (w tys.) of which personnel for whom it was the main source of income (in %)	w tym kobiety (w %) of which women (in %)	Średnia Average	Mediana Median
OGÓŁEM ORGANIZACJE REJESTROWE TOTAL REGISTER ORGANIZATIONS	35,1	393,4	38,4	66,7	8	2
w tym podmioty ekonomii społecznej of which social economy organization	34,9	379,8	38,2	66,7	8	2
w tym organizacje pożytku publicznego of which public benefit organizations	60,8	94,7	16,1	81,5	14	2
Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne Associations and similar social organizations	34,5	259,4	23,5	65,8	8	2
typowe stowarzyszenia i organizacje społeczne typical associations and social organizations	37,6	141,5	19,5	73,5	12	2
stowarzyszenia sportowe sports associations	52,7	110,2	3,8	30,6	3	1
ochotnicze straże pożarne volunteer fire brigades	3,4	1,8	0,1	2,0	1	1
koła łowieckie hunting clubs	37,4	5,9	0,3	10,4	10	1
Fundacje Foundations	50,3	107,5	12,7	67,4	8	2
Społeczne podmioty wyznaniowe Faith-based charities	56,2	9,4	1,9	73,3	9	2
Koła gospodyń wiejskich Rural housewives clubs	2,7	0,5	0,0	73,5	4	4
Samorząd gospodarczy i zawodowy Business and professional associations	49,1	16,7	0,2	72,3	2	1
kółka rolnicze farmers organizations	17,6	0,2	0,0	28,6	1	1
pozostały samorząd gospodarczy other business associations	55,6	2,8	0,1	63,4	2	1
pozostały samorząd zawodowy other professional associations	66,3	13,6	0,1	79,2	3	1

Gdy całą pracę świadczoną w ramach umów cywilnoprawnych przeliczono na etaty w oparciu o koszty wynagrodzeń z tego tytułu, to okazuje się, że jej wolumen wynosi 73,8 tys. etatów przeliczeniowych¹⁴, a więc powiększa ona zasoby pracy etatowej o 33,0%.

Tablica 1.14. Umowy cywilnoprawne w rejestrowych organizacjach non-profit w przeliczeniu na etaty według rodzaju organizacji w 2020 r.

Table 1.14. Persons employed on the basis of civil law contracts in register non-profit organizations by the type of organization in 2020

Rodzaje organizacji rejestrowych Types of register organizations	Wolumen pracy świadczonej w ramach umów cywilnoprawnych w 2020 r. Persons employed on the basis of civil law contracts in 2020			
	Suma ^a : Total ^a :		Średnia Average	Mediana Median
	w tys. etatów full-time equivalent - in thous.	% w kolumnie % in column		
OGÓŁEM ORGANIZACJE REJESTROWE TOTAL REGISTER ORGANIZATIONS	73,8	100,0	2,2	0,5
w tym podmioty ekonomii społecznej of which social economy organization	71,3	96,6	3,7	0,8
w tym organizacje pożytku publicznego of which public benefit organizations	21,0	28,5	1,9	0,4
Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne Associations and similar social organizations	43,9	59,5	2,9	0,7
typowe stowarzyszenia i organizacje społeczne typical associations and social organizations	26,0	35,2	2,8	0,5
stowarzyszenia sportowe sports associations	16,9	22,9	3,2	0,5
ochotnicze straże pożarne volunteer fire brigades	0,4	0,5	0,2	0,1
koła łowieckie hunting clubs	0,5	0,7	0,0	0,0
Fundacje Foundations	23,7	32,1	0,0	0,0
Społeczne podmioty wyznaniowe Faith-based charities	2,9	3,9	0,9	0,2
Koła gospodyń wiejskich Rural housewives clubs	0,0	0,0	1,7	0,5
Samorząd gospodarczy i zawodowy Business and professional associations	3,3	4,5	0,5	0,2
kółka rolnicze farmers organizations	0,0	0,0	2,2	0,5
pozostały samorząd gospodarczy other business associations	0,7	0,9	0,0	0,0
pozostały samorząd zawodowy other professional associations	2,5	3,4	0,3	0,2

a Dane nie zawsze sumują się do wyższej kategorii ze względu na zaokrąglenia.

a Due to data rounding, the values do not always add up to a higher category.

¹⁴ Praca pozaetatowa w etatach przeliczeniowych została oszacowana poprzez podzielenie sumy rocznych wynagrodzeń z tytułu umów cywilnoprawnych przez 12 miesięcy i średnie miesięczne wynagrodzenie z tytułu umów o pracę przypadające na jeden etat w badanych rejestrowych organizacjach non-profit w 2020 r. – 3,6 tys. zł.

Dla jednostek korzystających z pracy pozaetatowej średnia liczba etatów przeliczeniowych generowanych przez jedną organizację stanowiła 2,2 etatu, ale połowa z tych podmiotów korzystała z nie więcej niż 0,5 etatu.

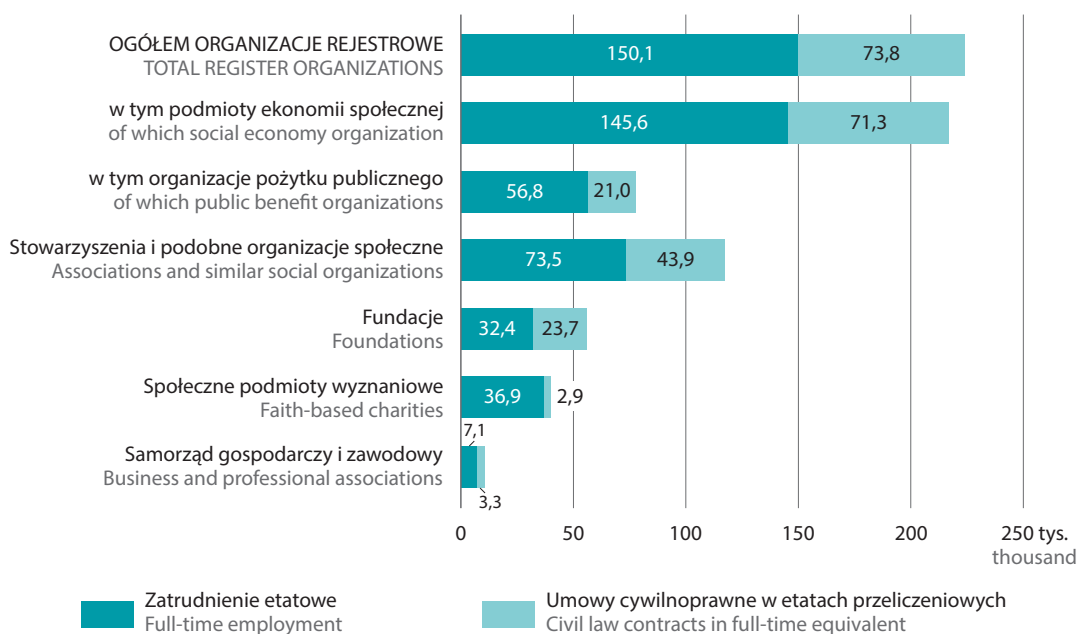
1.9.3. Struktura pracy płatnej

1.9.3. Structure of paid work

Całość pracy płatnej generowanej w ramach rejestrowych organizacji non-profit w 2020 r. to 223,9 tys. etatów przeliczeniowych, przy czym zatrudnienie w ramach stosunku pracy stanowiło większą część wolumenu tej pracy (67,0%).

Wykres 1.27. Struktura pracy płatnej według rodzaju organizacji w 2020 r.

Chart 1.27. Structure of paid work by the type of organization in 2020

Największa część pracy płatnej świadczona była w ramach zbiorowości stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych (52,4%), a następnie w fundacjach (25,1%) i społecznych podmiotach wyznaniowych (17,8%). Duża część pracy płatnej świadczona była w organizacjach posiadających status organizacji pożytku publicznego (34,7%). Udział społecznych podmiotów wyznaniowych w pracy płatnej był prawie 10-krotnie wyższy niż udział tego typu podmiotów w zbiorowości aktywnych jednostek. Drugą zbiorowością wyraźnie „silniejszą” pod względem zasobów pracy płatnej w stosunku do swojej liczebności były pozostałe organizacje samorządu zawodowego – miały one ponad 4-krotnie wyższy udział w wolumenie pracy płatnej niż w liczbie podmiotów.

Marginalne znaczenie pod względem wykorzystywania zasobów pracy płatnej miały natomiast koła gospodyń wiejskich (0,1%), jak również koła łowieckie oraz kółka rolnicze (po 0,2%).

1.10. Praca społeczna i inne rodzaje pracy

1.10. Volunteer work and other types of work

1.10.1. Praca społeczna

1.10.1. Volunteer work

W działalność społeczną mogą angażować się zarówno członkowie organizacji, jak i osoby nie związane z nią w taki sposób. Aby praca wykonywana w ramach organizacji mogła być uznana jako wolontariat musi być świadczona dobrowolnie, nieodpłatnie i w czasie wolnym.¹⁵

Dominująca część rejestrowych organizacji non-profit zadeklarowała, że w 2020 r. korzystała z pracy społecznej (92,6%).

Najwyższym udziałem podmiotów korzystających z pracy społecznej charakteryzowały się koła gospodyń wiejskich (99,5%) i ochotnicze straże pożarne (98,0%). W pozostałych podmiotach z grupy stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych odsetek ten wyniósł 94,8% – w przypadku kół łowieckich, 94,0% wśród stowarzyszeń sportowych oraz 92,3% w typowych stowarzyszeniach i organizacjach społecznych. Równie często z pomocy wolontariuszy korzystały kółka rolnicze (92,9%). Wysoki odsetek podmiotów korzystających z pracy społecznej wystąpił też wśród organizacji pożytku publicznego (94,3%). Niższy niż przeciętnie w sektorze udział organizacji korzystających ze wsparcia wolontariuszy deklarowały fundacje (89,3%) oraz organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego (85,2%). Jednak szczególnie niski odsetek odnotowano wśród społecznych podmiotów wyznaniowych (45,9%).

Organizacje rejestrowe, które korzystały z pracy społecznej, wykazały około 2,5 mln wolontariuszy.¹⁶ Natomiast przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego deklarowały, że korzystały z pracy społecznej 0,8 mln osób, zarówno członków, jak i osób spoza organizacji, co powiększa bazę wolontariuszy sektora non-profit o około 1/4.

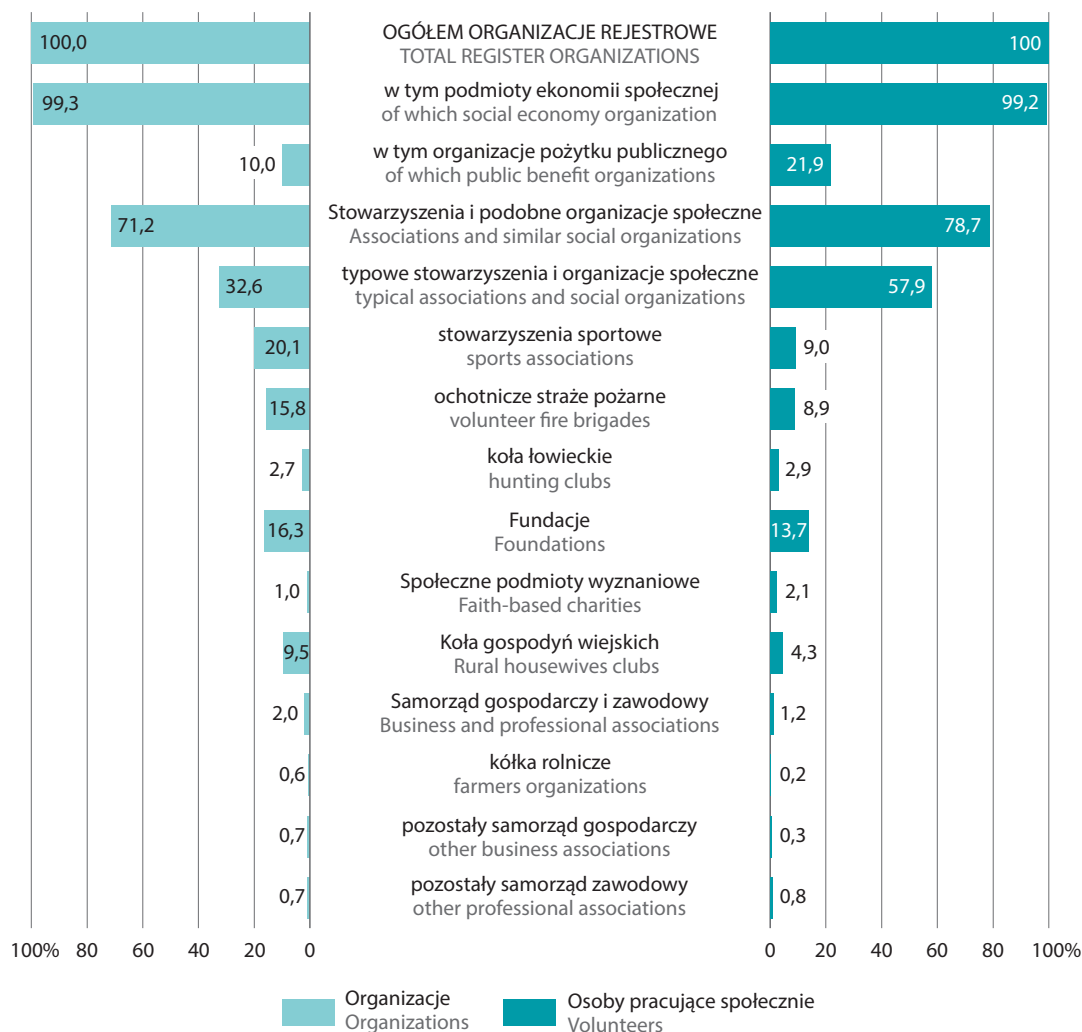
Rejestrowe organizacje non-profit były dość zróżnicowane pod względem liczby osób pracujących społecznie. Rozwarstwienie bazy wolontariackiej było podobne do rozwarstwienia bazy członkowskiej w badanych organizacjach, co wynika z faktu, że częściej w wolontariat angażowały się osoby zrzeszone w organizacji niż niebędące w ten sposób z nią związane. Członkowie organizacji stanowili 71,1% wszystkich osób pracujących społecznie w organizacjach rejestrowych.

Najwięcej, bo 78,7% wolontariuszy (1,9 mln z 2,5 mln) działało w ramach stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych, przy czym podmioty te stanowiły podobną część (71,2%) zbiorowości objętej badaniami. Relatywnie duża część osób pracujących społecznie angażowała się w działalność fundacji (13,7%).

¹⁵ Na podstawie: *Manual on the measurement of volunteer work*, Międzynarodowa Organizacja Pracy, Genewa 2011, s.13,

¹⁶ Należy jednak pamiętać, że liczba ta oparta jest najczęściej na szacunkach, jakich dokonują badane organizacje w trakcie wypełniania formularza serii SOF. Dzieje się tak dlatego, że z reguły nie prowadzą one szczegółowej ewidencji wszystkich osób angażujących się w ich działalność.

Wykres 1.28. Struktura rejestrowych organizacji non-profit i osób pracujących społecznie w 2020 r.
 Chart 1.28. Structure of register non-profit organizations and volunteers in 2020

We wszystkich aktywnych organizacjach, które wykazały pracę społeczną średnia liczba osób, które przynajmniej raz w 2020 r. pracowały w ten sposób wynosiła 29. W całej zbiorowości organizacji pod względem średniej wyróżniały się społeczne podmioty wyznaniowe – pracowało w nich społecznie przeciętnie 61 osób, jednak równocześnie charakteryzowały się one bardzo niską medianą i dominantą pracujących społecznie (odpowiednio 10 i 1 osoba). Jeszcze wyższa średnia wystąpiła wśród organizacji pożytku publicznego, w których pracowały społecznie przeciętnie 63 osoby, natomiast mediana była wśród nich ponad 6-krotnie niższa (10 osób), a dominanta około 8-krotnie niższa (8 osób).

Tablica 1.15. Osoby pracujące społecznie w organizacjach non-profit według rodzaju organizacji w 2020 r.
 Table 1.15. Volunteers in non-profit organizations by type of organization in 2020

Rodzaje organizacji Types of organizations	Osoby pracujące społecznie w 2020 r. Volunteers in 2020				
	Odsetek organizacji, które korzystały z pracy społecznej w 2020 r. Percentage organizations benefiting from volunteer work in 2020	Ogółem (w mln) Total (in mln)	Kobiety (w %) Women (in %)	Średnia Average	Mediana Median
OGÓŁEM ORGANIZACJE REJESTROWE TOTAL REGISTER ORGANIZATIONS	92,6	2,5	48,2	29	8
w tym podmioty ekonomii społecznej of which social economy organization	92,7	2,5	48,2	29	8
w tym organizacje pożytku publicznego of which public benefit organizations	94,3	0,6	55,1	63	10
Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne Associations and similar social organizations	94,1	2,0	45,1	32	9
typowe stowarzyszenia i organizacje społeczne typical associations and social organizations	92,3	1,5	55,1	51	8
stowarzyszenia sportowe sports associations	94,0	0,2	25,9	13	8
ochotnicze straże pożarne volunteer fire brigades	98,0	0,2	13,3	16	15
koła łowieckie hunting clubs	94,8	0,1	2,5	31	26
Fundacje Foundations	89,4	0,3	54,5	24	4
Społeczne podmioty wyznaniowe Faith-based charities	45,9	0,1	53,6	61	4
Koła gospodyń wiejskich Rural housewives clubs	99,5	0,1	84,4	13	10
Samorząd gospodarczy i zawodowy Business and professional associations	85,2	#	40,7	18	8
kółka rolnicze farmers organizations	93,0	#	43,2	8	6
pozostały samorząd gospodarczy other business associations	83,3	#	20,2	11	9
pozostały samorząd zawodowy other professional associations	81,2	#	47,6	34	22
Przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego Catholic parish-based organization	80,6	0,8	64,1	16	9

Wartość mniejsza niż 0,05 mln.

A value lower than 0.05 mln.

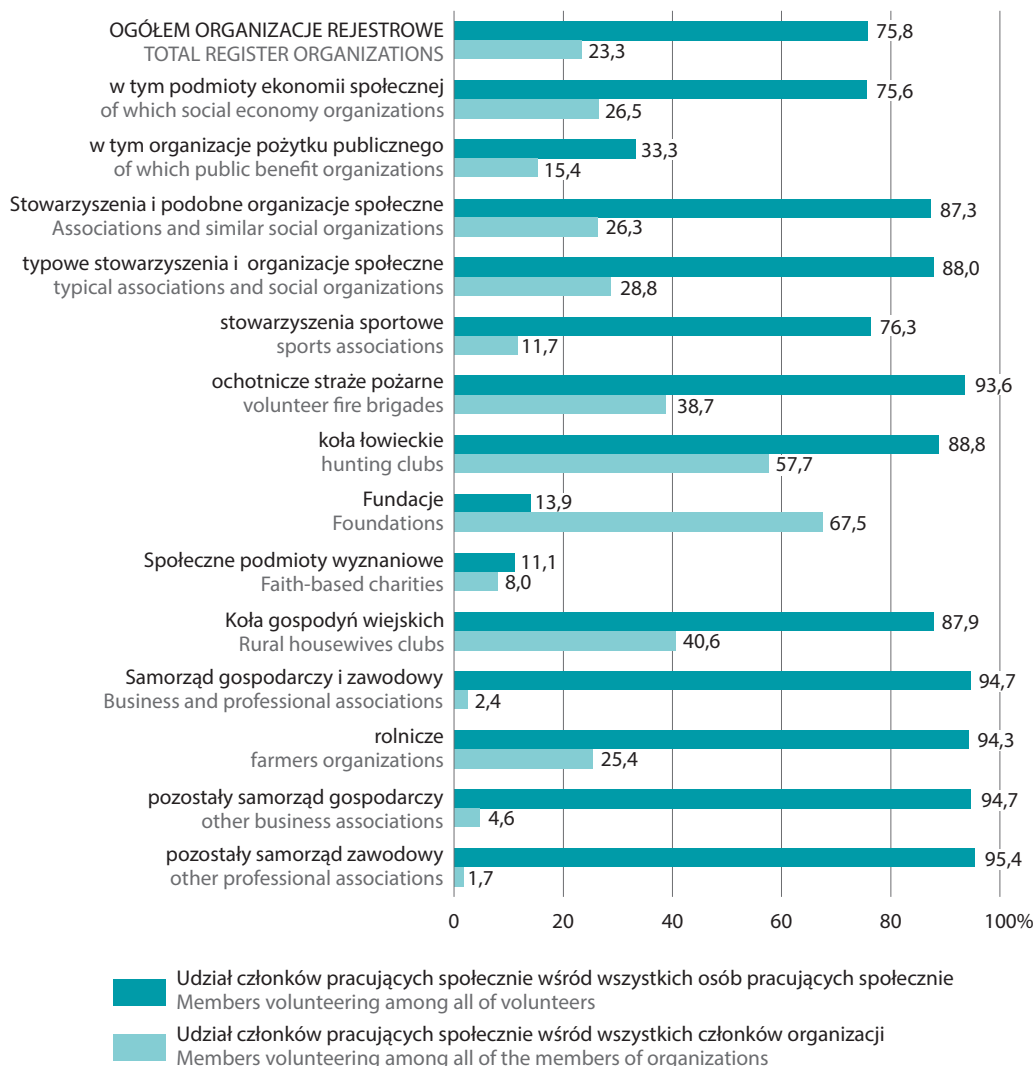
Członkowie pracujący społecznie i wolontariusze zewnętrzni

Volunteer members and external volunteers

Jak wspomniano na początku rozdziału, w pracę społeczną na rzecz podmiotów sektora non-profit angażować mogą się zarówno ich członkowie, jak i wolontariusze zewnętrzni. W 2020 r. z ogólnej liczby 2,5 mln osób świadczących tego typu pracę 1,9 mln stanowili członkowie organizacji.

Wykres 1.29. Odsetek członków pracujących społecznie w ogólnej liczbie pracujących społecznie oraz wśród liczby członków rejestrowych organizacji non-profit w 2020 r.

Chart 1.29. Percentage of members volunteering among total volunteers and among number of members of register non-profit organizations in 2020

Wśród pozostałych organizacji samorządu zawodowego z wyłączeniem kółek rolniczych, a także kół łowieckich praca społeczna była domeną członków – stanowili oni odpowiednio 95,4% i 88,8% wolontariuszy w tych rodzajach organizacji. Niewiele mniejszym udziałem członków wśród pracujących społecznie charakteryzowały się kółka rolnicze (94,3%) oraz ochotnicze straże pożarne (93,6%). Ze wsparcia wolontariuszy zewnętrznych w największym zakresie korzystały społeczne podmioty wyznaniowe (88,9%), gdyż w tej grupie duża część podmiotów miała charakter nieczłonkowski, a następnie fundacje (86,1% osób

pracujących społecznie w ich ramach nie było członkami ich organów kolegialnych). Osoby niezrzeszone w danej jednostce były również dużym wsparciem dla organizacji pożytku publicznego – stanowiły one 66,7% z wszystkich wolontariuszy.

Wskaźnikiem obrazującym aktywność członkowską jest odsetek członków, którzy w ciągu ostatniego roku przynajmniej raz angażowali się w pracę społeczną na rzecz organizacji wśród wszystkich członków tych organizacji. Na poziomie organizacji ogółem wyniósł on 23,3%. Najwyższą aktywnością swoich członków charakteryzowały się fundacje (67,5%), koła łowieckie (57,7%), koła gospodyń wiejskich (40,6%), ochotnicze straże pożarne (38,7%) oraz kółka rolnicze (25,4%). Najmniejsza część członków działała nieodpłatnie na rzecz organizacji samorządu zawodowego (1,2%).

Pracujący społecznie według płci

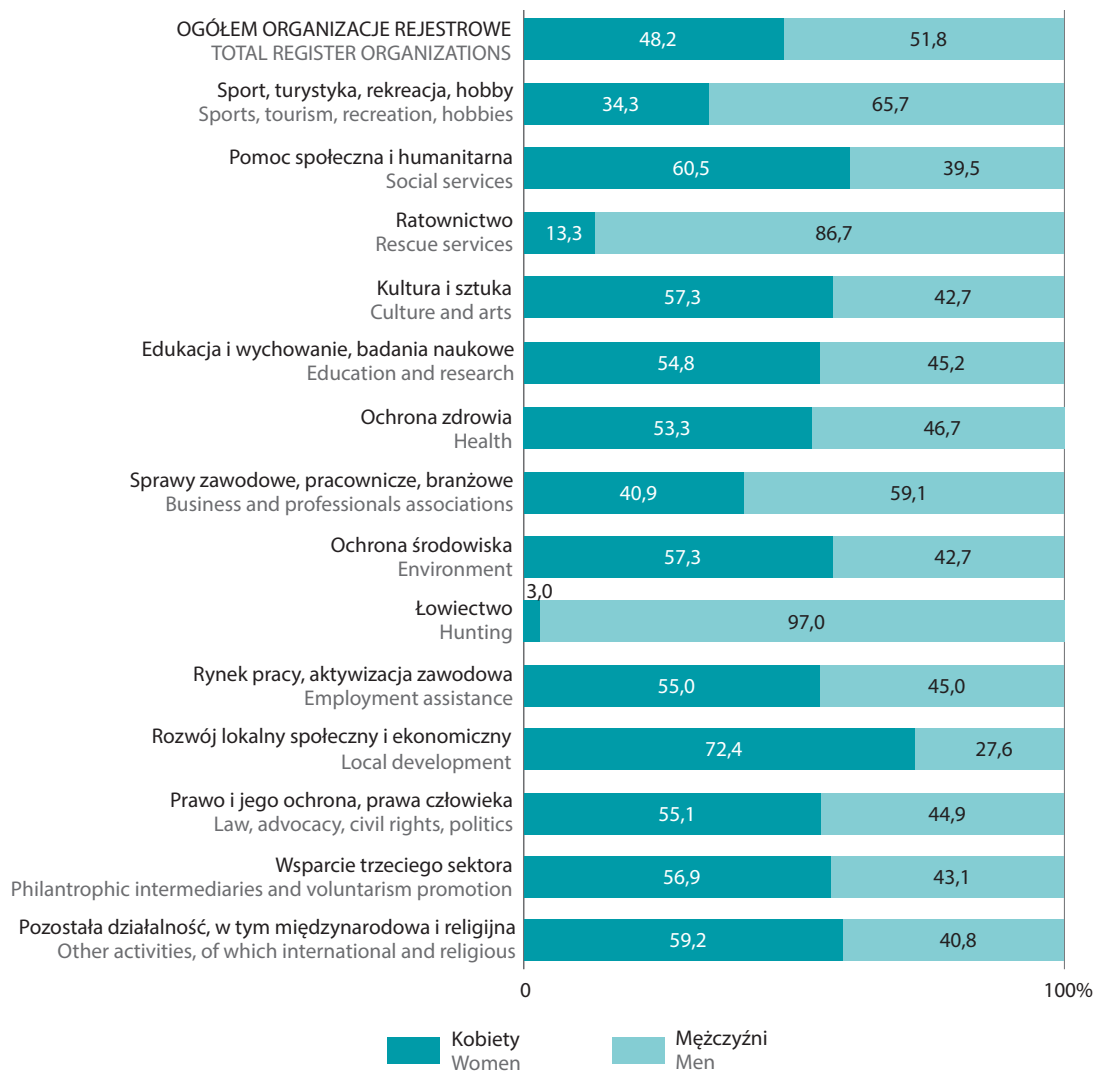
Social workers by gender

Wśród osób pracujących społecznie wykazanych przez organizacje non-profit w 2020 r. prawie 48,2% stanowiły wolontariuszki. Większy niż przeciętny udział kobiet wśród pracujących społecznie odnotowano w kołach gospodyń wiejskich (84,4%), w organizacjach samorządu zawodowego bez kółek rolniczych (60,5%). Natomiast wyższym niż przeciętny udziałem mężczyzn wśród wolontariuszy charakteryzowały się koła łowieckie (97,5%), ochotnicze straże pożarne (86,7%), organizacje samorządu gospodarczego (79,8%) oraz stowarzyszenia sportowe (74,1%).

Nierejestrowe przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego charakteryzowały się również wyższym udziałem kobiet wśród osób pracujących społecznie (61,4%).

Wykres 1.30. Odsetek kobiet i mężczyzn wśród osób pracujących społecznie według głównej dziedziny działalności statutowej rejestrowych organizacji non-profit w 2020 r.

Chart 1.30. Percentage of women and men among volunteers by main field of activity of register non-profit organizations in 2020

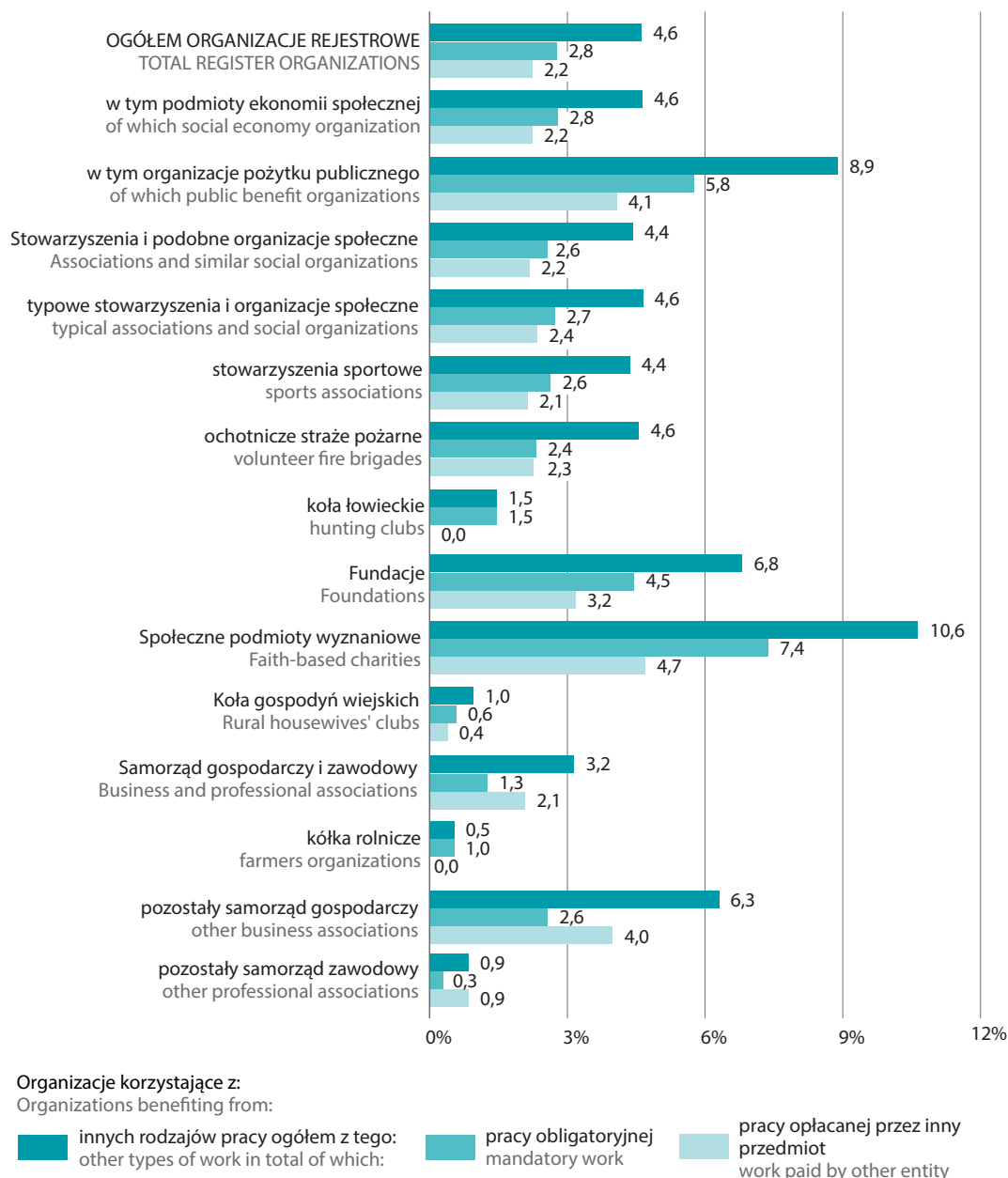
1.10.2. Inne rodzaje pracy

1.10.2. Other types of work

Specyfiką sektora non-profit jest nie tylko duże znaczenie, jakie dla jego działalności ma praca społeczna, ale także korzystanie z innych rodzajów pracy nieopłacanej przez badane organizacje:

- pracy obowiązkowej nieopłacanej – osoby, które wykonywały ją w ramach organizacji nieodpłatnie, były do tej pracy zobowiązane przez instytucje zewnętrzne, takie jak szkoła lub sąd, czyli ich praca nie miała charakteru dobrowolnego;
- pracy opłacanej przez inne podmioty – osoby ją wykonujące dostawały za nią wynagrodzenie od swojego pracodawcy bądź innej instytucji, a nie od badanej organizacji non-profit.

Wykres 1.31. Odsetek rejestrowych organizacji non-profit, które korzystały z innych rodzajów pracy w 2020 r.
 Chart 1.31. Percentage of register non-profit organizations benefiting from other types of work in 2020

Co 22 rejestrowa organizacja non-profit korzystała z innych niż praca płatna lub społeczna rodzajów pracy. Największą część podmiotów wykorzystujących inne niż praca płatna lub społeczna zasoby odnotowano wśród społecznych podmiotów wyznaniowych (10,6%), a także organizacji pożytku publicznego (8,9%). Dość wysokim odsetkiem korzystania z innych rodzajów pracy charakteryzowały się też fundacje (6,8%) oraz pozostałe organizacje samorządu gospodarczego (6,3%). W najmniejszym stopniu z pracy obligatoryjnej bądź opłacanej przez inne podmioty korzystały kółka rolnicze (0,5%), koła gospodyń wiejskich (1,0%) oraz koła łowieckie (1,5%).

Łącznie we wszystkich rejestrowych organizacjach non-profit na koniec 2020 r. inną niż praca płatna bądź społeczna formę pracy świadczyło 19,7 tys. osób, a korzystało z niej 4,4 tys. podmiotów. Nieodpłatne pra-

ce wynikające ze zobowiązania – np. niezbędne do ukończenia studiów praktyki, bądź prace społecznie użyteczne wynikające z wyroku sądu – wykonywało 12,3 tys. osób, a korzystanie z tych form pracy zadeklarowało 2,3 tys. organizacji rejestrowych. Natomiast opłacaną przez pracodawcę lub urząd pracy pracę świadczyło 7,4 tys. osób w ramach 2,1 tys. organizacji.

1.11. Przychody¹⁷

1.11. Revenues

Przychody i koszty stanowią istotny aspekt potencjału ekonomicznego, który na równi z potencjałem społecznym, definiuje stopień rozwoju organizacji non-profit. W 2020 r. 86,9% podmiotów objętych badaniem wykazało uzyskiwanie przychodów, a łączna wartość zgromadzonych przez nie środków finansowych wyniosła 35,0 mld zł.

1.11.1. Potencjał finansowy organizacji non-profit

1.11.1. Financial potential of the non-profit organizations

Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, będące najliczniejszą grupą wśród rejestrowych organizacji non-profit, pozyskały prawie połowę ogółu środków finansowych zgromadzonych w 2020 r. Odsetek przychodów uzyskanych przez tę grupę podmiotów był jednak niższy od ich procentowego udziału w badanej zbiorowości (46,7% w stosunku do 70,1%). Drugą, najliczniejszą grupę organizacji stanowiły fundacje (16,8%), ich wkład do sumy zgromadzonych środków finansowych był nieproporcjonalnie wyższy i wyniósł 35,7%. Istotny udział w sumie wszystkich przychodów wykazały także społeczne podmioty wyznaniowe (10,7%), pomimo że wchodzące w skład tej grupy podmioty stanowiły niewiele ponad 2,0% badanej zbiorowości. Organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego zgromadziły 6,8% przychodów, stanowiąc w 2020 r. 2,2% ogółu badanych organizacji. Najmniejsza część środków finansowych została wypracowana przez koła gospodyń wiejskich (0,1%), których udział w zbiorowości stanowił 8,9%.

Spośród stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych najliczniejszą grupą były typowe stowarzyszenia i organizacje społeczne. Ich udział w całkowitej sumie przychodów był niemal proporcjonalny do udziału w ogólnej liczbie podmiotów sektora non-profit (odpowiednio 33,4% i 32,7%). Stowarzyszenia sportowe, stanowiące prawie 1/5 ogółu organizacji, pozyskały przychód na poziomie 9,9%. Mniejszy wkład do sumy zgromadzonych środków finansowych wniosły koła łowieckie (1,1%) i ochotnicze straże pożarne (2,3%), ich udział w całej zbiorowości wyniósł odpowiednio 2,7% i 15,0%.

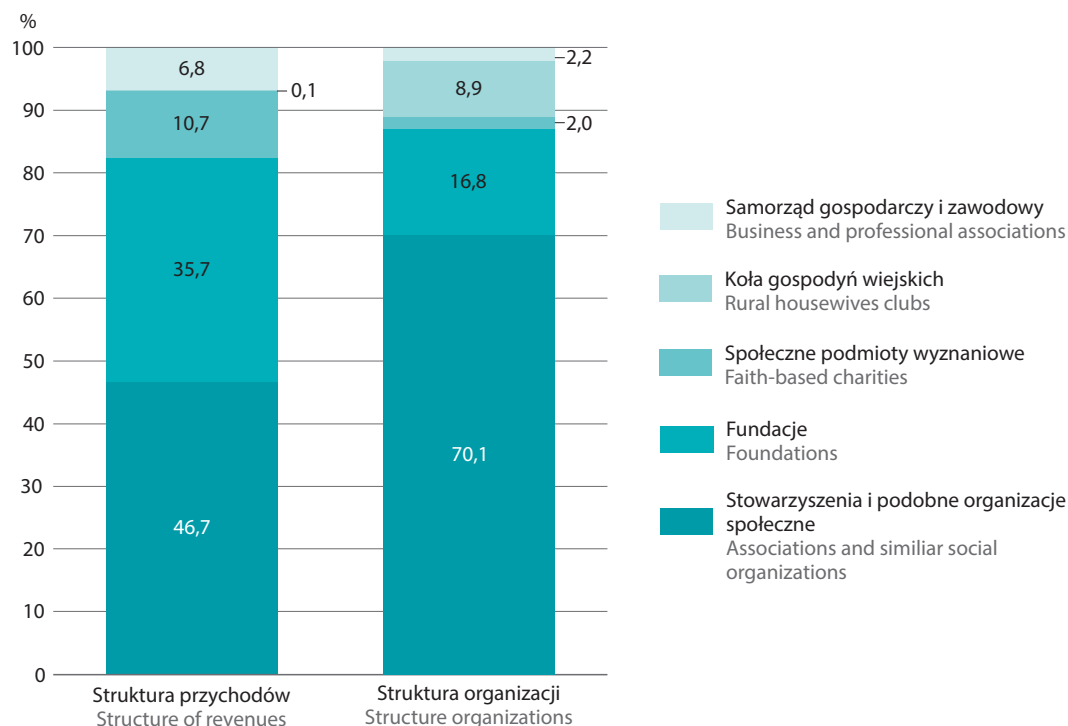
Wśród zbiorowości organizacji non-profit wyróżniają się organizacje pożytku publicznego ich udział wyniósł 9,8%, natomiast udział ich przychodów – 33,0%.

Najwyższy odsetek jednostek, które w 2020 r. pozyskiwały środki finansowe, odnotowany został w kołach łowieckich, wyniósł on 99,0%. W najniższym stopniu uzyskiwanie przychodów deklarowały ochotnicze straże pożarne (84,5%), stowarzyszenia sportowe (83,5%) oraz koła rolnicze (78,1%).

¹⁷ Analiza obejmuje wyłącznie rejestrowe organizacje non-profit.

Wykres 1.32. Struktura rejestrowanych organizacji non-profit oraz ich przychodów w 2020 r.

Chart 1.32. Structure of registered non-profit organizations and their revenues in 2020

Określenie finansowego potencjału poszczególnych grup organizacji możliwe jest dzięki porównaniu wartości średnich i median będących miarą wysokości przychodów. W badanej zbiorowości, uzyskaniem najwyższej średniej rocznej wartości przychodów wyróżniły się społeczne podmioty wyznaniowe – 1998,5 tys. zł. Wymienione organizacje charakteryzowały się również najwyższą wartością mediany – 648,9 tys. zł. Relatywnie silnie ekonomicznie były organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego. Ich przeciętne roczne przychody kształtowały się na poziomie 1145,8 tys. zł, a mediana – 100,9 tys. zł. Niską średnią wartością przychodów cechowały się koła rolnicze (58,5 tys. zł), i ochotnicze straże pożarne (57,0 tys. zł), a najniższą osiągnęły koła gospodyń wiejskich (5,3 tys. zł). W tych grupach odnotowano również niskie mediany – odpowiednio na poziomie 4,1 tys. zł, 8,1 tys. zł i 4,0 tys. zł.

Porównanie organizacji non-profit przeprowadzone pod kątem posiadania statusu organizacji pożytku publicznego wykazało, że znacznie większym potencjałem finansowym dysponowały podmioty, które odznaczały się posiadaniem wymienionego statusu. W 2020 r. 98,7% OPP wykazało uzyskiwanie środków finansowych, a średnia wartość ich przychodów była ponad 4-krotnie wyższa od analogicznej miary obliczonej dla organizacji nieposiadających statusu organizacji pożytku publicznego (odpowiednio 1238,5 tys. zł i 273,1 tys. zł).

Sektor non-profit charakteryzuje się znaczącym rozwarstwieniem ekonomicznym wśród tworzących go jednostek. Wielkość tego zjawiska obrazują istotne różnice występujące pomiędzy średnią i medianą uzyskanych przychodów. W 2020 r. przeciętne przychody organizacji non-profit były ponad 22-krotnie wyższe niż mediana (obliczone dla wszystkich organizacji).

Przeprowadzona obserwacja rozwarstwienia przychodowego pod kątem rodzaju organizacji wykazała, że największe dysproporcje pomiędzy porównywanymi miarami wystąpiły wśród typowych stowarzyszeń i organizacji społecznych – mediana była tu 26-krotnie niższa od średniej. Wysoka rozbieżność wystąpiła również w grupie fundacji i całej zbiorowości stowarzyszeń i podobnych organizacji, dla których średnia wyniosła odpowiednio 16-krotność i 14-krotność mediany. Najmniejsze zróżnicowanie wystąpiło wśród koła gospodyń wiejskich, średnia była większa o 32,5% od mediany.

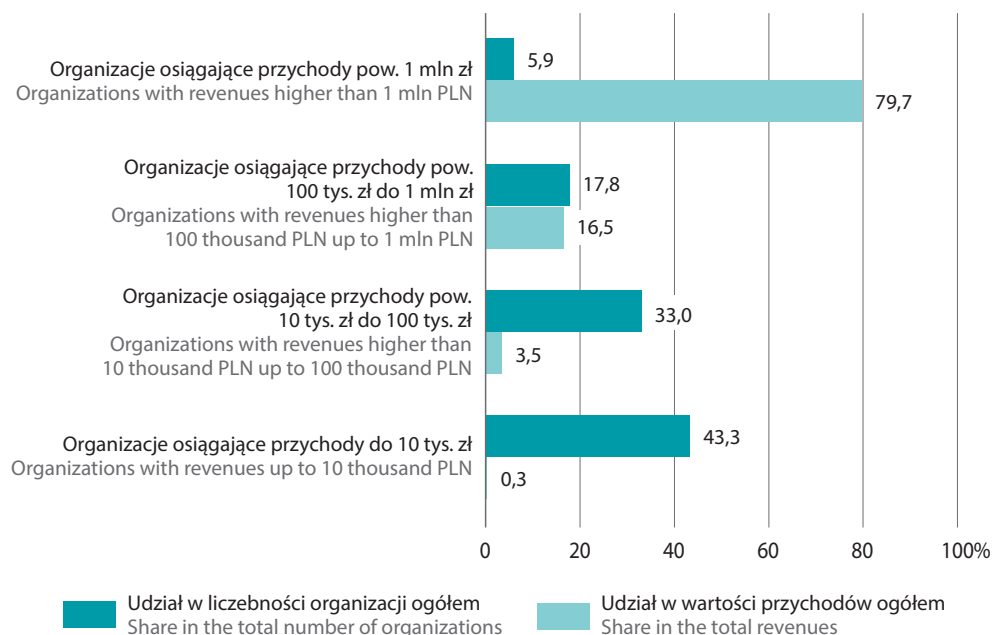
Tablica 1.16. Przychody rejestrowych organizacji non-profit w 2020 r.

Table 1.16. Revenues of register non-profit organizations in 2020

Wyszczególnienie Specification	Liczba Number	Wszystkie organizacje All organizations		Całkowita suma przychodów Total amount of revenues	Organizacje wykazujące uzyskiwanie przychodów Organizations generating revenues		
		Średnia przychodów Average revenues	Mediana przychodów Median revenues		Udział liczebności Share in number	Średnia przychodów Average revenues	Mediana przychodów Median revenues
	w tys. in thousand	w tys. zł in thousand PLN	w mld zł in bn PLN	w % in %	w tys. zł in thousand PLN		
OGÓŁEM ORGANIZACJE TOTAL ORGANIZATIONS	95,1	367,7	16,4	35,0	86,9	423,1	25,5
w tym podmioty ekonomii społecznej of which social economy organizations	94,4	352,1	16,0	33,3	86,8	405,5	25,1
w tym organizacje pożytku publicznego of which public benefit organizations	9,3	1238,5	102,0	11,6	98,7	1254,6	105,1
Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne Associations and similar social organizations	66,7	245,1	17,3	16,4	86,9	282,1	25,0
typowe stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne typical associations and social organizations	31,1	375,6	14,5	11,7	89,0	422,1	21,8
stowarzyszenia sportowe sports associations	18,9	184,4	26,1	3,5	83,5	220,7	40,1
ochotnicze straże pożarne volunteer fire brigades	14,2	57,0	8,1	0,8	84,5	67,4	12,0
koła łowieckie hunting clubs	2,5	152,0	84,0	0,4	99,0	153,6	85,7
Fundacje Foundations	16,0	779,2	48,3	12,5	85,5	911,4	79,0
Społeczne podmioty wyznaniowe Faith-based charities	1,9	1998,5	648,9	3,7	92,6	2158,8	752,2
Koła gospodyń wiejskich Rural housewives clubs	8,5	5,3	4,0	0,0	87,7	6,0	4,0
Samorząd gospodarczy i zawodowy Business and professional associations	2,1	1145,8	100,9	2,4	91,1	1258,2	128,1
kółka rolnicze farmers organizations	0,6	58,5	4,1	0,0	78,1	74,9	14,0

Wykres 1.33. Struktura rejestrowanych organizacji non-profit i wartości ich przychodów według wysokości przychodów w 2020 r.

Chart 1.33. Structure of register non-profit organizations and value of their revenues by amount of revenues in 2020

Rozpiętość rozwarstwienia ekonomicznego ilustruje również fakt, że przeważająca część środków finansowych zgromadzonych w 2020 r. (79,7%) została uzyskana przez najzamożniejsze organizacje (o rocznych przychodach przekraczających 1 mln zł). Ich udział w liczbie badanych podmiotów non-profit wyniósł tylko 5,9%. Natomiast organizacje osiągające przychody do 10 tys. zł, stanowiące 43,3% całej zbiorowości, uzyskały zaledwie 0,3% wszystkich środków finansowych.

Współczynnik Giniego jest miarą pokazującą stopień koncentracji danej cechy (np. przychodów) w określonej zbiorowości. Przyjmuje wartość od 0 do 1 (lub jeśli przemnożymy przez 100, między 0 a 100). Wynik 0 oznacza brak koncentracji, czyli sytuację, w której każda jednostka określonej zbiorowości posiada dokładnie taką samą wartość danej cechy. Z kolei 1 oznacza całkowitą koncentrację, czyli sytuację, w której jedna jednostka jest w posiadaniu całej sumy danej cechy. Zatem im wyższa wartość wskaźnika, tym większy jest stopień koncentracji, np. przychodów i większe ich zróżnicowanie.

Przeprowadzając analizę potencjału finansowego sektora non-profit, współczynnik Giniego umożliwia oszacowanie udziału organizacji uzyskujących największą część środków finansowych w badanej zbiorowości. W 2020 r. wartość wspomnianego współczynnika była wysoka i wyniosła 0,871. Potwierdza to wcześniejsze obserwacje, z których wynika, że przeważająca część przychodów sektora non-profit została uzyskana przez niewielką liczbę organizacji.

1.11.2. Źródła finansowania działalności sektora non-profit

1.11.2. Financial sources of the activity of non-profit sector

Główne kryterium podziału, na podstawie którego utworzono przedstawioną w tej części rozdziału typologię źródeł przychodów, oparte zostało na rynkowym oraz nierynkowym charakterze działalności, za pomocą której zostały uzyskane środki finansowe wchodzące w skład budżetów poszczególnych organizacji.

Do kategorii rynkowej zaliczono środki finansowe uzyskane w wyniku działalności polegającej na odpłatnym świadczeniu usług oraz wytwarzaniu i sprzedaży różnych produktów: z działalności gospodarczej, odpłatnej działalności statutowej oraz posiadania papierów wartościowych lub lokat bankowych, a także pochodzące ze źródeł publicznych środki uzyskane na podstawie ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych.

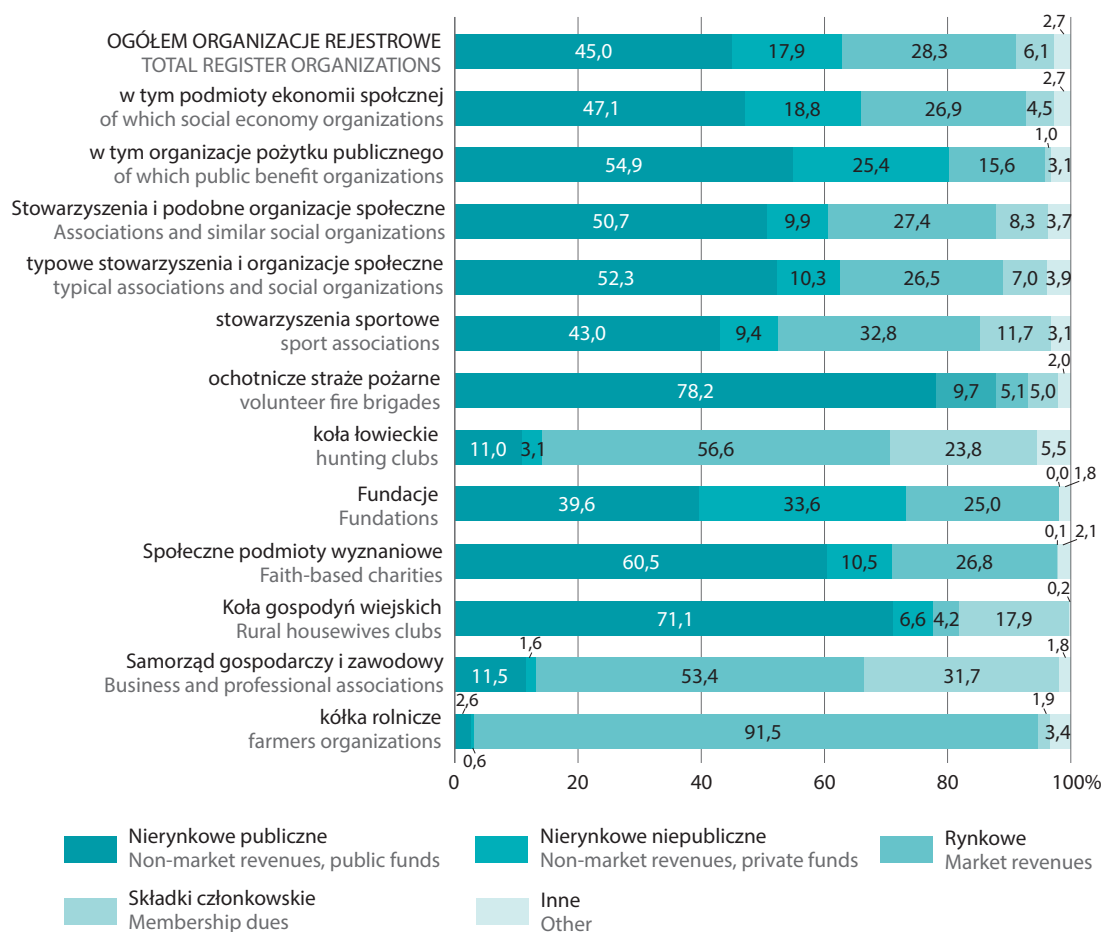
W kategorii przychodów o charakterze nierynkowym zostały uwzględnione dotacje, subwencje i inne transfery przekazane przez krajowe lub zagraniczne organy administracji publicznej, w tym odpisy 1% podatku dochodowego (PIT). Środkami nierynkowymi są również kwoty pozyskane w wyniku zbiorów publicznych, darowizn, grantów i innych transferów ze źródeł prywatnych (przekazanych przez osoby fizyczne, przedsiębiorstwa oraz podmioty non-profit). Ze względu na trudności z jednoznacznym sklasyfikowaniem składek członkowskich wydzielono dla nich osobną kategorię¹⁸. W pozycji „inne” wyróżniono środki finansowe, których nie dało się przydzielić do żadnej z wyżej wymienionych kategorii przychodów.

W 2020 r. większość całkowitej sumy przychodów organizacji non-profit pochodziła ze źródeł o charakterze nierynkowym (62,9%). W tej kategorii największy udział stanowiły środki publiczne (45,0%), a wśród nich główna część przypadła na środki przekazane przez organy administracji samorządowej (19,6%), następnie przez administrację rządową (10,6%) oraz środki pochodzące z UE i publicznych źródeł zagranicznych (8,5%). Pozostała część środków nierynkowych pochodziła ze źródeł niepublicznych (17,9%), w tym głównie z darowizn i grantów od innych organizacji (16,6%), zaś przychody ze zbiorów publicznych stanowiły jedynie 1,3%. Wkład przychodów uzyskanych ze źródeł rynkowych był niższy i stanowił 28,3% zgromadzonych środków finansowych. Wśród nich wyróżniały się środki pochodzące z odpłatnej działalności statutowej (14,7%) i z prowadzonej działalności gospodarczej (11,6%). Składki członkowskie i inne środki finansowe stanowiły odpowiednio 6,1% i 2,7% uzupełniając strukturę przychodów.

Uzyskiwanie przychodów o charakterze rynkowym i nierynkowym wykazało odpowiednio 36,6% i 77,2% organizacji non-profit. Otrzymywanie składek członkowskich zadeklarowało 64,6% ogółu jednostek, a gromadzenie pozostałych środków finansowych – 8,2%.

¹⁸ Składki członkowskie mogą mieć charakter rynkowy, jeśli ich wysokość stanowi znaczący wydatek dla osób korzystających z usług organizacji, a fakt opłacenia składki stanowi warunek konieczny do korzystania z oferowanych przez organizację dóbr lub usług. Jednak składki mogą również mieć charakter nierynkowy, gdy ich wysokość jest symboliczna i w rezultacie stanowią raczej potwierdzenie przynależności do danej organizacji niż warunek dostępu do oferowanych członkom dóbr lub usług.

Wykres 1.34. Struktura przychodów rejestrowych organizacji non-profit według źródła przychodów w 2020 r.
Chart 1.34. Structure of revenues of register non-profit organizations by source of revenues in 2020

Środki nierynkowe stanowiły wysoki udział przychodów wśród ochotniczych straży pożarnych (88,0%), organizacji pożytku publicznego (80,3%), kół gospodyń wiejskich (77,7%) oraz fundacji (73,2%). We wszystkich grupach organizacji non-profit środki pochodzące ze źródeł publicznych przeważały nad przychodami pozyskanymi ze źródeł niepublicznych. Najwyższy udział środków ze źródeł niepublicznych odnotowano wśród fundacji (33,6%). Dla tej grupy podmiotów istotnym źródłem finansowania były darowizny i inne przekazane środki, stanowiące 31,6% przychodów zgromadzonych w 2020 r.

Jednym z elementów budżetu organizacji non-profit były środki pochodzące z odpisów 1% podatku dochodowego od osób fizycznych (wraz z nawiązkami sądowymi) i stanowiły tylko 2,8% przychodów badanych podmiotów. Natomiast w samej grupie organizacji posiadających status OPP odnotowano 8,3% udział przychodów z 1%. Odsetek środków uzyskanych ze zbiórek publicznych w przypadku tej zbiorowości również wyróżniał się na tle całego sektora non-profit, było to 3,3% (wobec 1,3% dla zbiorowości ogółem).

Wysoki udział przychodów uzyskanych z nierynkowych środków publicznych dostrzegalny był wśród ochotniczych straży pożarnych (78,2%), kół gospodyń wiejskich (71,1%) oraz społecznych podmiotów wyznaniowych (60,5%). Analizując wewnętrzną strukturę środków publicznych, społeczne podmioty wyznaniowe oraz ochotnicze straże pożarne pozyskały większość środków ze źródeł samorządowych (odpowiednio 37,9% i 29,2%). Natomiast w przypadku ochotniczych straży pożarnych i kół gospodyń wiejskich najwyższy był udział środków pochodzących ze źródeł rządowych stanowiąc odpowiednio 28,7% i 26,0% przychodów. Fundacje charakteryzowały się największym udziałem przychodów pozyskanych z zagranicy i Unii Europejskiej (13,4%).

Przychody o charakterze rynkowym stanowiły największą część budżetów kółek rolniczych (91,5% wobec 28,3% w zbiorowości ogółem), głównie za sprawą środków z działalności gospodarczej (52,3% wobec 11,6% w zbiorowości ogółem). Również ten rodzaj organizacji wyróżniał się pod względem ponadprzeciętnego udziału środków z odpłatnej działalności statutowej (38,6% wobec 14,7% w zbiorowości ogółem). Przychody o charakterze rynkowym minimalne znaczenie miały wśród kół gospodyń wiejskich (4,2%) oraz ochotniczych straży pożarnych (5,1%).

Składki członkowskie stanowiły istotne źródło przychodów dla organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego (31,7%), kół łowieckich (23,8%) oraz kół gospodyń wiejskich (17,9%).

Tablica 1.17. Źródła przychodów rejestrowanych organizacji non-profit w 2020 r.
Table 1.17. Sources of revenues of register non-profit organizations in 2020

Wyszczególnienie Specification	Ogółem organizacje rejestrowane Total organizations	w tym podmioty ekonomiczne społecznej of which social economy organizations	w tym organizacje pożytku publicznego of which public benefit organizations	Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne Associations and similar social organizations					Fundacje Foundations	Społeczne podmioty wyznawcze Faith-based charities	Kola gospodyń wiejskich Rural housewives clubs	Samorząd gospodarczy i zawodowy Business and professional associations	
				razem total	typowe stowarzyszenia i organizacje społeczne typical associations and social organizations	stowarzyszenia sportowe sports associations	ochotnicze strażackie volunteer fire brigades	kola łowieckie hunting clubs					razem total
Ogółem przychody (mld zł) Total revenues (bn PLN)	35,0	33,3	11,6	16,4	11,7	3,5	0,8	0,4	12,5	3,7	0,0	2,4	0,0
% w kolumnie % in column													
Przychody o charakterze rynkowym Market revenues	28,3	26,9	15,6	27,4	26,5	32,8	5,1	56,6	25,0	26,8	4,2	53,4	91,5
działalność gospodarcza unrelated business activity	11,6	10,0	5,3	10,0	10,7	8,6	2,2	19,3	9,7	6,4	0,5	38,0	52,3
działalność statutowa odpłatna paid mission-related activity	14,7	14,8	8,3	15,9	14,2	22,6	2,0	35,2	12,3	19,2	2,9	14,3	38,6
odsetki, dywidendy interest, dividends	1,5	1,6	1,4	1,0	1,0	1,4	0,3	2,1	2,6	0,4	0,7	0,9	0,7
zamówienia publiczne public procurement	0,5	0,5	0,6	0,6	0,7	0,3	0,6	0,0	0,4	0,8	0,2	0,2	0,0
Przychody o charakterze nierynkowym Non-market revenues	62,9	65,8	80,3	60,5	62,6	52,3	88,0	14,1	73,2	71,0	77,7	13,1	3,2
źródła publiczne public funds	45,0	47,1	54,9	50,7	52,3	43,0	78,2	11,0	39,6	60,5	71,1	11,5	2,6
administracja samorządowa local government	19,6	20,7	24,3	25,5	28,0	19,0	29,2	1,9	10,1	37,9	27,7	2,3	0,7
administracja rządowa central government	10,6	10,9	11,5	12,8	10,7	17,4	28,7	2,3	7,5	14,7	26,0	4,6	0,5
UE, zagranica EU, abroad	8,5	8,9	7,2	6,4	8,5	0,9	0,6	3,4	13,4	4,6	3,7	3,1	0,6
1% PIT i nawiązki sądowe 1% of personal income tax and vindicative damages	2,8	3,0	8,3	1,3	1,8	0,3	0,2	0,2	5,9	0,6	0,0	0,1	0,0
źródła niepubliczne private funds	17,9	18,8	25,4	9,9	10,3	9,4	9,7	3,1	33,6	10,5	6,6	1,6	0,6
darowizny i inne przekazane środki donations, transfers	16,6	17,4	22,2	8,9	9,1	9,1	8,1	3,1	31,6	9,3	6,0	1,4	0,5
zbiórki publiczne public collections	1,3	1,4	3,3	1,0	1,2	0,3	1,5	0,0	2,0	1,2	0,6	0,2	0,1

Tablica 1.18. Rejestrowe organizacje non-profit korzystające z poszczególnych źródeł przychodów w 2020 r.
Table 1.18. Register non-profit organizations using specific sources of revenues of in 2020

Wyszczególnienie Specification	Ogółem organizacje rejestrowe Total organizations	w tym podmioty ekonomicznej działalności społecznej of which economic social organizations	w tym organizacje pozostające w związku z działalnością publiczną of which public benefit organizations	Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne Associations and similar social organizations				Fundacje Foundations	Spółdzielnie społeczne Faith-based charities	Kółka gospodyń wiejskich Rural households clubs	Samorząd gospodarczy i zawodowy Business and professional associations		
				razem total	typowe stowarzyszenia organizacyjne typical associations and social organizations	stowarzyszenia sportowe sports associations	ochotnicze straże pożarne volunteer fire brigades				kółka łowieckie hunting clubs	razem total	kółka rolnicze farmers organizations
Organizacje wykazujące uzyskiwanie przychodów (w tys.) Organizations generating revenues (in thous)	82,7	82,0	9,2	58,0	27,7	15,8	12,0	2,5	13,7	1,7	7,4	1,9	0,4
Przychody o charakterze rynkowym Market revenues	36,6	36,3	50,4	33,6	37,3	36,4	10,4	85,7	55,0	57,9	11,0	76,6	68,3
działalność gospodarcza unrelated business activity	10,0	9,8	11,0	7,3	8,6	6,2	2,7	22,3	22,1	10,3	1,8	36,6	31,5
działalność statutowa odpłatna paid mission-related activity	25,1	25,0	32,9	23,8	25,5	29,6	4,1	62,7	35,2	46,5	6,6	46,6	33,9
odsetki, dywidendy interest, dividends	10,7	10,5	23,5	10,3	13,0	6,1	3,6	39,4	13,8	13,5	2,7	30,6	17,1
zamówienia publiczne public procurement	1,0	1,0	1,1	1,0	0,7	1,5	1,2	0,0	1,2	0,9	0,6	1,0	-
Przychody o charakterze nierynkowym Non-market revenues	77,2	77,4	99,3	73,8	66,8	82,1	83,4	51,6	86,4	88,2	93,0	42,5	15,2
źródła publiczne public funds	63,4	63,6	97,2	61,9	50,8	74,0	74,4	47,4	56,2	80,1	91,3	38,6	11,0
administracja samorządowa local government	35,4	35,7	46,8	39,8	30,6	60,9	40,1	8,1	22,9	61,4	25,7	6,0	3,9
administracja rządowa central government	20,5	20,4	22,7	18,5	10,5	24,6	30,8	9,8	13,7	14,0	51,8	11,3	0,0
UE, zagranica EU, abroad	6,1	6,1	9,7	5,2	6,6	1,9	3,4	20,0	8,4	8,2	8,8	5,0	0,0
1% PIT i nawiazki sądowe 1% of personal income tax and vindicative damages	11,4	11,4	95,3	11,4	17,2	8,8	3,6	1,5	19,4	5,6	0,0	1,2	0,0
źródła niepubliczne private funds	40,9	45,7	85,8	43,6	47,2	42,0	43,4	14,9	74,7	40,7	15,9	9,4	4,1
darowizny i inne przekazane środki donations, transfers	40,0	40,3	73,7	38,2	42,3	40,0	31,4	14,9	66,3	37,4	14,5	8,9	3,7
zbiórki publiczne public collections	5,4	5,4	12,1	5,4	5,0	2,1	12,0	-	8,4	3,3	1,4	0,0	0,0

Biorąc pod uwagę źródła finansowania organizacje wykazujące uzyskiwanie przychodów częściej korzystały ze środków pochodzących ze źródeł nierynkowych (77,2%) niż ze źródeł rynkowych (36,6%). W przypadku ochotniczych straży pożarnych było to odpowiednio 83,4% ze źródeł nierynkowych i 10,4% ze źródeł rynkowych. Wśród kół gospodyń wiejskich zróżnicowanie było jeszcze większe, 93,0% czerpało ze źródeł nierynkowych wobec 11,0% korzystających ze źródeł rynkowych. Odwrotnie sytuacja kształtowała się w kółkach rolniczych, spośród których 68,3% korzystało ze źródeł rynkowych i 15,2% ze źródeł nierynkowych. Natomiast z przychodów ze źródeł rynkowych skorzystało 85,7 % kół łowieckich.

Wśród większości organizacji uzyskujących przychody z nierynkowych źródeł publicznych przeważały takie, które korzystały częściej ze środków pochodzących od administracji samorządowej, niż od administracji rządowej. Największa różnica jest widoczna w przypadku społecznych podmiotów wyznaniowych, gdzie 61,4% organizacji skorzystało z przychodów ze źródeł z administracji samorządowej, a 14,0% z administracji rządowej. Jedynie w przypadku kół gospodyń wiejskich ta tendencja była odwrócona – 51,8% kół gospodyń wiejskich skorzystało ze źródeł przychodów pochodzących z administracji rządowej, a 25,7% z administracji samorządowej.

Analizując wykorzystywanie różnych źródeł przychodów rynkowych najwyższy odsetek korzystających organizacji, bez względu na rodzaj, zawsze dotyczył środków z odpłatnej działalności statutowej.

1.12. Koszty prowadzonej działalności i wynik finansowy

1.12. Costs of conducted activity and financial result

W 2020 r. 89,5% podmiotów objętych badaniem wykazało ponoszenie kosztów, których łączna wartość wyniosła 32,3 mld zł. Wydatki najliczniejszej grupy rejestrowych organizacji non-profit – stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych – stanowiły prawie połowę kosztów ogółem (48,9%). Fundacje, których udział w strukturze organizacji non-profit wyniósł 16,8%, wygenerowały koszty na poziomie 10,7 mld zł, co stanowiło 1/3 wydatków poniesionych przez wszystkie badane organizacje w 2020 r. Znaczący udział w kosztach ogółem odnotowały także społeczne podmioty wyznaniowe (11,0%), mimo iż stanowiły 2,0% badanej zbiorowości.

Najniższy odsetek jednostek, które wykazały ponoszenie kosztów wystąpił wśród kółek rolniczych (76,5%), a następnie w OSP (83,3%). We wszystkich pozostałych grupach organizacji non-profit udział podmiotów posiadających koszty przekroczył 88%.

Średnia wartość kosztów (obliczona dla organizacji wykazujących ich ponoszenie) wyniosła 378,8 tys. zł, przy czym połowa organizacji non-profit wydatkowała nie więcej niż 21,6 tys. zł. Najwyższą średnią i medianą charakteryzowały się społeczne podmioty wyznaniowe (odpowiednio 1974,2 tys. zł i 712,7 tys. zł). Z kolei najniższe ich wartości odnotowano w kółach gospodyń wiejskich (6,3 tys. zł i 4,0 tys. zł). Największa różnica pomiędzy średnią wartością kosztów a medianą wystąpiła w typowych stowarzyszeniach i podobnych organizacjach społecznych (średnia była 24 razy wyższa od mediany). Wśród pozostałych grup organizacji non-profit stosunek średniej do mediany kształtował się w zakresie od 2 (w kółach gospodyń wiejskich i kółach łowieckich) do 17 (w podmiotach ekonomii społecznej).

Wśród organizacji posiadających status OPP 98,1% jednostek wykazało ponoszenie kosztów, o łącznej wartości 10,6 mld zł. Przeciętna jednostka wydatkowała 1 153,7 tys. zł, a wartość mediany wyniosła 99,0 tys. zł.

Tablica 1.19. Koszty rejestrowych organizacji non-profit w 2020 r.

Table 1.19. Costs of register non-profit organizations in 2020

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Wszystkie organizacje All organizations		Całkowita suma kosztów Total amount of costs	Organizacje wykazujące ponoszenie kosztów Organizations reporting costs		
		Średnia kosztów Average costs	Mediana kosztów Median costs		Udział liczebności Share in number	Średnia kosztów Average costs	Mediana kosztów Median costs
	w tys. in thousand	w tys. zł in thousand PLN		w mld zł in bn PLN	w % in %	w tys. zł in thousand PLN	
OGÓŁEM ORGANIZACJE REJESTROWE TOTAL REGISTER ORGANIZATIONS	95,1	339,0	15,0	32,3	89,5	378,8	21,6
w tym podmioty ekonomii społecznej of which social economy organizations	94,4	324,3	15,0	30,6	89,4	362,6	21,6
w tym organizacje pożytku publicznego of which public benefit organizations	9,3	1131,5	93,4	10,6	98,1	1153,7	99,0
Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, fundacje Associations and similar social organizations, foundations	82,8	319,3	18,6	26,4	89,5	357,0	25,9
stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne associations and similar social organizations	66,7	236,1	15,7	15,8	88,8	266,0	21,6
typowe stowarzyszenia i organizacje społeczne typical associations and social organizations	31,1	364,2	11,3	11,3	89,8	405,8	16,9
stowarzyszenia sportowe sports associations	18,9	178,9	28,6	3,4	89,9	199,0	37,0
ochotnicze straże pożarne volunteer fire brigades	14,2	47,0	6,8	0,7	83,3	56,4	10,9
koła łowieckie hunting clubs	2,5	153,1	76,9	0,4	99,0	154,7	78,0
fundacje foundations	16,0	665,7	44,9	10,7	92,3	721,0	58,1
Społeczne podmioty wyznaniowe Faith-based charities	1,9	1894,4	667,2	3,5	96,0	1974,2	712,7
Koła gospodyń wiejskich Rural housewives clubs	8,5	5,5	3,3	0,0	88,0	6,3	4,0
Samorząd gospodarczy i zawodowy Business and professional associations	2,1	1082,5	96,7	2,2	90,7	1193,4	126,4
kółka rolnicze farmers organizations	0,6	54,5	3,1	0,0	76,5	71,3	11,6

Koszty ogółem rejestrowych organizacji non-profit stanowią sumę kosztów działalności statutowej, działalności gospodarczej oraz kosztów administracyjnych. Koszty administracyjne nie zostały wyodrębnione jako kategoria, natomiast w tablicy x.x. wymieniono szczegółowe koszty rodzajowe:

- koszty zużycia materiałów i energii,
- koszty usług obcych,
- koszty podatków i opłat,
- koszty amortyzacji,
- koszty wynagrodzeń oraz ubezpieczeń i innych świadczeń,
- pozostałe koszty rodzajowe.

W łącznej sumie kosztów zdecydowaną większość stanowiły wydatki z tytułu prowadzonej działalności statutowej (87,2%).

Wśród kosztów rodzajowych najwyższy udział w kosztach ogółem odnotowały wynagrodzenia (z tytułu stosunku pracy, umowy zlecenia lub umowy o dzieło), ubezpieczenia i inne świadczenia (38,2%). Koszty usług obcych stanowiły 17,1% wszystkich wydatków. Z kolei łączne koszty zużycia materiałów i energii, podatków i opłat oraz amortyzacji stanowiły 12,5% ogółu kosztów poniesionych przez organizacje non-profit.

Wynagrodzenia, ubezpieczenia i inne świadczenia to główny koszt poniesiony przez społeczne podmioty wyznaniowe. Stanowiły one 57,2% wszystkich wydatków tej grupy organizacji. Należy zaznaczyć, iż większość społecznych podmiotów wyznaniowych zatrudniała pracowników na umowy o pracę lub umowy cywilnoprawne (86,0%). Dla porównania koła gospodyń wiejskich i ochotnicze straże pożarne, których działalność w zdecydowanej większości opierała się na pracy społecznej, przeznaczyły na wynagrodzenia, ubezpieczenia i inne świadczenia odpowiednio 3,6% i 4,0% wszystkich swoich kosztów.

Koszty usług obcych stanowiły 1/4 wszystkich wydatków poniesionych przez stowarzyszenia sportowe. W żadnej z pozostałych grup organizacji non-profit ich udział nie przekroczył 20%. Koszty zużycia materiałów i energii (wykorzystywanych zarówno do prowadzenia działalności statutowej, jak i gospodarczej) stanowiły 24,6% wszystkich wydatków kółek rolniczych i 21,4% kosztów poniesionych przez koła gospodyń wiejskich. W pozostałych grupach organizacji non-profit ich udział był znacząco niższy.

Koszty podatków i opłat urzędowych oraz koszty amortyzacji stanowiły najniższy udział w wydatkach poniesionych przez poszczególne rodzaje organizacji non-profit. Łącznie przekroczyły 10% kosztów ogółem tylko w przypadku kółek rolniczych.

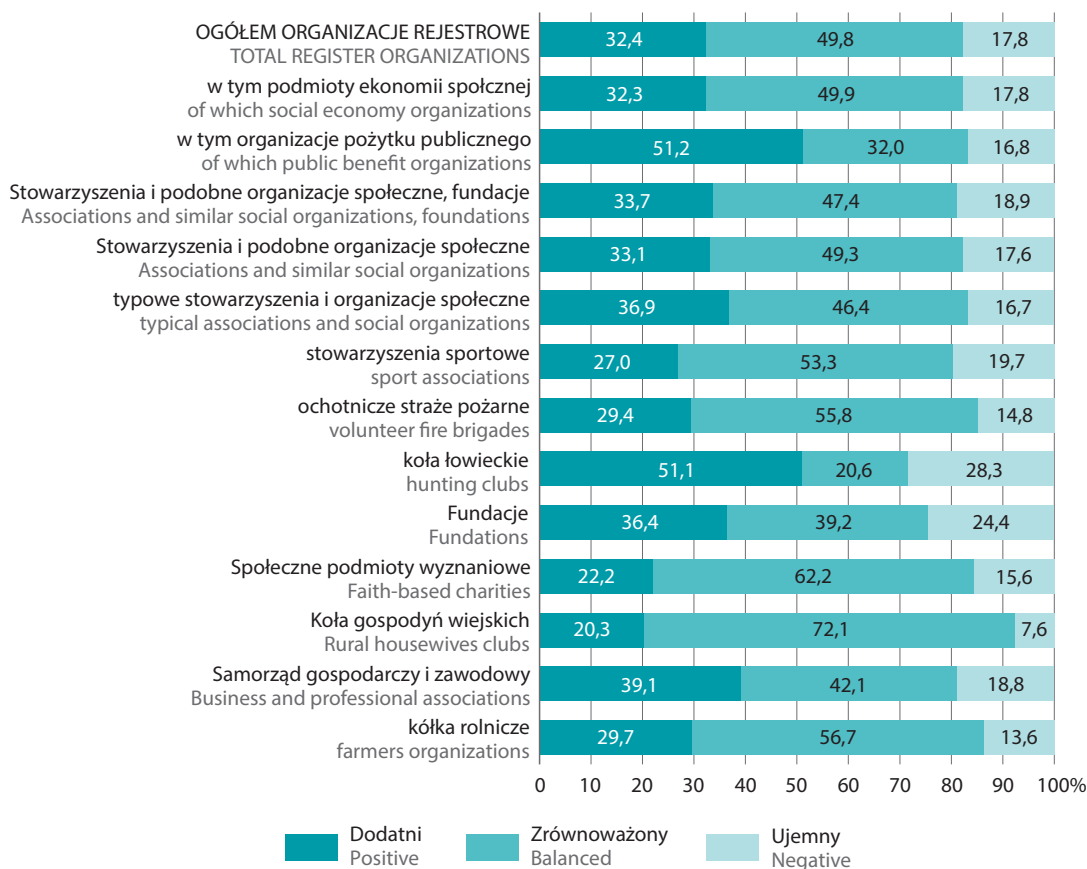
W 2020 r. organizacje posiadające status pożytku publicznego poniosły największą część wydatków na wynagrodzenia, ubezpieczenia i inne świadczenia (40,3%). Prawie 1/4 kosztów OPP związana była z zużyciem materiałów i energii oraz z finansowaniem usług obcych. Udział innych kosztów rodzajowych w sumie poniesionych wydatków nie przekroczył 5%.

Tablica 1.20. Struktura kosztów rejestrowych organizacji non-profit w 2020 r.
Table 1.20. Structure of costs of register non-profit organizations in 2020

Wyszczególnienie Specification	Liczba Number	w tym of which		Koszty zużycia materiałów i energii Costs of material usage and energy consumption	Koszty usług obcych Costs of external services	Koszty podatków i opłat Costs of taxes and fees	Koszty amortyzacji Amortization	Koszty wynagrodzeń oraz ubezpieczeń i innych świadczeń Costs of salaries, insurance and other benefits	Pozostałe koszty Other costs
		koszty działalności statutowej costs of conducting mission-related activity	koszty działalności gospodarczej costs of conducting economic activity						
% w wierszu z kwoty w kolumnie 1. % in row of the amount in column 1.									
OGÓLNE ORGANIZACJE REJESTROWE TOTAL REGISTER ORGANIZATIONS	32,3	28,1	3,8	9,1	17,1	1,2	2,2	38,2	8,1
w tym podmioty ekonomii społecznej of which social economy organizations	30,6	27,2	3,2	8,9	17,3	1,2	2,2	38,5	8,0
w tym organizacje pożytku publicznego of which public benefit organizations	10,6	9,9	0,5	10,3	14,3	0,7	2,0	40,3	4,4
Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, fundacje Associations and similar social organizations, foundations	26,4	23,5	2,7	8,1	18,3	1,3	2,2	36,0	8,7
stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne associations and similar social organizations	15,8	14,0	1,7	9,3	18,1	1,4	2,4	40,4	7,2
typowe stowarzyszenia i podobne organizacje typical associations and social organizations	11,3	9,9	1,3	8,9	16,9	1,3	2,3	46,0	5,4
stowarzyszenia sportowe sports associations	3,4	3,1	0,3	9,7	25,0	1,7	1,7	32,2	12,4
ochotnicze straże pożarne volunteer fire brigades	0,7	0,6	0,0	16,2	8,4	0,9	6,2	4,0	6,0
kółka łowieckie hunting clubs	0,4	0,3	0,1	8,5	9,9	5,0	2,6	12,9	15,5
fundacje foundations	10,7	9,5	1,1	6,3	18,5	1,0	2,0	29,4	11,0
Spoleczne podmioty wyznaniowe Faith-based charities	3,5	3,3	0,2	14,4	8,2	0,6	1,9	57,2	2,9
Koła gospodyń wiejskich Rural housewives clubs	0,0	0,0	0,0	21,4	17,8	4,2	0,5	3,6	7,0
Samorząd gospodarczy i zawodowy Business and professional associations	2,2	1,2	0,9	11,5	17,8	1,3	2,7	34,8	9,7
kółka rolnicze farmers organizations	0,0	0,0	0,0	24,6	11,4	6,6	5,7	28,5	3,9

Na koniec 2020 r. blisko połowa organizacji non-profit uzyskała zrównoważony wynik finansowy (49,8%)¹⁹. Dodatni bilans wykazało 32,4% organizacji, a ujemny 17,8% podmiotów. Najwyższy odsetek organizacji non-profit, dla których rok 2020 zakończył się osiągnięciem zrównoważonego wyniku finansowego odnotowano wśród kół gospodyń wiejskich (72,1%). Dodatni wynik finansowy najczęściej towarzyszył kołom łowieckim (51,1%), które jednocześnie wyróżniały się najwyższym udziałem podmiotów z bilansem ujemnym (28,3%). Wśród organizacji posiadających status OPP ponad połowa jednostek wykazała dodatni wynik finansowy (51,2%), a udział organizacji z wynikiem ujemnym nie przekroczył 17%.

Wykres 1.35. Struktura rejestrowych organizacji non-profit według wyniku finansowego za 2020 r.
Chart 1.35. Structure of register non-profit organizations by financial result in 2020

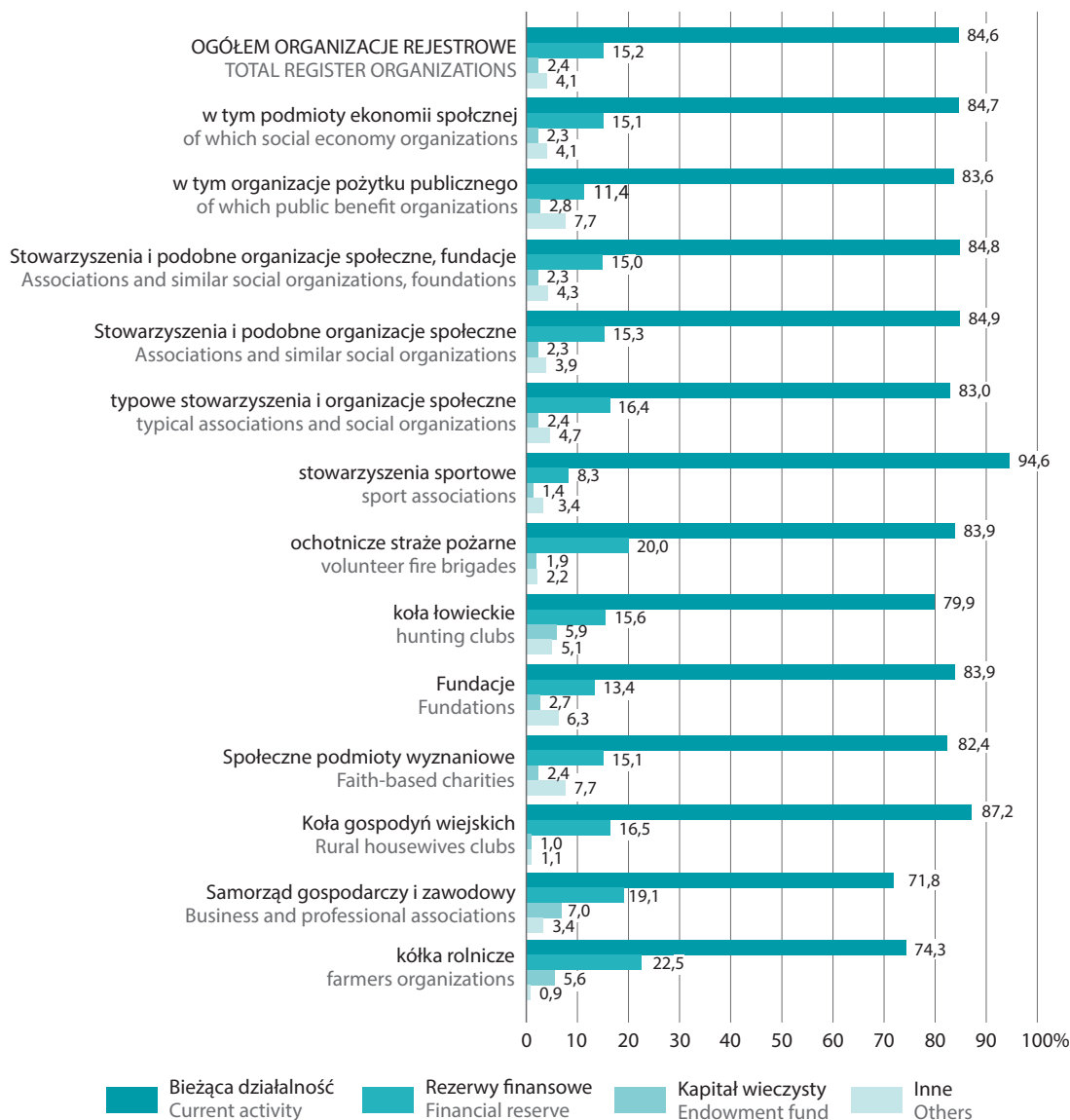

W 2020 r., podobnie jak w latach poprzednich, zdecydowana większość rejestrowych organizacji non-profit przeznaczyła nadwyżkę finansową za rok 2019 lub lata wcześniejsze na prowadzenie bieżącej działalności (84,6%). W większości badanych grup organizacji odsetek organizacji przeznaczających nadwyżkę na ten cel przekroczył 80%. Drugim, najczęściej wskazywanym przeznaczeniem nadwyżki finansowej były rezerwy finansowe. Na odłożenie środków na pokrycie przyszłych kosztów lub strat zdecydowało się ponad 15% podmiotów w każdej badanej grupie organizacji, z wyjątkiem fundacji (13,4%), OPP (11,4%) i stowarzyszeń sportowych (8,3%). Niewiele ponad 2% organizacji non-profit ulokowało nadwyżki w kapitał wieczysty, a z innych sposobów ich wydatkowania skorzystało 4,1% wszystkich organizacji posiadających nadwyżki.

¹⁹ Jednostki, w których udział kosztów w przychodach wynosił od 95% do 105% oraz wszystkie podmioty, w których wartość bezwzględna różnicy przychodów i kosztów nie przekraczała 1 tys. zł zostały skategoryzowane jako podmioty osiągające zrównoważony wynik finansowy. Pozostałe podmioty zostały skategoryzowane odpowiednio jako podmioty o dodatnim i ujemnym wyniku finansowym.

Wykres 1.36. Alokacja nadwyżki z lat poprzednich według sposobu jej wydatkowania w 2020 r.

Chart 1.36. Allocation of surplus from previous years according to its way of spending in 2020

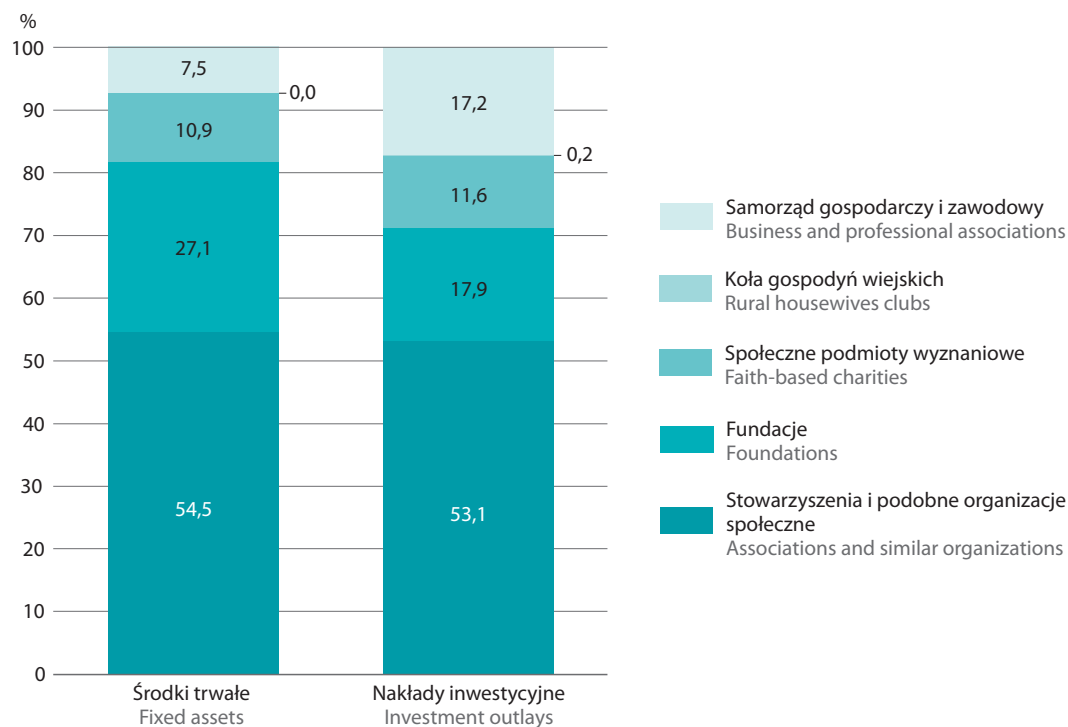
1.13. Środki trwałe i nakłady inwestycyjne

1.13. Fixed assets and investment outlays

Wśród rejestrowych organizacji non-profit 24,6% jednostek posiadało środki trwałe o łącznej wartości 21,0 mld zł. Należały one głównie do stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych (54,5%) oraz fundacji (27,1%). Nakłady inwestycyjne na nowe obiekty majątkowe lub na ulepszenie już istniejących poniosło 2,7% organizacji. Ich całkowita wartość wyniosła 0,5 mld zł, z czego ponad połowę stanowiły nakłady dokonane przez stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne (53,1%).

Wykres 1.37. Struktura środków trwałych i nakładów inwestycyjnych rejestrowanych organizacji non-profit w 2020 r.

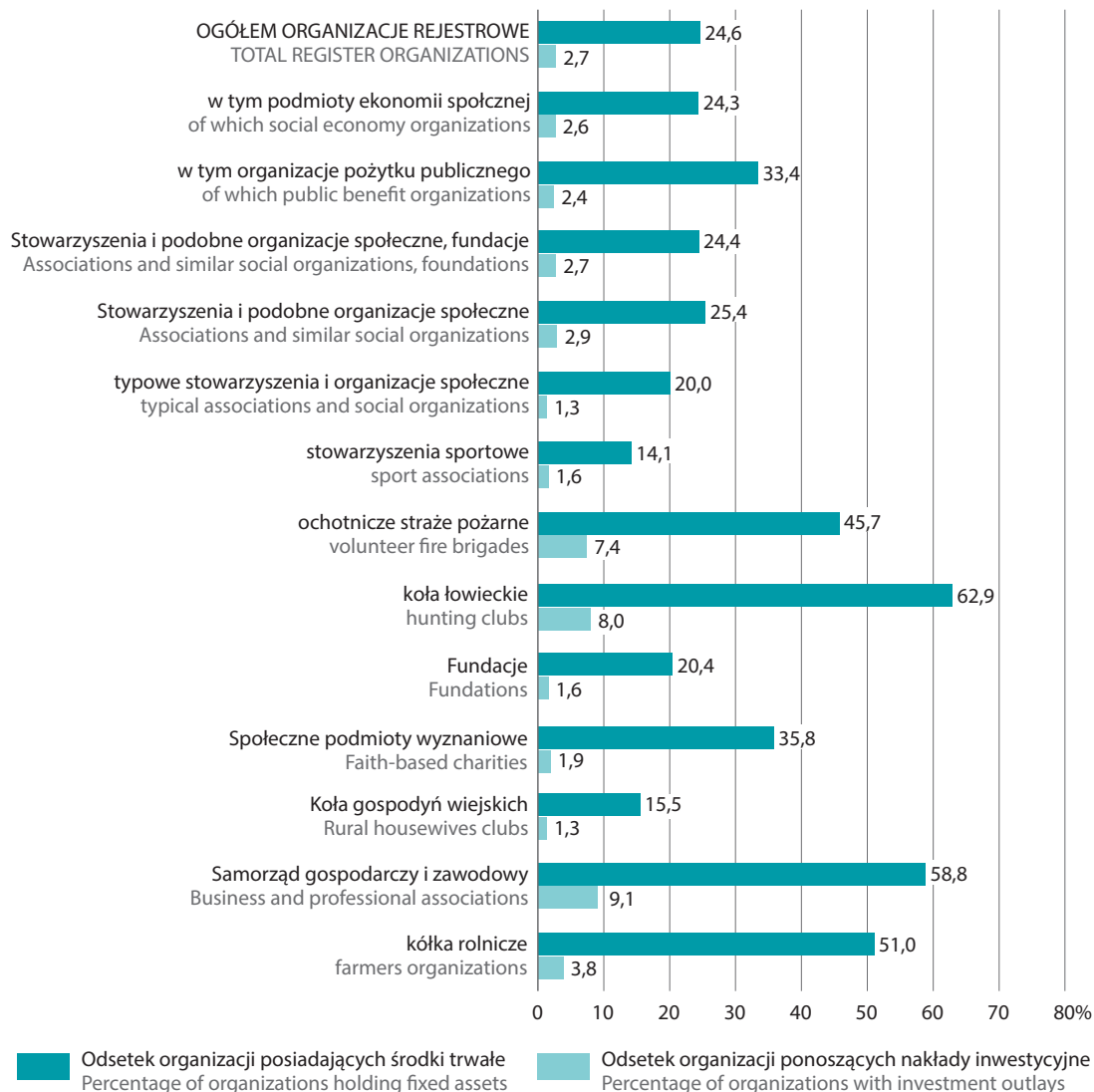
Chart 1.37. Structure of fixed assets and investment outlays of register non-profit organizations in 2020

W 2020 r. ponad połowa kół łowieckich (62,9%), organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego (58,8%) oraz kółek rolniczych (51,0%) posiadała środki trwałe. Najniższy odsetek jednostek będących ich właścicielami odnotowano wśród stowarzyszeń sportowych (14,1%). W większości badanych grup organizacji non-profit udział podmiotów ponoszących nakłady inwestycyjne nie przekroczył 3%. Na tym tle wyróżniały się organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego, koła łowieckie i ochotnicze straże pożarne, wśród których nakłady inwestycyjne poniosło odpowiednio 9,1%, 8,0% i 7,4% badanych jednostek.

Wykres 1.38. Rejestrowe organizacje non-profit posiadające środki trwałe i ponoszące nakłady inwestycyjne w 2020 r.

Charts 1.38. Register non-profit organizations with fixed assets and investment outlays in 2020

Średnia wartość środków trwałych, obliczona dla jednostek które były ich właścicielami, wyniosła 896,5 tys. zł, przy czym połowa rejestrowych organizacji non-profit wykazała ich posiadanie o wartości nieprzekraczającej 73,4 tys. zł. Najwyższą średnią wartość środków trwałych, jak i mediany odnotowano wśród społecznych podmiotów wyznaniowych (odpowiednio 3415,2 tys. zł, i 449,1 tys. zł). Wymieniona grupa organizacji non-profit charakteryzowała się także najwyższą średnią wartością poniesionych nakładów inwestycyjnych (1618,1 tys. zł) i ich medianą (143,5 tys. zł).

W 2020 r. OPP wykazały posiadanie środków trwałych o łącznej wartości 5,6 mld zł. Przeciętna jednostka dysponowała środkami o wartości 1783,7 tys. zł, a ich mediana wyniosła 139,5 tys. zł. Suma nakładów inwestycyjnych poniesionych przez organizacje posiadające status OPP wyniosła 0,2 mld zł. Średnia wartość nakładów inwestycyjnych opiewała na kwotę 756,3 tys. zł., przy czym połowa jednostek OPP poniosła nakłady o wartości nieprzekraczającej 89,2 tys. zł.

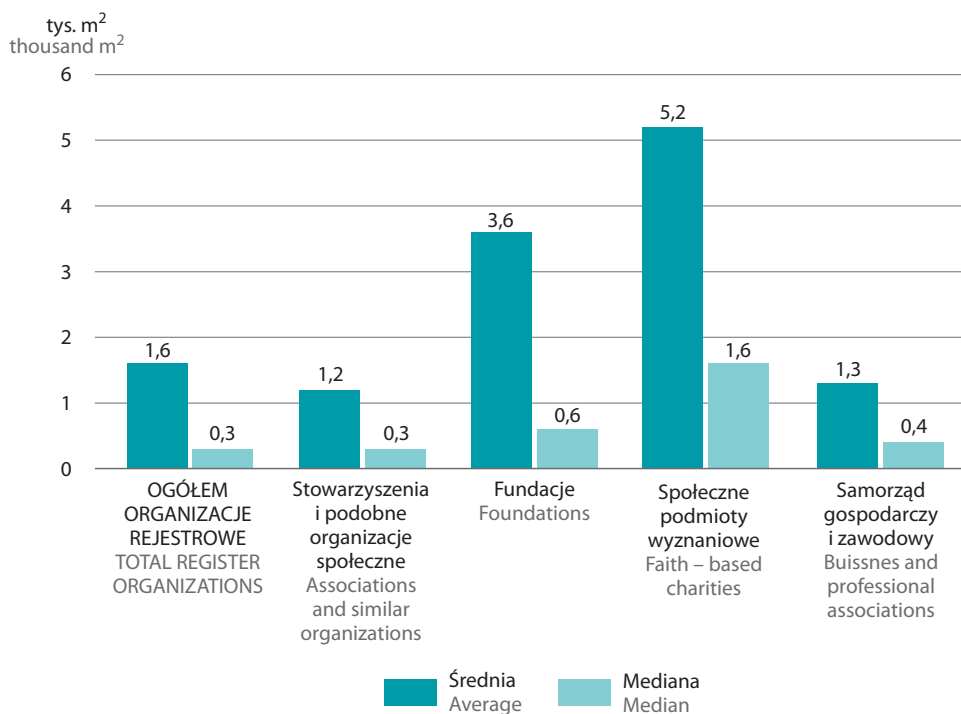
Tablica 1.21. Środki trwałe i nakłady inwestycyjne w 2020 r.

Table 1.21. Fixed assets and investment outlays in 2020

Wyszczególnienie Specification	Środki trwałe Fixed assets			Nakłady inwestycyjne Investment outlays		
	Ogółem Total	Średnia Average	Mediana Median	Ogółem Total	Średnia Average	Mediana Median
	w mld zł in bn PLN	w tys. zł in thousand PLN		w mld zł in bn PLN	w tys. zł in thousand PLN	
OGÓŁEM ORGANIZACJE REJESTROWE TOTAL REGISTER ORGANIZATIONS	21,0	896,5	73,4	0,5	191,2	19,6
w tym podmioty ekonomii społecznej of which social economy organization	19,9	864,6	70,3	0,4	171,7	18,0
w tym organizacje pożytku publicznego of which public benefit organizations	5,6	1783,7	139,5	0,2	756,3	89,2
Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, fundacje Associations and similar social organizations, foundations	17,1	846,2	80,0	0,3	156,2	20,0
stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne associations and similar social organizations	11,5	675,3	80,8	0,3	131,8	18,0
typowe stowarzyszenia i organizacje społeczne typical associations and social organizations	6,7	1077,7	50,1	0,2	384,5	36,0
stowarzyszenia sportowe sports associations	1,3	488,2	20,0	0,0	46,3	10,0
ochotnicze straże pożarne volunteer fire brigades	3,2	486,0	280,0	0,1	73,6	17,9
koła łowieckie hunting clubs	0,3	192,0	69,1	0,0	49,8	20,0
fundacje foundations	5,7	1732,3	55,0	0,1	348,0	43,0
Społeczne podmioty wyznaniowe Faith-based charities	2,3	3415,2	449,1	0,1	1618,1	143,5
Koła gospodyń wiejskich Rural housewives clubs	0,0	6,9	4,1	0,0	8,4	4,0
Samorząd gospodarczy i zawodowy Business and professional associations	1,6	1304,1	183,9	0,1	450,5	39,1
kółka rolnicze farmers organizations	0,1	230,6	94,7	0,0	45,2	15,6

W 2020 r. 7,4 tys. rejestrowych organizacji non-profit było właścicielami budynków, budowli lub lokali. Na jedną organizację przypadało średnio 1,6 tys. m², przy czym połowa jednostek posiadała zasoby lokalowe o powierzchni nieprzekraczającej 0,3 tys. m². Najwyższą wartość zarówno średniej, jak i mediany odnotowano wśród społecznych podmiotów wyznaniowych (odpowiednio 5,2 tys. m² i 1,6 tys. m²).

Wykres 1.39. Powierzchnia lokali rejestrowych organizacji non-profit w 2020 r. (w tys. m²)²⁰
 Chart 1.39. Floor space of register non-profit organizations in 2020 (in thousand m²)⁷

1.14. Pożyczki, kredyty

1.14. Loans, credits

W 2020 r. pożyczkę lub kredyt zaciągnęło 7,4 tys. organizacji non-profit, tj. 7,7% ogółu badanej zbiorowości. Łączna ich wartość wyniosła 404,1 mln zł., a blisko połowę tej kwoty stanowiły zobowiązania stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych (47,3%).

²⁰ Koła gospodyń wiejskich były właścicielami budynków, budowli lub lokali o powierzchni nieprzekraczającej 1 tys. m², dlatego nie zostały poddane dalszej analizie.

Tablica 1.22. Rejestrowe organizacje non-profit, które zaciągnęły pożyczkę lub kredyt w 2020 r.

Table 1.22. Register non-profit organizations with loans or credits in 2020

Wyszczególnienie Specification	Ogółem organizacje Total organizations	Odsetek organizacji, które zaciągnęły pożyczkę lub kredyt Percentage of organizations with loan or credit	Suma pożyczek i kredytów Total amount of loans and credits	Średnia Average	Mediana Median
	w tys. in thousand	w % in %	w mln zł in bn PLN	w tys. zł in thousand PLN	
OGÓŁEM ORGANIZACJE REJESTROWE TOTAL REGISTER ORGANIZATIONS	95,1	7,7	404,1	54,8	4,7
w tym podmioty ekonomii społecznej of which social economy organization	94,4	7,8	387,5	52,9	4,7
w tym organizacje pożytku publicznego of which public benefit organizations	9,3	7,2	64,4	95,7	5,0
Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, fundacje Associations and similar social organizations, foundations	82,8	7,6	361,4	57,8	5,0
stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne associations and similar social organizations	66,7	7,3	191,1	39,0	4,3
typowe stowarzyszenia i organizacje społeczne typical associations and social organizations	31,1	7,3	113,7	50,0	5,0
stowarzyszenia sportowe sports associations	18,9	6,5	60,5	49,3	5,0
ochotnicze straże pożarne volunteer fire brigades	14,2	8,8	16,4	13,1	2,4
koła łowieckie hunting clubs	2,5	5,6	0,5	3,8	5,0
fundacje foundations	16,0	8,5	170,2	125,3	5,0
Społeczne podmioty wyznaniowe Faith-based charities	1,9	2,1	7,7	201,0	87,3
Koła gospodyń wiejskich Rural housewives clubs	8,5	11,0	1,9	2,0	0,8
Samorząd gospodarczy i zawodowy Business and professional associations	2,1	7,2	33,1	222,1	15,0
kółka rolnicze farmers organizations	0,6	2,1	0,9	76,8	5,0

Średnia wartość zobowiązań finansowych w 2020 r. wyniosła 54,8 tys. zł, przy czym połowa rejestrowych organizacji non-profit zaciągnęła pożyczkę lub kredyt w kwocie nieprzekraczającej 4,7 tys. zł. Najwyższą średnią wartość pożyczek i kredytów odnotowano wśród organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego – 222,1 tys. zł, a najwyższą medianą wyróżniły się społeczne podmioty wyznaniowe – 87,3 tys. zł.

Najwyższy odsetek jednostek, które zdecydowały się na dodatkowe wsparcie finansowe odnotowano wśród przedsiębiorstw społecznych – 37,3%, a średnia wartość zaciągniętych zobowiązań wyniosła 69,6 tys. zł.

Tablica 1.23. Rejestrowe organizacje non-profit według celu przeznaczenia środków finansowych z pożyczki lub kredytu w 2020 r.

Table 1.23. Register non-profit organizations by the purpose of allocating funds from loan or credit in 2020

Wyszczególnienie Specification	Organizacje posiadające pożyczkę lub kredyt Organizations with loan or credit	Bieżąca działalność Current activity	Prefinansowanie realizacji projektu dofinansowanego ze środków zewnętrznych Pre-financing of the implementation of the project co-financed from external funds	Inwestycje Investments
	w tys. in thousand	% w wierszu % in raw		
OGÓLEM ORGANIZACJE REJESTROWE TOTAL REGISTER ORGANIZATIONS	7,4	81,8	10,5	11,4
w tym podmioty ekonomii społecznej of which social economy organization	7,3	81,8	10,5	11,4
w tym organizacje pożytku publicznego of which public benefit organizations	0,7	86,0	8,2	9,1
Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, fundacje Associations and similar social organizations, foundations	6,3	81,8	11,2	11,1
stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne associations and similar social organizations	4,9	79,2	11,5	12,1
typowe stowarzyszenia i organizacje społeczne typical associations and social organizations	2,3	81,0	15,3	6,4
stowarzyszenia sportowe sports associations	1,2	90,7	8,4	4,0
ochotnicze straże pożarne volunteer fire brigades	1,3	62,3	8,8	31,6
koła łowieckie hunting clubs	0,1	100,0	-	-
fundacje foundations	1,4	91,1	10,3	7,8
Społeczne podmioty wyznaniowe Faith-based charities	0,0	77,6	0,0	0,0
Koła gospodyń wiejskich Rural housewives clubs	0,9	81,9	6,6	12,6
Samorząd gospodarczy i zawodowy Business and professional associations	0,1	83,7	0,0	10,9
kółka rolnicze farmers organizations	0,0	0,0	-	0,0

Wysoki odsetek posiadających pożyczki lub kredyty wystąpił również wśród kół gospodyń wiejskich – 11,0%, przy czym średnia wartość zaciągniętych przez nie zobowiązań była najniższa w całej zbiorowości i wyniosła 2,0 tys. zł.

Wśród organizacji posiadających status OPP odsetek jednostek posiadających pożyczkę lub kredyt wyniósł 7,2%, a łączna wartość zaciągniętych zobowiązań – 64,4 mln zł. Średnia kwota zaciągniętych pożyczek lub kredytów wyniosła 95,7 tys. zł (czwarta co do wielkości wartość po organizacjach samorządu gospodarczego i zawodowego, społecznych podmiotach wyznaniowych i fundacjach), a mediana utrzymała się w ogólnej tendencji i wyniosła 5,0 tys. zł.

Ponad 80% rejestrowych organizacji non-profit przeznaczyło środki z pożyczki lub kredytu na prowadzenie bieżącej działalności. Na ich zainwestowanie (zakup lub ulepszenie środków trwałych) zdecydowało się 11,4% podmiotów, a 10,5% organizacji przekazało je na prefinansowanie realizacji projektów dofinansowanych ze środków zewnętrznych. Wśród ochotniczych straży pożarnych odnotowano najwyższy odsetek organizacji, które zasoby finansowe z pożyczek i kredytów przeznaczyły na inwestycje (31,6%). Z kolei koła łowieckie całkowitą sumę zaciągniętych pożyczek i kredytów przekazały na finansowanie bieżącej działalności.

1.15. Sytuacja organizacji non-profit w związku z epidemią COVID-19

1.15. Situation of non-profit organizations related to the COVID-19 epidemic

1.15.1. Wpływ epidemii COVID-19 na działalność organizacji non-profit

1.15.1. The impact of the COVID-19 epidemic on non-profit organizations activity

W marcu 2020 r. ogłoszono w Polsce stan zagrożenia epidemicznego, a następnie stan epidemii w związku z rozprzestrzenianiem się choroby zakaźnej wywołanej wirusem SARS-CoV-2, zwanej COVID-19. Sytuacja ta wpłynęła w 2020 r. na działalność statutową większości rejestrowych organizacji non-profit (74,9%, tj. 71,3 tys.).

Wykres 1.40. Odsetek organizacji non-profit deklarujących, że epidemia COVID-19 wpłynęła na ich działalność według rodzaju organizacji w 2020 r.

Chart 1.40. Percentage of non-profit organizations declared that the COVID-19 epidemic had an impact on their statutory activities by type of organization in 2020

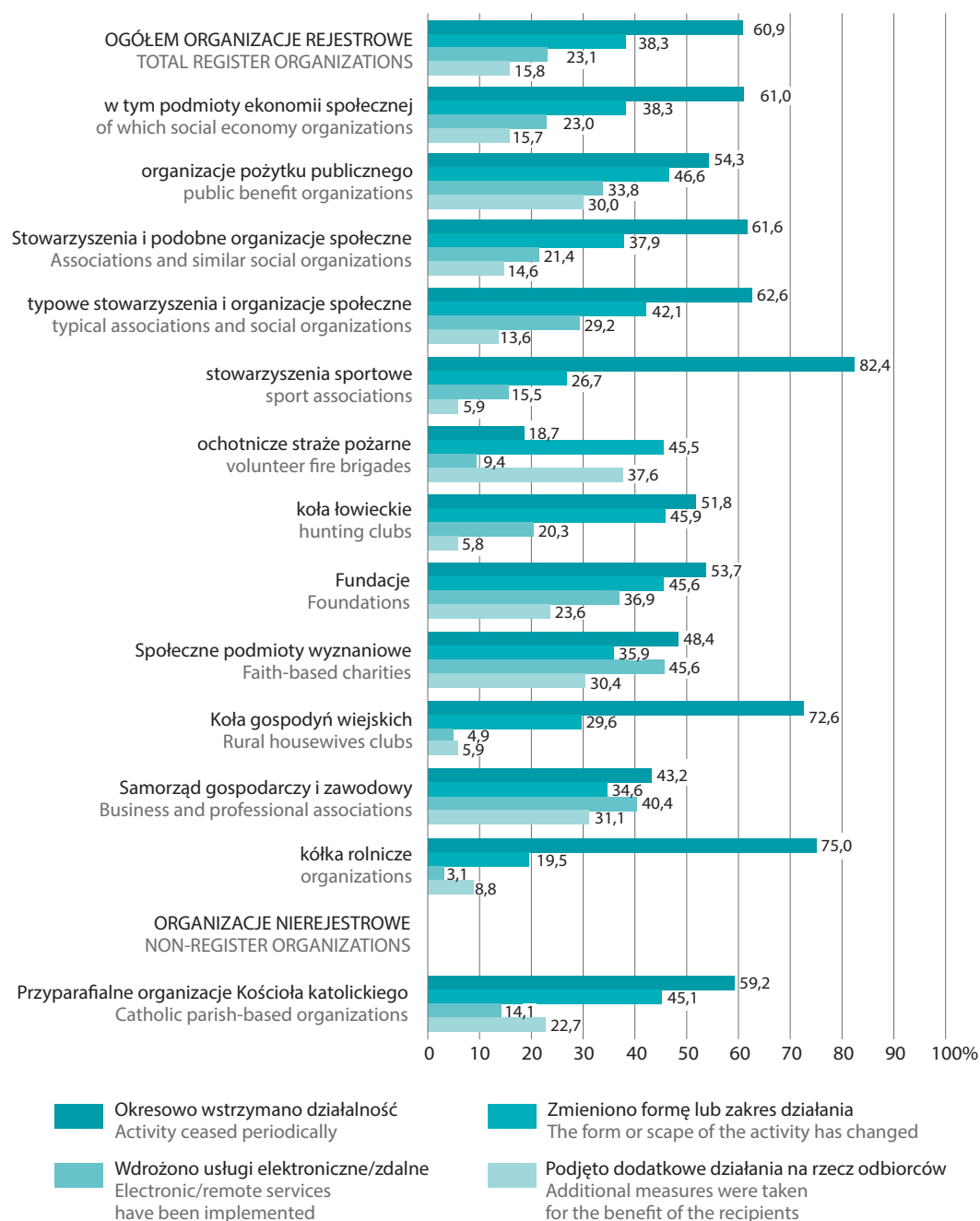

Zgodnie z deklaracjami rejestrowych organizacji non-profit epidemia COVID-19 w największym stopniu wpłynęła w 2020 r. na działalność kół gospodyń wiejskich (85,7%), a następnie stowarzyszeń sportowych (83,5%) oraz organizacji pożytku publicznego (81,3%). Z kolei biorąc pod uwagę rodzaj działalności, to epidemię odczuli przede wszystkim podmioty zajmujące się kulturą i sztuką (82,8%), sportem, turystyką, rekreacją, hobby (82,4%), a także pomocą społeczną i humanitarną (80,1%). Ponadto istotnie częściej jej wpływ dostrzegały przedsiębiorstwa społeczne (87,6%), organizacje prowadzące odpłatną działalność statutową - wyłącznie (83,1%) lub wspólnie z działalnością gospodarczą (86,9%), zatrudniające płatny personel wyłącznie na umowy cywilnoprawne (81,1%) lub posiadające etatowych pracowników (79,9%), w tym szczególnie od 6 do 19 pracowników (80,7%).

Z kolei najrzadziej wpływ epidemii COVID-19 odczuli kółka rolnicze (51,0%), OSP (54,4%), a także organizacje prowadzące wyłącznie nieodpłatną działalność (72,3%), nieposiadające płatnego personelu (71,4%) lub przychodów (68,3%), czy posiadające siedzibę w gminach wiejskich (69,6%).

Wykres 1.41. Odsetek organizacji non-profit według rodzaju wpływu COVID-19 na działalność oraz rodzaju organizacji w 2020 r.

Chart 1.41. Percentage of non-profit organizations by the type of impact which the COVID-19 epidemic had on their statutory activities and by type of organization in 2020

Organizacje non-profit ze względu na epidemię COVID-19 najczęściej wstrzymały okresowo swoją działalność (60,9%). Dotyczyło to przede wszystkim stowarzyszeń sportowych (82,4%), a następnie kół gospodyń wiejskich (72,6%) i kółek rolniczych (75,0%). Wśród przedsiębiorstw społecznych odsetek ten wyniósł 66,2%. Biorąc pod uwagę rodzaj działalności, czasowe wstrzymanie prowadzonej działalności oprócz organizacji

zajmujących się sportem, turystyką, rekreacją i hobby (80,3%), zadeklarowały jednostki działające na rzecz rozwoju lokalnego w wymiarze społecznym i ekonomicznym (68,5%), kultury i sztuki (67,2%) lub rynku pracy i aktywizacji zawodowej (61,9%).

Organizacje relatywnie często zamiast wstrzymać działalność decydowały się zmienić jej formę lub zakres działania (38,3%), ewentualnie wdrożyć usługi elektroniczne/zdalne (23,1%). Warto zauważyć, że wśród tych organizacji, które zmieniły formę lub zakres działania w związku z epidemią COVID-19, około 1/3 przeszła na działalność zdalną.

Największy udział podmiotów, które ze względu na epidemię COVID-19 zmieniły formę lub zakres działania, wystąpił wśród OPP (46,6%), a biorąc pod uwagę główną dziedzinę działalności – wśród organizacji zajmujących się wsparciem dla instytucji, organizacji pozarządowych i inicjatyw obywatelskich (60,3%) lub prawem i jego ochroną, prawami człowieka (52,3%). Z kolei usługi elektroniczne/zdalne najczęściej wdrażano wśród społecznych podmiotów wyznaniowych (45,6%), a pod względem głównej dziedziny działalności – w grupie organizacji działających w obszarze rynku pracy, aktywizacji zawodowej (47,5%), a następnie edukacji i wychowania lub zajmujących się prawem i jego ochroną, prawami człowieka (po 42,7%). Ponadprzeciętnie często zjawiska te wystąpiły również w grupie przedsiębiorstw społecznych – odpowiednio 44,6% zmieniło formę lub zakres działania, a 29,3% przeszło na działalność w trybie zdalnym.

Wśród omawianych grup organizacji rejestrowych warto wyróżnić zbiorowość OSP, w której najrzadziej wskazywano na okresowe wstrzymanie działalności (18,7%), za to relatywnie często ochotnicze straże pożarne zmieniały formę lub zakres działania (45,5%) czy podejmowały dodatkowe działania na rzecz odbiorców (37,6%). Wynikać to mogło z charakteru tych jednostek, które w założeniu są najbliższe społeczności lokalnej i udzielają różnego rodzaju wsparcia – to właśnie w tej grupie organizacji najczęściej wskazywano, że odbiorcą działań podejmowanych w związku z COVID-19 były całe społeczności (71,4%).

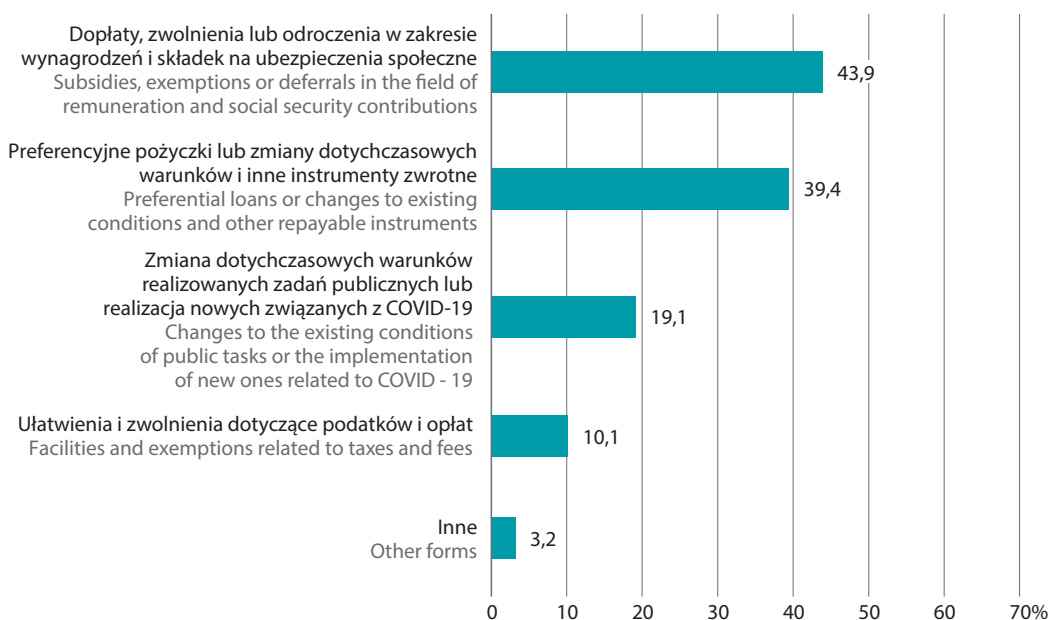
Sytuacja związana z epidemią COVID-19 wpłynęła także na funkcjonowanie większości przyparafialnych wspólnot Kościoła katolickiego (73,3%). W tej grupie ponad połowa jednostek okresowo wstrzymała swoją działalność (59,2%). Z kolei 45,1% zmieniło formę lub zakres działania, a 14,1% przeszło na działalność zdalną.

W celu zniwelowania skutków epidemii COVID-19 organizacje non-profit mogły skorzystać z pomocy lub ułatwień w ramach tzw. tarczy antykryzysowej. Korzystanie z takich rozwiązań wykazało 16,0 tys. rejestrowych organizacji non-profit (tj. 22,5% organizacji, na których działalność statutową wpłynął COVID-19). W grupie tej najczęściej korzystano z dopłat, zwolnień lub odroczeń w zakresie wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne (43,9%), a następnie z preferencyjnych pożyczek lub zmiany ich dotychczasowych warunków, czy też z innych instrumentów zwrotnych (39,4%).

Z pomocy lub ułatwień w ramach tzw. tarczy antykryzysowej relatywnie częściej korzystano w grupie organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego (41,2% podmiotów, na których działalność statutową wpłynął COVID-19), a także wśród społecznych podmiotów wyznaniowych (37,1%). W przypadku przedsiębiorstw społecznych odsetek ten był nieznacznie wyższy niż przeciętnie i wyniósł (28,5%). Biorąc pod uwagę dziedzinę działalności, to ponadprzeciętnie wysokie udziały korzystających odnotowano wśród organizacji zajmujących się sprawami zawodowymi, pracowniczymi, branżowymi (37,6%), rynkiem pracy, aktywizacją zawodową (36,1%) lub ratownictwem (30,6%). Z pomocy lub ułatwień w ramach tarczy antykryzysowej częściej korzystano również wśród organizacji prowadzących równocześnie odpłatną działalność statutową i działalność gospodarczą (56,3%), zatrudniających pracowników etatowych (53,6%) lub z przychodami powyżej 1 mln zł (51,7%).

Wykres 1.42. Odsetek rejestrowych organizacji non-profit według rodzaju wsparcia w ramach tzw. tarczy antykryzysowej w związku z epidemią COVID-19 w 2020 r.

Chart 1.42. Percentage of register non-profit organizations by the type of assistance or facilities under the anti-crisis shield due to COVID-19 epidemic in 2020

W celu określenia wpływu epidemii COVID-19 na różne obszary związane z działalnością rejestrowych organizacji non-profit dokonano analizy zmian, jakie zaszły w sektorze w 2020 r. w porównaniu z wcześniejszymi pomiarami. Ze względu na dostępność danych zatrudnienie, przychody, pożyczki i kredyty oraz koszty odniesiono do pomiaru przeprowadzonego za 2019 r. Z kolei zmiany w zakresie pracy społecznej, odbiorców i organizowania imprez, a także środków trwałych i nakładów inwestycyjnych porównano do pomiaru z danymi za 2018 r., gdyż w 2019 r. takie informacje nie były gromadzone.

Zatrudnienie

Employment

W porównaniu do 2019 r. zwiększył się udział organizacji, które nie zatrudniały płatnego personelu (z 55,3% do 61,6%). Zmiana ta jednak w głównej mierze wynika z uwzględnienia w 2020 r. nowych rejestrowych podmiotów – kół gospodyń wiejskich, które w większości (99,5%) opierały się na pracy wolontariackiej. Po wyłączeniu tej zbiorowości odsetek zatrudniających pracowników etatowych pozostał na zbliżonym poziomie, co w 2019 r. (15,1% w 2019 r. i 15,7% w 2020 r.). W przypadku pracowników etatowych odnotowano wzrost ich liczby między 2019 r. a 2020 r. o 5,8% (z 171,3 tys. osób do 181,2 tys. osób). Podczas gdy w większości rodzajów organizacji wzrastała liczba osób zatrudnionych, stowarzyszenia sportowe to grupa organizacji, która odnotowała spadek w tym zakresie (o 1,8%; z 6,1 tys. osób w 2019 r. do 6,0 tys. w 2020 r.). Należy pamiętać, że ta zbiorowość najczęściej wskazywała na okresowe zawieszenie działalności w związku z epidemią COVID-19.

Wśród organizacji zatrudniających pracowników etatowych 34,5% skorzystało z dopłaty, zwolnienia lub odroczenia w zakresie wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne w ramach tzw. tarczy antykryzysowej mającej na celu niwelowanie skutków epidemii COVID-19 dla podmiotów gospodarki. Najwyższy udział odnotowano wśród posiadających etatowych pracowników przedsiębiorstw społecznych (51,5%), a następnie organizacji samorządu zawodowego lub gospodarczego (41,0%), stowarzyszeń sportowych (39,4%) i fundacji (38,7%).

Między 2019 r. a 2020 r. zmniejszył się udział organizacji zatrudniających na umowy cywilnoprawne (z 42,2% do 35,1%). Może być to efektem epidemii COVID-19, gdyż wyłączenie kół gospodyń wiejskich nie zmienia tej tendencji (bez kół gospodyń wiejskich odsetek wyniósł 38,3%). Ponadto wystąpił spadek liczby osób zatrudnionych na umowy cywilnoprawne – o 12,9% (z 451,4 tys. osób w 2019 r. do 393,4 tys. osób w 2020 r.). Zatrudnienie pozaetatowe w największym stopniu zmniejszyło się wśród typowych stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych, które jednocześnie zatrudniały najwięcej osób na umowy cywilnoprawne w porównaniu z innymi rodzajami organizacji – spadek o 22,7% (z 183,0 tys. osób w 2019 r. do 141,5 tys. osób w 2020 r.). Wzrosło zatrudnienie pozaetatowe w OSP (o 27,4%; z 1,4 tys. osób w 2019 r. do 1,8 tys. osób w 2020 r.), które to najczęściej deklarowały podejmowanie dodatkowych działań na rzecz odbiorców w związku z epidemią COVID-19. W grupie tej wzrosło także zatrudnienie etatowe, jednak należy mieć na uwadze, że jest to grupa organizacji, która rzadko zatrudniała na podstawie stosunku pracy (w 2019 r. było to niespełna 0,1 tys. pracowników etatowych, a w 2020 r. nieco ponad 0,1 tys.).

Przychody

Revenues

W porównaniu z 2019 r. kwota przychodów ogółem organizacji non-profit wzrosła z 32,7 mld zł do 35,0 mld zł (wzrost o 7,0% nominalnie i o 3,5%²¹ realnie). W 2020 r. równocześnie odnotowano wzrost udziału podmiotów, które w ogóle nie posiadały przychodów (z 7,5% w 2019 r. do 13,1% w 2020 r.) oraz tych z najniższymi przychodami, tj. do 10 tys. zł (z 24,7% w 2019 r. do 30,2% w 2020 r.). Analizując zmiany w zakresie przychodów należy mieć na uwadze uwzględnienie w pomiarze za 2020 r. nowej grupy organizacji – kół gospodyń wiejskich, wśród których co prawda większość miała przychody (87,7%), jednak nie przekraczające 10 tys. zł (80,5%). Wpłynęło to na pogłębienie się rozwarstwienia w ramach sektora – średnia wartość przychodów wzrosła z 365,8 tys. zł do 367,7 tys. zł, podczas gdy mediana zmniejszyła się z 29,4 tys. zł do 16,4 tys. zł. Po wyłączeniu kół gospodyń wiejskich różnica między średnią a medianą przychodów w 2020 r. zmniejszyła się (średnia 403,1 tys. zł a mediana 22,0 tys. zł), jednak nadal pozostała wyższa niż w 2019 r.

Zmiany wystąpiły również w strukturze przychodów według ich źródła. Między 2019 r. a 2020 r. wzrósł udział przychodów pochodzących ze źródeł o charakterze nierynkowym (z 58,4% do 62,9%), w tym ze źródeł niepublicznych takich jak darowizny, czy zbiórki publiczne (z 13,9% do 17,9%). Spadł natomiast udział przychodów ze środków o charakterze rynkowym (z 33,9% do 28,3%), w tym z działalności gospodarczej (z 14,3% do 11,6%) lub odpłatnej działalności statutowej (z 17,5% do 14,7%).

Wraz ze wzrostem klasy przychodów organizacji w 2020 r., wzrastał odsetek deklarujących, że epidemia COVID-19 wpłynęła na działalność statutową jednostki – w grupie podmiotów z przychodami nie przekraczającymi 10 tys. zł wyniósł on 73,0%, a wśród organizacji posiadających przychody powyżej 1 mln zł – 79,9%. Odnotowano także różnice w rodzaju tego wpływu. W grupie organizacji osiągających przychody do 10 tys. zł epidemia COVID-19 częściej powodowała okresowe wstrzymanie działalności (66,0%). Wraz ze wzrostem klasy przychodów, organizacje częściej zmieniały formę lub zakres działania (32,4% w grupie podmiotów nie przekraczających 10 tys. zł przychodów i 43,9% w grupie z przychodami powyżej 1 mln zł) lub wdrożyły usługi elektroniczne (odpowiednio 11,6% i 57,7%).

Organizacje, które ze względu na epidemię COVID-19 zawiesiły działalność, charakteryzowały się relatywnie wysokim udziałem podmiotów, które posiadały przychody rynkowe (31,9%). Z kolei te, które zmieniły formę lub zakres działania istotnie częściej miały przychody w 2020 r. z takich źródeł jak darowizny i zbiórki publiczne (21,1%).

Z instrumentów w ramach tzw. tarczy antykryzysowej w związku z COVID-19 częściej korzystano w grupie organizacji z przychodami powyżej 1 mln zł (51,7%) niż w tych, gdzie przychody nie przekraczały 10 tys. zł (10,4%).

21 W przeliczeniu na ceny stałe, tzn. po uwzględnieniu wpływu inflacji, jaka miała miejsce między poszczególnymi latami.

Pożyczki i kredyty

Loans and credits

W porównaniu z 2019 r. udział jednostek posiadających pożyczkę lub kredyt zwiększył się o 5,8 p. proc., z 1,9% do 7,7%. Z kolei suma pożyczek i kredytów zaciągniętych przez organizacje non-profit w 2020 r. zwiększyła się o 12,0% (z 360,7 mln zł w 2019 r. do 404,1 mln zł w 2020 r.).

Ponadto odnotowano wzrost udziału organizacji przeznaczających środki z pożyczki lub kredytu na prowadzenie bieżącej działalności (z 37,4% w 2019 r. do 81,8% w 2020 r.). Zmniejszył się natomiast udział jednostek przekazujących zaciągnięte pożyczki lub kredyty na inwestycje (z 25,9% do 11,4%).

Najwyższy wzrost wartości pożyczek i kredytów między 2019 r. a 2020 r. odnotowano wśród samorządu zawodowego i gospodarczego (o 145,5%; z 13,5 mln zł do 33,1 mln zł), przy jednoczesnym wzroście udziału posiadających pożyczki z 1,9% w 2019 r. do 7,2% w 2020 r. Z kolei w grupie ochotniczych straży pożarnych odnotowano największy wzrost odsetka posiadających pożyczkę lub kredyt (z 0,7% w 2019 r. do 8,8% w 2020 r.), a także znaczny wzrost wartości posiadanych przez te organizacje pożyczek - o 85,6% tj. z 8,8 mln zł w 2019 r. do 16,4 mln zł w 2020 r. OSP również najczęściej przeznaczały zaciągnięte zobowiązania na sfinansowanie bieżącej działalności – 62,3% (dla porównania w 2019 r. było to 1,9%).

Wśród organizacji, które zaciągnęły w 2020 r. pożyczkę lub kredyt, 74,1% stanowiły podmioty, które skorzystały z preferencyjnych pożyczek lub zmiany ich dotychczasowych warunków, czy też z innych instrumentów zwrotnych w ramach tzw. tarczy antykryzysowej niwelującej skutki epidemii COVID-19. Prawie wszystkie organizacje, które zaciągnęły w 2020 r. pożyczkę lub kredyt (92,7%), wskazały, że epidemia COVID-19 wpłynęła na ich działalność, w tym w grupie tej 55,9% okresowo wstrzymało działalność, a 40,8% zmieniło formę i zakres działania.

W grupie organizacji, które zaciągnęły pożyczkę lub kredyt i jednocześnie skorzystały z preferencyjnych instrumentów zwrotnych w ramach tzw. tarczy antykryzysowej, aż 89,8% stanowiły jednostki, które środki z pożyczek lub kredytów przeznaczały na bieżącą działalność.

Koszty

Costs

W 2020 r. w stosunku do 2019 r. odnotowano wzrost wartości ponoszonych kosztów przez organizacje non-profit – z 31,5 mld zł do 32,3 mld zł (wzrost o 2,5%). W największym stopniu zwiększyła się kwota wydatkowanych środków w przypadku społecznych podmiotów wyznaniowych (o 13,3%; z 3,1 mld zł do 3,5 mld zł), a następnie fundacji (o 7,4%; z 9,9 mld zł do 10,7 mld zł) i OPP (o 7,2%; z 9,8 mld zł do 10,6 mld zł). Z kolei największe zmniejszenie wartości kosztów wystąpiło w stowarzyszeniach sportowych (o 12,1%; z 3,8 mld zł do 3,4 mld zł), co może wynikać z epidemii COVID-19, bowiem w grupie tej relatywnie często deklarowano czasowe zawieszenie działalności z tego powodu.

Ponadto między 2019 r. a 2020 r. istotnie zwiększyły się wydatki z tytułu prowadzonej działalności statutowej (z 26,5 mld zł do 28,1 mld zł; wzrost o 6,2%), podczas gdy zmniejszyły się koszty z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej (z 4,6 mld zł do 3,8 mld zł; spadek o 16,6%).

Praca społeczna

Social work

Między 2018 r. a 2020 r. wzrósł udział organizacji, które korzystały z pracy społecznej swoich członków lub wolontariuszy zewnętrznych (z 85,5% w 2018 r. do 92,6% w 2020 r.). Wzrost ten widoczny jest również, gdy nie uwzględni się kół gospodyń wiejskich – po ich wyłączeniu odsetek podmiotów korzystających z pracy społecznej wyniósł 91,9%.

Z drugiej jednak strony zmniejszyła się znacząco liczba osób pracujących społecznie – o 17,1%; z 3,0 mln osób w 2018 r. do 2,5 mln osób w 2020 r. Po wyłączeniu kół gospodyń wiejskich, spadek ten był jeszcze

wyższy i wyniósł 20,7%. Zmniejszyła się średnia liczba osób pracujących społecznie – z 35 osób w 2018 r. do 29 osób w 2020 r. Mediana z kolei pozostała na tym samym poziomie – 8 osób.

Największy spadek liczby pracujących społecznie wystąpił w grupie organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego (o 35,9%; z 49,1 tys. osób do 31,5 tys. osób), co jednak należy wiązać, ogólnie ze zmniejszaniem się liczby tych podmiotów. Drugi co do wielkości spadek wystąpił wśród OPP, gdzie liczba wolontariuszy zmniejszyła się o 28,2% (z 768,1 tys. osób do 551,6 tys. osób).

W 2020 r. wystąpił wzrost udziału wśród pracujących społecznie członków organizacji (z 69,5% w 2018 r. do 75,8% w 2020 r.), co przekładało się na zmniejszenie udziału wolontariuszy zewnętrznych (z 30,5% w 2018 r. do 24,2% w 2020 r.). Wart odnotowania jest spadek o ponad połowę liczby wolontariuszy spoza organizacji w przypadku typowych stowarzyszeń i organizacji społecznych (o 51,5%; z 362,5 tys. osób w 2018 r. do 175,9 tys. osób w 2020 r.). Zmniejszyła się również liczba wolontariuszy zewnętrznych w przypadku OPP, ochotniczych straży pożarnych, fundacji (o około 1/3) czy stowarzyszeń sportowych (o około 1/4).

Nakłady inwestycyjne

Investment outlays

W porównaniu z 2018 r. zmniejszyła się wartość nakładów inwestycyjnych na nowe obiekty majątkowe lub na ulepszenie już istniejących, co należy wiązać z sytuacją wywołaną epidemią COVID-19. W 2020 r. nakłady inwestycyjne poniosło 2,7% organizacji non-profit, podczas gdy w 2018 r. było to o 3,4 p. proc. więcej. Ich całkowita wartość wyniosła 0,5 mld zł i była dwukrotnie niższa niż w 2018 r. (blisko 1 mld zł). W stosunku do 2018 r. największy spadek udziału jednostek dokonujących nakładów inwestycyjnych odnotowano w kołach łowieckich (z 18,3% w 2018 r. do 8,0% w 2020 r.), a następnie w grupie społecznych podmiotów wyznaniowych (z 10,9% do 1,9%) oraz ochotniczych straży pożarnych (z 16,1% do 7,4%).

Odbiorcy działalności statutowej

Recipients of statutory activities

W 2020 r. 64,0% stowarzyszeń, fundacji, społecznych podmiotów wyznaniowych lub kół gospodyń wiejskich (tj. 59,6 tys.) prowadziło bezpośrednie i systematyczne działania na rzecz osób fizycznych (takich, które skorzystały z ich działań przynajmniej dwa razy w ciągu roku) – w 2018 r. odsetek ten był wyższy o 10,3 p. proc. W grupie tej 9,3% (tj. 5,5 tys.) stanowiły podmioty, które w 2020 r. prowadziły także dodatkowe działania na rzecz odbiorców fizycznych w związku z epidemią COVID-19.

Stowarzyszenia, fundacje, społeczne podmioty wyznaniowe lub koła gospodyń wiejskich w 2020 r. bezpośrednimi i systematycznymi działaniami objęły łącznie 37,7 mln osób fizycznych, o 52,2% więcej niż w 2018 r. (24,7 mln osób). W porównaniu do 2018 r. blisko 3-krotnie więcej systematycznych odbiorców posiadały fundacje (7,8 mln osób w 2018 r. i 22,2 mln osób w 2020 r.), a prawie 2-krotnie więcej OPP (6,5 mln osób w 2018 r. i 11,6 mln osób w 2020 r.). Z drugiej strony o 77,5% zmniejszyła się liczba odbiorców systematycznych działań kół łowieckich (z 0,2 mln osób w 2018 r. do 50 tys. osób w 2020 r.), o 32,1% w przypadku stowarzyszeń sportowych (z 4,0 mln osób do 2,7 mln osób), a o 22,8% w przypadku OSP (z 1,1 mln osób do 0,8 mln osób). Na zwiększenie się liczby odbiorców istotny wpływ miało wdrożenie przez organizacje usług zdalnych w związku z COVID-19 – na tę grupę jednostek przypadało 61,5% wszystkich odbiorców systematycznych i bezpośrednich działań. Ponadto w grupie fundacji, które odnotowały największy wzrost systematycznych odbiorców między 2018 r. a 2020 r., aż 77,7% to byli odbiorcy działań jednostek, które wdrożyły usługi zdalne.

Liczba osób fizycznych będących odbiorcami dodatkowych działań stowarzyszeń, fundacji, społecznych podmiotów wyznaniowych lub kół gospodyń wiejskich w związku z epidemią COVID-19 w odniesieniu do liczby osób objętych bezpośrednimi i systematycznymi działaniami stanowiła 11,5%. Najwyższą wartość tego odsetka wystąpiła wśród OSP, gdzie odbiorcy fizyczni dodatkowych działań w związku z epidemią COVID-19 stanowili blisko połowę (49,2%) odbiorców bezpośrednich i systematycznych działań tych jednostek.

W porównaniu do 2018 r. zwiększył się udział podmiotów, które swoje systematyczne i bezpośrednie działania kierowały do osób starszych (z 21,1% w 2018 r. do 28,6% w 2020 r.), dzieci i młodzieży (z 53,2% do 57,1%), a także osób z niepełnosprawnościami (z 17,1% do 20,1%).

Organizowanie imprez dla odbiorców

Organizing events for recipients

Obostrzenia mające na celu ograniczanie epidemii COVID-19 dotyczyły zachowywania dystansu społecznego, co przekładało się na wprowadzanie zakazów, które uniemożliwiały gromadzenie się większej liczbie osób w jednym miejscu. W efekcie jednym ze skutków epidemii, było zmniejszenie się udziału stowarzyszeń, fundacji, społecznych podmiotów wyznaniowych lub kół gospodyń wiejskich organizujących w 2020 r. imprezy, w których brało udział co najmniej 100 osób (koncerty, zawody, pikniki, festyny, manifestacje itp.) – z 34,5% w 2018 r. do 11,1% w 2020 r. Natomiast szacowana łączna liczba uczestników tych imprez w ciągu roku zmniejszyła się z 5,6 mln osób w 2018 r. do 0,6 mln osób w 2020 r.

W największym stopniu spadek odsetka podmiotów organizujących imprezy dla odbiorców dotyczył OPP (z 46,4% w 2018 r. do 14,1% w 2020 r.) i typowych stowarzyszeń oraz organizacji społecznych (z 38,7% do 11,6%), a biorąc pod uwagę dziedzinę działalności wśród organizacji zajmujących się: pomocą społeczną i humanitarną (z 51,7% do 20,6%), sportem, turystyką, rekreacją lub hobby (z 44,6% do 18,2%), rozwojem lokalnym w wymiarze społecznym i ekonomicznym (z 31,8% do 7,3%) czy prawem i jego ochroną, prawami człowieka (z 28,8% do 4,4%).

1.15.2. Podejmowanie dodatkowych działań w związku z epidemią COVID-19

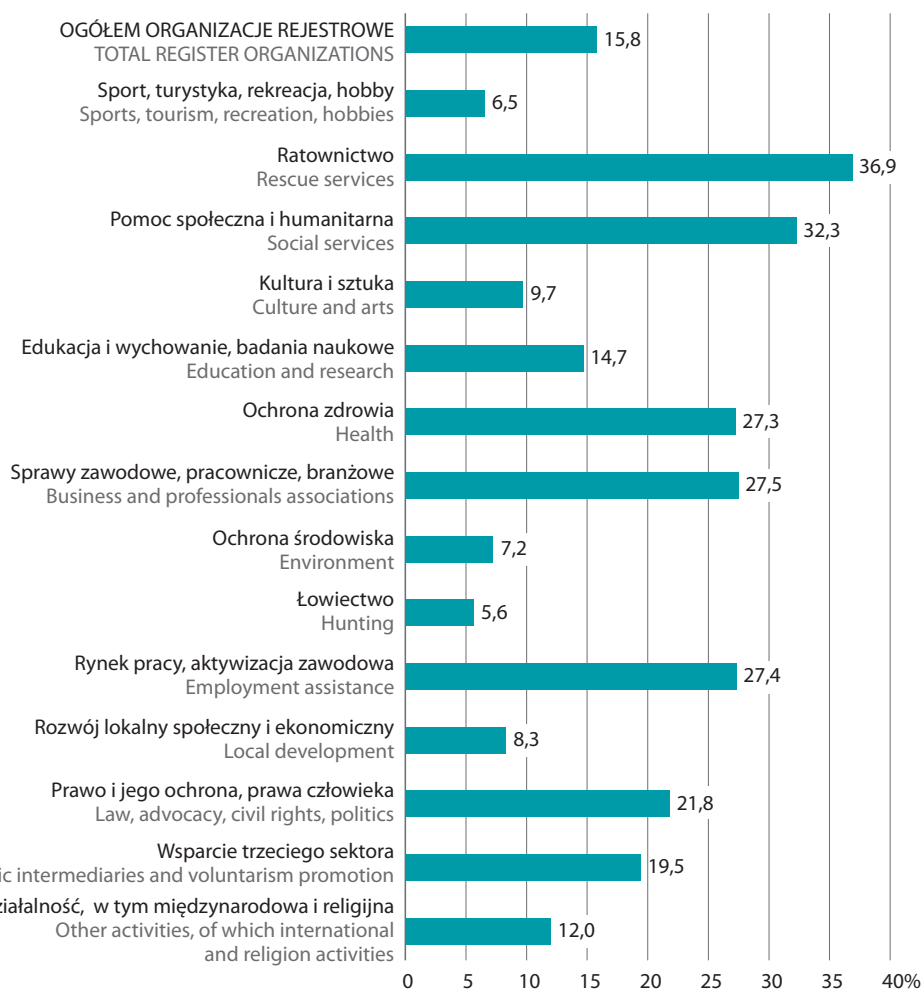
1.15.2. Taking additional actions due to the COVID-19 epidemic

Epidemia COVID-19 wpłynęła na wiele aspektów życia w kraju, co spowodowało pojawienie się nowych potrzeb w społeczeństwie, które wymagały wsparcia w ich zaspokojeniu np. zabezpieczanie dostępności środków ochrony i dezynfekcji, wsparcie dla osób przebywających w kwarantannach lub osób starszych, którym zalecano pełną izolację od kontaktów bezpośrednich, czy wsparcie podczas zdalnego nauczania. W udzielanie pomocy włączyły się także organizacje pozarządowe - podjęcie dodatkowych działań na rzecz odbiorców w 2020 r. w związku z epidemią COVID-19 zadeklarowało 11,3 tys. podmiotów (tj. 15,8% organizacji spośród jednostek, na których działalność wpłynęła epidemia COVID-19). Takie działania najczęściej podejmowano wśród OSP (37,6%), a następnie wśród przedsiębiorstw społecznych (32,3%), organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego (31,1%), społecznych podmiotów wyznaniowych (30,4%), a także OPP (30,0%) (patrz: Wykres 1.41). Biorąc pod uwagę główną dziedzinę działalności, poza ratownictwem (36,9%), relatywnie często dodatkowe działania w związku z epidemią COVID-19 podejmowały organizacje działające w zakresie pomocy społecznej i humanitarnej (32,3%), a także zajmujące się sprawami zawodowymi, pracowniczymi, branżowymi (27,5%), rynkiem pracy, aktywizacją zawodową (27,4%) lub ochroną zdrowia (27,3%).

Poza organizacjami rejestrowymi, dodatkowe działania na rzecz odbiorców w związku z epidemią podjęły także przyparafialne wspólnoty Kościoła katolickiego - 22,7% jednostek, na których działalność wpłynął COVID-19. Najczęściej przyjęły one formę wsparcia rzeczowego (60,1%) lub świadczenia usług społecznych (46,4%). Wspólnoty również wspierały odbiorców finansowo (22,5%), czy też modlitwą lub kierowano indywidualną pomoc do osób starszych i samotnych np. poprzez wsparcie w zakupach czy dystrybucję maseczek ochronnych. Najczęściej wsparciem członkowie wspólnot przyparafialnych otaczali osoby indywidualne (76,5%), ale również całe społeczności (np. parafie, osiedle itp.; 43,2%) czy też domy pomocy społecznej (11,1%).

Wykres 1.43. Odsetek rejestrowych organizacji non-profit podejmujących dodatkowe działania na rzecz odbiorców w związku z epidemią COVID-19 według głównej dziedziny działalności w 2020 r.

Chart 1.43. Percentage of register non-profit organizations taking additional actions for the benefit of the recipients due to the COVID-19 epidemic by main field of activity in 2020

Rodzaj odbiorców dodatkowych działań

Type of recipients of additional actions

Dodatkowe działania na rzecz odbiorców w związku z epidemią COVID-19 podejmowane były najczęściej na rzecz osób fizycznych (58,8% organizacji, które podejmowały takie działania). Najwyższy udział podejmujących działania na rzecz tej grupy odbiorców wystąpił wśród stowarzyszeń sportowych (75,2%), a następnie OPP (69,3%), typowych stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych (66,6%), społecznych podmiotów wyznaniowych (65,8%), czy fundacji (65,6%). Biorąc pod uwagę dziedzinę działalności, to osoby fizyczne dominowały wśród odbiorców w organizacjach zajmujących się pomocą społeczną lub humanitarną (74,1%), następnie edukacją i wychowaniem, badaniami naukowymi (72,6%), a także sportem, turystyką, rekreacją, hobby (71,8%).

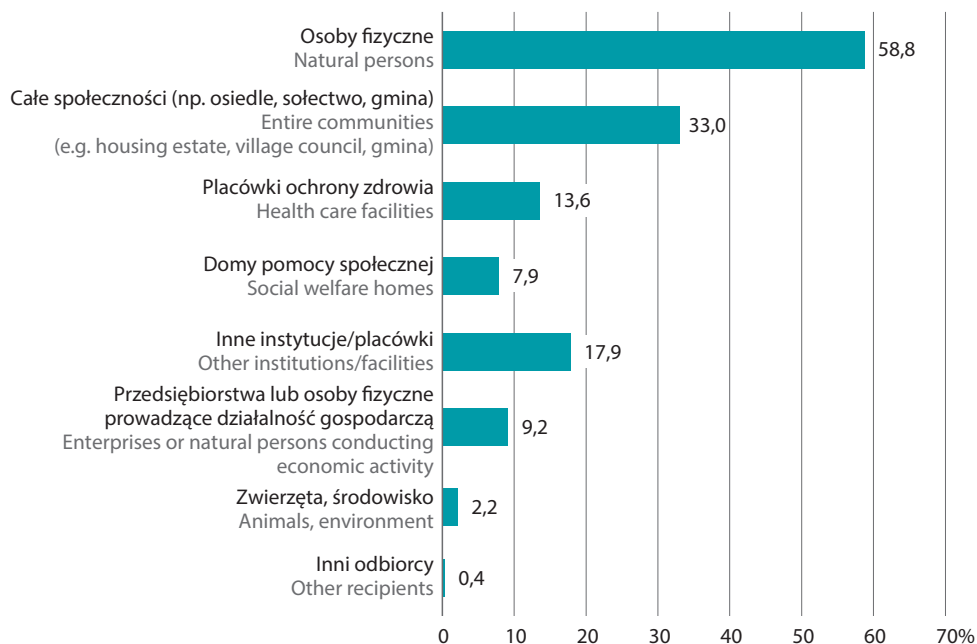
Kolejną grupą odbiorców działań podejmowanych w związku z COVID-19 były całe społeczności (np. osiedle, sołectwo, gmina) – 33,0%. Na ich rzecz działano przede wszystkim wśród OSP (71,4%), a następnie kół gospodyń wiejskich (56,9%). Poza podmiotami zajmującymi się ratownictwem (71,4%) na rzecz całych społeczności działały ponadprzeciętnie często organizacje, których główną dziedziną był rozwój lokalny,

w wymiarze społecznym i ekonomicznym (41,5%) lub wspierające instytucje, organizacje pozarządowe i inicjatywy obywatelskie (38,6%).

Warto również zauważyć, że organizacje działające w ramach ochrony zdrowia relatywnie często podejmowały dodatkowe działania w związku z COVID-19 na rzecz placówek ochrony zdrowia (43,0%), zajmujące się sprawami zawodowymi, pracowniczymi, branżowymi – na rzecz przedsiębiorstw lub osób prowadzących działalność gospodarczą (64,7%), a ochroną środowiska lub łowiectwem na rzecz zwierząt i środowiska (odpowiednio 42,2% oraz 43,6%).

Wykres 1.44. Odsetek rejestrowych organizacji non-profit według grupy odbiorców dodatkowych działań w związku z epidemią COVID-19 w 2020 r.

Chart 1.44. Percentage of register non-profit organizations by type of beneficiaries of additional actions taken due to the COVID-19 epidemic in 2020

Łącznie, w 2020 r. w związku z COVID-19 objęto pomocą blisko 5,0 mln indywidualnych osób fizycznych. Przeciętna organizacja, która prowadziła działania na rzecz tej grupy odbiorców, udzieliła wsparcia 77 osobom, przy czym w połowie jednostek liczba odbiorców nie przekraczała 62 osób. Połowa osób fizycznych, którym udzielono wsparcia w związku z COVID-19, to odbiorcy działań fundacji (2,5 mln osób). Jednak biorąc pod uwagę wartość mediany, to w połowie fundacji pomocy udzielono nie więcej niż 62 osobom. Przy czym najwyższy poziom mediany odnotowano w organizacjach samorządu zawodowego i gospodarczego – 77 osób, a następnie w społecznych podmiotach wyznaniowych – 75 osób. Pod względem głównej dziedziny działalności najwyższa wartość mediany liczby indywidualnych odbiorców działań w związku z COVID-19 wystąpiła w podmiotach zajmujących się kulturą i sztuką (120 osób), a w dalszej kolejności wsparciem dla instytucji, organizacji pozarządowych i inicjatyw obywatelskich (100 osób) lub ochroną zdrowia (80 osób).

Rodzaj udzielonego wsparcia

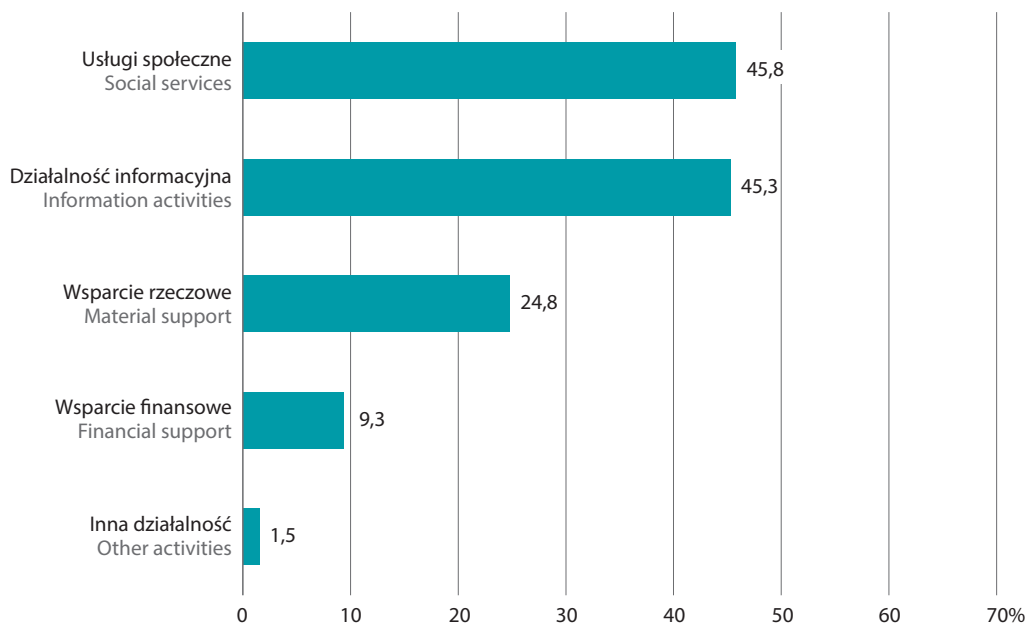
Type of additional actions

Organizacje non-profit, które w związku z epidemią COVID-19 podejmowały dodatkowe działania, najczęściej świadczyły je w formie usług społecznych (45,8%) lub działań informacyjnych (45,3%). Rzadziej udzielano wsparcia rzeczowego (24,8%) lub finansowego (9,3%). Świadczenie usług społecznych deklarowano przede wszystkim wśród kół gospodyń wiejskich (57,3%), społecznych podmiotów wyznaniowych

(56,9%) lub fundacji – 50,3%. Z kolei w zbiorowości stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych przeważały działania informacyjne (52,1%), a w drugiej kolejności usługi społeczne (43,4%). Najbardziej zróżnicowanego wsparcia w związku z epidemią COVID-19 udzielano wśród podmiotów samorządu gospodarczego i zawodowego – w porównaniu z innymi rodzajami organizacji w grupie tej części udzielano wsparcia finansowego (28,5% w porównaniu do 9,3% ogółem). Biorąc pod uwagę rodzaj działalności, to organizacje zajmujące się pomocą społeczną i humanitarną ponadprzeciętnie często świadczyły wsparcie w postaci usług społecznych (53,2%) lub wsparcia rzeczowego (48,9%).

Wykres 1.45. Odsetek rejestrowych organizacji non-profit według rodzaju udzielonego wsparcia w związku z epidemią COVID-19 w 2020 r.

Chart 1.45. Percentage of register non-profit organizations by type of activity taken due to the COVID-19 epidemic in 2020

Wsparcie finansowe i rzeczowe

Financial and material support

Deklarowana kwota przekazanego wsparcia finansowego i rzeczowego przez organizacje non-profit w związku z epidemią COVID-19 wyniosła łącznie w 2020 r. 849,2 mln zł. Przeciętna wartość udzielonego wsparcia przypadająca na organizację wyniosła 265,0 tys. zł, a mediana – 4,0 tys. zł.

Największą część środków, tj. 75,7% czyli 642,5 mln zł, przekazały swoim odbiorcom fundacje, które stanowiły 30,8% organizacji, udzielających takiego rodzaju wsparcia. Przy czym średnia wartość wsparcia wyniosła 645,6 tys. zł, a mediana – 11,8 tys. zł. Z kolei najliczniej zaangażowane we wsparcie finansowe i rzeczowe stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, których było 55,4% wśród podmiotów deklarujących tego rodzaju pomoc, przekazały swoim odbiorcom 170,8 mln zł. Przeciętnie na tego rodzaju organizacje przypadło wsparcie o wartości 96,1 tys. zł, a mediana wyniosła – 2,5 tys. zł.

Biorąc pod uwagę główną dziedzinę działalności, najwięcej środków przekazały podmioty zajmujące się ochroną zdrowia – 277,7 mln zł, co stanowiło 32,7% całego przekazanego wsparcia rzeczowego i finansowego. Przy czym przeciętnie było to 786,9 tys. zł, a mediana wyniosła 12,8 tys. zł. Wsparcie o wartości 157,2 mln zł (tj. 18,5% ogółu wsparcia) przekazały organizacje działające w zakresie pomocy społecznej lub humanitarnej, co dawało średnio 147,9 tys. zł, a w połowie takich podmiotów nie przekraczało 5,0 tys. zł.

Rozdział 2

Chapter 2

Zróżnicowanie terytorialne organizacji sektora non-profit

Territorial differentiation of non-profit sector organizations

2.1. Lokalizacja i dostępność organizacji

2.1. Location and availability of the organizations

Lokalizacja organizacji non-profit została zaprezentowana według województw (16), regionów (17) oraz podregionów (73), w których badane podmioty miały swoje siedziby według stanu w dniu 31.12.2020 r.

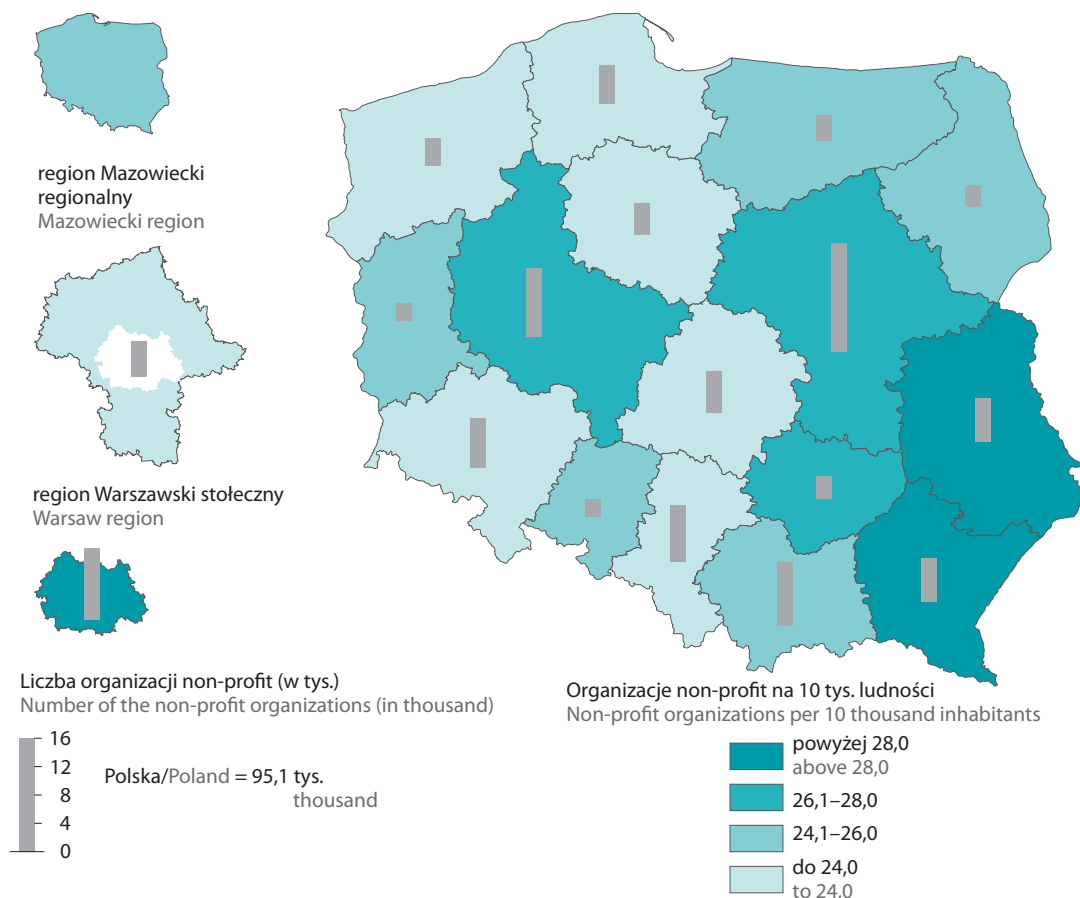
W niniejszym rozdziale przedstawiono zróżnicowanie sektora non-profit w układzie wojewódzkim i regionalnym oraz kluczowe zmiany między 2020 r. i 2018 r.

Dostępność organizacji non-profit została przedstawiona za pomocą wskaźnika liczby organizacji aktywnie działających w 2020 r. w przeliczeniu na 10 tys. ludności mieszkającej na danym terytorium.

Prezentowane dane dotyczące charakterystyki działalności, członkostwa i pracy społecznej, zatrudnienia i przychodów organizacji non-profit nie obejmują organizacji nierejestrowych.

Analizując zróżnicowanie sektora non-profit między poszczególnymi województwami i regionami kraju należy uwzględnić, że z jednej strony silny sektor obywatelski jest jednym z przejawów wysokiego kapitału społecznego na danym obszarze, a z drugiej strony różnice rozwojowe pomiędzy regionami mają znaczący wpływ na społeczno-ekonomiczne zasoby tego sektora.

Mapa 1. Organizacje non-profit według województw i regionów w 2020 r.
Map 1. Non-profit organizations by voivodships and regions in 2020

Największa część rejestrowanych organizacji non-profit w 2020 r. zlokalizowana była w województwie mazowieckim (15,9%), a konkretnie w regionie warszawskim stołecznym (10,7%), z kolei najmniejszy odsetek organizacji miał swoje siedziby w jednym z dwóch województw – opolskim i lubuskim (odpowiednio po 2,6%).

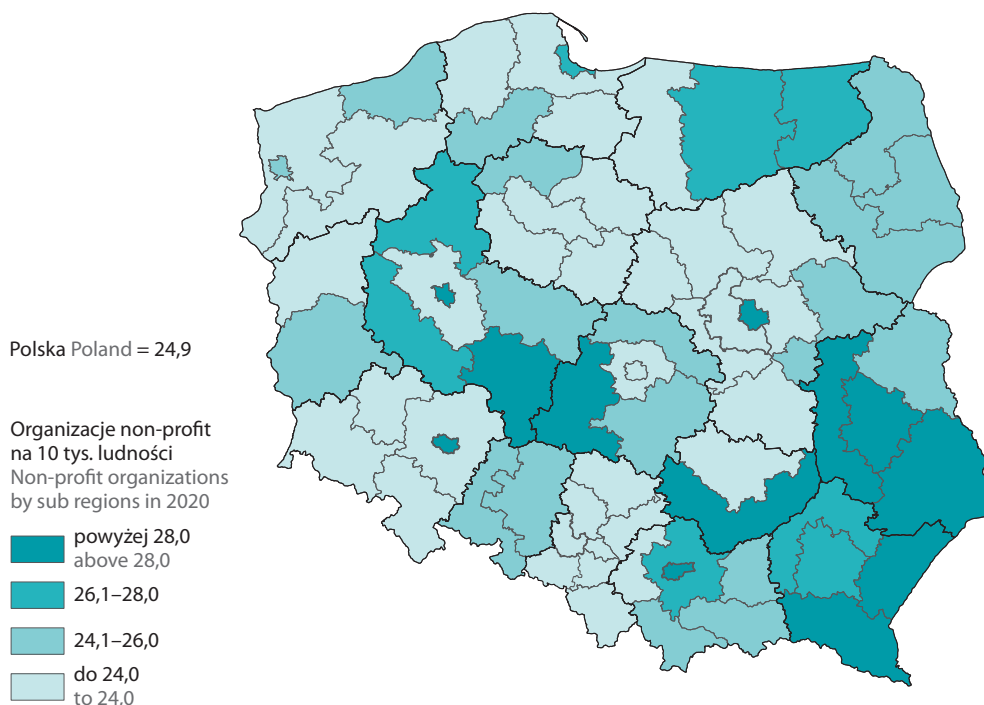
Między 2018 r. a 2020 r. liczba aktywnych organizacji non-profit w Polsce wzrosła o 7,0 tys. W tym okresie została również utworzona nowa forma prawna – koła gospodyń wiejskich, których liczba w 2020 r. wynosiła 8,5 tys. Zwiększenie liczby badanych podmiotów odnotowano w piętnastu województwach, natomiast w województwach lubelskim oraz mazowieckim wystąpił najwyższy ich wzrost. W województwie lubelskim liczba aktywnych organizacji wzrosła z 5,0 tys. do 6,1 tys., a w województwie mazowieckim z 13,4 tys. do 15,2 tys. Zmiana ta przełożyła się na zwiększenie udziału tych województw w krajowej strukturze liczby organizacji o 1,4 p. proc.

Na ogólny wzrost liczby organizacji w niemal wszystkich województwach mogło mieć wpływ powstanie kół gospodyń wiejskich. Podmioty te najliczniej występowały w województwie wielkopolskim (15,8%), ale wysoki ich udział odnotowano również w województwach lubelskim i mazowieckim. W 2020 r. koła gospodyń wiejskich stanowiły 17,7% organizacji mających swoje siedziby w województwie lubelskim. Ponadto 12,8% wszystkich kół gospodyń wiejskich mieściło się właśnie na terenie tego województwa. Z kolei w województwie mazowieckim koła gospodyń wiejskich stanowiły 7,3% wszystkich podmiotów zlokalizowanych na tym obszarze, przy czym 13,2% kół gospodyń wiejskich mieściło się na terenie województwa mazowieckiego, a 11,1% tych podmiotów zlokalizowanych było w regionie mazowieckim regionalnym.

Kolejnymi obszarami, w których zaobserwowano znaczny wzrost liczby aktywnych organizacji, były województwa: podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie i wielkopolskie. W wymienionych województwach odsetek kół gospodyń wiejskich wśród ogółu organizacji mających swoje siedziby na ich terenie wynosił odpowiednio: 9,7%, 11,5%, 17,4% i 13,7%. Jedynie w województwie dolnośląskim liczba aktywnych organizacji non-profit zmalała (z 7,0 tys. do 6,9 tys.).

Ogólnopolski wskaźnik dostępności organizacji non-profit między 2018 r. a 2020 r. uległ wzrostowi (z 22,9 do 24,9). Największe zmiany w ramach poszczególnych województw związane były ze wspomnianymi powyżej zmianami w liczbie organizacji – największy wzrost dostępności wystąpił w województwie lubelskim (z 23,8 do 29,2), zaś największy spadek – w województwie dolnośląskim (z 24,3 do 24,0).

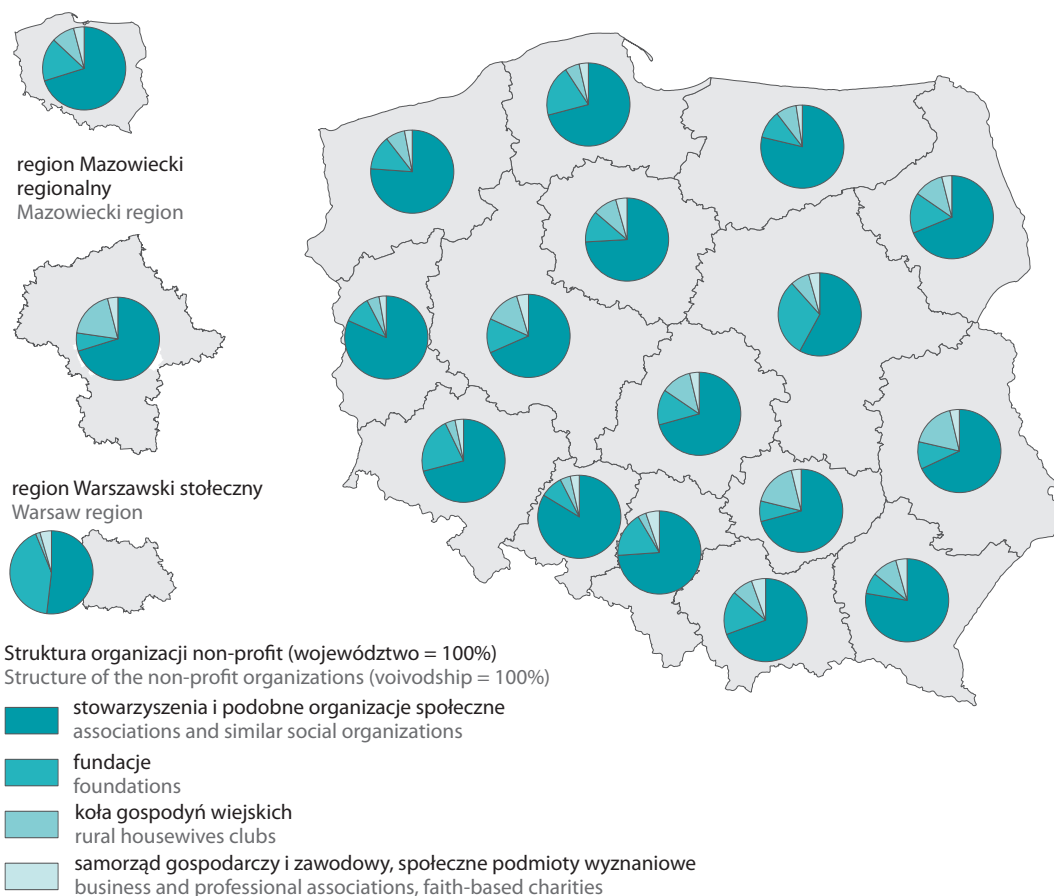
Mapa 2. Organizacje non-profit według podregionów w 2020 r.
Map 2. Non-profit organizations by sub regions in 2020

Większe zróżnicowanie terytorialne w liczbie badanych podmiotów, jak i ich dostępności, zauważalne jest po uwzględnieniu niższego przekroju terytorialnego. Najwięcej organizacji non-profit w przeliczeniu na 10 tys. ludności (podobnie jak w 2018 r.) działało w podregionie m. st. Warszawa (43,4), a najmniej w podregionie tyskim (13,9), zlokalizowanym na Śląsku. W 2018 r. najmniejszą dostępnością organizacji non-profit charakteryzował się podregion sosnowiecki (11,7), również mieszczący się na Śląsku.

Znaczący wpływ na umiejscowienie badanych podmiotów mają duże pod względem liczby ludności miejscowości. Najlepiej obrazującym tego przykładem jest województwo mazowieckie, w którego stolicy w 2020 r. zlokalizowanych było 51,3% mazowieckich organizacji non-profit. Kolejnym tego typu przykładem jest Kraków, w którym siedziby miało 28,7% małopolskich organizacji. Podobnie w województwie dolnośląskim – 27,8% podmiotów non-profit zlokalizowanych było we Wrocławiu. W Szczecinie swoje siedziby posiadało 26,8% podmiotów województwa zachodniopomorskiego, a w Łodzi – 25,5% województwa łódzkiego. W stolicach województw: pomorskiego, wielkopolskiego, lubelskiego i śląskiego analogiczny udział podmiotów wyniósł odpowiednio: 23,8%, 19,8%, 19,8% i 11,4%.

Mapa 3. Struktura organizacji non-profit według województw i regionów w 2020 r.
Map 3. Structure of non-profit organizations by voivodships and regions in 2020

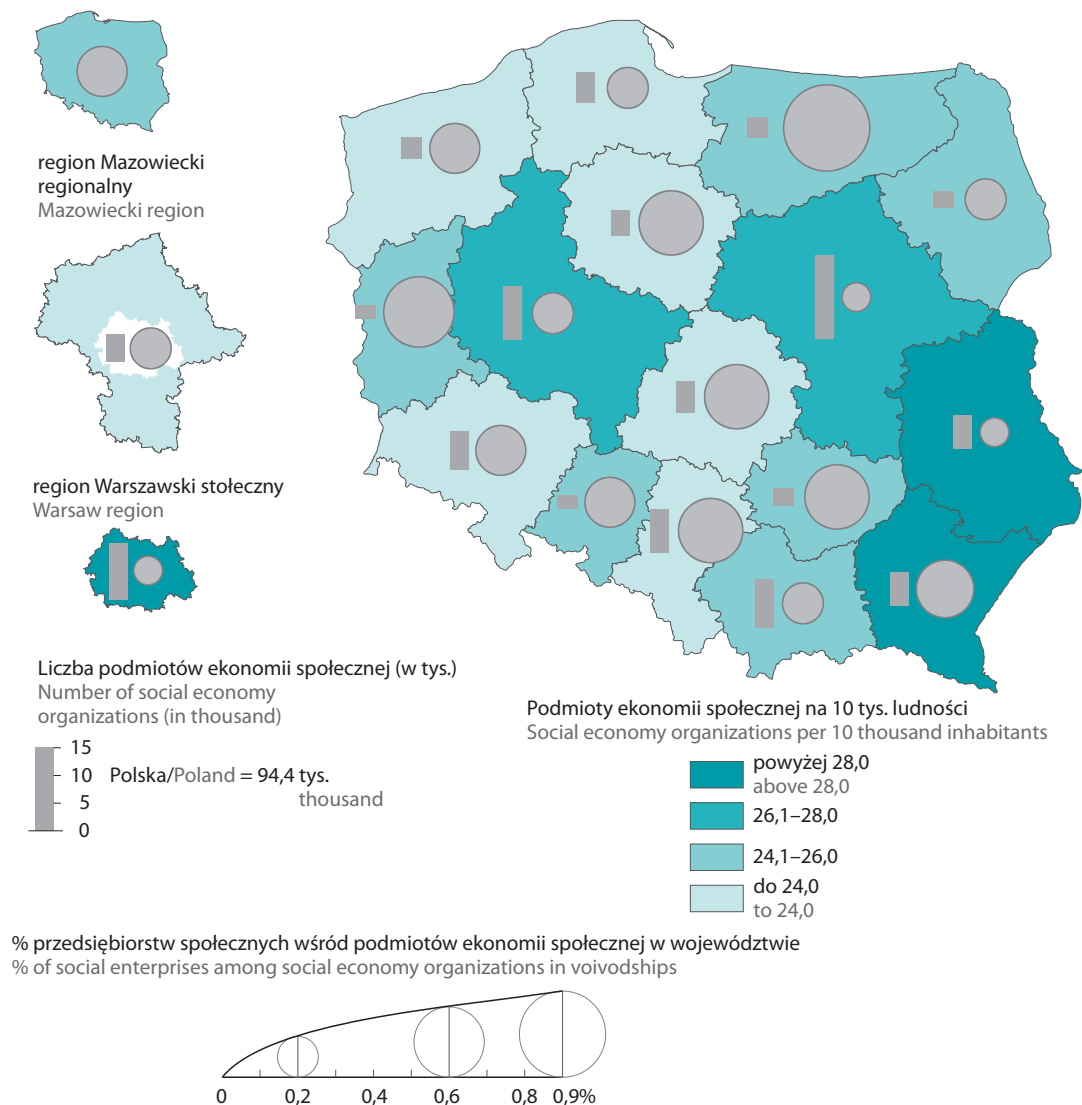

W Polsce najliczniejszą grupę organizacji non-profit stanowiły stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne (70,1%). Ich największy udział w strukturze organizacji non-profit odnotowano w województwie opolskim (83,6%), a najniższy w województwie mazowieckim (57,9%).

Fundacje i koła gospodyń wiejskich stanowiły odpowiednio 16,8% i 8,9% badanych organizacji non-profit w skali kraju. Najwyższy odsetek aktywnych fundacji odnotowano w województwie mazowieckim (28,8%, przy czym udział tych podmiotów wśród warszawskich organizacji non-profit wyniósł 30,4%), a w samym regionie warszawskim stołecznym stanowiły one 42,0% podmiotów non-profit. Największy odsetek kół gospodyń wiejskich wśród wszystkich organizacji działających na terenie danego województwa pojawił się w województwie lubelskim (17,7%), a niewiele niższy w województwie świętokrzyskim (17,4%). Z kolei najmniejszy udział tych podmiotów pojawił się w województwie śląskim (3,2%).

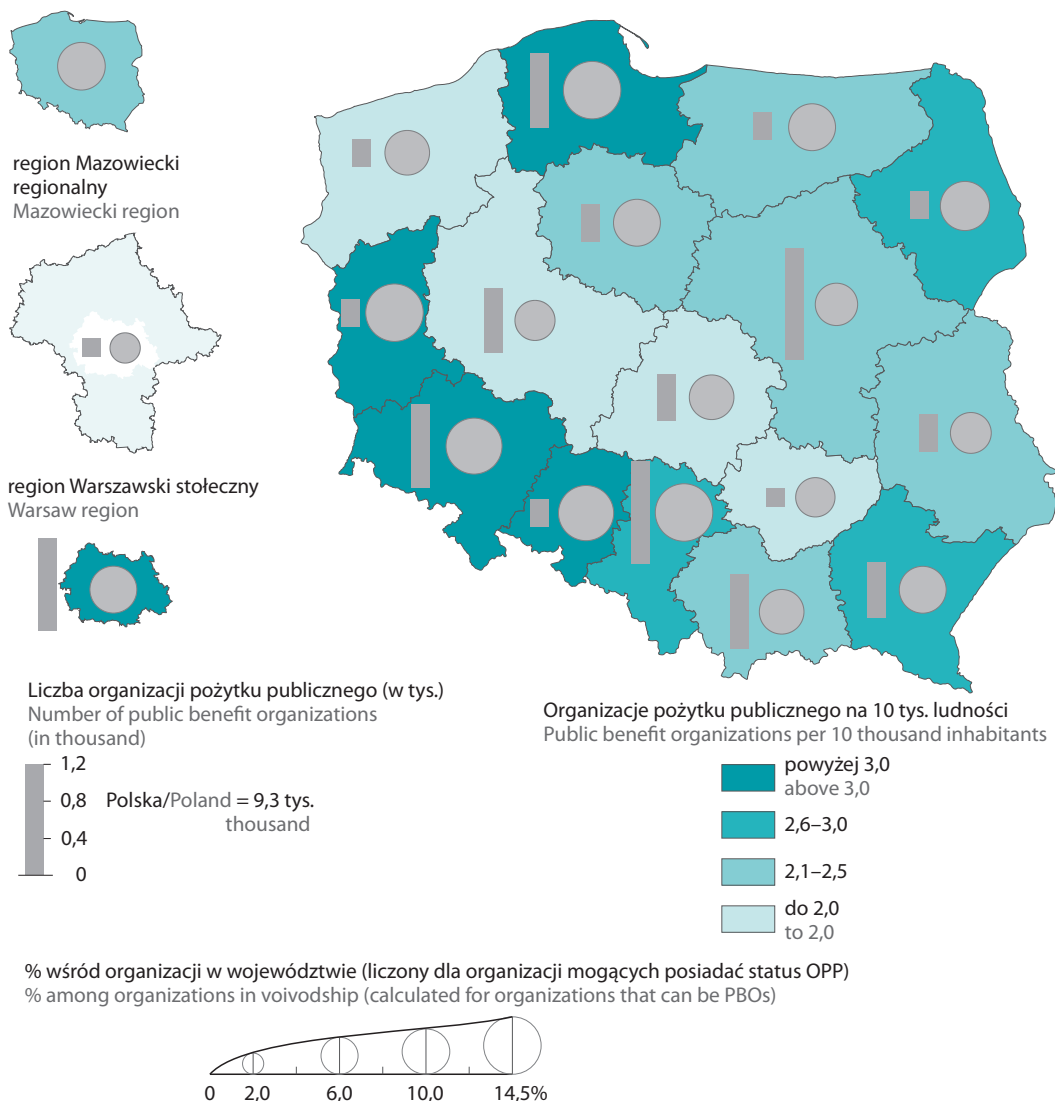
Pozostałe grupy organizacji non-profit stanowiły 4,1% podmiotów działających w Polsce. Ich największy udział w strukturze badanych organizacji odnotowano w województwie małopolskim (5,5%), przy czym 3,1% pozostałych organizacji stanowiły społeczne podmioty wyznaniowe.

Mapa 4. Podmioty ekonomii społecznej według województw i regionów w 2020 r.
 Map 4. Social economy organizations by voivodships and regions in 2020

W 2020 r. najwięcej podmiotów ekonomii społecznej zlokalizowanych było w województwie mazowieckim (15,1 tys., co stanowi wzrost o 1,7 tys. w stosunku do 2018 r.), jednakże najwyższy wskaźnik ich dostępności wystąpił w województwie lubelskim (28,9). Najniższą dostępnością tych organizacji charakteryzowało się z kolei województwo śląskie (17,7). Analogicznie jak w 2018 r., wśród podmiotów ekonomii społecznej największy udział przedsiębiorstw społecznych odnotowano w województwie warmińsko-mazurskim (0,9% wszystkich podmiotów aktywnych na tym terytorium).

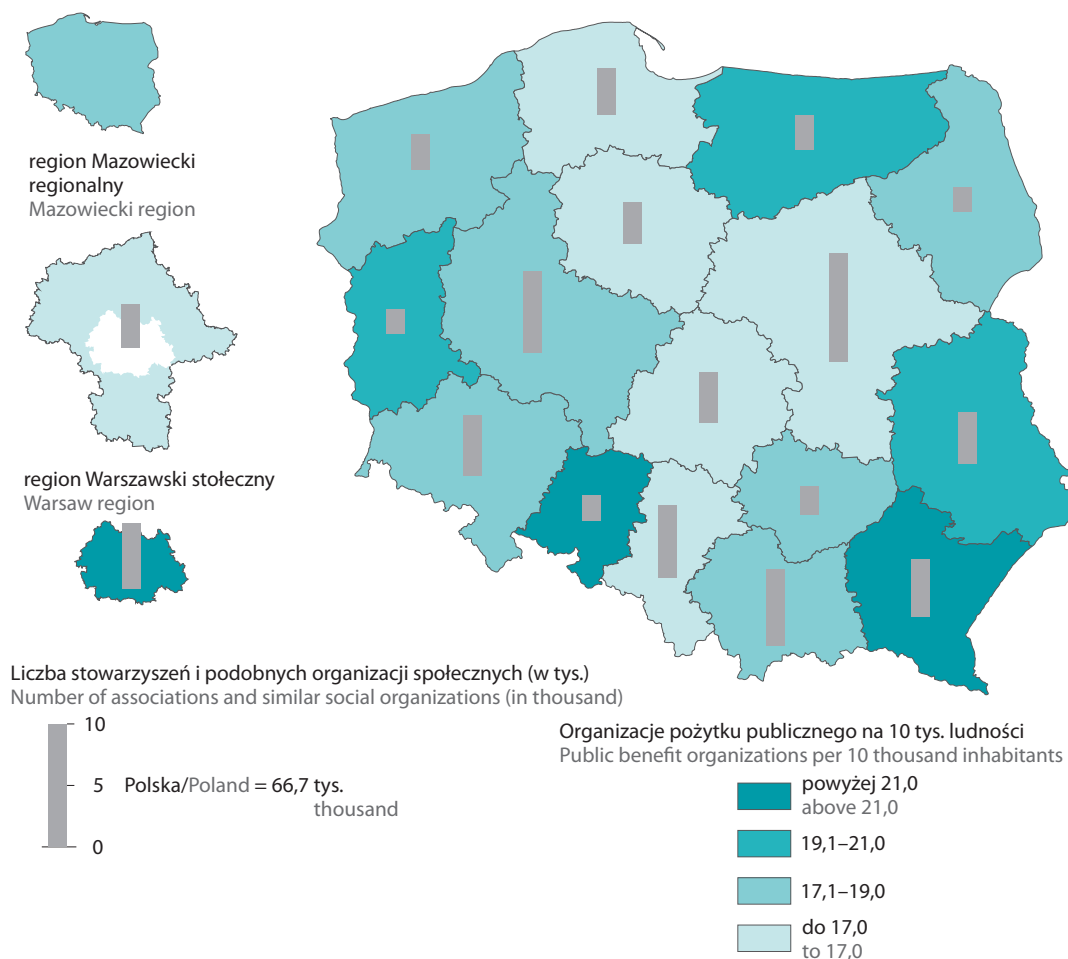
Mapa 5. Organizacje pożytku publicznego według województw i regionów w 2020 r.
 Map 5. Public benefit organizations by voivodships and regions in 2020

Najwięcej organizacji pożytku publicznego, podobnie jak wszystkich organizacji rejestrowanych, zlokalizowanych było w województwie mazowieckim (1,2 tys.). Jednak udział OPP wśród podmiotów non-profit²² na terenie tego województwa był niższy niż przeciętna w kraju (7,8% wobec 9,9%). Wyraźnie wyższym niż przeciętny udziałem OPP wśród organizacji charakteryzowały się natomiast województwa: pomorskie i śląskie (po 14,5%), lubuskie (14,3%), dolnośląskie (13,6%) i opolskie (13,4%). Ponadto województwa te cechowały się najwyższą liczbą OPP przypadającą na 10 tys. mieszkańców.

22 Analiza obejmuje organizacje mogące posiadać status OPP

Mapa 6. Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne według województw i regionów w 2020 r.
Map 6. Associations and similar social organizations by voivodships and regions in 2020

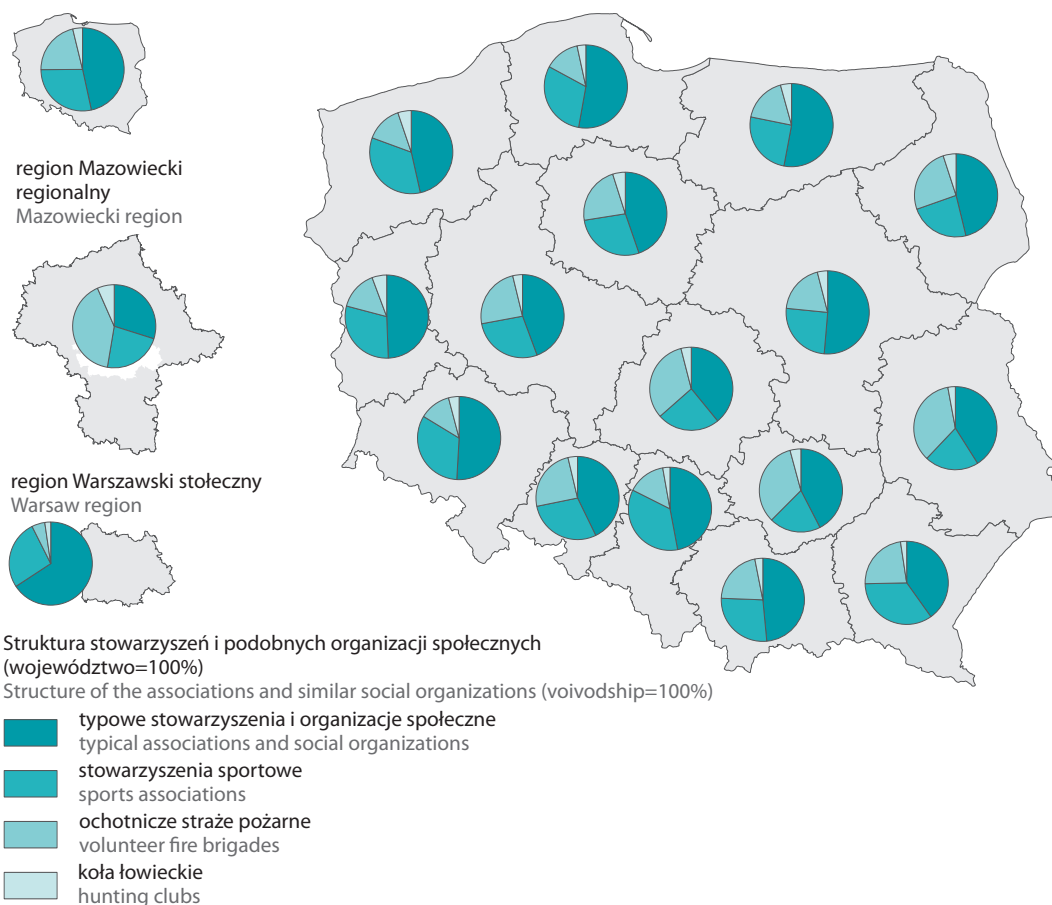

Najwięcej stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych działało w województwie mazowieckim (8,8 tys.), a najmniej w dwóch województwach: lubuskim i podlaskim (po 2,0 tys.). W przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców największa liczba stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych występowała w województwie podkarpackim (22,2), natomiast najmniejszą dostępnością omawianej grupy organizacji non-profit charakteryzowało się województwo śląskie (13,1).

Między latami 2018 i 2020 odnotowano w Polsce spadek liczby aktywnych stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych (o 2,4 tys.), czemu towarzyszyło zmniejszenie ich dostępności (o 0,6). Największy spadek pojawił się w województwie dolnośląskim (o 0,5 tys.). W przypadku województwa opolskiego i podkarpackiego nastąpił nieznaczny wzrost liczby analizowanych podmiotów (odpowiednio o 0,1 tys.). W zakresie dostępności organizacji, znaczniejszy wzrost wskaźnika wystąpił w województwie opolskim (z 20,2 na 21,3). Dostępność tych jednostek zmniejszyła się w województwach łódzkim (spadek o 1,6), kujawsko-pomorskim (spadek o 1,5), małopolskim i dolnośląskim (w obu przypadkach spadek o 1,4).

Mapa 7. Struktura stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych według województw i regionów w 2020 r.

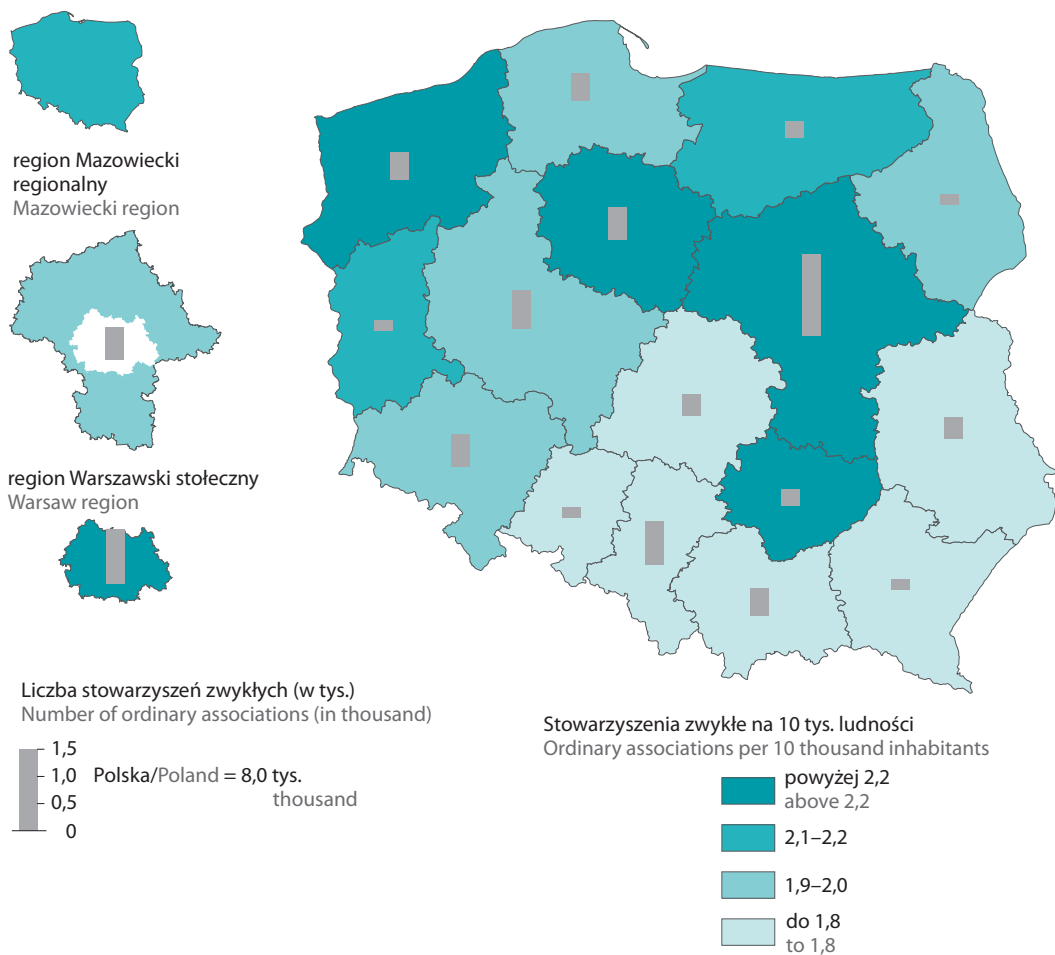
Map 7. Structure of the associations and similar social organizations by voivodships and regions in 2020

Zbiorowość rejestrowych stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych w całym kraju dzieliła się na typowe stowarzyszenia i organizacje społeczne (46,6%), stowarzyszenia sportowe (28,3%), ochotnicze straże pożarne (21,3%) i najmniej liczne – koła łowieckie (3,8%). Jednak w poszczególnych województwach rozkład tych grup organizacji był wyraźnie zróżnicowany. Typowe stowarzyszenia znacząco dominowały wśród stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych w województwie warmińsko-mazurskim (52,9%) i pomorskim (52,8%). Stowarzyszenia sportowe najwyższy udział miały w województwach śląskim (35,4%), podkarpackim (34,6%), zachodniopomorskim (34,1%) i dolnośląskim (32,8%). Natomiast wyższy niż w całym kraju udział ochotniczych straży pożarnych wśród stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych widoczny był w województwach: lubelskim (35,0%), świętokrzyskim (33,4%) i łódzkim (32,5%). Wysokim udziałem kół łowieckich wyróżniało się z kolei województwo lubuskie (5,7%).

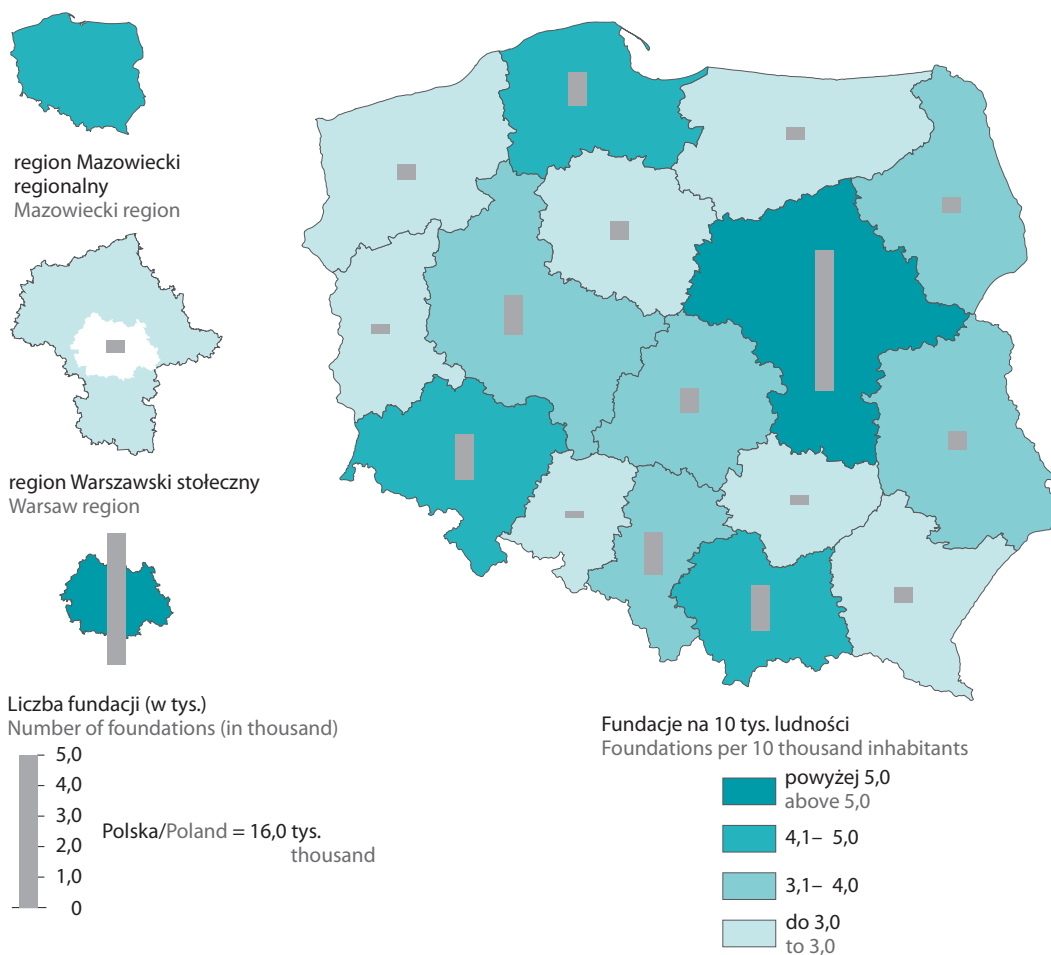
Struktura stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych zasadniczo nie uległa zmianie w stosunku do 2018 r. Niewielkie zmiany w strukturze tych podmiotów zanotowano w niektórych województwach. W województwie śląskim o 5,3 p. proc. zmniejszył się udział typowych stowarzyszeń i organizacji społecznych, znacząco za to wzrósł udział stowarzyszeń sportowych (o 4,4 p. proc.). Relatywnie wyraźne różnice cechowały także województwo łódzkie, w którym udział typowych stowarzyszeń i organizacji społecznych zmniejszył się o 4,1 p. proc., a zwiększył się udział ochotniczych straży pożarnych (o 3,4 p. proc.).

Mapa 8. Stowarzyszenia zwykłe według województw i regionów w 2020 r.
 Map 8. Ordinary associations by voivodships and regions in 2020

W stosunku do 2018 r., w 2020 r. nastąpił ogólny wzrost liczby aktywnych stowarzyszeń zwykłych z 5,9 tys. do 8,0 tys. (tj. o 2,1 tys.), co przełożyło się na wzrost wskaźnika dostępności z 1,5 do 2,1 (tj. o 0,6). W województwie mazowieckim wystąpił stosunkowo największy przyrost liczby aktywnych stowarzyszeń zwykłych – z 1,1 tys. do 1,5 tys., tym samym wskaźnik dostępności tych organizacji zwiększył się z 2,1 do 2,9. Z kolei w województwach lubuskim, podkarpackim i podlaskim liczba aktywnych stowarzyszeń zwykłych zwiększyła się jedynie o kilkadziesiąt podmiotów.

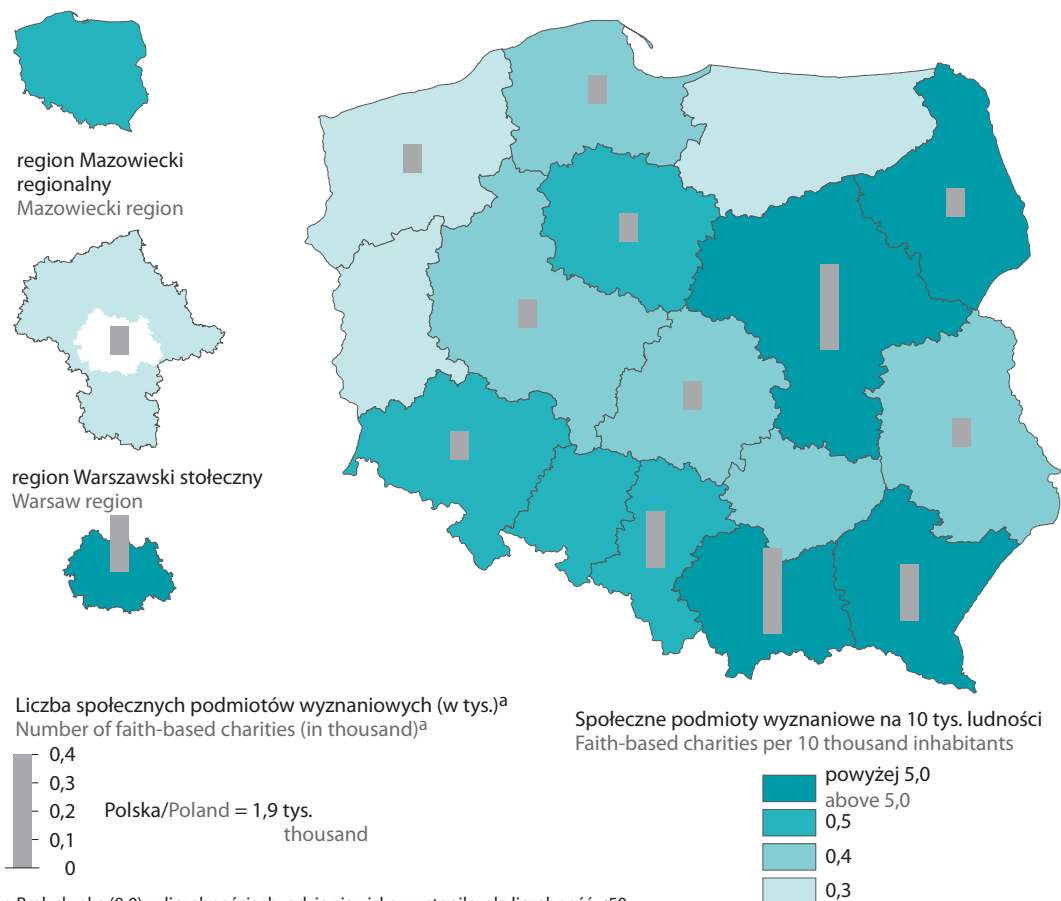
Mapa 9. Fundacje według województw i regionów w 2020 r.
Map 9. Foundations by voivodships and regions in 2020

Między 2018 r. a 2020 r. liczebność fundacji zwiększyła się o 1,5 tys. (10,2%). W 2020 r. w województwie mazowieckim zlokalizowane były siedziby 4,6 tys. działających w Polsce fundacji (o 0,6 tys. więcej niż w 2018 r.), z czego 4,3 tys. mieściło się w regionie warszawskim stołecznym. Ponadto dość duża liczba fundacji miała siedziby w województwach: małopolskim i dolnośląskim (odpowiednio po 1,5 tys.) oraz śląskim (1,4 tys.).

W stosunku do 2018 r., w 2020 r. zwiększyła się także dostępność fundacji; wartość wskaźnika wzrosła z 3,8 do 4,2 dla Polski, a największy wzrost dostępności fundacji zanotowano w województwie mazowieckim (wzrost wskaźnika z 7,4 do 8,5).

Mapa 10. Społeczne podmioty wyznaniowe według województw i regionów w 2020 r.^a
 Map 10. Faith-based charities by voivodships and regions in 2020^a

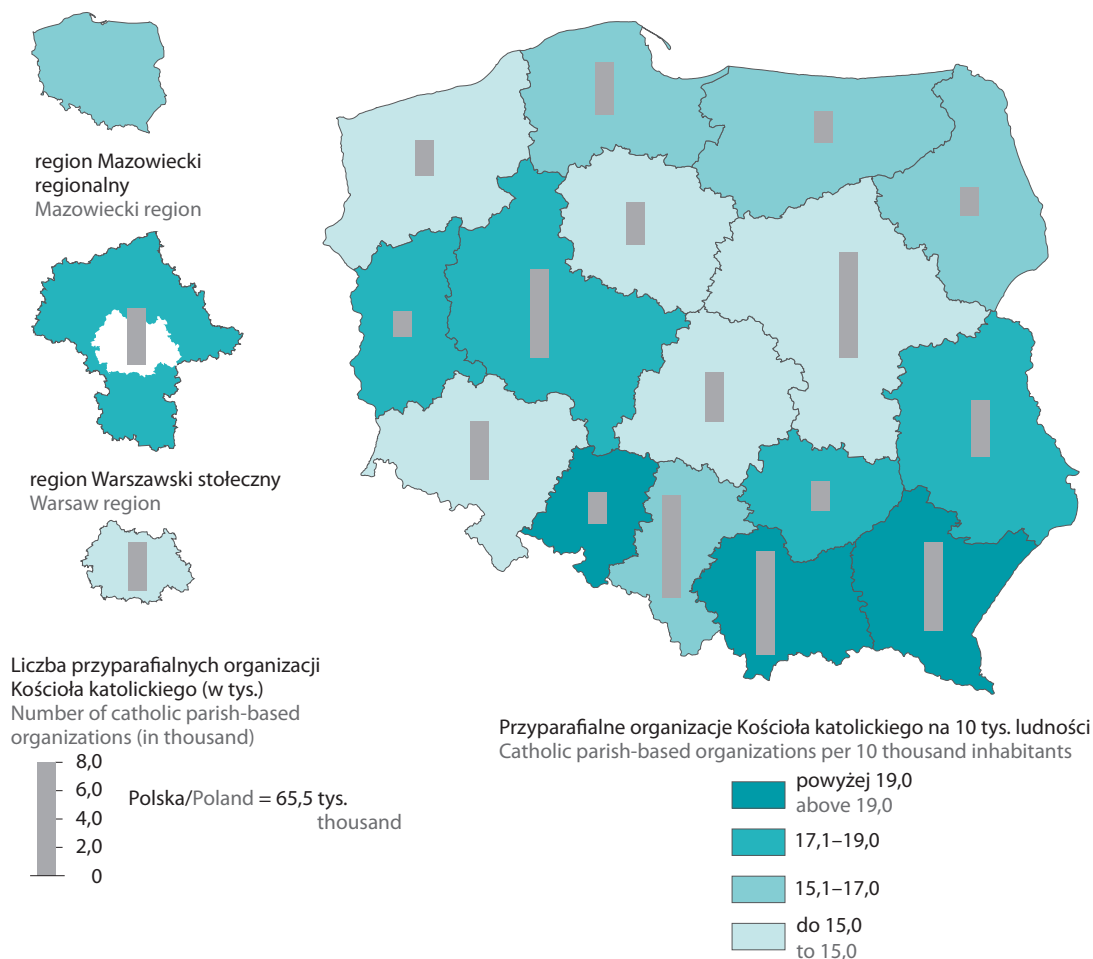

^a Brak słupka (0,0) w liczebnościach, gdzie zjawisko wystąpiło, ale liczebność <50.
^a As regards to numbers: magnitude not zero but the number of cases amounted to less than 50.

W 2020 r. na terenie Polski funkcjonowało 1,9 tys. społecznych podmiotów wyznaniowych. Najwięcej tego rodzaju organizacji działało w województwach: mazowieckim (16,7%) oraz małopolskim (14,9%), a następnie śląskim (11,2%) i podkarpackim (9,0%).

Niewielki wzrost liczebności społecznych podmiotów w skali kraju (o 3,2%) przekłada się na brak istotnych zmian w zakresie liczebności i dostępności tych organizacji w poszczególnych województwach w stosunku do 2018 r.

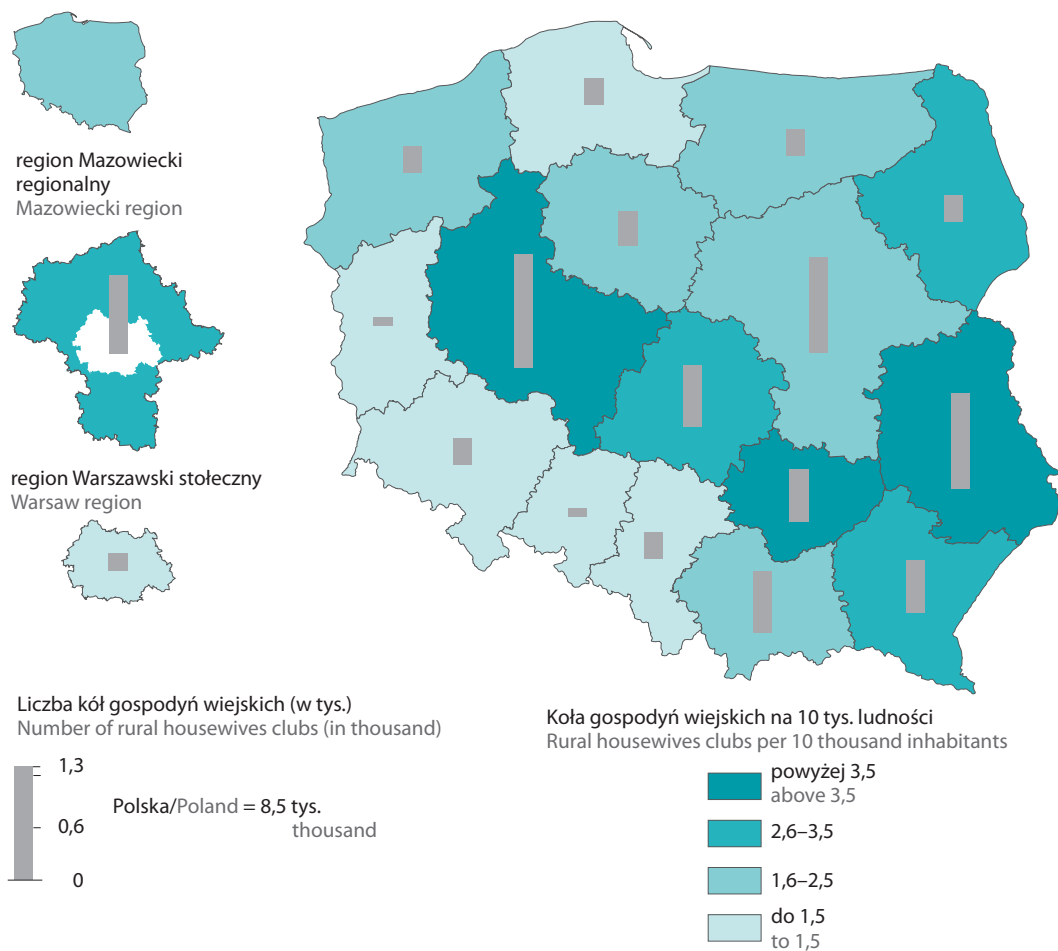
Mapa 11. Przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego według województw i regionów w 2018 r.
 Map 11. Catholic parish-based organization by voivodships and regions in 2018

W 2018 r. w Polsce funkcjonowało 65,5 tys. przyparafialnych organizacji Kościoła Katolickiego. Województwami o liczbie tych podmiotów przekraczającej 7,0 tys. były: mazowieckie (7,4 tys.), małopolskie (7,3 tys.) i śląskie (7,2 tys.). Z kolei najmniej tego typu jednostek zlokalizowanych było w województwie lubuskim (1,8 tys.).

W 2018 r., w stosunku do 2013 r., przybyło 6,6% nowych przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego. Najwięcej nowych podmiotów powstało w województwie małopolskim, gdzie nastąpił wzrost ich liczby z 6,6 tys. do 7,3 tys. Relatywnie wysoki wzrost liczby omawianych organizacji odnotowano także w województwie mazowieckim, w którym liczba ta zwiększyła się z 6,7 tys. do 7,4 tys. Jedynym województwem, w którym odnotowano spadek liczby aktywnych przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego, było województwo dolnośląskie (z 4,3 tys. do 4,1 tys.).

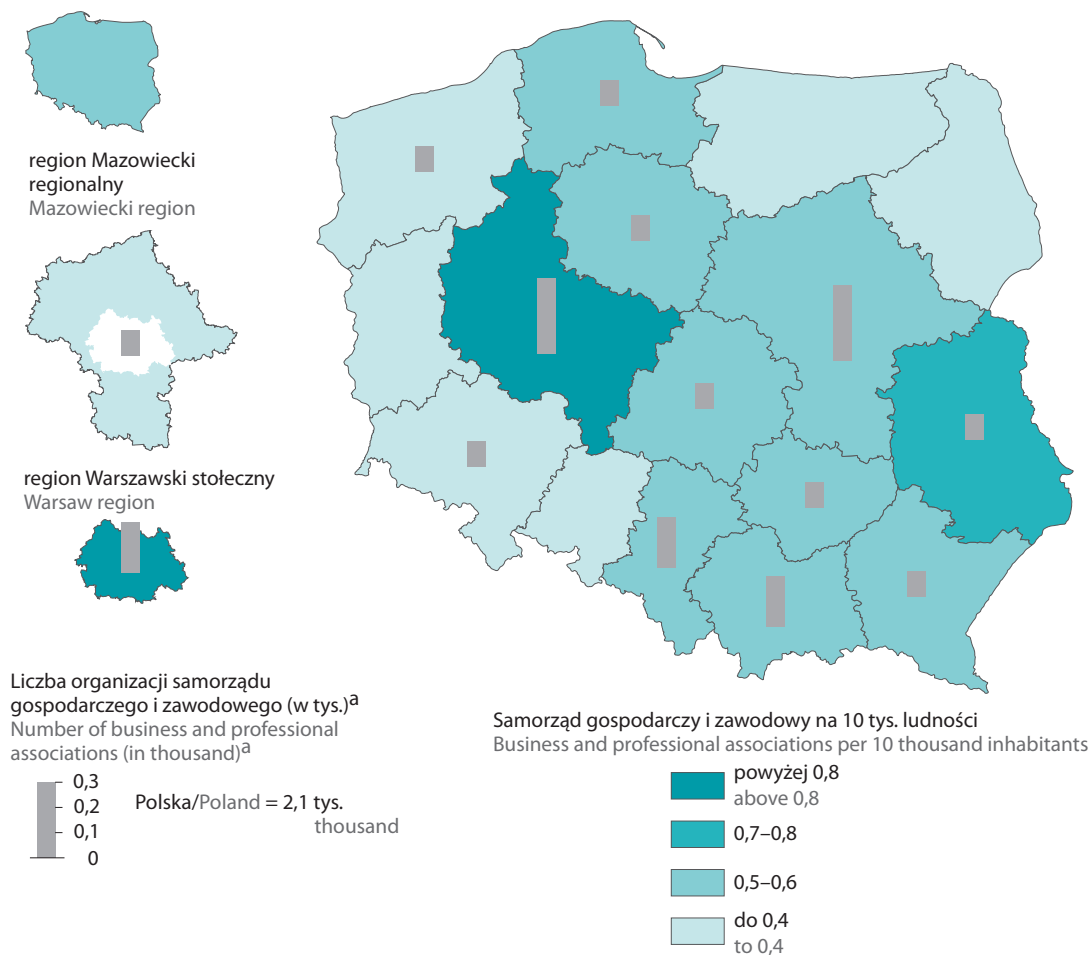
Mapa 12. Koła gospodyń wiejskich według województw i regionów w 2020 r.
 Map 12. Rural housewives clubs by voivodships and regions in 2020

W 2020 r. funkcjonowało w Polsce 8,5 tys. kół gospodyń wiejskich, przy czym większość z nich mieściła się w województwach wielkopolskim (15,8%), mazowieckim (13,2%) i lubelskim (12,8%). Najmniejszą reprezentację kół gospodyń wiejskich można było zaobserwować w województwie opolskim (1,2%).

Największą dostępność kół gospodyń wiejskich odnotowano w województwie lubelskim (5,2), a najmniejszą – w województwie śląskim (0,6). Dostępność kół gospodyń wiejskich dla ludności mieszkającej na obszarach wiejskich jest najwyższa w województwie lubelskim (9,6), natomiast najniższa w województwie opolskim (2,2).

Mapa 13. Samorząd gospodarczy i zawodowy według województw i regionów w 2020 r.
 Map 13. Business and professional associations by voivodships and regions in 2020

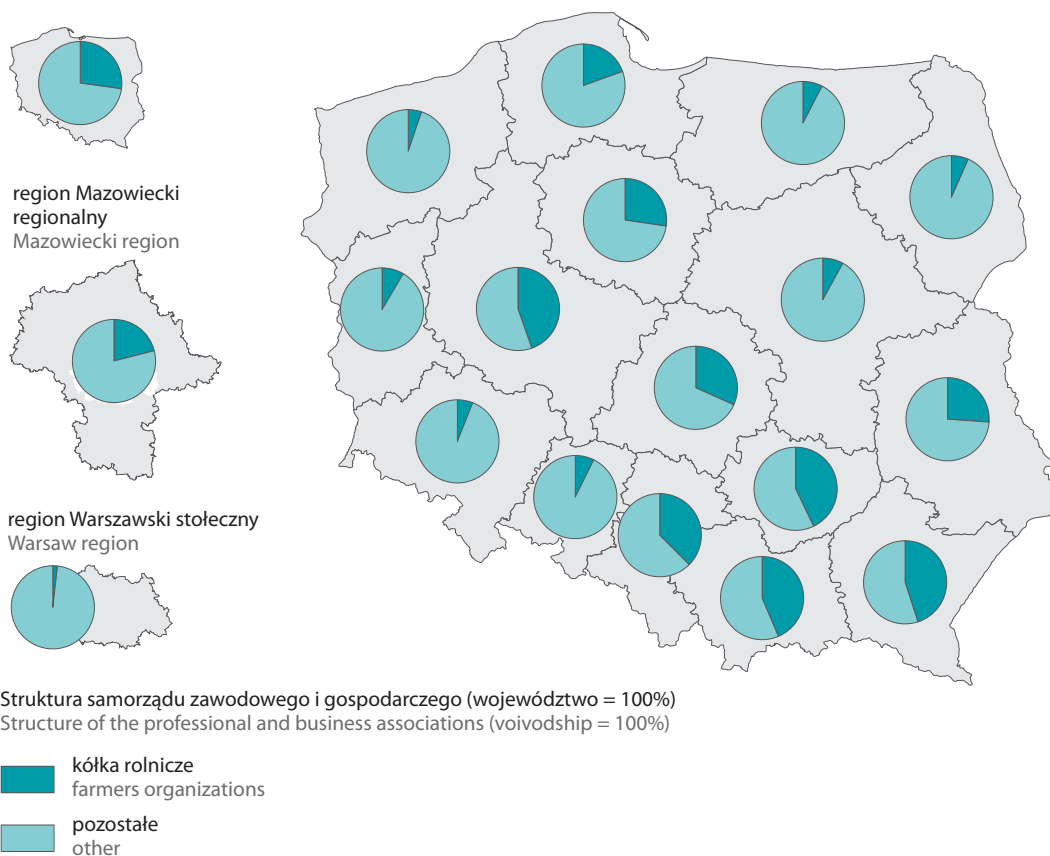
a Brak słupka (0,0) w liczebnościach, gdzie zjawisko wystąpiło, ale liczebność <50.

a As regards to numbers: magnitude not zero but the number of cases amounted to less than 50.

Najwięcej, spośród 2,1 tys. aktywnych organizacji samorządu zawodowego i gospodarczego zlokalizowanych było w województwie mazowieckim (0,3 tys., tj. 16,5%, o 3,3 p. proc. więcej niż w 2018 r.). Najmniej organizacji samorządowych mieściło się w województwach: lubuskim (1,9%), opolskim (2,0%) i warmińsko-mazurskim (2,2%). Największą różnicę w stosunku do roku 2018 r. można odnotować w województwie pomorskim, w którym liczba organizacji spadła o 7,7 p. proc.

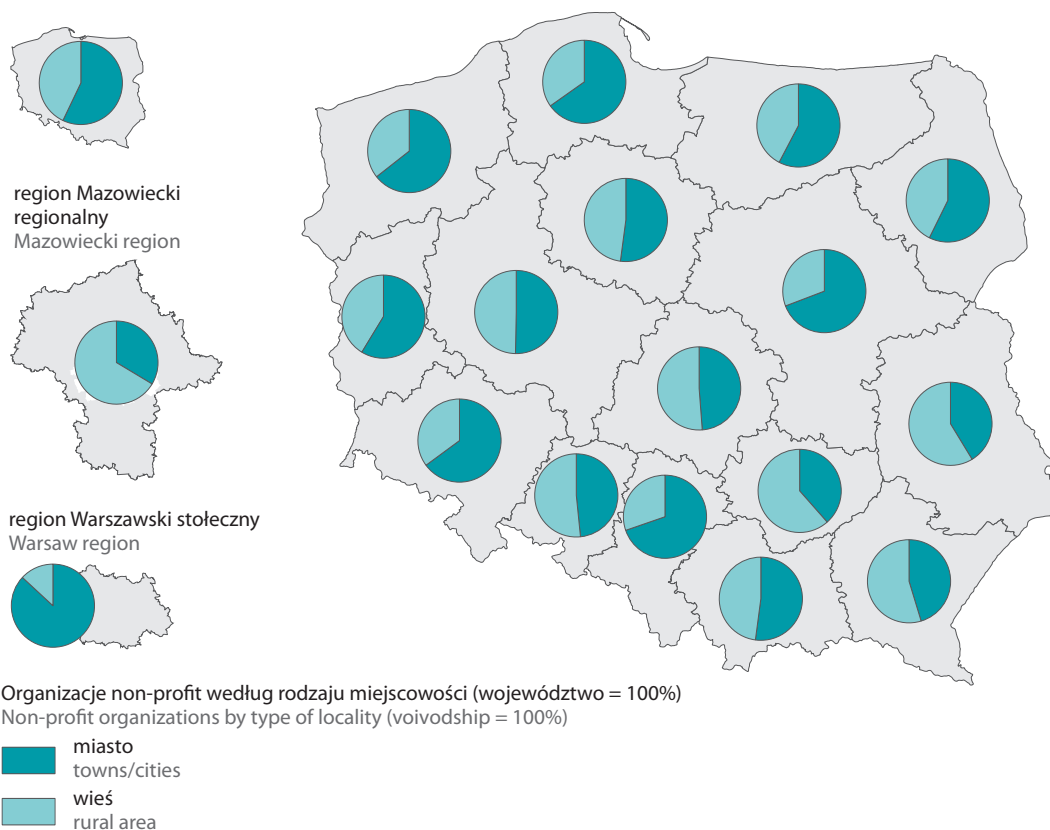
Liczba organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego zmniejszyła się o 0,6 tys. w stosunku do 2018 r., tym samym wskaźnik dostępności obniżył się o 0,2 (z 0,7 w 2018 r. do 0,5 w 2020 r.). Liczba organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego zmniejszyła się w województwach mazowieckim i podlaskim (spadek o 0,1 tys.) oraz pomorskim i wielkopolskim (spadek o 0,2 tys.).

Mapa 14. Struktura samorządu gospodarczego i zawodowego według województw i regionów w 2020 r.
 Map 14. Structure of the business and professional associations by voivodships and regions in 2020

W 2020 r. na samorząd gospodarczy i zawodowy składało się 2,1 tys. podmiotów, przy czym kółka rolnicze stanowiły 27,2% organizacji. Największy udział organizacji samorządu rolniczego w strukturze organizacji samorządu zawodowego i gospodarczego występował w województwie podkarpackim (45,0%). Wysokim ich udziałem charakteryzowały się także województwa wielkopolskie (44,6%), małopolskie (43,6%) i świętokrzyskie (42,9%). Najmniejszy udział kółek rolniczych w strukturze organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego występował w województwie zachodniopomorskim (5,2%). Niskim udziałem kółek rolniczych charakteryzowały się również województwa dolnośląskie (6,0%) oraz podlaskie (6,6%).

Mapa 15. Struktura organizacji non-profit według lokalizacji siedziby w województwach i regionach w 2020 r.
 Map 15. Non-profit organizations by type of locality in voivodships and regions in 2020

Siedziby organizacji non-profit częściej zlokalizowane były w miastach niż na obszarach wiejskich (57,1% wobec 42,9%). W stosunku do 2018 r. nastąpił spadek o 3,7 p. proc. organizacji mających siedziby na terenach miast. Zmiana ta jest wynikiem pojawienia się kół gospodyń wiejskich w strukturze organizacji non-profit. Bez uwzględnienia tych podmiotów odsetek organizacji non-profit zlokalizowanych w mieście wynosił 62,6%.

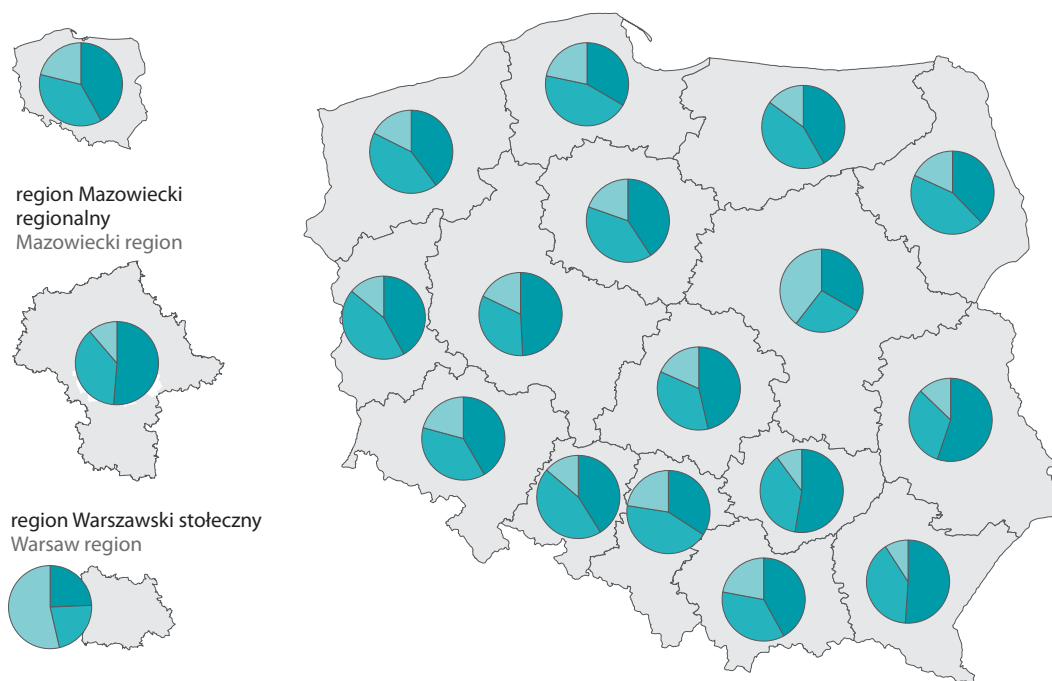
Udział organizacji mających siedzibę w mieście znacząco przewyższał udział organizacji zlokalizowanych na wsi w województwach: śląskim (69,7%), mazowieckim (69,2%), pomorskim (65,2%), dolnośląskim (64,9%), zachodniopomorskim (64,4%) oraz lubuskim (63,6%). Z kolei udział organizacji mających swoją siedzibę we wsi znacząco przewyższał udział organizacji zlokalizowanych w mieście w dwóch województwach: świętokrzyskim (61,5%) oraz lubelskim (58,7%). Wśród województw największy spadek udziału organizacji mających siedziby w miastach wystąpił w województwie świętokrzyskim (z 46,5% w 2018 r. do 38,5% w 2020 r.).

2.2. Charakterystyka prowadzonej działalności

2.2. Characteristics of the activity

Mapa 16. Struktura organizacji sektora non-profit według maksymalnego zasięgu działania w województwach i regionach w 2020 r.

Map 16. Non-profit organizations by maximum territorial scope in voivodships and regions in 2020

Organizacje non-profit według maksymalnego zasięgu działania (województwo = 100%)
Non-profit organizations by maximum territorial scope (voivodship = 100%)

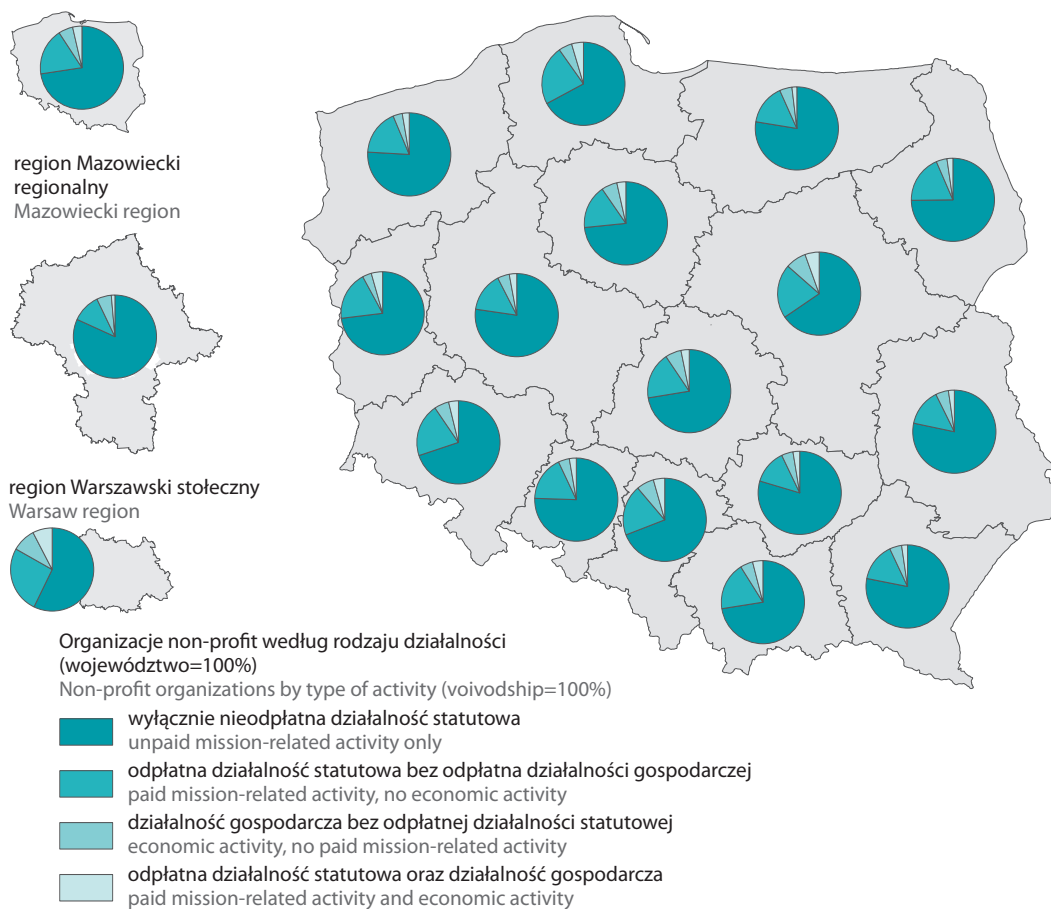
- najbliższe sąsiedztwo, gmina
nearest neighborhood, gmina
- powiat, województwo
powiat, voivodship
- cały kraj, poza granice kraju
the whole country, abroad

W 2020 r. większość organizacji non-profit prowadziła swoją działalność w zasięgu sąsiedztwa i gminy (41,9%). Organizacje prowadzące swoją działalność na terenie powiatu i województwa stanowiły 36,9% podmiotów, a prowadzące swoją działalność w skali kraju lub za granicą – 21,2%. W stosunku do 2018 r. zwiększył się w Polsce udział podmiotów, których działalność nie wykraczała poza granice sąsiedztwa lub gminy (wzrost o 5,7 p. proc.). Wśród województw największą zmianę odnotowano w województwie lubelskim (odsetek ten wzrósł aż o 15,0 p. proc., z 40,2% do 55,2%).

Udział organizacji prowadzących swoją działalność na terenie powiatu lub województwa albo kraju i za granicą spadł odpowiednio o 2,9 p. proc. i 2,7 p. proc. Największy spadek organizacji świadczących swoje usługi na terenie powiatu i województwa można odnotować w województwie lubelskim (spadek z 41,3% do 32,0% na rzecz zawężenia swoich granic do sąsiedztwa i gminy z 40,2% do 55,2%). Z kolei największy spadek liczby podmiotów prowadzących działalność na terenie kraju i poza jego granicami widoczny jest w dwóch województwach – opolskim (spadek o 6,7 p. proc., z 20,5% do 13,8%) oraz podkarpackim (spadek o 6,6 p. proc., z 15,8% do 9,2%). Natomiast, podobnie jak w 2018 r., ponad połowa organizacji regionu warszawskiego stołecznego (53,6% w 2020 r. i 55,9% w 2018 r.) prowadziła swoją działalność właśnie na terenie całego kraju lub poza jego granicami. W województwie mazowieckim odsetek ten wyniósł 39,5% (w 2018 r. odsetek ten wynosił 42,0%).

Mapa 17. Struktura organizacji sektora non-profit według rodzaju działalności w województwach i regionach w 2020 r.

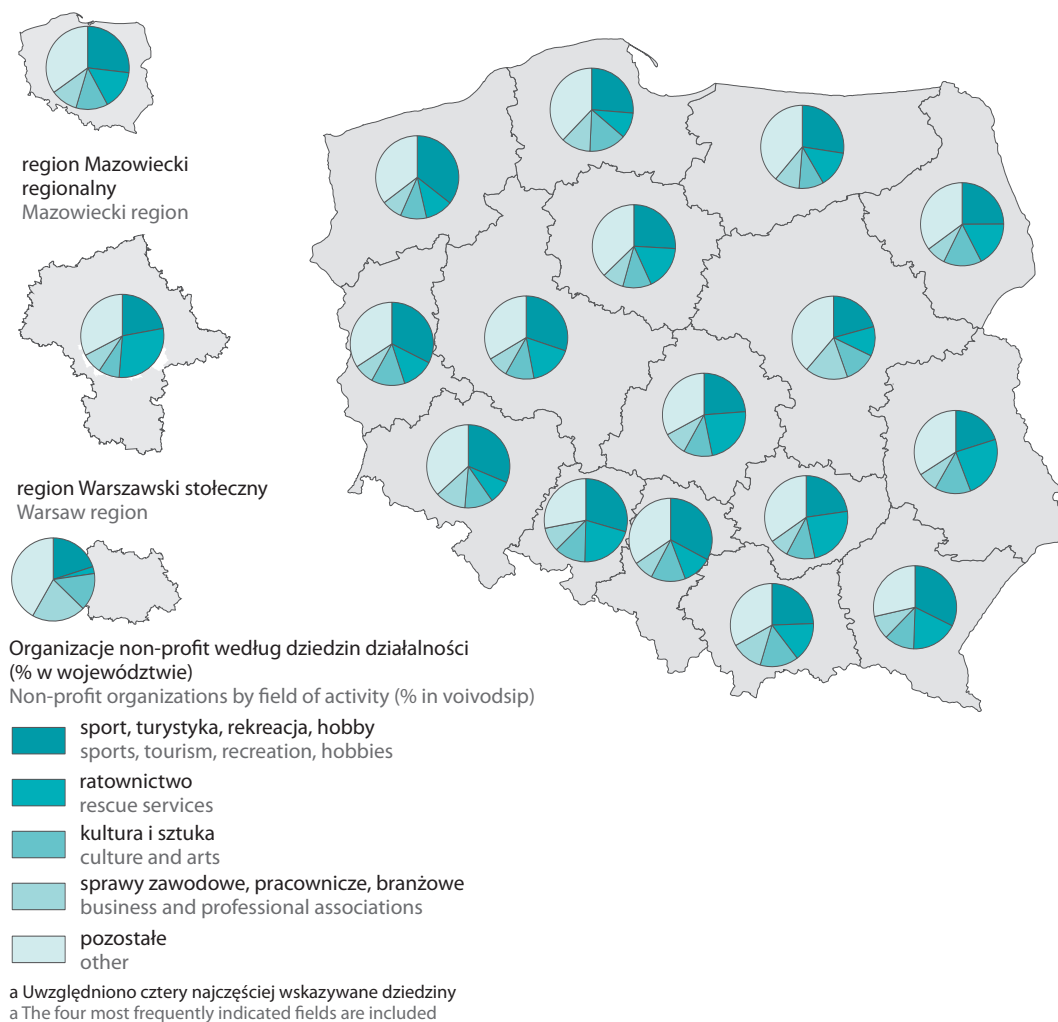
Map 17. Non-profit organizations by type of activity in voivodships and regions in 2020

Wśród organizacji sektora non-profit 72,6% podmiotów prowadziło wyłącznie nieodpłatną działalność statutową. W stosunku do 2018 r. nastąpił spadek prowadzonej działalności odpłatnej statutowej lub gospodarczej. Analogicznie jak w 2018 r. najwyższe odsetki podmiotów prowadzących wyłącznie nieodpłatną działalność statutową występowały w województwach świętokrzyskim (79,6%), lubelskim (78,3%) i podkarpackim (78,0%), a następnie warmińsko-mazurskim (77,5%) i wielkopolskim (77,3%). Z kolei w województwie mazowieckim 65,4% organizacji prowadziło wyłącznie nieodpłatną działalność statutową, natomiast 13,5% angażowało się w działalność gospodarczą (albo wyłącznie gospodarczą albo działalność gospodarczą połączoną z odpłatną działalnością statutową).

Mapa 18. Odsetek organizacji non-profit według głównej dziedziny działalności^a w województwach i regionach w 2020 r.

Map 18. Non-profit organizations by the main fields of activity in voivodships and regions in 2020

Na terenie Polski w strukturze organizacji non-profit dominowały podmioty działające głównie w dziedzinie sportu, turystyki, rekreacji i hobby (26,9%), a największy ich udział przypadł na województwo zachodniopomorskie (35,6%). W porównaniu do 2018 r. w skali kraju udział podmiotów działających w tej dziedzinie spadł o 2,2 p. proc.

Ratownictwo to druga w skali kraju dominująca dziedzina działalności organizacji non-profit (15,3%). Najwięcej podmiotów, które specjalizowały się tej dziedzinie działało w województwach lubelskim (24,1% w 2020 r. i 27,6% w 2018 r.) i świętokrzyskim (23,9% w 2020 r. i 26,8% w 2018 r.).

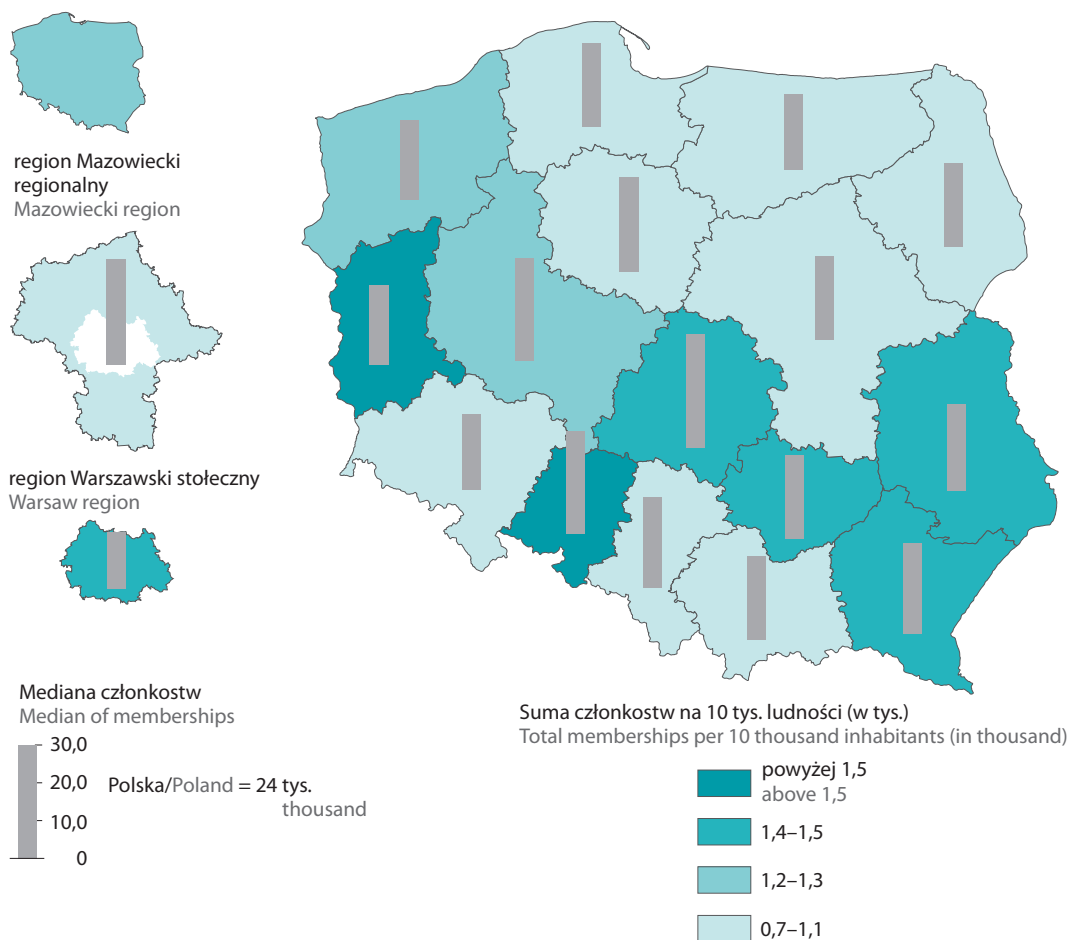
W 2020 r. organizacje koncentrujące działania w dziedzinie kultury i sztuki (12,4% w skali kraju) miały stosunkowo wysoki udział w województwie małopolskim (14,9%), podlaskim (14,8%) oraz pomorskim (14,4%). Z kolei w 2018 r. najwyższy odsetek jednostek prowadzących główną działalność w dziedzinie kultury i sztuki pojawił się wśród podmiotów zlokalizowanych w województwie mazowieckim (15,5%).

Edukacja i wychowanie oraz działalność naukowo-badawcza to czwarta dziedzina działalności statutowej wskazywana jako główna (10,5%). Była ona najczęściej wskazywana przez podmioty mające swoje siedziby w województwie mazowieckim (16,6% w 2020 r. i 15,6% w 2018 r.).

2.3. Członkostwo i praca społeczna

2.3. Memberships and voluntary work

Mapa 19. Członkostwo w organizacjach non-profit według województw i regionów w 2020 r. ^a
 Map 19. Memberships in non-profit sector organizations by voivodships and regions in 2020^a

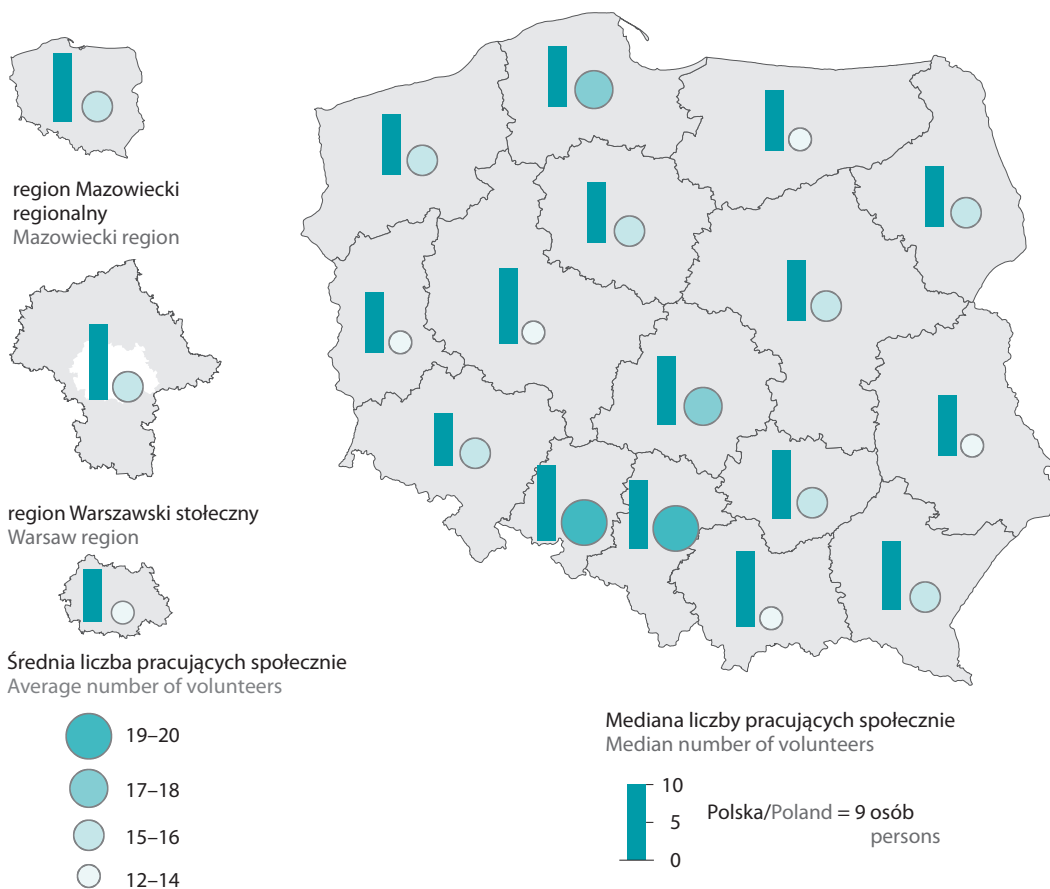
^a Cała analiza obejmuje wyłącznie organizacje, których maksymalny zasięg działalności nie wykraczał poza granice województwa
^a The whole analysis includes only organizations with maximum territorial scope of voivodships.

W Polsce w 2020 r. odnotowano 4,6 mln członkostwo w rejestrowych organizacjach non-profit, których maksymalny zasięg działalności organizacji nie wykraczał poza granice województwa. W 2020 r. najwyższą medianą liczby członkostwo charakteryzowało się województwo łódzkie (30 osób). Z kolei najniższa mediana liczby członkostwo pojawiła się jednocześnie w dwóch województwach: dolnośląskim i warmińsko-mazurskim (po 20 osób).

W skali kraju mediana liczby członkostwo w stosunku do 2018 r. nie uległa zmianie (24 osoby). Różnice zanotowano na poziomie wojewódzkim. Największy spadek wartości mediany liczby członkostwo przypadł na województwo śląskie (z 28 na 24). Z kolei w województwach pomorskim oraz wielkopolskim mediana liczby członkostwo uległa wzrostowi o 2 członkostwo w stosunku do 2018 r. (odpowiednio z 20 na 22 oraz z 25 na 27).

Różnica członkostw przypadających na 10 tys. mieszkańców nie uległa znacznym zmianom w stosunku do 2018 r. Największy spadek wskaźnika odnotowano w województwie łódzkim (z 1,5 tys. na 1,4 tys.), natomiast największy wzrost wskaźnika pojawił się w województwie świętokrzyskim (z 1,3 tys. na 1,5 tys.).

Mapa 20. Praca społeczna w organizacjach sektora non-profit według województw i regionów w 2020 r.^a
Map 20. Indicators of voluntary work in non-profit organizations by voivodships and regions in 2020^a

^a Analiza obejmuje wyłącznie organizacje, których maksymalny zasięg działalności nie wykraczał poza granice województwa.
^a The analysis includes only organizations with maximum territorial scope of voivodships.

W 2020 r. w jednej organizacji pracowało społecznie średnio 15 osób. W stosunku do 2018 r. średnia liczba osób pracujących społecznie zmniejszyła się o 7 osób. W 2020 r. najwyższą średnią osób pracujących społecznie charakteryzowało się województwo opolskie (20 osób). Stosunkowo wysoka średnia osób pracujących społecznie cechowała również województwa śląskie (19 osób) oraz łódzkie i pomorskie (po 18 osób). Najwyższa mediana pracujących społecznie charakteryzowała jednocześnie trzy województwa: małopolskie, opolskie i wielkopolskie (po 10 osób).

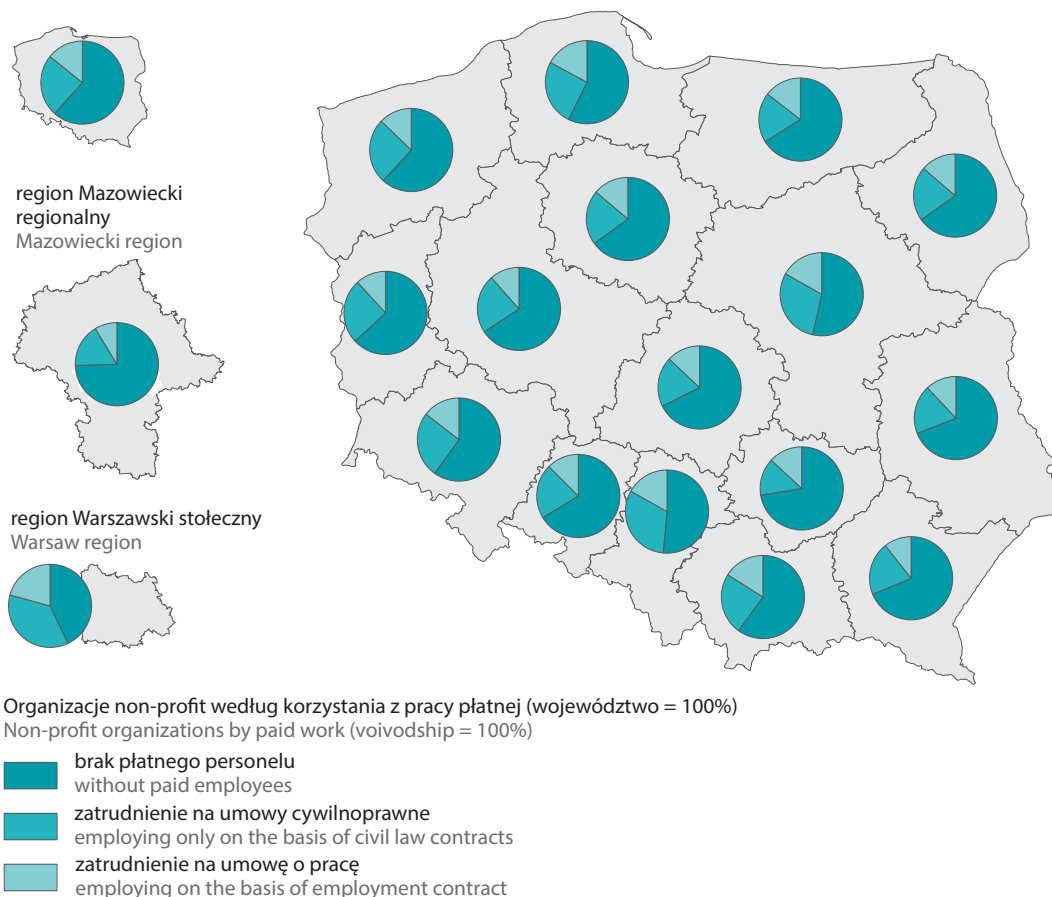
Najniższa średnia osób pracujących społecznie wystąpiła w województwie lubelskim (12 osób). Z kolei najniższą medianą liczby osób pracujących społecznie cechowało się województwo dolnośląskie (7 osób).

2.4. Praca płatna

2.4. Paid work

Mapa 21. Struktura organizacji non-profit według korzystania z pracy płatnej w województwach i regionach w 2020 r.

Map 21. Structure of non-profit organizations by use of paid work in voivodships and regions in 2020

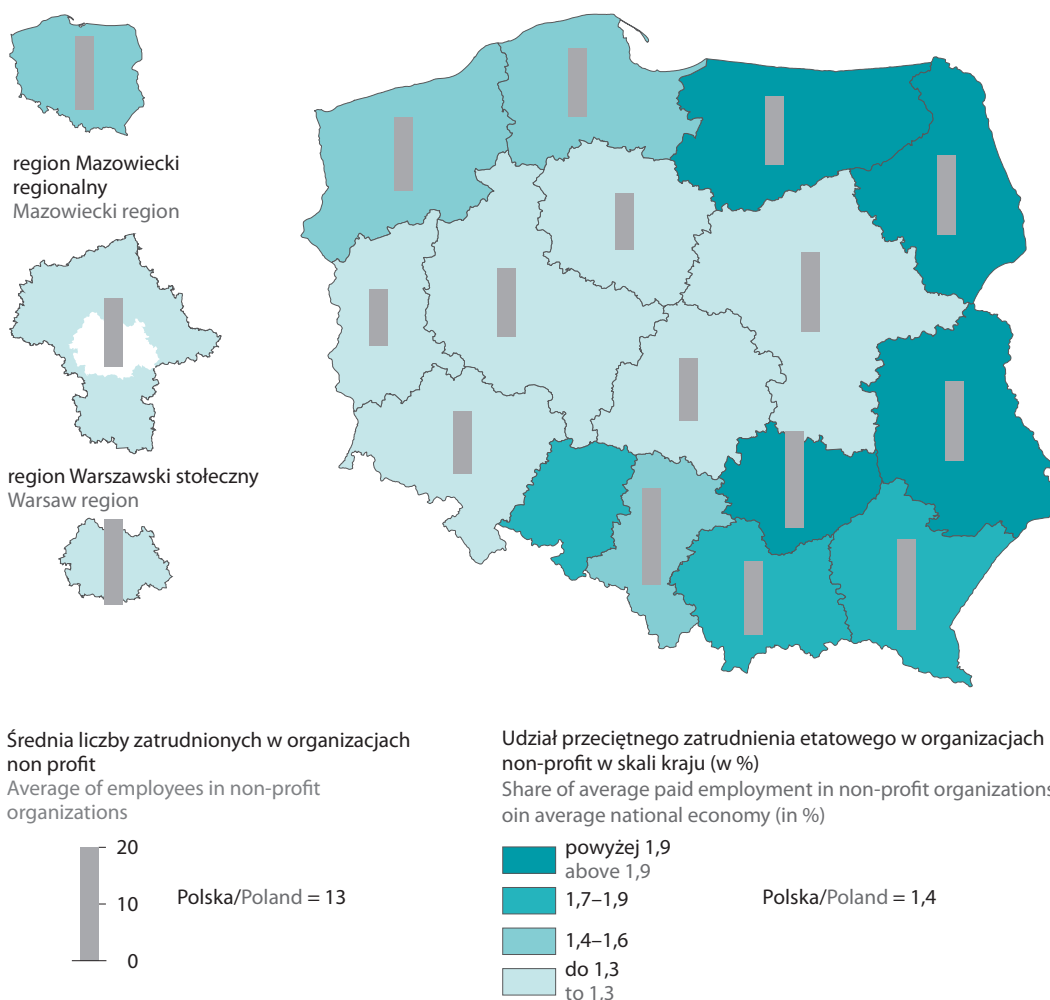
Wśród rejestrowych organizacji non-profit 61,6% nie korzystało w 2020 r. z żadnej formy pracy płatnej. Największy odsetek organizacji opierających swoją działalność wyłącznie na pracy społecznej wystąpił – tak jak w 2018 r. – w województwie świętokrzyskim (72,4% w 2020 r. oraz 67,8% w 2018 r.).

W skali kraju w stosunku do 2018 r. udział podmiotów nieposiadających płatnego personelu zwiększył się o 5,7 p. proc., natomiast zmniejszył się udział podmiotów zatrudniających na umowę o pracę (spadek o 1,4 p. proc.) i zatrudniających wyłącznie na umowy cywilnoprawne (spadek o 4,5 p. proc.). Największy wzrost odsetka podmiotów niekorzystających z płatnego personelu odnotowano w województwie podlaskim (z 54,8% do 65,1%; wzrost o 10,3 p. proc.). Największy wzrost udziału podmiotów zatrudniających na umowę o pracę odnotowano w województwie kujawsko-pomorskim (z 12,8% do 13,8%; wzrost o 1,0 p. proc.). W województwie kujawsko-pomorskim wystąpił równocześnie największy spadek udziału podmiotów korzystających z zatrudnienia wyłącznie na umowy cywilnoprawne (z 30,9% do 21,2%; spadek o 9,7 p. proc.).

W skali województwa zatrudnienie wyłącznie na umowy cywilnoprawne najczęściej miało miejsce w województwie śląskim (31,7%), a najrzadziej występowało w województwie świętokrzyskim (14,5%). Natomiast na umowę o pracę najczęściej zatrudniały organizacje non-profit ulokowane w województwie pomorskim (17,1%), a najrzadziej ten rodzaj zatrudnienia dotyczył organizacji z województwa podkarpackiego (10,6%).

Mapa 22. Zatrudnienie na podstawie stosunku pracy w organizacjach non-profit w województwach i regionach w 2020 r.

Map 22. Employment on the basis of employment contract in non-profit organizations in voivodships and regions in 2020

W skali kraju średnio 13 osób było zatrudnionych na umowę o pracę w organizacjach non-profit. Wartość ta nie uległa zmianie w stosunku do 2018 r. Najwyższą średnią osób pracujących na podstawie stosunku pracy odnotowano w województwie śląskim i świętokrzyskim (17 osób), a najniższą w województwie kujawsko-pomorskim i lubuskim (10 osób).

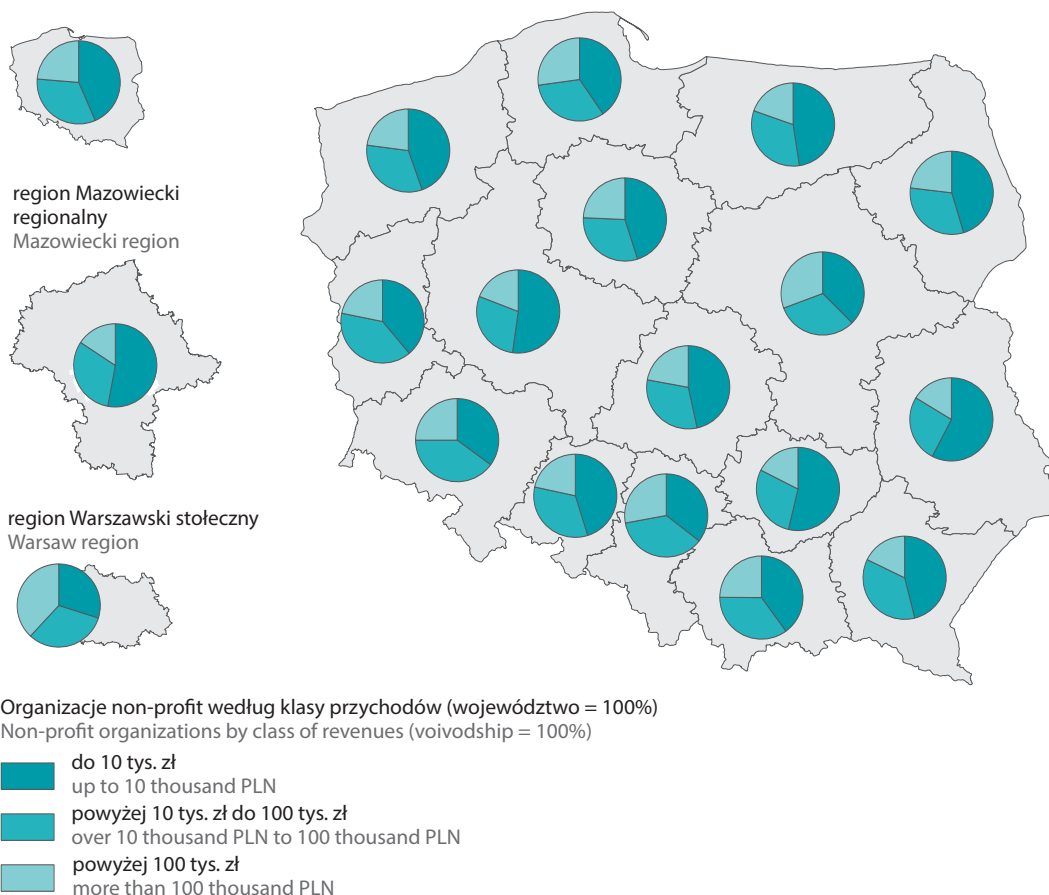
Udział przeciętnego zatrudnienia etatowego w gospodarce narodowej²³ w skali kraju wyniósł 1,4%, co stanowi wzrost o 0,1 p. proc. w stosunku do 2018 r. Udział przeciętnego zatrudnienia etatowego równy lub większy niż 2,0% wystąpił w województwach świętokrzyskim (2,3%) oraz lubelskim, podlaskim i warmińsko-mazurskim (po 2,0%). Najniższy udział przeciętnego zatrudnienia etatowego w organizacjach non-profit wystąpił w województwie wielkopolskim (0,9%).

²³ Urząd Statystyczny w Bydgoszczy, Ośrodek Badań i Analiz Rynku Pracy, *Pracujący w gospodarce narodowej*, Warszawa, Bydgoszcz 2021, online: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy/pracujacy-w-gospodarce-narodowej-w-2020-roku,7,18.html>

2.5. Przychody z działalności

2.5. Revenues

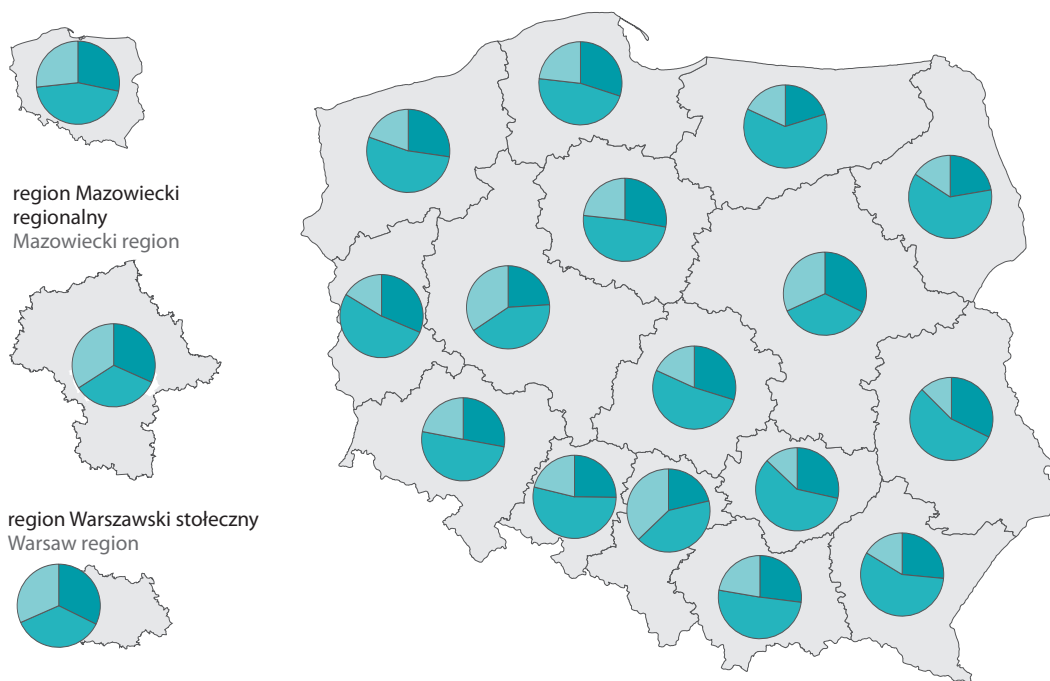
Mapa 23. Struktura organizacji non-profit według klasy przychodów w województwach i regionach w 2020 r.
 Map 23. Non-profit organizations by class of revenues in voivodships and regions in 2020

W 2020 r. podmioty uzyskujące przychody w przedziale do 10 tys. zł stanowiły ogółem 43,5% aktywnych organizacji non-profit (wzrost o 10,1 p. proc. w stosunku do 2018 r.). W stosunku do 2018 r. najwyższy wzrost tego wskaźnika wystąpił w województwie zachodniopomorskim (wzrost o 17,6 p. proc.; z 26,4% do 44,0%).

W skali województwa najwyższy odsetek organizacji, których przychody nie przekraczały 10 tys. zł odnotowano w województwie lubelskim (57,6% organizacji), największy udział podmiotów o przychodach powyżej 100 tys. zł – w województwie mazowieckim (30,7%) i nieco niższy – w województwie śląskim (27,9%). Najwyższy udział podmiotów osiągających przychody powyżej 1 mln zł dotyczył województwa mazowieckiego (8,7%), przy czym w regionie warszawskim stołecznym odsetek ten wynosił 11,1% z tego regionu.

Mapa 24. Struktura przychodów organizacji non-profit^b w województwach i regionach w 2020 r.
 Map 24. Revenues structure of non-profit organizations^b by voivodships and regions in 2020

Struktura przychodów organizacji non-profit (województwo = 100%)
 Revenues structure of the non-profit organizations (voivodship = 100%)

- o charakterze rynkowym
market revenues
- publiczne, o charakterze nierynkowym
public, non-market revenues
- pozostałe
other

a Pozostałe: niepubliczne o charakterze nierynkowym, składki członkowskie, inne.

a Other: non-market revenues from private funds, memberships dues, other.

b Z wyłączeniem związków zawodowych.

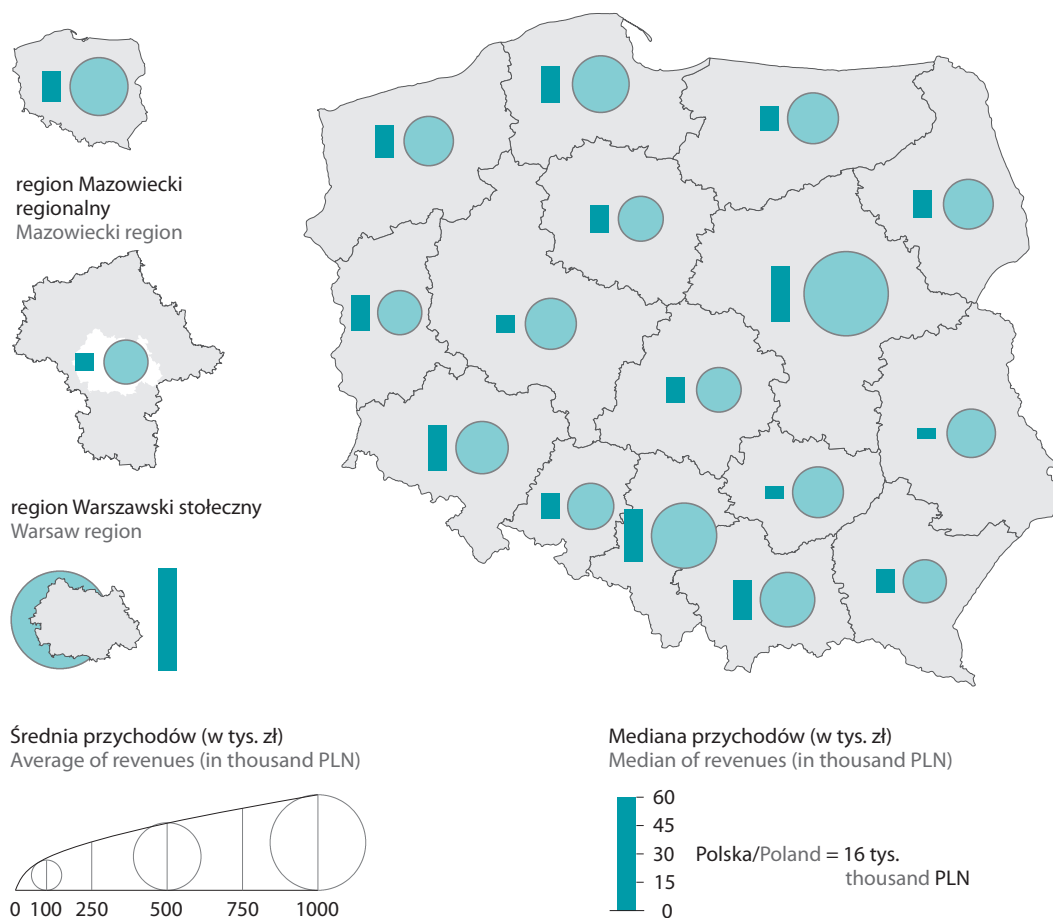
b Trade unions are not included.

W strukturze przychodów organizacji non-profit na ogół dominowały przychody publiczne o charakterze nierynkowym, takie jak środki przekazywane przez administrację rządową lub samorządową – w skali kraju ich udział stanowił 45,0%. Udział tego rodzaju środków przekraczał połowę wartości przychodów w 11 województwach, przy czym w najwyższym stopniu – w województwie podlaskim (61,9%) oraz warmińsko-mazurskim (61,7%).

Najwyższy udział przychodów rynkowych (przeważnie pochodzących z działalności gospodarczej lub odpłatnej statutowej) charakteryzował region warszawski stołeczny (32,3%). Najniższy udział przychodów rynkowych pojawił się natomiast w województwie warmińsko-mazurskim (20,2%).

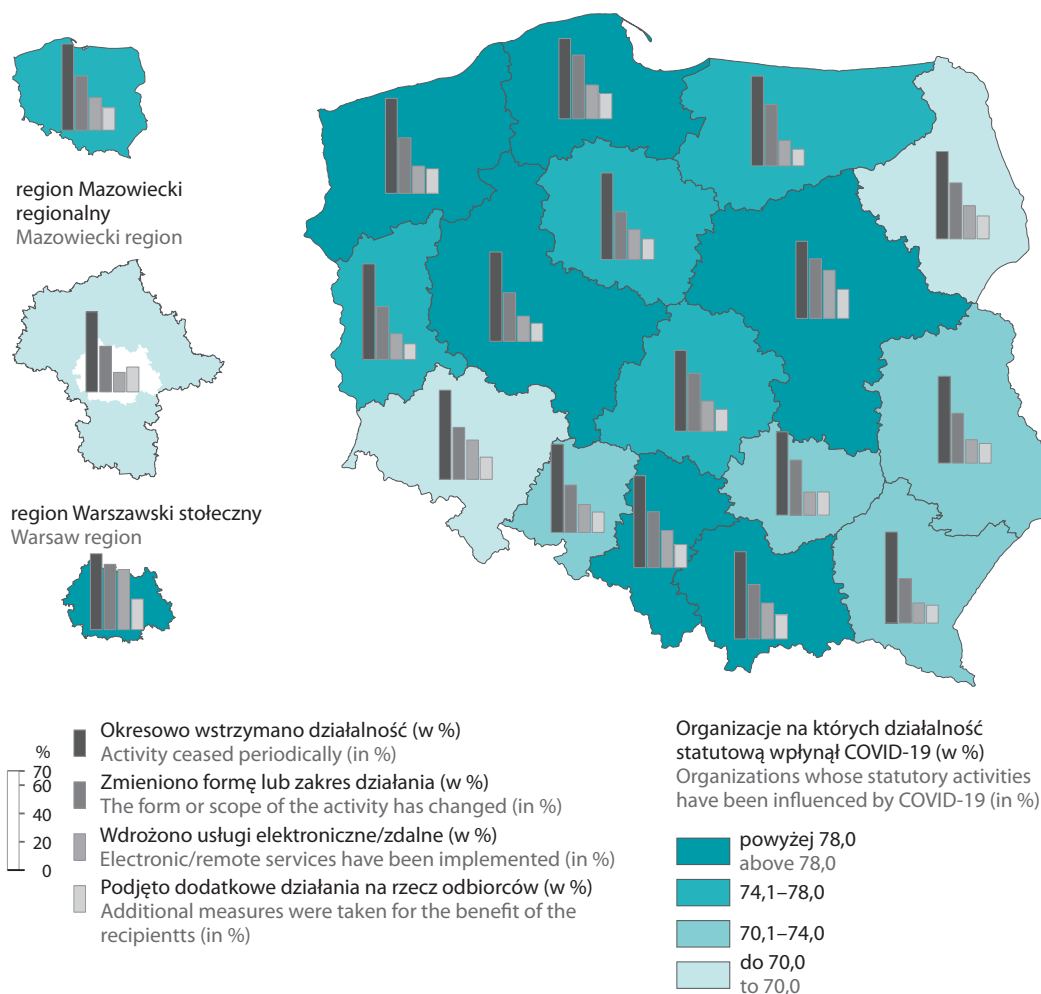
Pozostałe przychody (m.in. niepubliczne, o charakterze nierynkowym, tj.: darowizny i inne przekazane środki, zbiórki publiczne; oraz składki członkowskie) stanowiły 26,7% wszystkich przychodów organizacji non-profit. Najwyższy udział pozostałe przychody miały wśród podmiotów zlokalizowanych na terenach województwa śląskiego (37,2%), natomiast najniższy – wśród organizacji mających swoje siedziby na terenie województwa lubelskiego (12,5%).

Mapa 25. Wskaźniki przychodów organizacji non-profit według województw i regionów w 2020 r.
 Map 25. Indicators of revenues of non-profit organizations by voivodships and regions in 2020

Pod względem wielkości osiągniętych przychodów widoczne było duże zróżnicowanie organizacji non-profit. W skali kraju średnie roczne przychody badanych organizacji wyniosły 367,7 tys. zł, jednak dla połowy organizacji nie przekroczyły one 16,4 tys. zł. Największe zróżnicowanie przychodów organizacji non-profit zaobserwowano w województwie mazowieckim. Mediana przychodów na tym obszarze była 26-krotnie mniejsza od średniej (średnia – 775,4 tys. zł; mediana – 29,5 tys. zł). Zróżnicowanie przychodów w województwie potęgowała obecność warszawskich organizacji, gdyż najwyższe przychody generowały organizacje z regionu warszawskiego stołecznego (średnio 1055,4 tys. zł), a najmniejsze – organizacje ulokowane w regionie mazowieckim regionalnym (średnio 211,1 tys. zł).

Mapa 26. Wpływ pandemii COVID-19 na działalność organizacji non-profit w 2020 r.
 Map 26. Impact of the COVID-19 pandemic on the activity of non-profit organizations in 2020

a Odsetki liczone z organizacji, na których działalność miał wpływ COVID-19.

a Percentages calculated for the organizations whose activities have been influenced by COVID-19.

Pandemia COVID-19 miała wpływ na działalność statutową 75,0% organizacji non-profit, przy czym najwięcej takich wskazań było wśród podmiotów zlokalizowanych w województwie wielkopolskim (78,9%). Najmniej organizacji odnotowało wpływ pandemii na ich działalność w województwie podlaskim (63,3%). Okres pandemiczny spowodował tymczasowe wstrzymanie działalności 60,9% organizacji, przy czym najczęściej w województwie lubuskim (67,4%), z kolei w województwie mazowieckim wystąpił najmniejszy odsetek organizacji, które wstrzymały swoją działalność (54,4%, w tym 53,5% w regionie warszawskim stołecznym). Ze względu na pandemię 46,1% organizacji regionu warszawskiego stołecznego zmieniło formę lub zakres działania, a 42,4% wdrożyło usługi elektroniczne/zdalne. Organizacje zlokalizowane w tym samym regionie najczęściej podejmowały także dodatkowe działania na rzecz odbiorców (21,6% organizacji). Wdrożenie usług elektronicznych było najrzadsze wśród organizacji regionu mazowieckiego regionalnego (13,7%), zaś na zmianę formy lub zakresu działania, rzadziej niż w pozostałych województwach, zdecydowały się organizacje z województwa podkarpackiego (31,2%).

2.6. Wybrane dane z wyodrębnieniem największych miast Polski

2.6. Selected data including the largest cities in Poland

W skali ogólnopolskiej 77,2% organizacji non-profit zlokalizowanych było poza obszarami 7 największych polskich miast, których liczba mieszkańców przekraczała 350 tys. osób. Ze wszystkich rodzajów organizacji fundacje stosunkowo najczęściej lokalizowały swoją działalność w wielkich miastach (45,4%).

W największych miastach funkcjonowało w sumie 12,8% organizacji zrzeszających osoby fizyczne oraz 34,8% organizacji zrzeszających osoby prawne, przy czym najwięcej osób fizycznych i prawnych zrzeszonych było przez organizacje zlokalizowane w Warszawie (odpowiednio 4,9% i 15,8% wszystkich zrzeszonych).

Ponad połowa osób pracujących społecznie świadczyła bezpłatną pracę na rzecz organizacji zlokalizowanych w największych miastach Polski (55,1%), przy czym spośród wszystkich osób pracujących społecznie w całej Polsce, 47,6% osób świadczyło pracę społeczną na rzecz organizacji mieszczących się na terenie Warszawy.

W 2020 r. większość osób zatrudnionych w organizacjach non-profit na umowy cywilnoprawne pracowała w największych miastach Polski (w sumie 50,7% osób). Natomiast wśród osób zatrudnionych na umowę o pracę jedynie 31,7% pracowało w podmiotach non-profit mieszczących się na terenie największych miast w Polsce.

Niecała połowa przychodów i kosztów, jakie w sumie osiągnęły organizacje non-profit, pochodziła z działalności organizacji zlokalizowanych w największych miastach Polski (odpowiednio 47,0% i 47,9%), przy czym największy udział wielkich miast miały przychody ze źródeł niepublicznych (54,1%).

Tablica 2.1 Rodzaj organizacji, członkostwo i praca społeczna, praca płatna oraz przychody i koszty w wybranych największych miastach Polski w 2020 r.

Table 2.1 Type of organization, membership and voluntary work, paid work, revenues and costs in the chosen biggest Polish cities in 2020

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a - w tys. in thous. b - w procentach w wierszu percent in row c - z zatrudnionych na umowę o pracę o pracę of the total number of persons employed on the basis of employment contract d - w mln zł. in mln	Polska Poland										
	razem total	w tym of which największe miasta/ the largest cities					Pozostały obszar Other				
		Kraków	Poznań	Szczecin	Wrocław	Gdańsk	Łódź	Warszawa			
Ogółem Grand total	RODZAJ ORGANIZACJI TYPE OF ORGANIZATION										
OGÓLEM ORGANIZACJE (w tys.) TOTAL ORGANIZATIONS (in thous.)	a	95,1	18,0	2,6	1,9	1,0	1,9	1,3	1,5	7,8	77,2
	b	100	18,9	2,7	2,0	1,1	2,0	1,4	1,5	8,2	81,1
w tym podmioty ekonomii społecznej of which social economy organizations	a	94,4	17,8	2,5	1,9	1,0	1,9	1,3	1,5	7,7	76,6
	b	100	18,8	2,7	2,0	1,1	2,0	1,3	1,5	8,2	81,2
w tym przedsiębiorstwa społeczne of which social enterprises	a	0,3	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3
	b	100	10,1	0,0	0,0	-	0,0	0,0	4,3	0,0	89,9
w tym OPP of which PBOs	a	9,3	2,3	0,3	0,3	0,1	0,3	0,3	0,2	0,8	7,1
	b	100	24,3	2,8	2,8	1,5	3,7	2,8	2,6	8,1	75,7
Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne Associations and similar social organizations	a	66,7	9,8	1,4	1,2	0,7	1,1	0,8	0,9	3,8	56,9
	b	100	14,7	2,2	1,8	1,1	1,6	1,2	1,3	5,6	85,3
typowe stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne typical associations and social organizations	a	31,1	7,0	1,1	0,8	0,4	0,7	0,5	0,6	2,8	24,1
	b	100	22,4	3,5	2,7	1,4	2,4	1,6	2,0	8,9	77,6
stowarzyszenia sportowe sports associations	a	18,9	2,5	0,3	0,3	0,2	0,3	0,3	0,2	0,9	16,4
	b	100	13,2	1,7	1,4	1,2	1,4	1,4	1,1	4,9	86,8
ochotnicze stráže pożarne volunteer fire brigades	a	14,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	14,2
	b	100	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	99,7
kola łowieckie hunting clubs	a	2,5	0,3	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	2,2
	b	100	12,4	1,6	2,3	1,6	1,7	1,2	2,0	2,0	87,6
Fundacje Foundations	a	16,0	7,3	0,9	0,7	0,3	0,8	0,4	0,5	3,7	8,8
	b	100	45,4	5,9	4,2	1,7	4,9	2,7	3,1	22,9	54,6
Spoleczne podmioty wyznaniowe Faith-based Charities	a	1,9	0,4	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	1,4
	b	100	22,5	5,6	1,9	1,2	2,3	1,3	2,3	7,9	77,5
Kola gospodyń wiejskich Rural housewives clubs	a	8,5	-	-	-	-	-	-	-	-	8,5
	b	100	-	-	-	-	-	-	-	-	100,0

Rozdział 3

Chapter 3

Kluczowe zmiany w sektorze non-profit w latach 2010-2020

Key changes in non-profit sector from 2010 to 2020

3.1. Liczba i rodzaje organizacji

3.1. Number and type of organizations

Pomiędzy 2010 r. a 2020 r. liczba aktywnych rejestrowych organizacji non-profit zwiększyła się o 18,8% (z 80,1 tys. do 95,1 tys.). Jednak między 2016 r. a 2018 r. wystąpił spadek liczby organizacji o 4,0%, będący efektem wykreślenia z rejestru REGON podmiotów z dawnych rejestrów sądowych, które nie zarejestrowały się w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS)²⁴. Z kolei wzrost liczby aktywnych organizacji (o 8,0%), który odnotowano między 2018 r. a 2020 r. związany był przede wszystkim z wprowadzeniem odrębnej formy prawnej i rejestru działalności kół gospodyń wiejskich.²⁵

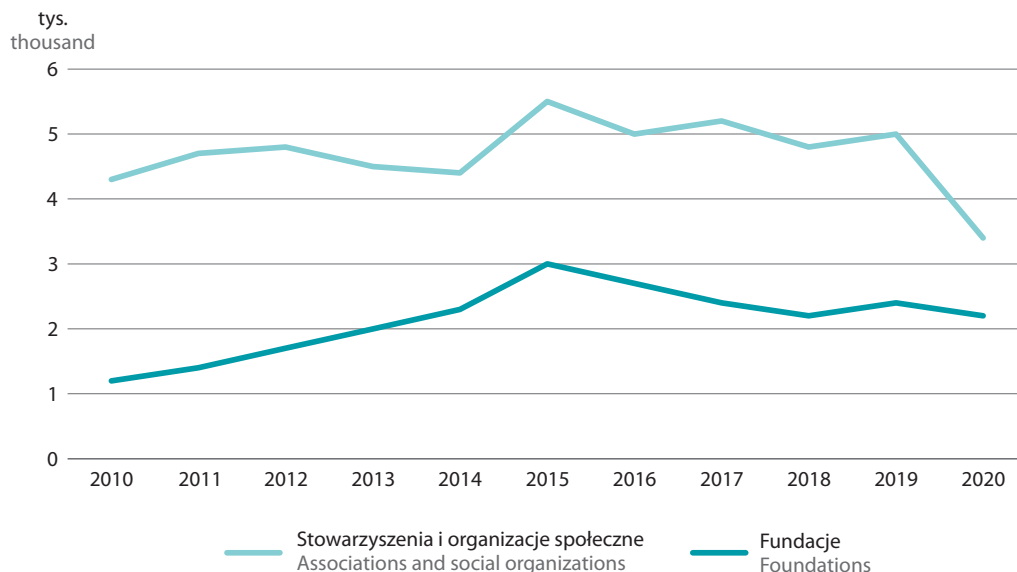
Dynamika liczby poszczególnych rodzajów organizacji non-profit między 2010 r. a 2020 r. była zróżnicowana. W analizowanym okresie największe tempo wzrostu dotyczyło fundacji. Ich liczba zwiększyła się ponad dwukrotnie – z 7,1 tys. w 2010 r. do 16,0 tys. w 2020 r. (wzrost o 125,5%, tj. 8,9 tys. podmiotów). Dzięki temu udział fundacji w strukturze rejestrowych organizacji non-profit zwiększył się z 8,9% w 2010 r. do 16,8% w 2020 r. Biorąc pod uwagę dane o podmiotach nowozarejestrowanych w rejestrze REGON, to warto zauważyć, że do 2015 r. występował wzrost rok do roku liczby nowo powstających fundacji – w 2015 r. zarejestrowano ich najwięcej bo około 3,0 tys. Od 2016 r. liczba ta nieznacznie, ale sukcesywnie malała rok do roku i w 2020 r. wyniosła 2,2 tys.

²⁴ Rozwiązanie to zostało wprowadzone nowelizacją ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym z 2014 r. oraz dotyczyło wykreślenia podmiotów, które do 31 grudnia 2015 r. nie złożyły wniosku o wpis do rejestru KRS.

²⁵ Możliwość rejestrowania kół gospodyń wiejskich jako oddzielnych podmiotów prawnych została wprowadzona ustawą z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich.

Wykres 3.1. Podmioty nowozarejestrowane w rejestrze REGON

Chart 3.1. Organizations newly registered in the REGON register

W przeciwieństwie do fundacji, w latach 2010-2020 ubyło 1,1 tys. stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych (spadek o 1,7%). Zmniejszył się tym samym ich udział w strukturze rejestrowych organizacji non-profit – z 84,8% w 2010 r. do 70,1% w 2020 r. Co było efektem zarówno spadku liczby tych podmiotów, jak również zwiększenia się w tym okresie udziału fundacji. Najwięcej stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych ubyło między 2016 r. a 2018 r. (spadek o 5,8%). Wiązać to należy z jednej strony z wspomnianym już wykreśleniem z rejestru REGON podmiotów, które nie zarejestrowały się w KRS. Z drugiej strony, podobnie jak w przypadku fundacji, od 2015 r. zmniejsza się rok do roku liczba stowarzyszeń i organizacji społecznych nowozarejestrowanych w rejestrze REGON. W 2015 r. było to blisko 5,5 tys. podmiotów rocznie, a w 2020 r. już 3,4 tys., co było najniższą wartością od 2003 r.

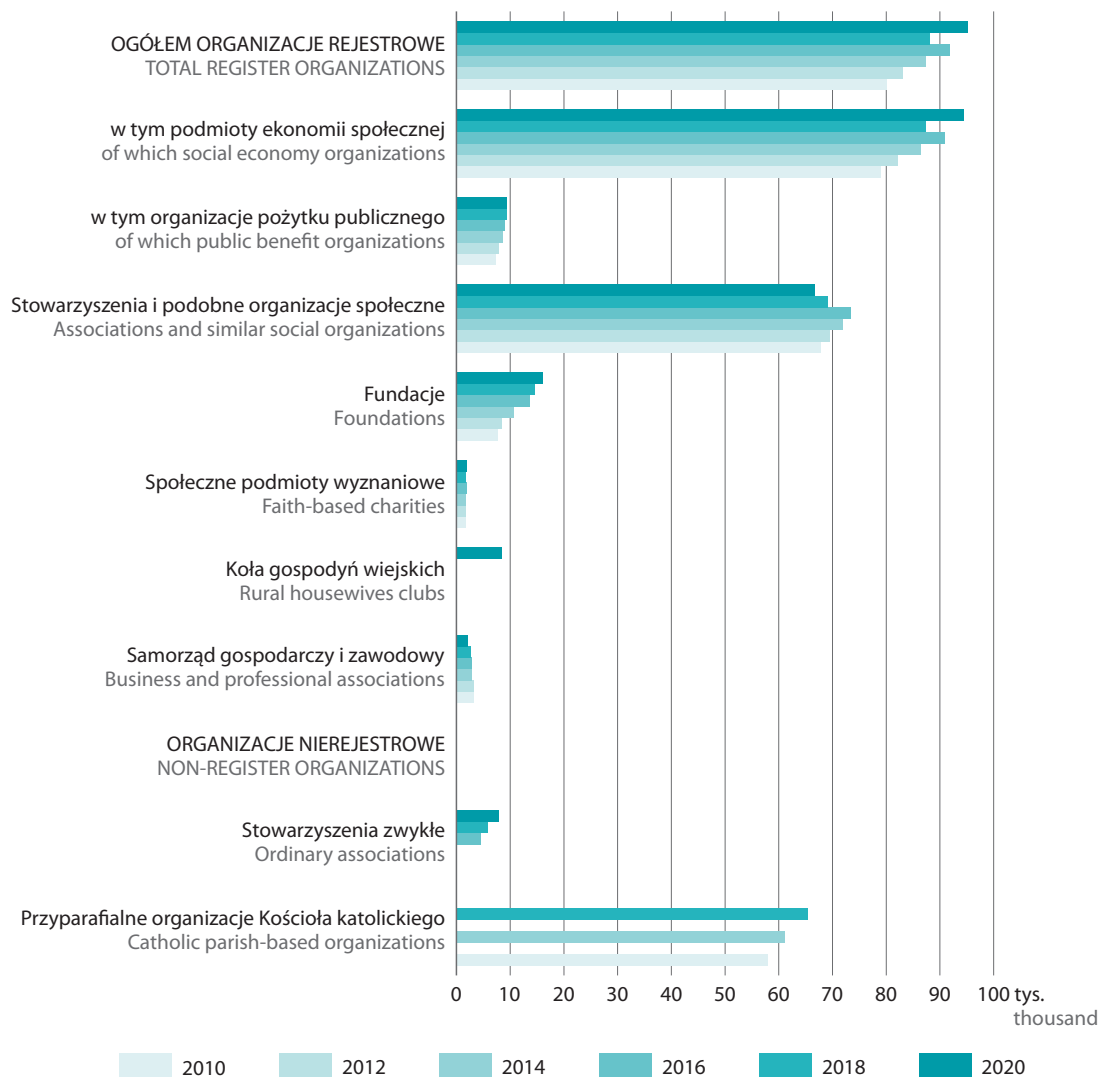
Jeszcze wyższy spadek liczby podmiotów odnotowano w przypadku samorządu gospodarczego i zawodowego. Liczebność tej zbiorowości zmniejszyła się o 37,0% między 2010 r. i 2020 r. (z 3,3 tys. do 2,1 tys.). Największy spadek liczby tego rodzaju organizacji nastąpił między 2018 r. i 2020 r. (o 22,2%). Jest to przede wszystkim efekt zmniejszenia się liczby aktywnych organizacji rolniczych. Liczba kółek rolniczych w latach 2010-2020 zmalowała o 61,1%. Z jednej strony wiąże się to z ogólną tendencją spadku rok do roku liczebności tej zbiorowości. Z drugiej strony do 2018 r. w ramach kółek rolniczych działały koła gospodyń wiejskich, które następnie dostały możliwość zarejestrowania się pod odrębną formą prawną.

Liczba społecznych podmiotów wyznaniowych pozostawała na w miarę stabilnym poziomie, zwiększając się pomiędzy 2010 r. a 2020 r. jedynie o 2,6%.

Liczba organizacji pożytku publicznego w analizowanym okresie zwiększyła się o 27,2% – z 7,3 tys. w 2010 r. do 9,3 tys. w 2020 r. Najwięcej OPP przybyło w latach 2010-2012 i 2012-2014 – wzrost odpowiednio o 8,5% i 8,2%. W ciągu następných lat dynamika zjawiska zmniejszała się. W efekcie między 2018 r. a 2020 r. odnotowano już spadek liczby aktywnych OPP o 0,2%. Udział organizacji pożytku publicznego wśród rejestrowanych organizacji non-profit wzrósł z 9,2% w 2010 r. do 9,8% w 2020 r., przy tym najwyższy odsetek wystąpił w 2018 r. – 10,6%.

Według danych badania spisowego jednostek przyparafialnych Kościoła katolickiego między 2008 r. a 2018 r. przybyło 7,5 tys. niesformalizowanych inicjatyw społecznych, co dało 13,0% wzrost liczebności tej grupy. W przypadku aktywnych stowarzyszeń zwykłych, ich liczba między 2016 r. a 2020 r. zwiększyła się o 3,4 tys.

Wykres 3.2. Liczba organizacji non-profit według rodzaju organizacji
 Chart 3.2. Number of non-profit organizations by type of organization

3.2. Charakterystyka prowadzonej działalności

3.2. Characteristics of conducted activity

3.2.1. Rodzaje działalności

3.2.1. Types of activity

Struktura organizacji non-profit według rodzaju prowadzonej działalności między 2010 r. a 2020 r. nie zmieniła się w sposób znaczący. We wszystkich analizowanych latach dominowały podmioty, które prowadziły wyłącznie nieodpłatną działalność statutową. Ich udział w 2020 r. wyniósł 72,6% i był zbliżony do odsetka z 2010 r. - 72,0%.

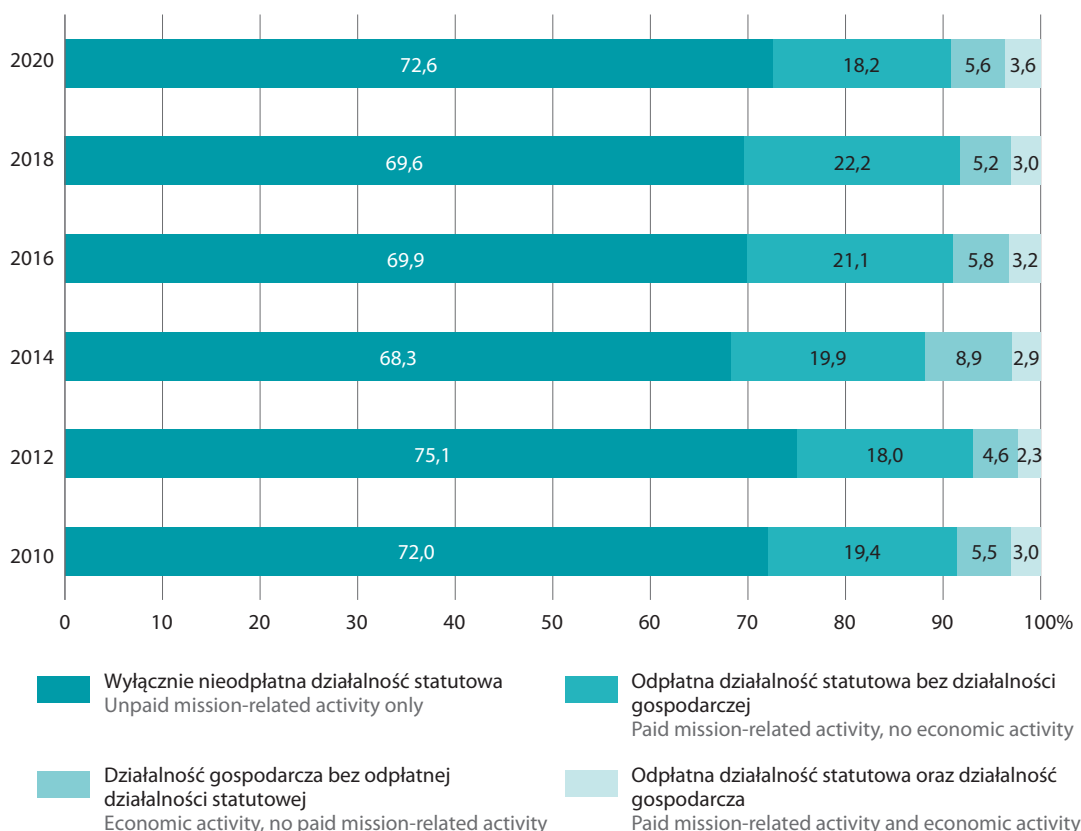
Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne najrzadziej pobierały opłaty za swoją działalność. Miały też najbardziej stabilną strukturę w podziale na rodzaj prowadzonej działalności. Pomiedzy 2010 r. a 2020 r. udział stowarzyszeń prowadzących odpłatną działalność statutową lub świadczących usługi w ramach działalności gospodarczej spadł z 24,8% do 24,5%.

Największe zmiany zaszły natomiast wśród organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego, a szczególnie w latach 2018 – 2020. Wówczas to udział podmiotów prowadzących odpłatną działalność statutową lub działalność gospodarczą wzrósł z 54,8% do 65,9%, a w całym analizowanym okresie tj. od 2010 r. do 2020 r. – zwiększył się o 14,6 p. proc. (z 51,3% do 65,9%).

Między 2010 r. a 2020 r. odnotowano największy spadek udziału organizacji prowadzących odpłatną działalność statutową lub działalność gospodarczą wśród społecznych podmiotów wyznaniowych (z 55,7% w 2010 r. do 50,3% w 2020 r.), przy czym najbardziej widoczna różnica zaszła w okresie 2014–2016, kiedy odsetek ten zmniejszył się o 8,2 p. proc. (z 56,4% do 48,2%).

Wykres 3.3. Struktura rejestrowych organizacji non-profit według rodzaju prowadzonej działalności

Chart 3.3. Structure of register non-profit organizations by types of activity

3.2.2. Dziedziny działalności

3.2.2. Fields of activity

Na przestrzeni lat 2010-2020 zaszły istotne zmiany w strukturze organizacji non-profit pod względem merytorycznego zakresu działania organizacji. Wzrost lub spadek udziału poszczególnych dziedzin najczęściej wynosił więcej niż 0,8 p. proc., przy czym większa część tych zmian zaszła w latach 2018–2020. Dotyczyło to przede wszystkim spadku na przestrzeni ostatnich dwóch lat odsetka organizacji wskazujących jako swój główny obszar działalności *sport, turystykę, rekreację i hobby* o 2,2 p. proc. oraz wzrostu organizacji wskazują-

cych *rozwój lokalny społeczny i ekonomiczny* o 2,6 p. proc. Ta druga zmiana wynikała z uwzględnienia w 2020 r. kół gospodyń wiejskich jako odrębnych podmiotów. Te organizacje działały bowiem głównie w obszarze rozwoju lokalnego (42,7%), co istotnie wpłynęło na strukturę organizacji według dziedzin działalności.

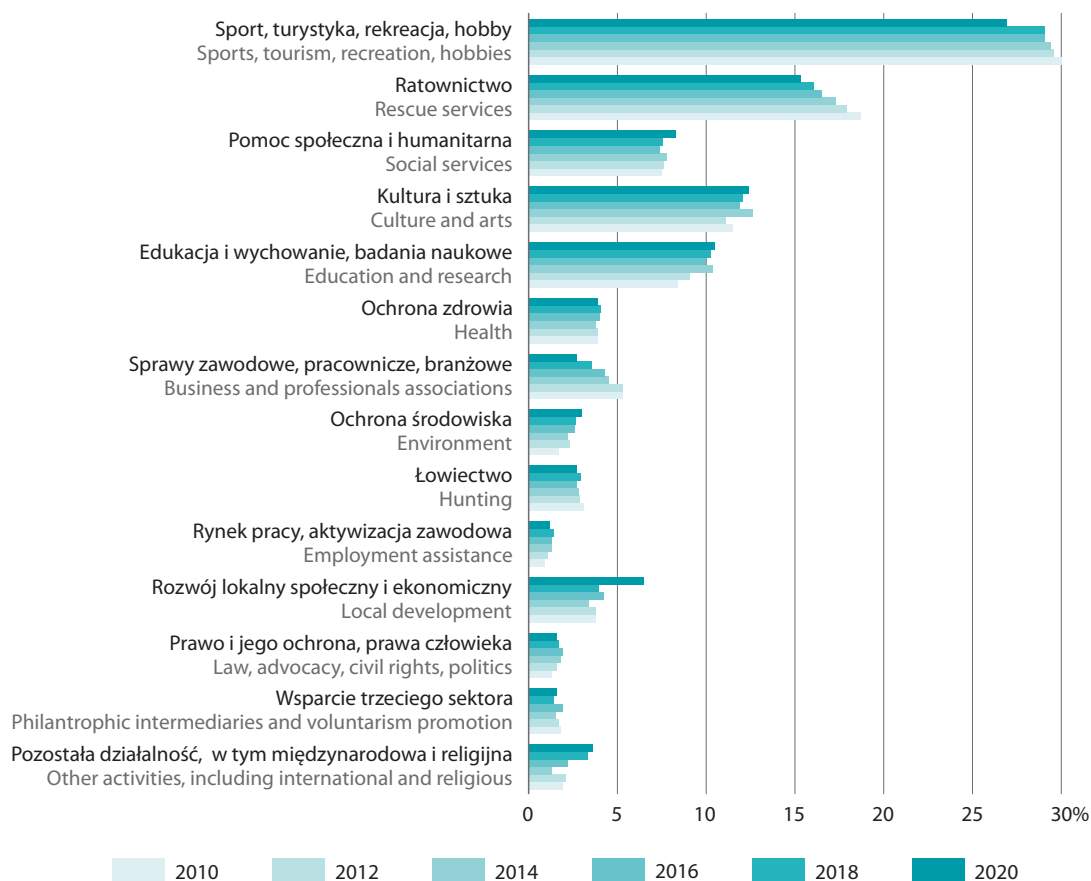
Tendencja do zmniejszania się odsetka organizacji zajmujących się *ratownictwem* zauważalna w poprzednich latach została zachowana w okresie 2018 – 2020. W sumie w latach 2010-2020 udział ten spadł z 18,7% w 2010 r. do 15,3% w 2020 r. Oprócz *ratownictwa* trwałą i stopniową tendencję spadkową we wskazywaniu dziedziny działalności można było także zauważyć wśród organizacji działających w zakresie *spraw zawodowych, pracowniczych, branżowych* (spadek z 5,3% w 2010 r. do 2,7% w 2020 r.) oraz wśród organizacji zajmujących się *sportem, turystyką, rekreacją i hobby* (spadek z 30,0% w 2010 r. do 26,9% w 2020 r.).

W analizowanym okresie wzrósł w największym stopniu odsetek organizacji prowadzących działalność w obszarze *rozwój lokalny społeczny i ekonomiczny* (z 3,8% w 2010 r. do 6,5% w 2020 r.) oraz w obszarze *edukacji i wychowania, badań naukowych* (z 8,4% w 2010 r. do 10,5% w 2020 r.).

Analizując merytoryczny zakres działania organizacji non-profit według ich rodzaju, największe zmiany na przestrzeni lat 2010-2020 zaszły wśród fundacji – odnotowano spadek odpowiednio z 12,8% do 10,1% wśród fundacji zajmujących się *ochroną zdrowia* oraz wyraźny wzrost udziału fundacji działających w zakresie ochrony środowiska (w 2010 r. był to udział na poziomie 4,8%, a w 2020 r. – 7,1%). Najmniejsze zmiany w zakresie głównej dziedziny działalności odnotowano w grupie społecznych podmiotów wyznaniowych – jedynie raz przekroczyły one 1,0 p. proc.

Wykres 3.4. Struktura rejestrowanych organizacji non-profit według głównej dziedziny działalności

Chart 3.4. Structure of register non-profit organizations by main field of activity

3.2.3. Zasięg prowadzonej działalności

3.2.3. Territorial scope of activity

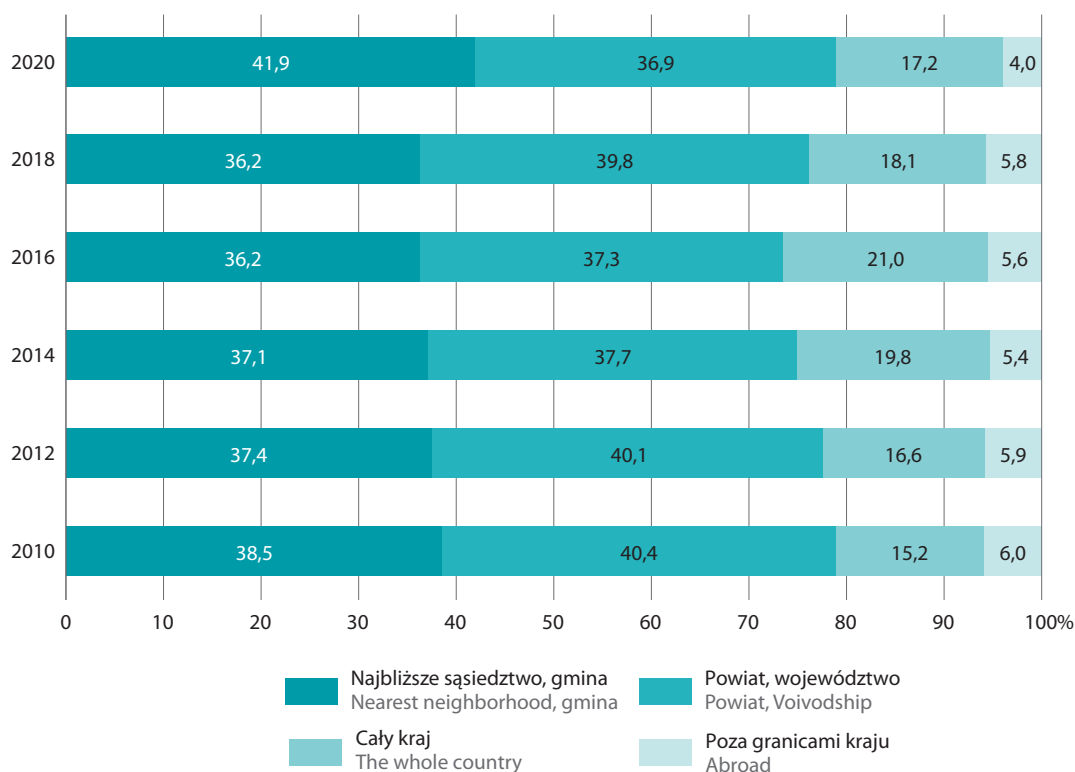
Maksymalny zasięg prowadzonej działalności

Maximum range of conducted activity

W latach 2010-2020 odnotowano widoczne zmiany w obszarze wskazywania przez rejestrowe organizacje non-profit maksymalnego zasięgu działalności. Zauważalna, stopniowa tendencja do wzrostu udziału organizacji działających na terenie całego kraju lub poza jego granicami w latach 2010-2016 zaczęła odwracać się od 2018 r. – od tego czasu widoczne jest częstsze wskazywanie przez organizacje najbliższego sąsiedztwa lub powiatu i województwa jako maksymalnego obszaru działania.

Wykres 3.5. Struktura rejestrowych organizacji non-profit według maksymalnego zasięgu ich działania

Chart 3.5. Structure of register non-profit organizations by maximum territorial scope of activity

Spore zmiany w zbiorowości organizacji ogółem zaszły w latach 2018-2020. W tym okresie o 5,7 p. proc. zwiększył się udział jednostek wskazujących jako maksymalny zasięg swojej działalności najbliższe sąsiedztwo lub gminę, a o 2,9 p. proc. zmniejszył się odsetek jednostek, których maksymalny zasięg działalności stanowił powiat lub województwo. Zmiana ta powiązana była z uwzględnieniem w 2020 r. dodatkowej zbiorowości kół gospodyń wiejskich, których maksymalny zasięg działalności stanowiło w 84,7% najbliższe sąsiedztwo lub gmina. W efekcie, bez uwzględnienia kół gospodyń wiejskich, udział organizacji działających na terenie najbliższego sąsiedztwa lub gminy wyniósł w 2020 r. 37,7%, a po uwzględnieniu tej zbiorowości wzrósł do 41,9%.

Organizacje non-profit relatywnie rzadko wychodzą ze swoją działalnością poza granice Polski. Odsetek takich organizacji utrzymał się w analizowanych latach na zbliżonym poziomie (między 4,0% a 6,0%).

Między 2010 r. a 2020 r. o 3,4 p. proc. zwiększył się odsetek organizacji działających jedynie na terenie najbliższego sąsiedztwa lub gminy, a zmniejszył się natomiast o 3,5 p. proc. organizacji działających maksymalnie na terenie powiatu lub województwa.

Najbardziej widoczna zmiana w całym badanym okresie zaszła w przypadku organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego – liczba organizacji tego rodzaju deklarujących działanie maksymalnie na terenie najbliższego sąsiedztwa lub gminy w 2010 r. wyniosła 45,0%, a w 2020 r. – 29,4% (spadek o 15,6 p. proc.). We wszystkich pozostałych kategoriach zasięgu prowadzonej działalności wśród organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego odnotowano wzrost, zwłaszcza w przypadku działania maksymalnie na terenie powiatu lub województwa (o 6,7 p. proc.; z 40,2% w 2010 r. do 46,9% w 2020 r.).

Organizacje działające lokalnie

Local organizations

Odsetek organizacji podejmujących działania lokalnie, tj. na terenie najbliższego sąsiedztwa lub gminy, w latach 2010-2020 wzrósł w przypadku każdego rodzaju organizacji, za wyjątkiem samorządu gospodarczego i zawodowego. Wśród organizacji należących do tej formy prawnej odnotowano spadek udziału o 12,4 p. proc. (tj. z 57,7% w 2010 r. do 45,3% w 2020 r.), co można powiązać ze wspomnianym wcześniej zmniejszeniem się zbiorowości kółek rolniczych. W analizowanym okresie odnotowano natomiast wzrost odsetka społecznych podmiotów wyznaniowych działających lokalnie - o 6,1 p. proc. (z 49,3% w 2010 r. do 55,4% w 2020 r.).

3.3. Baza członkowska

3.3. The membership base

W latach 2010-2020 następował systematyczny spadek liczby członków organizacji rejestrowych, przy jednoczesnym wzroście liczby organizacji. Łączna liczba członkostw (osób fizycznych²⁶ oraz prawnych) rejestrowych organizacji non-profit zmniejszyła się o 21,1%. W 2010 r. było to 10,3 mln członkostw, a w 2020 r. – 8,2 mln. Niezmiennie, w analizowanym okresie, zdecydowana większość członkostw dotyczyła osób fizycznych i utrzymywała się na zbliżonym poziomie – w 2010 r. było to 98,6%, a w 2020 r. – 98,5%..

Członkostwa osób fizycznych

Memberships of natural persons

Liczba członkostw osób fizycznych w aktywnych organizacjach rejestrowych spadła pomiędzy 2010 r. a 2020 r. o 20,7%, tj. z 10,2 mln osób do 8,2 mln osób, przy jednoczesnym wzroście liczby organizacji ogółem o 18,8%. Największy spadek członkostw osób fizycznych nastąpił między 2018 r. a 2020 r. – o 9,2%, czyli około 0,8 mln osób.

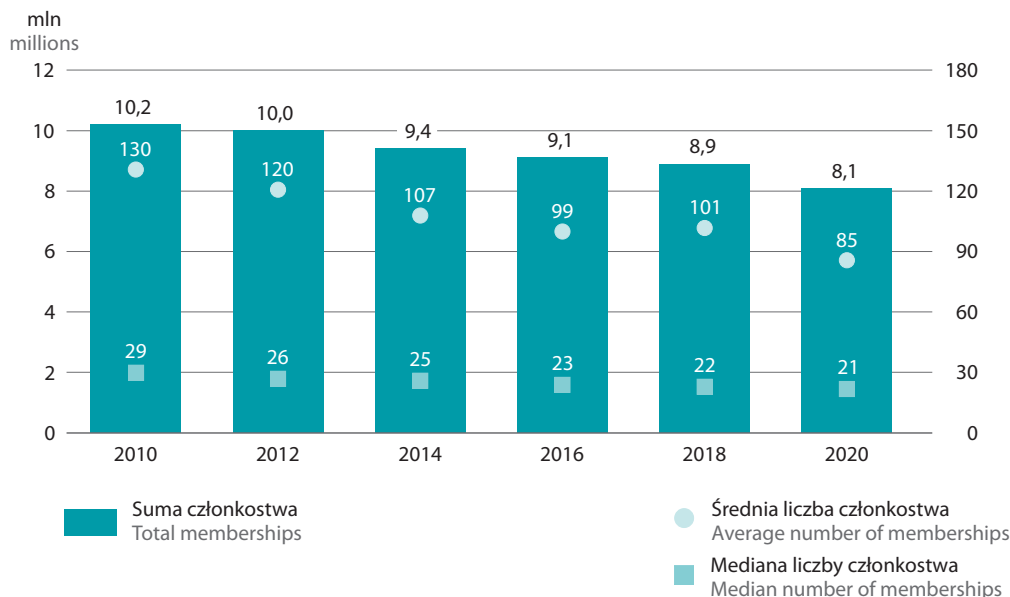
Wraz ze spadkiem liczby członkostw zmniejszała się również średnia liczba członkostw oraz ich mediana. W 2010 r. wynosiły one odpowiednio 130 oraz 29 osób, a w 2020 r. – 85 i 21 osób. Stosunek średniej liczby członkostw do mediany utrzymywał się w analizowanym okresie na podobnym poziomie – przeciętna liczba członkostw była 4-krotnie wyższa od mediany.

Zmniejszanie się bazy członkowskiej osób fizycznych organizacji rejestrowych wynika przede wszystkim ze spadku liczby członkostw w stowarzyszeniach i podobnych organizacji społecznych, na które przypadała zdecydowana większość zasobów członkowskich rejestrowych organizacji non-profit. Liczba członkostw osób fizycznych w stowarzyszeniach i podobnych organizacjach społecznych między latami 2010-2020 obniżyła się o 20,7%, tj. 2,1 mln osób. Zmalał także udział stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych w bazie członkowskiej organizacji rejestrowych – z 88,2% w 2010 r. do 80,6% w 2020 r.

²⁶ Dla fundacji i innych organizacji niezrzeszających osób fizycznych uwzględniono liczbę członków organów kolegialnych organizacji (zarząd, rada itp.).

Wykres 3.6. Członkostwa osób fizycznych w rejestrowych organizacjach non-profit

Chart 3.6. Memberships of natural persons in register non-profit organizations

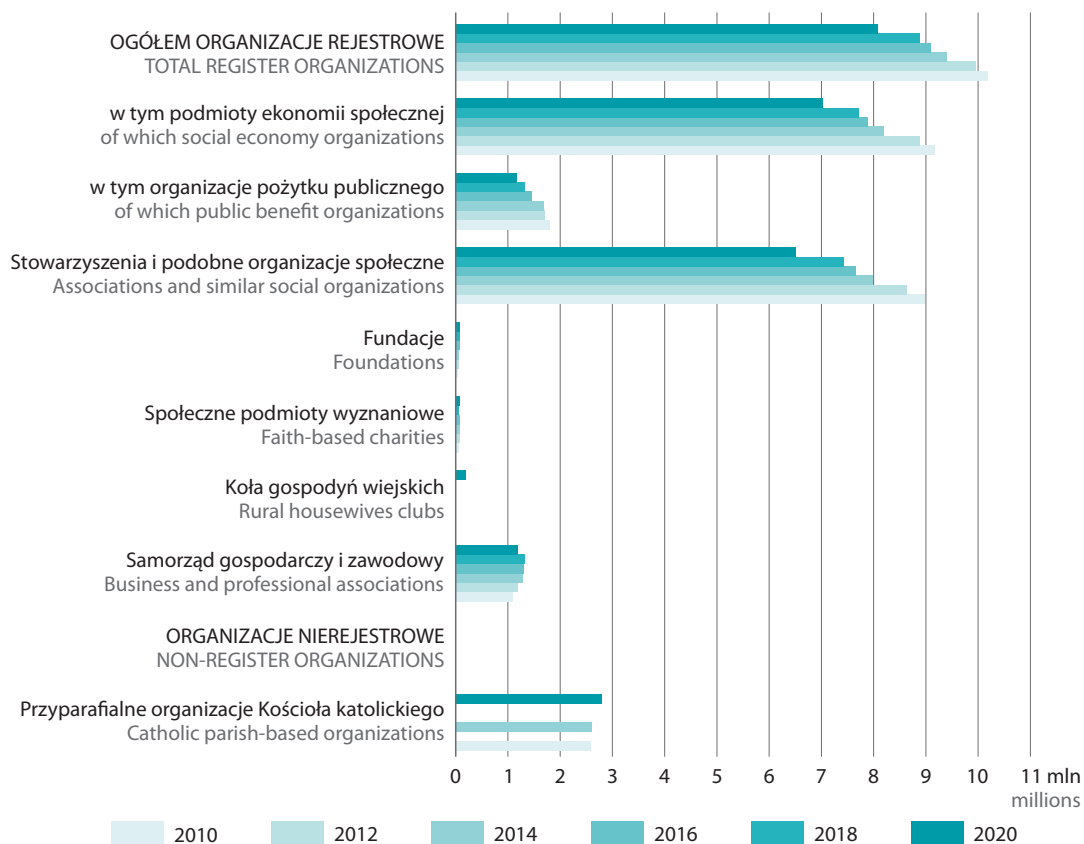

Swoje zasoby członkowskie zwiększały natomiast pozostałe organizacje rejestrowe, charakteryzujące się mniejszym potencjałem w tym zakresie niż stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne tj. fundacje, społeczne podmioty wyznaniowe oraz samorząd gospodarczy i zawodowy. W przypadku fundacji jako bazę członkowską potraktowano członków organów kolegialnych. Ich liczba między 2010 r. a 2020 r. wzrosła o 66,3%. Zwiększanie się potencjału fundacji w tym zakresie powiązać można przede wszystkim z ponad dwukrotnym wzrostem ich liczebności – o 125,5%. Społeczne podmioty wyznaniowe zwiększyły w analizowanym okresie swoją bazę członkowską o 19,7%, a samorząd gospodarczy i zawodowy o 8,2%.

Według danych z badania spisowego parafii Kościoła katolickiego baza członkowska przyparafialnych organizacji między 2008 r. a 2018 r. utrzymała się na podobnym poziomie – 2,6 mln członkostw. W tym czasie liczba niesformalizowanych inicjatyw przyparafialnych zwiększyła się jednak o 13,0%.

Zmniejszająca się baza członkowska miała wpływ także na zmiany w strukturze rejestrowych organizacji non-profit według klas członkostw osób fizycznych. Pomiędzy 2010 r. a 2020 r. następował systematyczny wzrost odsetka podmiotów niezrzeszających osób fizycznych, a także takich, które posiadały najmniejszą bazę członkowską (do 15 członków). W pierwszym przypadku odsetek wzrósł o 6,9 p. proc. – z 13,1% w 2010 r. do 20,0% w 2020 r. Z kolei udział organizacji posiadających co najwyżej 15 członków zwiększył się o 9,4 p. proc. – z 10,5% w 2010 r. do 19,9% w 2020 r. W pozostałych klasach członkostw osób fizycznych w analizowanym okresie odnotowano zmniejszenie udziałów. W największym stopniu zmniejszył się odsetek organizacji posiadających 16-30 członków – o 7,9 p. proc.

Wykres 3.7. Członkostwa osób fizycznych według rodzaju organizacji
 Chart 3.7. Memberships of natural persons by type of organization

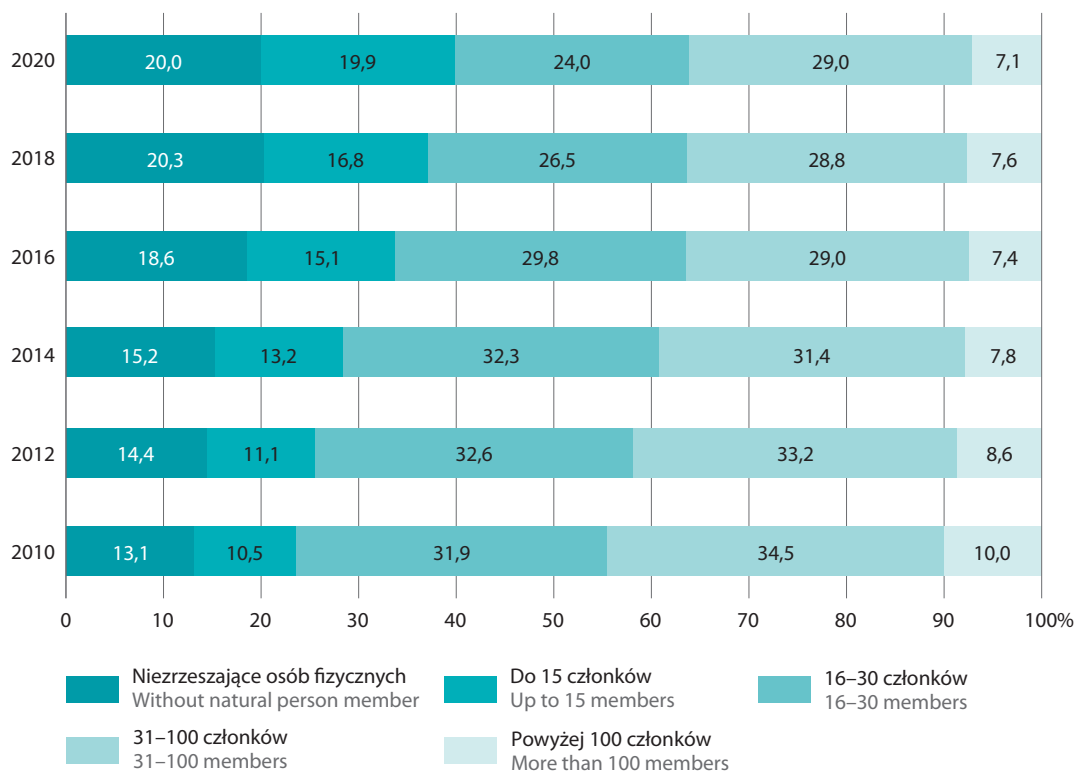

Zbliżone tendencje do ogółu organizacji wystąpiły w podmiotach ekonomii społecznej. Wśród stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych między 2010 r. a 2020 r. nastąpił wzrost o 12,2 p. proc. odsetka organizacji posiadających maksymalnie 15 członków (z 11,1% do 23,3%). Był to największy odnotowany wzrost dotyczący jednej z klas członków, co łączyło się ze zmniejszeniem się udziału pozostałych klas członków.

W badanym okresie wśród społecznych podmiotów wyznaniowych o 10,7 p. proc. zmniejszył się udział organizacji niezrzeszających osób fizycznych (z 80,9% w 2010 r. do 70,2% w 2020 r.). Wśród tych podmiotów wzrósł natomiast odsetek organizacji zatrudniających do 15 członków (z 10,6% w 2010 r. do 19,1% w 2020 r., tj. o 8,5 p. proc.).

W przypadku organizacji pożytku publicznego zauważalny był wzrost udziału organizacji niezrzeszających osób fizycznych oraz tych posiadających do 15 członków (odpowiednio wzrost o 7,2 p. proc. oraz 5,3 p. proc.), a także spadek w zakresie podmiotów posiadających 16 lub więcej członków.

Wykres 3.8. Struktura rejestrowych organizacji non-profit według klasy członkostw osób fizycznych
 Chart 3.8. Structure of register non-profit organizations by membership classes of natural persons

3.4. Zasoby pracy

3.4. Labour resources

3.4.1. Korzystanie z pracy płatnej

3.4.1. Use of paid work

W analizowanym okresie utrzymała się dominacja podmiotów, które nie korzystały z płatnego personelu, a ich udział w zbiorowości rejestrowych organizacji non-profit nie zmienił się. Zarówno w 2010 r., jak i w 2020 r. organizacje niezatrudniające stanowiły 61,6% rejestrowych organizacji non-profit. Między 2010 r. a 2020 r. odnotowano natomiast niewielki wzrost odsetka organizacji, które zatrudniały wyłącznie w ramach umów cywilnoprawnych (umowy zlecenia, umowy o dzieło itp.) – z 22,2% w 2010 r. do 24,1% w 2020 r.

Udział organizacji posiadających wśród personelu osoby zatrudnione w oparciu o umowę o pracę od 2016 r. zmniejszał się i w 2020 r. osiągnął 14,2%, przy czym największą zmianę odnotowano między 2018 r. a 2020 r., o 1,4 p. proc. Analizując zmiany w poszczególnych klasach zatrudnienia można było odnotować, iż w latach 2010-2020 najbardziej zmalał odsetek podmiotów zatrudniających najmniejszą liczbę pracowników (maksymalnie 5 osób) – z 10,9% w 2010 r. do 8,6% w 2020 r., z kolei wzrósł odsetek podmiotów o największym potencjale zatrudnieniowym (20 lub więcej pracowników etatowych) – z 1,8% w 2010 r. do 2,3% w 2020 r.

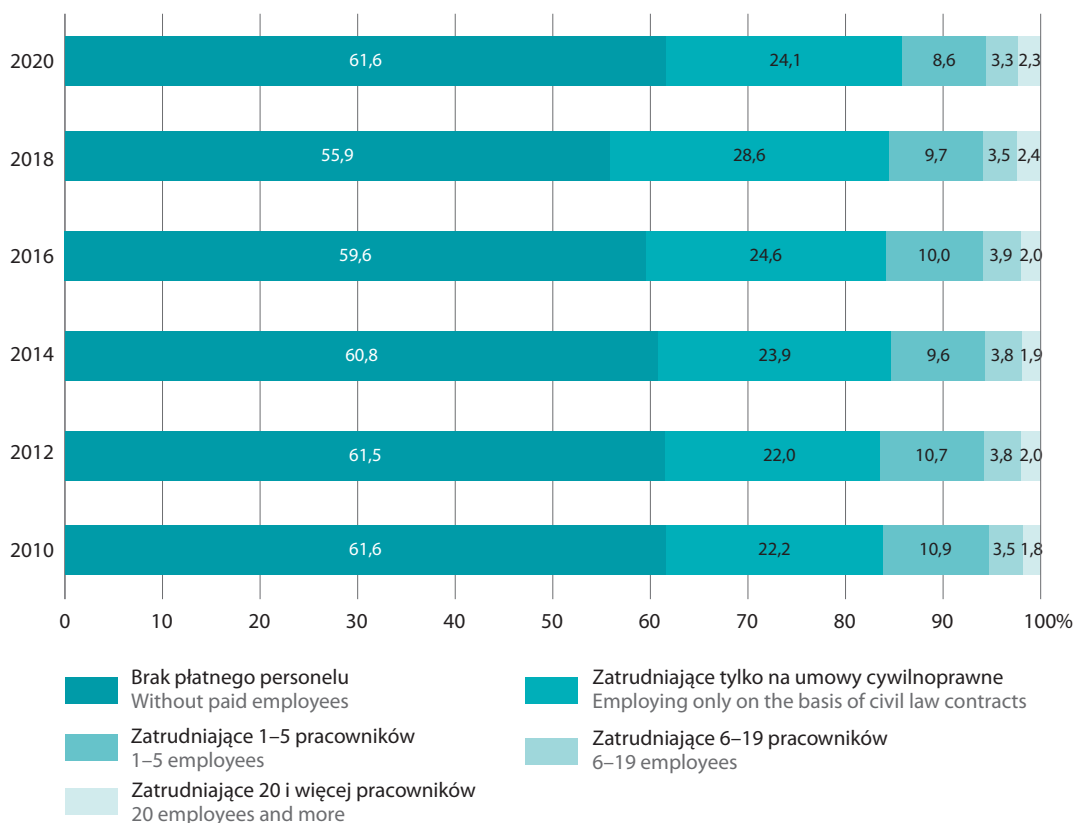
W analizowanym okresie najwyższy odsetek organizacji posiadających płatny personel, w tym zatrudniających pracowników w oparciu o umowę o pracę, wystąpił wśród społecznych podmiotów wyznaniowych – w 2010 r. wyniósł 79,8% a w 2020 r. – 81,4%. Na przestrzeni lat 2010-2020 wśród tego rodzaju organizacji spadł o 2,9 p. proc. udział organizacji nieposiadających płatnego personelu (z 16,9% w 2010 r. do 14,0%

w 2020 r.) wzrósł o 2,8 p. proc. udział organizacji o największym potencjale zatrudnieniowym (w 2010 r. było to 30,8%, a w 2020 r. – 33,6%).

Największe zmiany w strukturze organizacji według posiadania płatnego personelu zaszły w przypadku organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego - udział podmiotów nieposiadających płatnego personelu spadł z 46,2% w 2010 r. do 33,4% w 2020 r., czyli o 12,8 p. proc. i wynikało to głównie ze spadku tego odsetka w latach 2018-2020 (o 11,6 p. proc.). Przyczyną tego była zmiana formy prawnej kół gospodyń wiejskich na odrębną – 97,3% spośród nich wskazuje na brak płatnego personelu.

W przypadku fundacji można było odnotować wzrost udziału organizacji nieposiadających płatnego personelu w ogólnej liczbie tego rodzaju organizacji. Wynikało to z tego, że nowopowstałe jednostki najczęściej nie posiadały osób zatrudnionych, a jak zostało wspomniane wcześniej, największe tempo powstawania nowych podmiotów dotyczyło właśnie fundacji.

Wykres 3.9. Struktura rejestrowych organizacji non-profit według posiadania płatnego personelu
Chart 3.9. Structure of register non-profit organizations by having paid personnel

Stowarzyszenia charakteryzowały się największą stabilnością pod względem struktury posiadania płatnego personelu w analizowanym okresie. Żadna z klas zatrudnienia nie zmieniła się w sposób znaczący w latach 2010-2020.

3.4.2. Zatrudnienie etatowe

3.4.2. Employment on the basis of employment contract

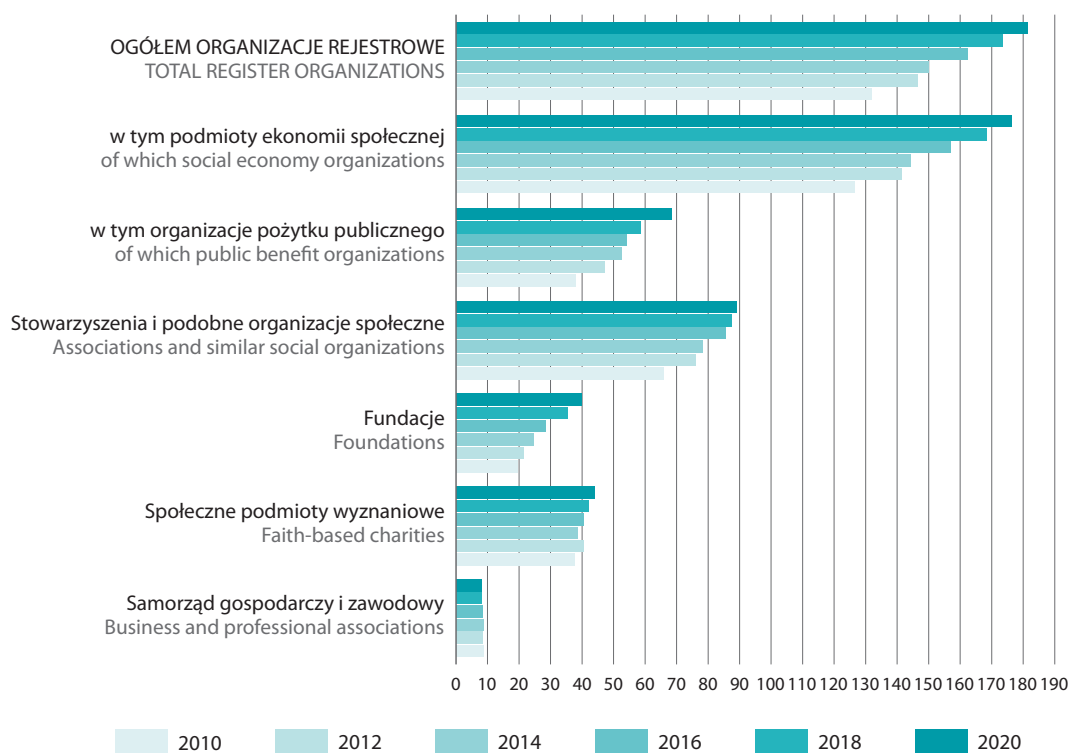
Organizacje non-profit na koniec 2020 r. zatrudniały 181,2 tys. pracowników etatowych. Od 2010 r. nastąpił wzrost w tym zakresie o 37,3%, przy czym największą dynamikę zmian odnotowano w latach 2010-2012 (wzrost o 11,0%) oraz 2014-2016 (wzrost o 8,3%).

Pomimo wzrostu w analizowanym okresie liczby pracowników zatrudnionych na umowę o pracę, utrzymało się dość duże zróżnicowanie wśród organizacji posiadających pracowników etatowych. Przeciętna liczba pracowników w organizacjach zatrudniających rosła na przestrzeni lat i w 2010 r. wyniosła 10 osób, w latach 2012-2016 - 11 osób oraz w latach 2018-2020 - 13 osób. Z kolei połowa takich organizacji w latach 2010-2018 nie zatrudniała więcej niż 3 osoby, a w 2020 r. – nie więcej niż 4 osoby.

Największą dynamikę przyrostu liczby pracowników etatowych odnotowano wśród fundacji. Między 2010 r. a 2020 r. zatrudnienie na koniec roku zwiększyło się ponad dwukrotnie - o 102,8%. Liczba pracowników zatrudnionych na umowę o pracę w stowarzyszeniach lub innych organizacjach społecznych także wzrosła, choć w zdecydowanie mniejszym stopniu, bo o 35,6%. Między 2010 r. a 2020 r. można było także odnotować wzrost liczby wspomnianych pracowników w społecznych podmiotach wyznaniowych - o 16,8%. Jedynie wśród organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego liczba pracowników etatowych spadła – o 7,9%.

Wykres 3.10. Liczba zatrudnionych na podstawie stosunku pracy na dzień 31.12 w rejestrowych organizacjach non-profit według rodzaju organizacji

Chart 3.10. Number of employees on the basis of employment contract on 31.12. in register non-profit organizations by type of organization

Pomiędzy 2010 r. a 2020 r. o 34,5% wzrosła liczba pracowników etatowych, dla których jednostka była głównym miejscem pracy – ze 111,3 tys. w 2010 r. do 149,7 tys. w 2020 r. Ponadto w ciągu analizowanego okresu nieznacznie wzrósł udział zatrudnienia w organizacjach non-profit na dzień 31 grudnia w stosunku do przeciętnej liczby osób pracujących w gospodarce narodowej. W 2010 r. było to 0,8%, a w 2020 r. – 0,9%. Biorąc pod uwagę zatrudnienie na podstawie stosunku pracy²⁷, udział organizacji non-profit był na przestrzeni lat coraz wyższy. W 2010 r. wyniósł 1,1%, w latach 2012-2018 po 1,2%, a w 2020 r. – 1,3%²⁸.

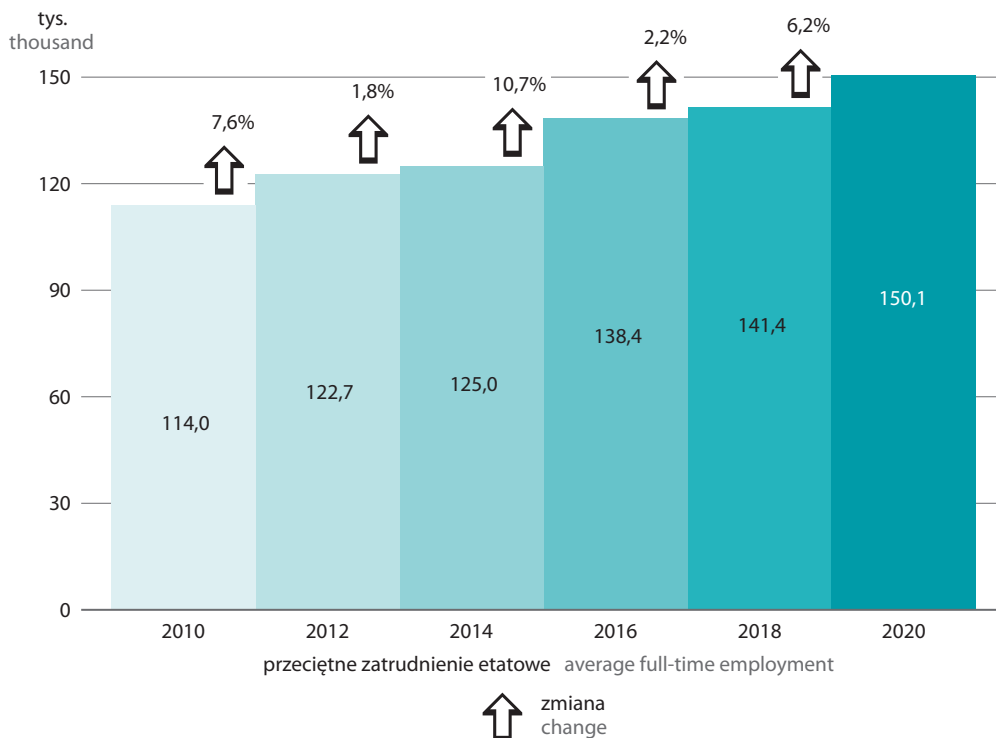
²⁷ Pracujący w gospodarce narodowej to osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, wybór lub stosunek służbowy), pracodawcy i pracujący na własny rachunek. Natomiast wśród zatrudnionych na podstawie stosunku pracy nie uwzględnia się pracodawców i pracujących na własny rachunek. Więcej o definicjach stosowanych w statystyce rynku pracy: <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/zasady-metodyczne/zasady-metodyczne-statystyki-ryнку-pracy-i-wynagrodzen,1,1.html>.

²⁸ Dane o liczbie pracujących i osobach zatrudnionych na podstawie stosunku pracy w gospodarce narodowej na dzień 31 grudnia za: *Rocznik Statystyczny RP 2021*, GUS, Warszawa 2021, s. 40.

Odnotowano również przyrost przeciętnej liczby osób zatrudnionych w organizacjach rejestrowych w ciągu roku (o 32,0%) – z 114,0 tys. w 2010 r. do 150,1 tys. w 2020 r. Przeciętne zatrudnienie etatowe zmieniało się najbardziej dynamicznie między 2014 r. a 2016 r. (wzrost o 10,7%, tj. 13,4 tys. etatów), a następnie między 2010 r. a 2012 r. (wzrost o 7,6%, tj. 8,7 tys. etatów). Najmniejszy wzrost można było zauważyć w okresie 2012-2014, kiedy wyniósł on jedynie 1,8% (tj. 2,2 tys. etatów), mimo iż w tym samym czasie liczba organizacji rejestrowych zwiększyła się o 5,8%.

Wykres 3.11. Zmiana przeciętnego zatrudnienia etatowego^a w rejestrowych organizacjach non-profit

Chart 3.11. Change of average full-time employment^a of register non-profit organizations

a Średnia liczba pracujących w roku wyrażona w pełnych etatach, z uwzględnieniem zatrudnienia pełnoetatowego i niepełnoetatowego.
a Average number of employees in year expressed in full-time places with regard to full-time employment and part-time employment.

Feminizacja personelu płatnego

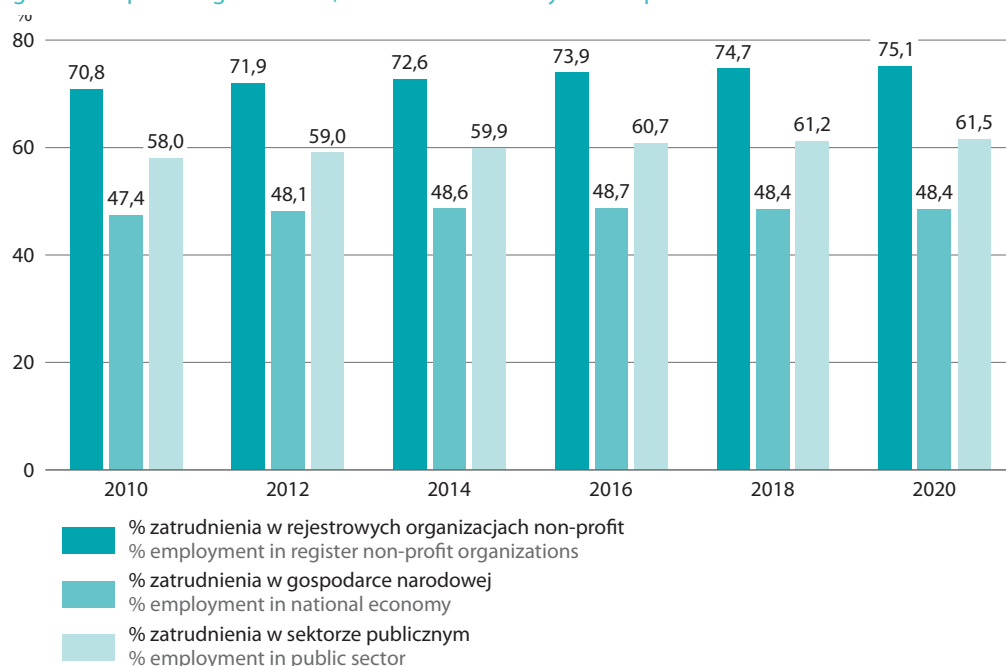
Feminization of paid personnel

Charakterystyczna dla zatrudnienia etatowego w stowarzyszeniach, fundacjach, społecznych podmiotach wyznaniowych oraz organizacjach samorządu gospodarczego i zawodowego jest jego feminizacja. W analizowanym okresie nie tylko obserwowano wysoki udział kobiet zatrudnionych na podstawie stosunku pracy, ale również wzrastał on systematycznie.

Na koniec 2010 r. kobiety stanowiły 70,8% pracowników etatowych w organizacjach non-profit, podczas gdy w 2020 r. odsetek wyniósł 75,1%. Z kolei udział kobiet w gospodarce narodowej utrzymywał się we wszystkich analizowanych latach na dużo niższym poziomie – od 47,4% w 2010 r. do 48,4% w 2020 r. Dla porównania w sektorze publicznym, który zbliżony jest zakresem swojej działalności do sektora non-profit, udziały w poszczególnych analizowanych latach były wyższe niż w gospodarce narodowej, ale niższe niż w organizacjach non-profit. Tempo wzrostu odsetka kobiet w sektorze publicznym w latach 2010-2020 wyniosło 3,6 p. proc.

Wykres 3.12. Odsetek kobiet wśród osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy w rejestrowych organizacjach non-profit, w gospodarce narodowej^a oraz sektorze publicznym^b

Chart 3.12. Percentage of women among employed persons on the basis of employment contract in register non-profit organizations, in national economy^a and in public sector^b

a Na podstawie danych o zatrudnionych w ramach stosunku pracy w gospodarce narodowej z: Rocznik Statystyczny RP 2021, Warszawa 2021, s. 41.

b Dla roku 2010 i 2018 na podstawie danych z: Rocznik Statystyczny RP 2019, Warszawa 2019, s. 241; dla roku 2012 z: Rocznik Statystyczny RP 2013, Warszawa 2013, s. 237; dla roku 2014 z: Rocznik Statystyczny RP 2015, Warszawa 2015, s. 241; dla roku 2016 z: Rocznik Statystyczny RP 2017, Warszawa 2017, s. 238.

a On the basis of data about employed persons on the basis of employment contract in national economy from: Statistical Yearbook of The Republic of Poland 2021, Warsaw 2021, p. 41.

b For years 2010 and 2018 on the basis of data from: Statistical Yearbook of The Republic of Poland 2019, Warsaw 2019, p. 241; for year 2012 from: Statistical Yearbook of The Republic of Poland 2013, Warsaw 2013, p. 237; for year 2014 from: Statistical Yearbook of The Republic of Poland 2015, Warsaw 2015, p. 241, for year 2016 from: Statistical Yearbook of The Republic of Poland 2017, Warsaw 2017, p. 238.

Pracownicy z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz pracownicy w wieku emerytalnym

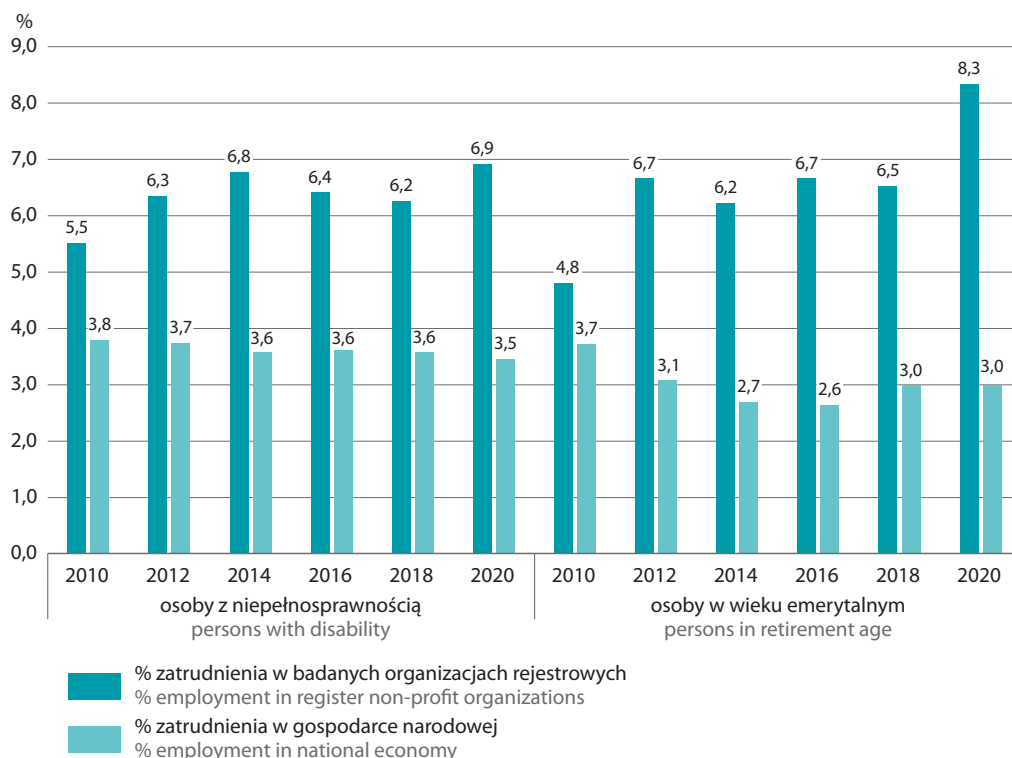
Employees with a certificate of disability and employees of retirement age

Organizacje non-profit w analizowanych latach charakteryzowały się nie tylko wyższym odsetkiem kobiet wśród osób pracujących niż to ma miejsce w gospodarce narodowej, ale również wyższymi udziałami zatrudnionych osób z niepełnosprawnościami, czy też osób w wieku emerytalnym. W 2010 r. osoby z niepełnosprawnościami stanowiły 5,5% pracowników etatowych w organizacjach non-profit, natomiast w 2020 r. odsetek ten wyniósł 6,9%. Tymczasem na poziomie gospodarki narodowej widoczny był trend do nieznacznego, ale sukcesywnego, zmniejszania się udziału osób z niepełnosprawnościami w zatrudnieniu – z 3,8% w 2010 r. do 3,5% w 2020 r.

W 2020 r. osoby w wieku emerytalnym stanowiły 8,3% pracowników etatowych w organizacjach non-profit. Odsetek ten był wyższy o 1,8 p. proc. niż dwa lata wcześniej i aż o 3,5 p. proc. wyższy w porównaniu z 2010 r. W latach 2010-2020 w gospodarce narodowej analogiczny udział zmniejszył się z kolei o 0,7 p. proc. – z 3,7% do 3,0%.

Wykres 3.13. Odsetek osób z orzeczoną niepełnosprawnością oraz osób w wieku emerytalnym wśród osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy w rejestrowych organizacjach non-profit oraz w gospodarce narodowej^a

Chart 3.13. Percentage of persons with legal confirmation of disability and in retirement age among employed persons on the basis of employment contract in register non-profit organizations and in national economy^a

a Na podstawie danych o osobach pracujących w podmiotach gospodarki narodowej o liczbie pracujących wyższej niż 9 osób dla roku 2010 i 2020 z: Rocznik Statystyczny RP 2021, Warszawa 2021, s. 248; dla roku 2012 z: Rocznik Statystyczny RP 2013, Warszawa 2013, s. 245; dla roku 2014 z: Rocznik Statystyczny RP 2015, Warszawa 2015, s. 248; dla roku 2016 z: Rocznik Statystyczny RP 2017, Warszawa 2017, s. 245; dla roku 2018 z: Rocznik Statystyczny RP 2019, Warszawa 2019, s. 248

a On the basis of data about employed persons in legal entities in national economy with more than 9 employees for years 2010 and 2020 from: Statistical Yearbook of The Republic of Poland 2021, Warsaw 2021, p. 248; for year 2012 from: Statistical Yearbook of The Republic of Poland 2013, Warsaw 2013, p. 245; for year 2014 from: Statistical Yearbook of The Republic of Poland 2015, Warsaw 2015, p. 248; for year 2016 from: Statistical Yearbook of The Republic of Poland 2017, Warsaw 2017, p. 245; for year 2018 from: Statistical Yearbook of The Republic of Poland 2019, Warsaw 2019, p. 248.

3.4.3. Praca pozaetatowa

3.4.3. Employment on the basis of civil law contracts

Rejestrowe organizacje non-profit częściej korzystały z pracy pozaetatowej, czyli świadczonej w ramach umów cywilnoprawnych (tj. umowy-zlecenia, umowy o dzieło i pokrewnych), niż pracy etatowej (zatrudnienie w ramach stosunku pracy). W 2020 r. 35,1% organizacji korzystało z pracy pozaetatowej. Odsetek ten od 2010 r. wzrósł o 1,6 p. proc. Największy odsetek organizacji, które korzystały z pracy pozaetatowej wystąpił w 2018 r. i wyniósł 40,4%. Dodatkowo, jak już wspomniano powyżej, 24,1% organizacji non-profit zatrudniało w 2020 r. personel wyłącznie na podstawie umów cywilnoprawnych. W porównaniu z 2010 r. odsetek ten był wyższy o 1,9 p. proc.

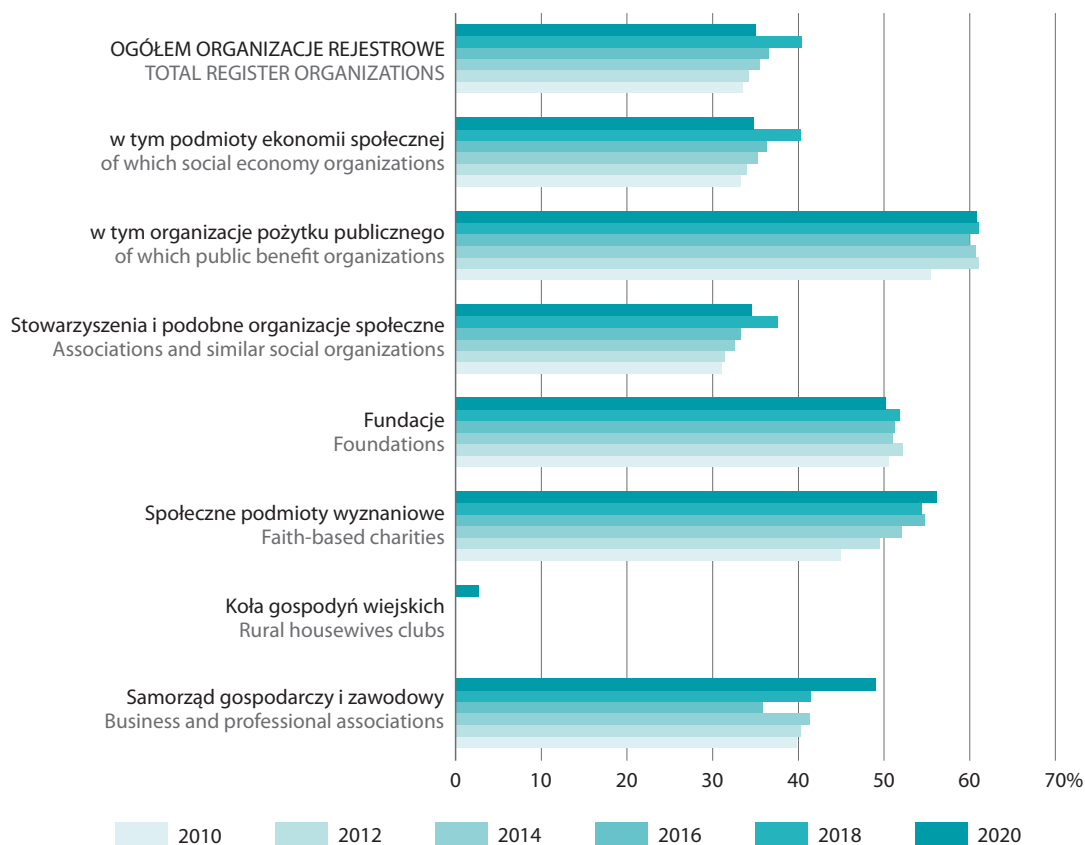
Najwyższy udział podmiotów zatrudniających na podstawie umów cywilnoprawnych wystąpił we wszystkich latach wśród OPP. W 2020 r. odsetek ten osiągnął 60,8%, o 5,3 p. proc. więcej niż w 2010 r. Również wysoki udział organizacji zatrudniających na podstawie umów cywilnoprawnych można było odnotować wśród społecznych podmiotów wyznaniowych – w 2020 r. wyniósł on 56,2% z wszystkich organizacji tego

rodzaju, a w stosunku do 2010 r. udział ten zwiększył się o 11,2 p. proc., co stanowiło największą zmianę w zakresie organizacji korzystających z pracy pozaetatowej w latach 2010-2020.

Fundacje odznaczały się najbardziej stabilną strukturą udziału w tym zakresie - utrzymującą się na poziomie około 51%-52%. Fundacje były też jedynym rodzajem organizacji, w przypadku którego udział ten spadł na przestrzeni lat 2010-2020, lecz jedynie o 0,4 p. proc. W przypadku pozostałych rodzajów organizacji odsetek ten zwiększył się w analizowanym okresie, a największa zmiana jaka zaszła pomiędzy poszczególnymi latami wystąpiła wśród samorządu gospodarczego i zawodowego – między 2018, a 2020 r. udział organizacji tego rodzaju korzystających z pracy pozaetatowej zwiększył się o 7,7 p. proc. Jednak liczba tego rodzaju organizacji zatrudniających na podstawie umów cywilnoprawnych zmniejszyła się w badanym okresie o 22,5%, przy wspomnianym już ogólnym spadku liczebności tych podmiotów w latach 2010 - 2020 o 37,0%.

Wykres 3.14. Odsetek rejestrowych organizacji non-profit korzystających z pracy pozaetatowej według rodzaju organizacji

Chart 3.14. Percentage of register non-profit organizations benefiting from employment on the basis of civil law contract by type of organization

Między 2010 r. a 2020 r. nieznacznie wzrosła liczba osób zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych. W 2010 r. takich pracowników, w rejestrowych organizacjach non-profit, było 388,8 tys., a w 2020 r. o 1,2% więcej, tj. 393,4 tys. osób. Należy zauważyć, że od 2012 r. do 2018 r. postępował wzrost, który osiągnął maksimum w 2018 r., gdy liczba zatrudnionych na umowy cywilnoprawne osiągnęła 441,2 tys. osób. Liczba ta następnie wyraźnie spadła w 2020 r. – wówczas było to o 48,2 tys. mniej osób niż w 2018 r.

Analizując cały badany okres można zaobserwować wzrost liczby osób zatrudnionych na umowach cywilnoprawnych przede wszystkim w przypadku fundacji – o 35,9 tys. osób, co wynikało z dużego wzrostu liczby tego rodzaju organizacji. Wzrost liczby zatrudnionych w ramach tego rodzaju umów odnotowano także wśród organizacji pożytku publicznego (o 12,8 tys. osób), podmiotów ekonomii społecznej

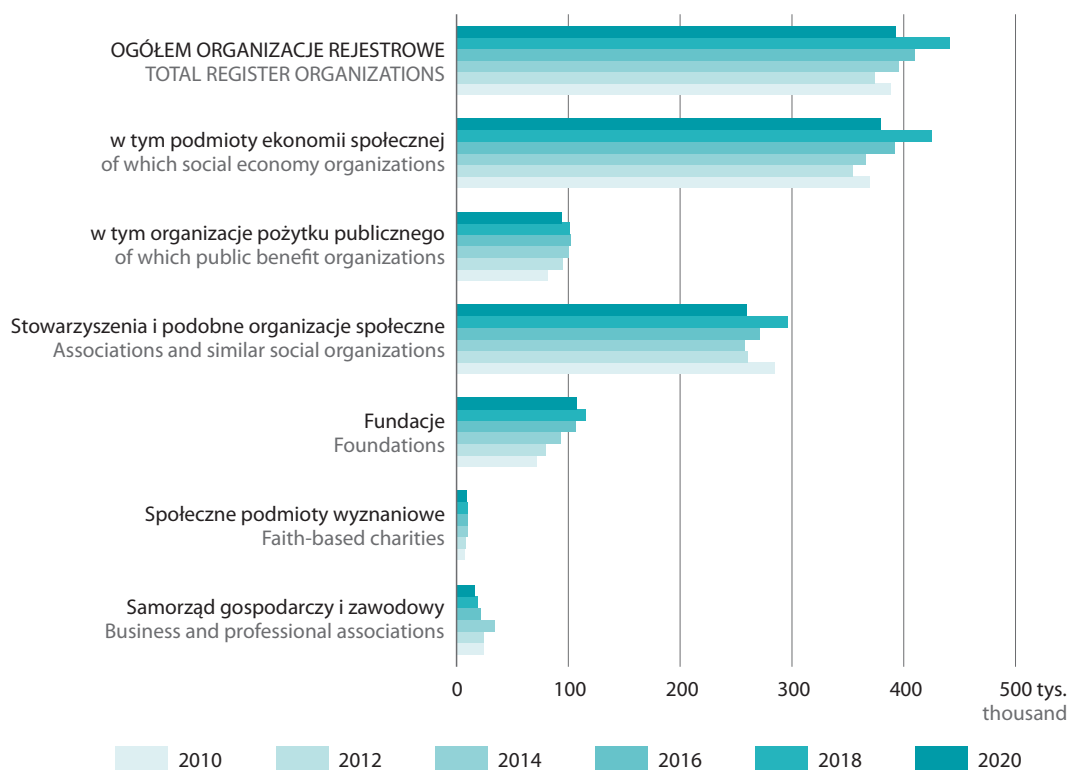
(o 9,9 tys. osób) oraz społecznych podmiotów wyznaniowych (o 1,6 tys. osób). Spadek względem 2010 r. odnotowano natomiast w przypadku stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych (o 25,2 tys. osób) oraz samorządu gospodarczego i zawodowego (o 8,3 tys. osób).

W latach 2010-2020 o 3,7 p. proc. zwiększył się odsetek pracowników zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych, dla których praca pozaetatowa była głównym źródłem utrzymania – z 6,1% (tj. 23,7 tys. osób) w 2010 r. do 9,8% (tj. 38,4 tys. osób) w 2020 r. W latach 2010-2016 na przeciętną organizację korzystającą z pracy pozaetatowej przypadała 1 osoba zatrudniona na podstawie umowy cywilnoprawnej, dla której było to główne miejsce pracy, a w latach 2018-2020 – 2 osoby.

Udział kobiet wśród personelu pozaetatowego między 2010 r. a 2020 r. wzrósł o 3,3 p. proc. – z 46,4% w 2010 r. do 50,0% w 2020 r.

Wykres 3.15. Liczba osób zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych w rejestrowych organizacjach non-profit według rodzaju organizacji

Chart 3.15. Number of employees on the basis of civil law contract in register non-profit organizations by type of organization

3.4.4. Praca społeczna

3.4.4. Voluntary work

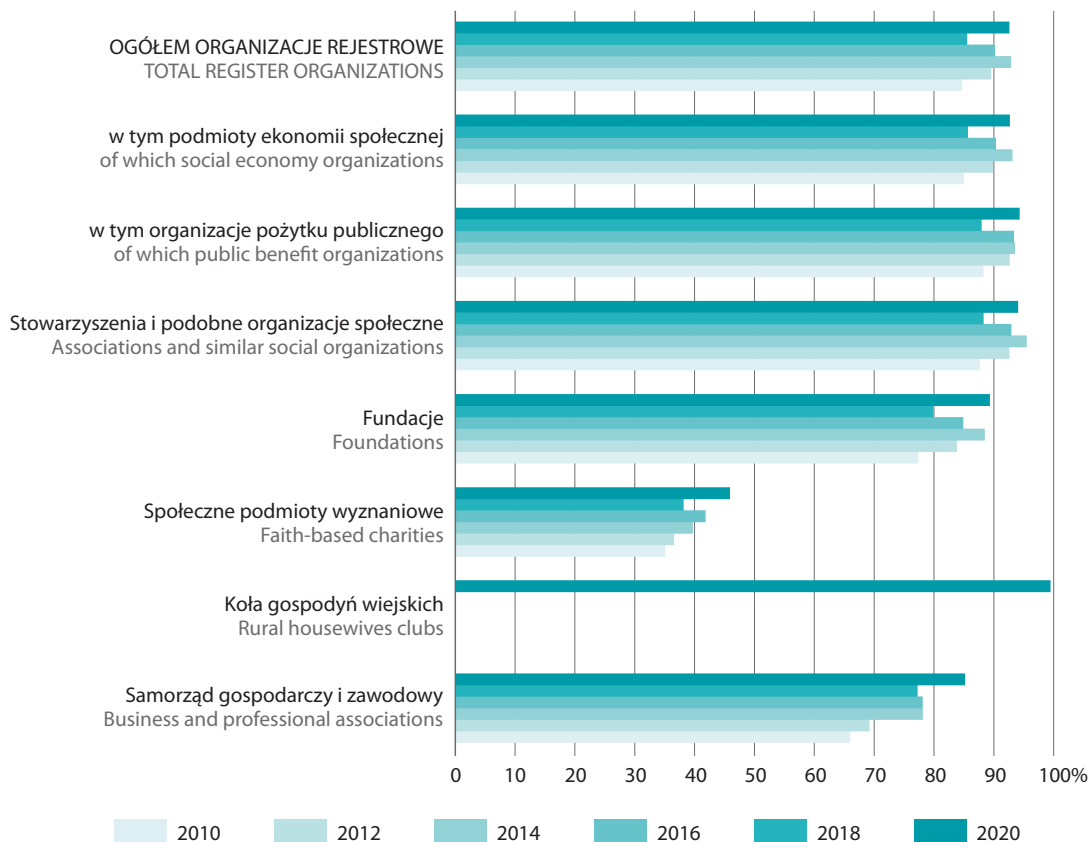
Praca społeczna, czyli praca wykonywana na rzecz organizacji dobrowolnie i bez wynagrodzenia przez jej członków lub wolontariuszy niebędących członkami, stanowi główny zasób, na jakim rejestrowe organizacje non-profit opierają swoją działalność. W latach 2010-2020 odnotowano wzrost udziału podmiotów korzystających z pracy społecznej – z 84,7% w 2010 r. do 92,6% w 2020 r.

W największym stopniu z pracy społecznej w 2020 r. korzystano w przypadku kół gospodyń wiejskich – wykazywało to 99,5% wszystkich tego rodzaju organizacji. Na przestrzeni lat 2010-2020 najczęściej korzystano

z pracy społecznej wśród stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych – w badanym okresie średnio był to ponad 91% udział. Z kolei najrzadziej w swoją działalność angażowały członków lub wolontariuszy zewnętrznych społeczne podmioty wyznaniowe, choć w ciągu badanych 10 lat ten odsetek stopniowo wzrastał. W 2010 r. z pracy społecznej korzystało 35,1% z nich, a w 2020 r. – 45,9%.

Wykres 3.16. Odsetek rejestranych organizacji non-profit korzystających z pracy społecznej według rodzaju organizacji

Chart 3.16. Percentage of register non-profit organizations benefiting from voluntary work by type of organization

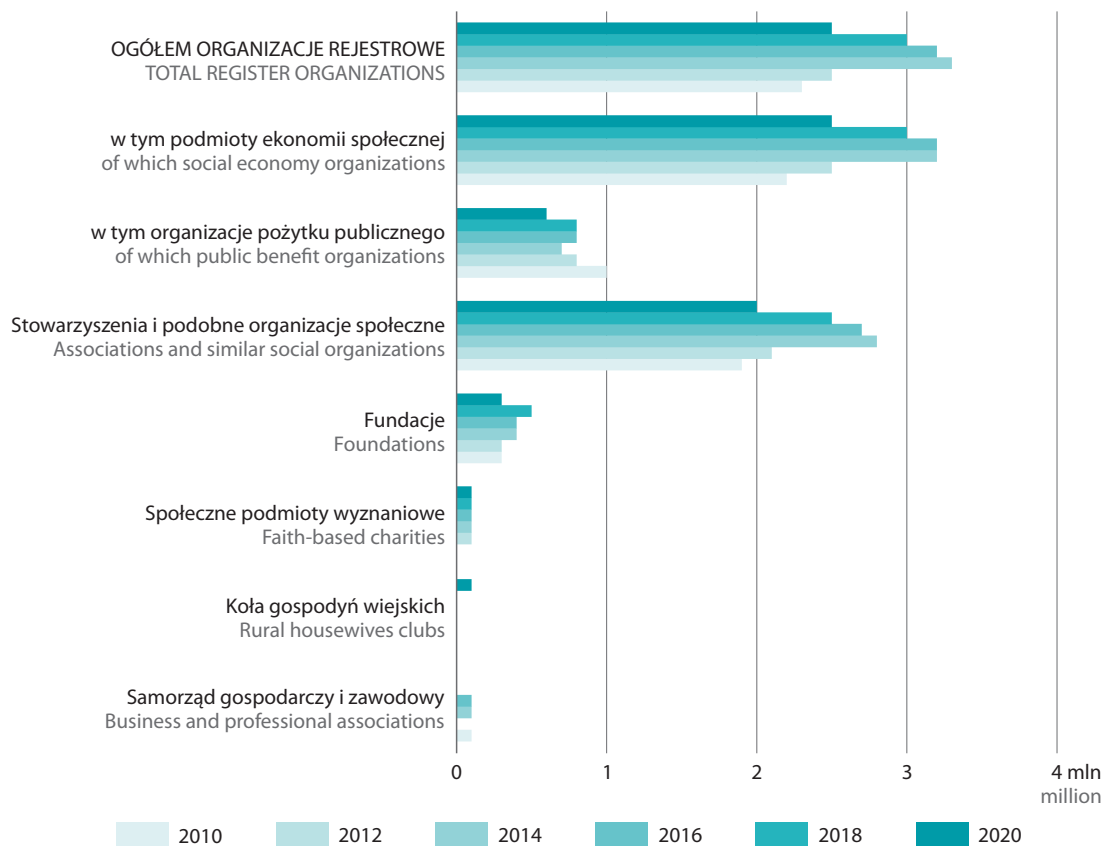

W latach 2010-2014 można było odnotować wzrost liczby osób pracujących społecznie na rzecz rejestranych organizacji non-profit, a następnie w latach 2016-2020 – systematyczny spadek tej liczby. W badanym okresie stopniowo zmniejszała się natomiast mediana osób pracujących społecznie przypadająca na jedną organizację – w 2010 r. wyniosła 15, a w 2020 r. zaledwie 8.

Największą część bazy wolontariackiej we wszystkich analizowanych latach stanowiły osoby pracujące społecznie na rzecz stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych, a następnie fundacji. Wolontariusze działający dobrowolnie i nieodpłatnie na rzecz stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych stanowili w 2010 r. 82,1% ogółu pracujących społecznie, a w 2020 r. odsetek ten był niższy i wyniósł 78,7%. Z kolei udział pracujących społecznie na rzecz fundacji względem ogółu tej zbiorowości zwiększył się z 11,9% w 2010 r. do 13,7% w 2020 r.

Wykres 3.17. Liczba osób pracujących społecznie w rejestrowych organizacjach non-profit według rodzaju organizacji

Chart 3.17. Number of volunteers in register non-profit organizations by type of organization

3.5. Przychody z działalności**3.5. Operating income****3.5.1 Przychody****3.5.1 Revenues**

Odsetek organizacji wykazujących posiadanie przychodów w latach 2010-2018 utrzymywał się na zbliżonym poziomie – około 90%-91%. Na tym tle wyróżnia się 2020 r., bowiem odnotowano spadek tej wartości do poziomu 86,9%.

Między 2010 r. a 2020 r. następował systematyczny wzrost wartości przychodów. Łączna kwota przychodów wzrosła nominalnie o 51,9% (z 23,0 mld zł w 2010 r. do 35,0 mld zł w 2020 r.). Realnie²⁹ jednak wzrost ten był niższy i wyniósł 28,9%. Wzrost przychodów w ujęciu realnym w omawianym okresie powiązany był ze zmiennym poziomem inflacji. Przykładowo pomiędzy 2014 r. a 2016 r. wzrost nominalnej sumy przychodów o 7,3%, realnie był jeszcze wyższy i wyniósł 8,9% ze względu na spadek cen, jaki wystąpił w tym okresie.

²⁹ W przeliczeniu na ceny stałe, tzn. po uwzględnieniu wpływu inflacji, jaka miała miejsce między poszczególnymi latami.

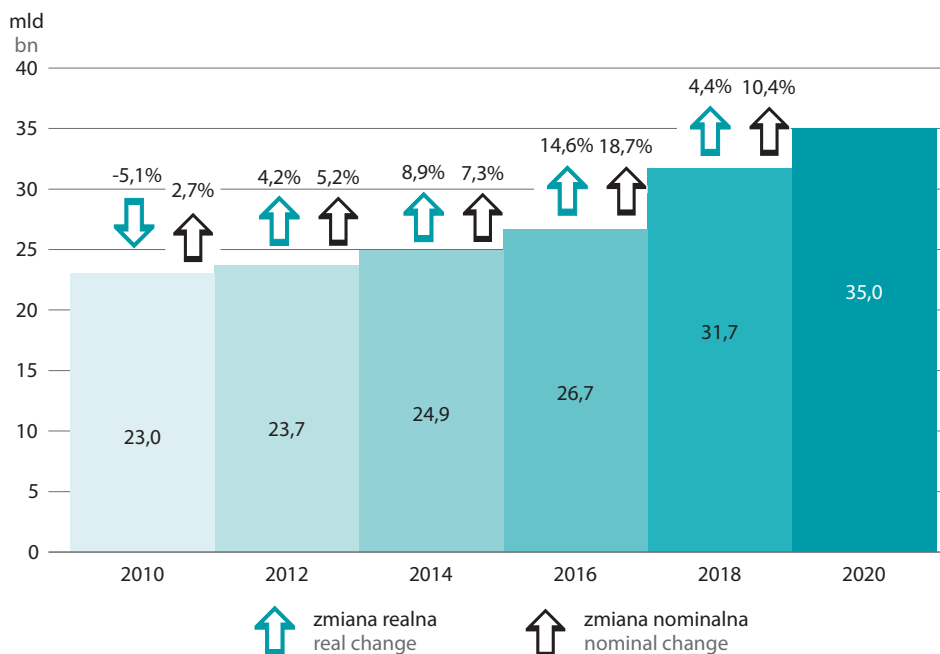
Z kolei zwiększenie ogólnej kwoty przychodów o 18,7% w latach 2016-2018 lub o 10,4% w latach 2018-2020 po uwzględnieniu wzrostu cen przełożyło się realnie na niższe wzrosty – odpowiednio 14,6% i 4,4%.

We wszystkich analizowanych latach największa część przychodów przypadła na stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne. Udział ten jednak zmniejszył się o 7,6 p. proc. między 2010 r. a 2020 r. – z 54,3% do 46,7%. W tym czasie zwiększył się natomiast udział przychodów fundacji w sumie przychodów organizacji non-profit – z 24,1% w 2010 r. do 35,7% w 2020 r.

Przychody osiągane przez społeczne podmioty wyznaniowe oraz organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego miały mniejsze udziały w strukturze przychodów. Dodatkowo udziały te zmniejszyły się w analizowanym okresie. Przychody społecznych podmiotów wyznaniowych w 2010 r. stanowiły 12,0% ogółu przychodów rejestrowych organizacji non-profit, a w 2020 r. 10,7%. Natomiast udział przychodów organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego zmniejszył się z 9,6% w 2010 r. do 6,8% w 2020 r.

Wykres 3.18. Zmiana łącznej kwoty przychodów rejestrowych organizacji non-profit

Chart 3.18. Change of total revenues of register non-profit organizations

Na przestrzeni analizowanego okresu pogłębiło się rozwarstwienie ekonomiczne w ramach sektora organizacji non-profit. W 2010 r. średnie przychody wyniosły 287,6 tys. zł, przy czym połowa organizacji zgromadziła mniej niż 19,0 tys. zł (obliczone dla wszystkich organizacji). W 2020 r. wartości te wyniosły odpowiednio 367,7 tys. oraz 16,4 tys. zł.

Między 2010 r. a 2016 r. przeciętne przychody organizacji ogółem były około 15-krotnie wyższe niż mediana. W 2018 r. odnotowano najniższy poziom tego rozwarstwienia – średnia była 13-krotnie wyższa niż mediana, co było wynikiem zmniejszania się udziału organizacji nie posiadających przychodów lub posiadających najniższe przychody. W 2020 r. z kolei rozwarstwienie znacząco się powiększyło – średnia była 23-krotnie wyższa od mediany. Z jednej strony odpowiadały za to koła gospodyń wiejskich, które są nowymi organizacjami i generowały małe przychody w sektorze (zaledwie 0,1% przychodów, podczas gdy stanowiły one 8,9% ogółu organizacji) – po wyłączeniu kół gospodyń wiejskich zmniejszyła się różnica między średnią a medianą przychodów (wyniosły one odpowiednio 403,1 tys. zł oraz 22,0 tys. zł). Z drugiej strony przybyło również wśród najbardziej licznych stowarzyszeń i fundacji podmiotów, które nie posiadały przychodów lub posiadały niskie przychody, co można wyjaśnić sytuacją spowodowaną epidemią COVID-19.

3.5.2 Źródła przychodów

3.5.2 Revenue sources

We wszystkich analizowanych latach największa część przychodów organizacji non-profit pochodziła ze źródeł nierynkowych. Ponadto ich udział między 2010 r. a 2020 r. wzrósł o 13,7 p. proc. (z 49,2% do 62,9%). Warto zwrócić uwagę na spadek odsetka przychodów ze źródeł nierynkowych między 2014 r. a 2016 r., co wynikało ze zmniejszenia się przychodów pochodzących z publicznych źródeł zagranicznych, w tym z Funduszy Europejskich, w związku z zakończeniem perspektywy finansowej 2007-2013 i rozpoczęciem się nowej perspektywy finansowej 2014-2020.

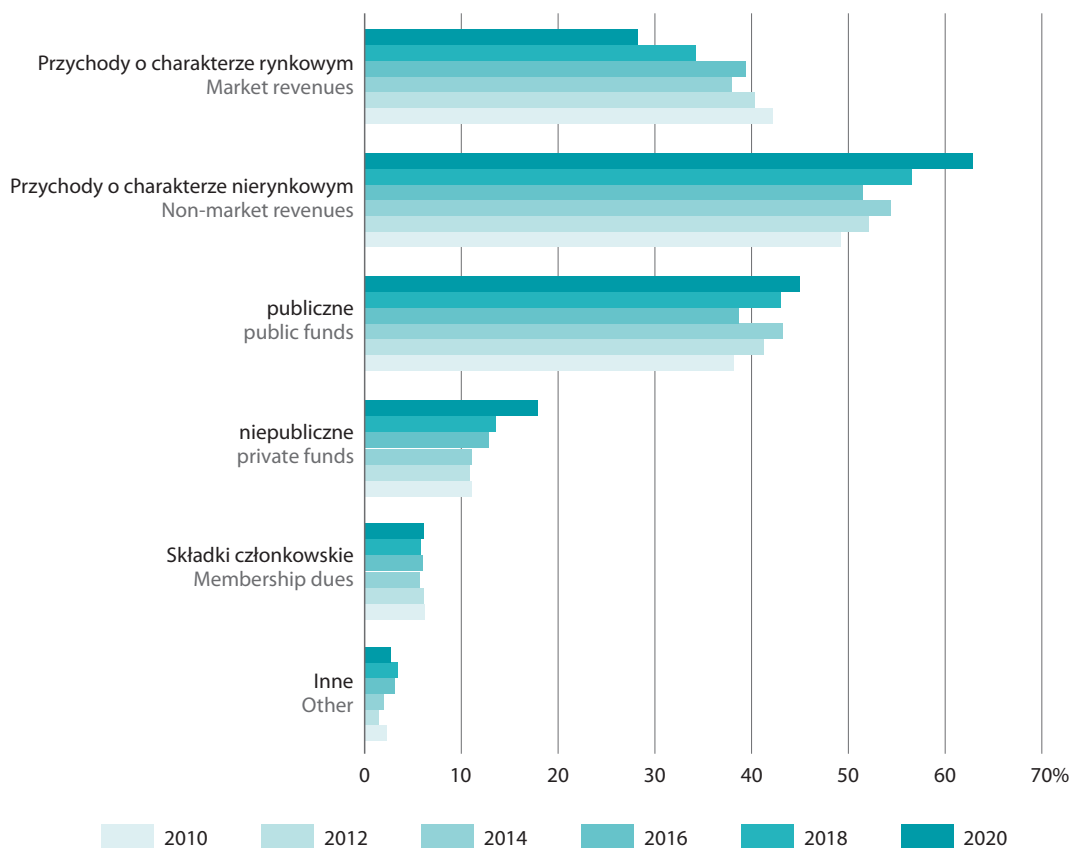
Wśród źródeł nierynkowych duże znaczenie miały środki publiczne. Ich udział między 2010 r. a 2020 r. wzrósł o 6,9 p. proc. (z 38,1% w 2010 r. do 45,0% w 2020 r.). Ze względu na zmianę metodologii określania przychodów pochodzących od administracji samorządowej lub rządowej, nie można dokonać prostego porównania danych z 2020 r. z latami wcześniejszymi. Natomiast udział przychodów pochodzących z odpisu 1% od podatku dochodowego od osób fizycznych, nieznacznie, ale systematycznie wzrastał – z 1,9% w 2010 r. do 2,8% w 2020 r.

Mniejsze znaczenie wśród źródeł nierynkowych miały źródła niepubliczne. Jednakże od 2014 r. widoczny jest systematyczny wzrost ich udziału w strukturze przychodów. Głównie za sprawą zwiększania się wartości przychodów pochodzących z darowizn, które w 2012 r. stanowiły 9,7%, a w 2020 r. 16,6%.

Organizacje non-profit uzyskują również przychody o charakterze rynkowym. Odsetek przychodów pochodzących ze źródeł rynkowych zmniejszył się w latach 2010-2020 o 13,9 p. proc. W okresie tym spadły zarówno udziały przychodów pochodzących z działalności gospodarczej (z 19,0% w 2010 r. do 11,4% w 2020 r.), jak i z odpłatnej działalności statutowej (z 18,2% w 2010 r. do 14,8% w 2020 r.).

Uwzględniona w pomiarze za 2020 r. nowa zbiorowość kół gospodyń wiejskich nie wpłynęła na strukturę przychodów organizacji non-profit, gdyż generowała jedynie niewielką ich część (0,1%).

Wykres 3.19. Struktura przychodów organizacji non-profit według źródła przychodów
 Chart 3.19. Structure of revenues of the non-profit organizations by revenues sources

3.6. Bariery działania

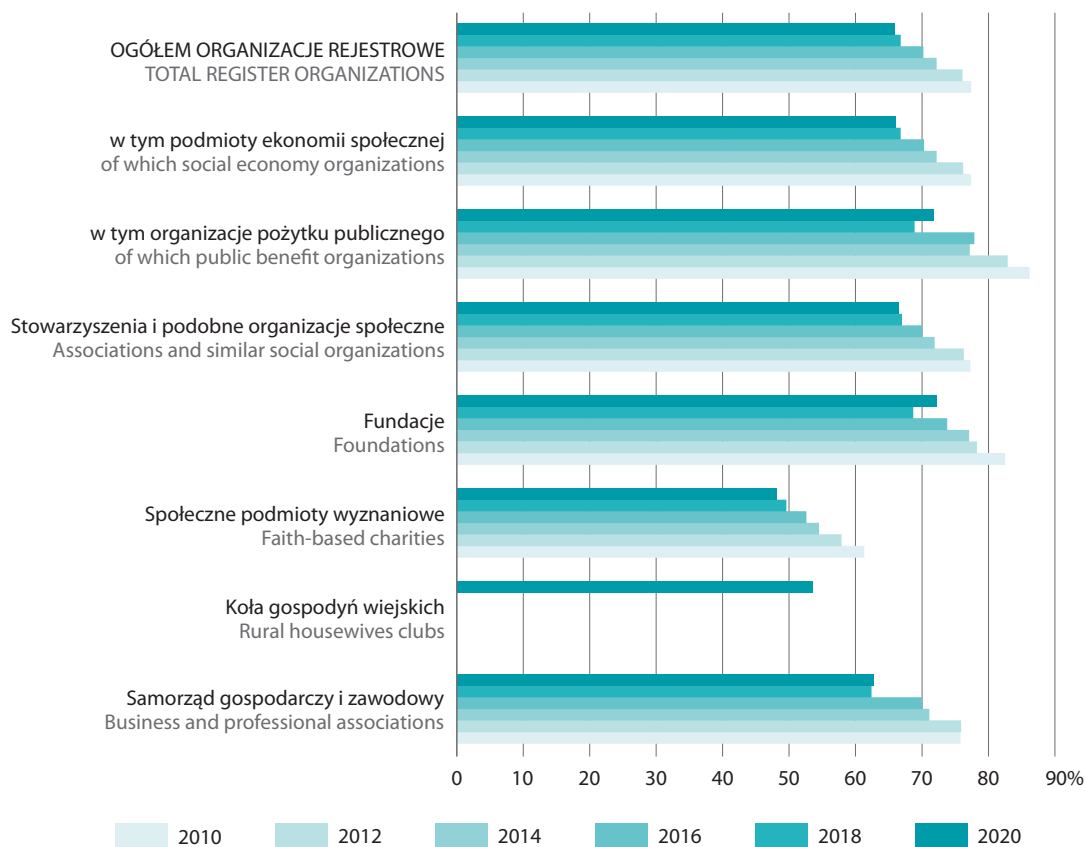
3.6. Barriers to activity

We wszystkich analizowanych latach większość organizacji non-profit zgłaszała przynajmniej jedną barierę utrudniającą prowadzenie działalności. Odsetek takich podmiotów jednakże systematycznie spadał w latach 2010-2020. W 2010 r. 77,4% organizacji wskazało przynajmniej jeden problem w swojej działalności, a w 2020 r. odsetek ten był niższy o 11,5 p. proc.

Zmniejszanie się udziału podmiotów deklarujących posiadanie problemów w działalności odnotowano we wszystkich rodzajach rejestrowych organizacji non-profit. Odsetek ten między 2010 r. a 2020 r. w największym stopniu zmniejszył się w przypadku organizacji pożytku publicznego – o 14,5 p. proc.

Wykres 3.20. Odsetek rejestrowych organizacji non-profit zgłaszających występowanie przynajmniej jednej bariery w prowadzeniu działalności według rodzaju organizacji

Chart 3.20. Percentage of register non-profit organizations reported at least one barrier to activity by type of organizations

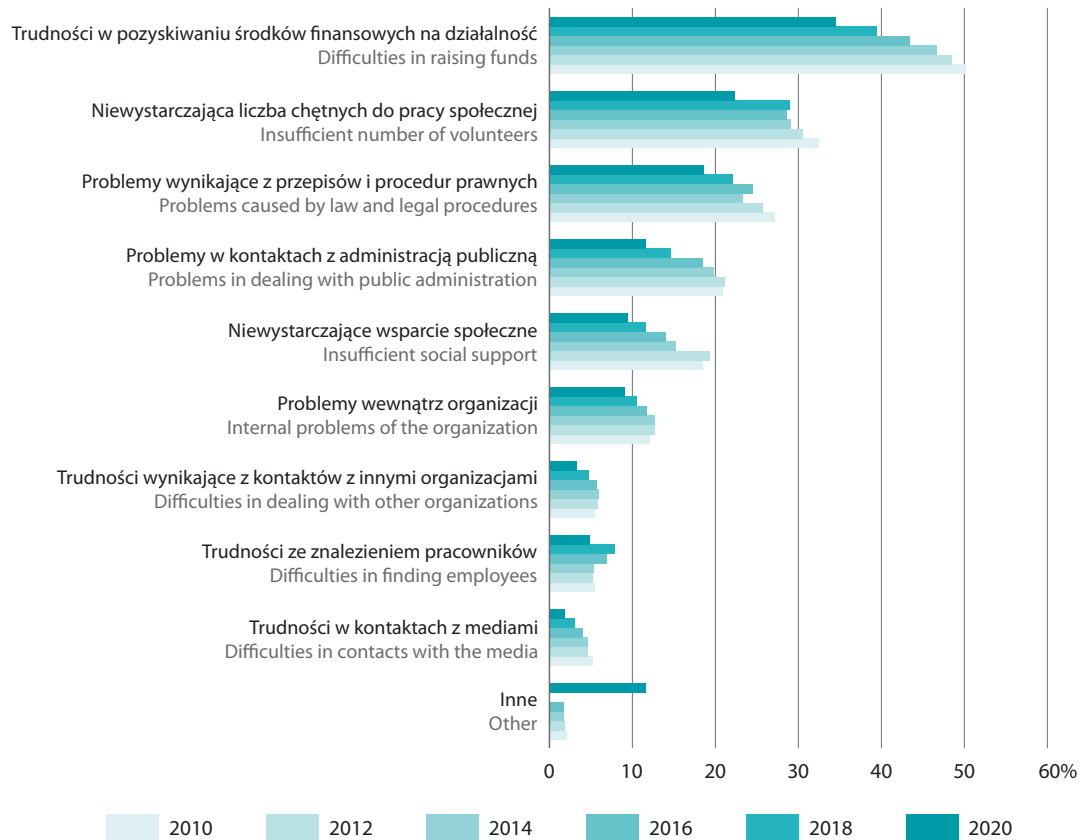
Kolejność wskazywania barier w prowadzeniu działalności była podobna we wszystkich analizowanych latach. W niemal wszystkich rodzajach trudności, odsetek podmiotów je zgłaszających zmniejszył się między 2010 r. a 2020 r. Jedynym rodzajem trudności, którego częstotliwość wskazania wzrosła w analizowanym okresie były inne trudności – wynikało to z dużego wzrostu wyboru tej kategorii w 2020 r. (z 0,1% w 2018 r. do 11,6% w 2020 r.). Przyczyną tego wzrostu było zgłaszanie przez organizacje jako barierę w prowadzeniu działalności w 2020 r. pandemii SARS-CoV-2, wywołującej chorobę COVID-19.

Ogólnie, kluczowym problemem pozostają trudności w pozyskiwaniu środków finansowych na działalność organizacji. W 2010 r. na tę barierę wskazało 50,2% rejestrowych organizacji sektora non-profit. W kolejnych latach odsetek ten jednak systematycznie spadał i w 2020 r. wyniósł 34,5%. Drugą szczególnie istotną barierą była niewystarczająca liczba chętnych do pracy społecznej. W 2010 r. problemy tego rodzaju posiadała około co trzecia organizacja, a w 2020 r. odsetek ten zmniejszył się do 22,4% (zmiana o 10,1 p. proc.). Wśród najważniejszych problemów utrudniających działalność wskazywano także niezmiennie na bariery związane z przepisami i procedurami prawnymi – w 2010 r. dotyczyło to 27,2% organizacji, a w 2020 r. – 18,6%.

Odnotowano znaczne zmniejszenie się udziału organizacji deklarujących problemy związane z niewystarczającym wsparciem społecznym – z 18,5% w 2010 r. do 9,5% w 2020 r. Problemem, którego częstotliwość doświadczania przez organizacje non-profit najmniej zmieniła się w analizowanym okresie były trudności ze znalezieniem pracowników – w 2010 r. ten rodzaj bariery wskazywało 5,5% rejestrowych organizacji, a w 2020 r. – 4,9%.

Wykres 3.21. Odsetek rejestrowych organizacji non-profit według rodzaju zgłaszanych problemów w prowadzeniu działalności

Chart 3.21. Percentage of register non-profit organizations by the type of reported problems in activity

Uwagi metodologiczne

Methodological notes

Podstawowe wyjaśnienia metodologiczne

Basic methodological explanations

1. Zgodnie z definicją z podręcznika *Satellite Account on Non-profit and Related Institutions and Volunteer Work*³⁰ do sektora non-profit zalicza się podmioty, które:
 - a. są w odpowiednim stopniu sformalizowane (np. w wyniku zarejestrowania we właściwym urzędzie) lub przynajmniej ich cele, sposób działania i struktura mają charakter trwały,
 - b. są instytucjonalnie odrębne od administracji publicznej,
 - c. mają charakter niezarobkowy (działają nie dla zysku i nie rozdzielają ewentualnej nadwyżki między swoich członków, pracowników itp.),
 - d. są samorządne (władze i kierunki działania określone są wewnątrz organizacji),
 - e. charakteryzują się dobrowolnością uczestnictwa w działalności organizacji.
2. Na potrzeby publikacji do podmiotów non-profit zaliczono:
 - a. stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne działające na podstawie ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach, czyli typowe stowarzyszenia, ochotnicze straże pożarne, stowarzyszenia sportowe (uczniowskie kluby sportowe, inne kluby sportowe i związki sportowe) oraz jednostki, do których w pewnych zakresach stosuje się Prawo o stowarzyszeniach, lecz ich funkcjonowanie regulują odrębne ustawy, np. Polski Czerwony Krzyż, Polski Związek Działkowców, Polski Związek Łowiecki i koła łowieckie,
 - b. fundacje działające na podstawie ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach,
 - c. społeczne podmioty wyznaniowe, czyli zarejestrowane w REGON jednostki organizacyjne Kościoła katolickiego oraz innych kościołów i związków wyznaniowych, których działalność ma charakter społeczny, funkcjonujące w oparciu o przepisy normujące stosunek państwa do danego kościoła lub związku wyznaniowego lub ustawę z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania³¹ oraz nierejestrowane przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego,
 - d. koła gospodyń wiejskich działające na podstawie ustawy z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich,
 - e. samorząd gospodarczy i zawodowy działający na podstawie ustawy z dnia 30 maja 1989 r. o izbach gospodarczych i ustawy z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle, podmioty, które powstały na mocy odrębnych ustaw na podstawie art. 17 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, w tym np. samorządy zawodów medycznych i prawniczych, a także ustawy z dnia 30 maja 1989 r. o samorządzie zawodowym niektórych przedsiębiorców, w tym w szczególności przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie transportu, handlu, gastronomii i usług, oraz organizacje rolników działające na podstawie ustawy z dnia 14 grudnia 1995 r. o izbach rolniczych i ustawy z dnia 8 października 1982 r. o społeczno-zawodowych organizacjach rolników,
3. W publikacji do jednostek rejestrowych zostały zaliczone wyżej wymienione typy podmiotów, mające własną osobowość prawną, a ponadto figurujące w rejestrze REGON, a do pomiotów nierejestrowych zaklasyfikowano: stowarzyszenia zwykłe (niemające osobowości prawnej stowarzyszenia zgłaszane do ewidencji w starostwach powiatowych i urzędach miast na prawach powiatu) i przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego (wspólnoty i inne jednostki o charakterze stowarzyszeniowym działające w oparciu o prawo kościelne w ramach poszczególnych parafii, np. ministranci, kółko różańcowe, chór). Dane dotyczące jednostek nierejestrowych prezentują:
 - i. Wykresy – 1.4, 3.2, 3.7
 - ii. Tablice – 1.3, 1.15
 - iii. Mapy – 1.11

30 https://unstats.un.org/unsd/nationalaccount/docs/UN_TSE_HB_FNL_web.pdf (dostęp: 03.07.2020 r.).

31 Badaniem nie zostały objęte jednostki tworzące strukturę i administrację kościołów (np. parafie, zbory, zakony, kurie biskupie, seminaria duchowne), lecz wyłącznie jednostki prowadzące działalność o charakterze pożytku publicznego.

4. Na potrzeby publikacji do podmiotów ekonomii społecznej (PES) zostały zaliczone: stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, fundacje, społeczne podmioty wyznaniowe, koła gospodyń wiejskich, samorząd gospodarczy, kółka rolnicze. Nie są to wszystkie rodzaje PES, tylko te z nich które przynależą do omawianych podmiotów non-profit (nie uwzględniono: spółdzielni, spółek non-profit i jednostek reintegracyjnych prowadzonych przez samorząd terytorialny).
5. Na potrzeby publikacji do przedsiębiorstw społecznych zostały zaliczone wyłącznie organizacje non-profit, które zostały wpisane do bazy przedsiębiorstw społecznych prowadzonej przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej.
6. Prezentowane w publikacji dziedziny działalności stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych, fundacji, a także społecznych podmiotów wyznaniowych zostały określone za pomocą pierwszego, najważniejszego pola działalności wskazanego przez nie na formularzu SOF-1. Zastosowane dziedziny pozwalają na przeklasyfikowanie danych na dziedziny międzynarodowej klasyfikacji organizacji non-profit – ICNPO (The International Classification of Non-profit Organizations)³².
7. Prezentowane dane według województw i regionów przygotowane są na podstawie lokalizacji siedziby jednostek.
8. Podstawowym okresem referencyjnym prezentowanych danych jest 2020 r. lub stanu na dzień 31.12.2020 r., choć niektóre informacje dotyczą innego okresu, jest on jednak wyraźnie zaznaczony w tekście.
9. Ze względu na zaokrąglenia niektóre wartości w publikacji mogą nie sumować się do ogółem.
10. Prezentowane w publikacji procenty są liczone w oparciu o wartości bezwzględne, przed zaokrągleniem.
11. W publikacji pojęcia podmiot, organizacja, jednostka są stosowane wymiennie
12. W publikacji pojęcia praca społeczna, wolontariat są stosowane wymiennie.
13. W publikacji pojęcia zatrudnienie na podstawie stosunku pracy, pracujący na podstawie stosunku pracy, zatrudnienie etatowe, praca etatowa są stosowane wymiennie. Zbiorowość osób pracujących w organizacjach non-profit jest tożsama z osobami zatrudnionymi ze względu na to, że w tych podmiotach nie występują pracodawcy i pracujący na własny rachunek.
14. Zastosowano następujące podstawy do obliczenia procentów i innych miar statystycznych prezentowanych na elementach graficznych:
 - a. ogół organizacji non-profit
 - i. wykresy – 1.3, 1.5-1.8, 1.10, 1.13, 1.15-1.19, 1.28, 1.31-1.33, 1.38, 1.40, 3.3-3.5, 3.8-3.9, 3.14, 3.16, 3.20,
 - ii. tablice – 1.1-1.2, 1.4-1.5,
 - iii. mapy – 1-3, 15-18, 21, 23, 25;
 - b. organizacje non-profit, w których badane zjawisko wystąpiło:
 - i. wykresy – 1.9, 1.12, 1.14, 1.20-1.26, 1.29-1.30, 1.34-1.37, 1.39, 1.41-1.45, 3.6, 3.12-3.13, 3.19, 3.21,
 - ii. tablice – 1.6, 1.7-1.23, 2.1,
 - iii. mapy – 19-20, 22, 24, 26;
 - c. wskazany w tytule rodzaj organizacji non-profit:
 - i. wykres – 1.4, 1.11-1.12,
 - ii. tablica 1.3,
 - iii. mapy – 4-10, 11-14.
15. Badanie spisowe przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego jest realizowane w cyklu co 5 lat, w związku z czym w publikacji zaprezentowano dane dla lat: 2008, 2013 i 2018. Dotyczy to:
 - i. wykresów 1.4, 3.2, 3.7,
 - ii. tablic 1.3, 1.15,
 - iii. mapy 11.
16. Dane dla stowarzyszeń zwykłych na wykresie 3.3 prezentowane są od 2016 r. w związku z wprowadzoną nowelizacją ustawy – Prawo o stowarzyszeniach z 26 października 2015 r., która dokonała zmian w ewidencji stowarzyszeń zwykłych wpływając tym samym na porównywalność danych.
17. Na wykresach 1.27 oraz 3.10 nie zostały przedstawione dane dla kół gospodyń wiejskich, z uwagi na niską liczebność – poniżej 1 tys.

³² *Handbook on Non-profit Institutions in the System of National Accounts*, United Nations, New York 2003, https://unstats.un.org/unsd/publication/seriesf/seriesf_91e.pdf (dostęp 03.07.2020 r.).

Źródła danych wykorzystywane w publikacji

Sources of data used in the publication

Sprawozdawczość GUS

Reporting of Statistics Poland

Zakres podmiotowy i przedmiotowy badań

Podstawowe źródło informacji zawartych w publikacji stanowiło badanie zrealizowane na podstawie obowiązku sprawozdawczego wynikającego z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 października 2019 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2020³³ Stowarzyszenia, fundacje, samorząd gospodarczy i zawodowy oraz społeczne jednostki wyznaniowe (1.04.01).

Celem tego badania było dostarczenie informacji na temat wybranych rodzajów organizacji sektora non-profit, określenie ich potencjału ekonomicznego i społecznego oraz skali i warunków prowadzonej działalności.

Zakres podmiotowy badania 1.04.01 został podzielony na dwie grupy. Pierwszą stanowiły fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne podobne do stowarzyszeń, a także społeczne podmioty wyznaniowe. Podmioty te realizowały obowiązek sprawozdawczy na formularzu SOF-1. Do drugiej grupy zaliczono organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego, które zostały zobowiązane do wypełnienia formularza SOF-4s. W przypadku jednostek sprawozdawczych, które nie złożyły sprawozdania SOF-1 albo SOF-4s oraz dla których w trakcie realizacji badania nie ustalono stanu aktywności prawno-ekonomicznej zostało przeprowadzone badanie ewidencyjne.

Zakres przedmiotowy formularzy SOF-1 i SOF-4s jest z jednej strony na tyle spójny, aby zapewnić porównywalność kluczowych zmiennych społeczno-ekonomicznych, a z drugiej uwzględnić szereg pytań dostosowanych do poszczególnych grup podmiotów, które pozwalają charakteryzować ich specyfikę. Formularz SOF-1 za 2020 r., służący zebraniu informacji od najliczniejszej zbiorowości sektora non-profit, obejmował następujące elementy:

- a. dziedzina, zasięg, formy i charakter działalności jednostki sprawozdawczej,
- b. rodzaj i liczba beneficjentów działalności jednostki sprawozdawczej oraz rodzaj działań podejmowanych na rzecz odbiorców indywidualnych,
- c. członkostwo, praca społeczna,
- d. zatrudnienie na podstawie stosunku pracy oraz praca w ramach umów cywilno-prawnych,
- e. posiadanie środków trwałych, ponoszenie nakładów inwestycyjnych,
- f. przychody i koszty prowadzenia działalności,
- g. wpływ COVID-19 na działalność organizacji.

Struktura formularzy SOF-4s, w dużej mierze pokrywała się ze sprawozdaniem SOF-1, choć część pytań została dostosowana do każdej zbiorowości. W SOF-4s inaczej niż w SOF-1 zostały sformułowane pytania o rodzaj i formę działalności statutowej oraz o odbiorców działań jednostki sprawozdawczej.

³³ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 października 2019 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2020 (Dz. U. 2019 r., poz. 2366 z późn. zm.).

Dobór jednostek do kartotek SOF za 2020 r.

Operat do badań realizowanych na formularzach SOF-1, SOF-4s stanowiła Baza Jednostek Statystycznych (BJS)³⁴, z której zostały wybrane organizacje non-profit posiadające osobowość prawną, charakteryzujące się formą prawną odpowiadającą zakresowi podmiotowemu badań oraz mające określony w BJS stan aktywności prawno-ekonomicznej jako:

- jednostka aktywna – prowadząca działalność,
- jednostka nieaktywna – nieprowadząca działalności, ale przygotowująca się do jej rozpoczęcia³⁵.

Tablica 1. Liczba jednostek w badaniu na formularzu SOF-1 według rodzaju organizacji za 2020 r.
Table 1. Number of units in the SOF-1 survey according to the type of organization for 2020

Rodzaj organizacji Type of organization		Liczba organizacji (w tys.) Number of organizations (in thousand)			
		kartoteka SOF-1 files of SOF-1			
		operat sampling frame	razem total	dobór celowy purposive sampling	próba losowa random sampling
OGÓŁEM ORGANIZACJE TOTAL ORGANIZATIONS		131,1	31,4	14,2	17,2
Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne Associations and similar social organizations	razem total	93,1	17,3	7,3	10,0
	typowe stowarzyszenia i organizacje społeczne typical associations and social organizations	49,2	11,5	6,0	5,5
	stowarzyszenia sportowe sports associations	25,6	3,9	1,2	2,7
	ochotnicze straże pożarne volunteer fire brigades	15,7	1,5	0,1	1,3
	koła łowieckie hunting clubs	2,6	0,4	0,0	0,4
	Fundacje Foundations	26,2	10,8	3,6	7,2
Społeczne podmioty wyznaniowe Faith-based charities		2,2	2,2	2,2	(-)
Koła gospodyń wiejskich Rural housewives clubs		9,6	1,1	1,1	(-)

34 To baza danych utworzona w oparciu o rejestr REGON, różniąc się od niego tym, że bez wniosku podmiotu zarejestrowanego jest aktualizowana danymi z badań oraz w oparciu o źródła administracyjne.

35 Ponadto do operatu badania SOF-1 dodano następujące podmioty:

- społeczne podmioty wyznaniowe, tj. zarejestrowane w REGON jednostki prawne lub lokalne kościołów i związków wyznaniowych, prowadzące działalność społeczną,
- kluby sportowe działające w formie stowarzyszenia, w tym uczniowskie kluby sportowe, które nie były zarejestrowane w REGON, ale funkcjonowały w ewidencjach prowadzonych w starostwach powiatowych i jako takie zostały włączone do BJS przy aktualizacji operatu na potrzeby prowadzonego przez US badania sportu z wykorzystaniem formularza KFT-1 (*Sprawozdanie z działalności klubu sportowego*) oraz figurowały w REGON jako jednostki bez osobowości prawnej.

Tablica 2. Liczba jednostek w badaniach na formularzach SOF-4s według rodzaju organizacji za 2020 r.
 Table 2. Number of units in the SOF-4s survey according to the type of organization for 2020

Wyszczególnienie Specification	Rodzaj organizacji Type of organization		Liczba organizacji (w tys.) Number of organizations (in thousand)
SOF-4s	Samorząd gospodarczy i zawodowy Business and professional associations	razem total	3,1
		kółka rolnicze farmers organizations	1,3
		pozostały samorząd gospodarczy other business associations	0,9
		pozostały samorząd zawodowy other professional associations	0,9

Na podstawie tak przygotowanego operatu, dobór jednostek do kartoteki badania realizowanego na formularzu SOF-1 odbył się dwuetapowo: w pierwszej kolejności zastosowano dobór celowy, a następnie wylosowano próbę warstwową. Jednostki z doboru celowego zostały objęte badaniem pełnym. Było to podyktowane faktem, iż są to podmioty o dużym potencjale społecznym lub ekonomicznym bądź tworzą na tyle zróżnicowaną wewnątrznie zbiorowość, że zastosowanie doboru losowego skutkowałoby niską precyzją ocen w odniesieniu do badanej zbiorowości. Z pozostałej grupy jednostek niedobranej do kartoteki na podstawie doboru celowego wylosowano próbę o charakterze warstwowym i proporcjonalnym.

Do kartoteki badania realizowanego na formularzu SOF-1 kwalifikowane są, na zasadzie doboru celowego, następujące podmioty:

- a. jednostki, które mają zarejestrowaną działalność gospodarczą i równocześnie przychody powyżej 100 tys. zł lub zatrudniają do 5 osób;
- b. jednostki, które mają przychody powyżej 1 mln zł;
- c. jednostki posiadające status OPP, które złożyły pełne sprawozdanie finansowe i merytoryczne do Narodowego Instytutu Wolności;
- d. projektodawcy EFS;
- e. jednostki zatrudniające powyżej 5 osób;
- f. społeczne podmioty wyznaniowe;
- g. stowarzyszenia mniejszości narodowych, etnicznych i cudzoziemców;
- h. jednostki świadczące zinstytucjonalizowane usługi społeczne:
 - a. wodne ochotnicze pogotowia ratunkowe, górskie ochotnicze pogotowia ratunkowe i Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe;
 - b. jednostki, które mają zawarte kontrakty z Narodowym Funduszem Zdrowia;
 - c. jednostki występujące w kartotekach do badań dotyczących pomocy społecznej, realizowanych na formularzach PS-01 Sprawozdanie instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz placówek wsparcia dziennego, PS-03 Sprawozdanie zakładu stacjonarnego pomocy społecznej i OD-1 Żłobki i kluby dziecięce;
 - d. jednostki prowadzące centra integracji społecznej, zakłady aktywności zawodowej i warsztaty terapii zajęciowej;
 - e. jednostki występujące w kartotekach do badań o symbolu K dotyczących kultury (K-01 Sprawozdanie z działalności artystycznej i rozrywkowej, K-02 Sprawozdanie z działalności muzeum i instytucji paramuzealnej, K-05 Sprawozdanie z działalności wystawienniczej, K-07 Sprawozdanie z działalności centrum kultury, domu kultury, ośrodka kultury, klubu, świetlicy, K-08 Sprawozdanie kina);
 - f. jednostki prowadzące placówki oświatowe według bazy Systemu Informacji Oświatowej.

Ostatecznie kartoteka SOF-1 liczyła 31,4 tys. organizacji i stanowiła 23,9% całego operatu. W wyniku doboru celowego badaniem objęto 14,2 tys. podmiotów, a w drodze losowania kartotekę SOF-1 zasililo 17,2 tys. organizacji.

Badanie na formularzu SOF-4s, miało charakter pełny, więc wszystkie jednostki wybrane z BJS zostały włączone do kartoteki badania. Ostatecznie badaniem realizowanym na formularzu SOF-4s objęto 3,1 tys. organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego.

Sposób realizacji badań i ich kompletność

Podstawową formą zbierania danych od jednostek objętych obowiązkiem sprawozdawczym był formularz elektroniczny zamieszczony w Portalu Sprawozdawczym (PS) na stronie internetowej GUS. Realizację każdego badania rozpoczęto od wysłania informacji o obowiązku sprawozdawczym. Do jednostek posiadających aktywne konto w PS powiadomienie zostało wygenerowane automatycznie. W przypadku pozostałych podmiotów zawiadomienia rozesłano pocztą elektroniczną. Organizacje, dla których nie udało się ustalić adresu e-mail, poinformowano o obowiązku sprawozdawczym za pomocą listu wysłanego pocztą tradycyjną. Na korespondencję elektroniczną i tradycyjną składały się: list informujący o realizowanym badaniu, odpowiedni formularz oraz tymczasowy login i hasło umożliwiające aktywację konta w PS.

W celu uzyskania możliwie wysokiej kompletności do organizacji, które nie złożyły sprawozdania w wyznaczonym terminie zostały kilkakrotnie wysłane monity przypominające o obowiązku sprawozdawczym: automatycznie z PS albo za pośrednictwem poczty elektronicznej. Z pozostałymi jednostkami nawiązywano kontakt telefoniczny.

Tablica 3. Realizacja badań sektora non-profit według formularzy za 2020 r.
Table 3. Conducted surveys from the SOF series for 2020 according to forms

Wyszczególnienie Specification	Liczebność jednostek w kartotece Number of units in files	Sprawozdania pozytywne ^a Valid reports ^a		Pozostały rozpoznany stan aktywności ^b Other recognized state of activity ^b				Brak kontaktu Non-contact	
	w tys. in thousand	w % in %	nieaktywne non-active		aktywne, które odmówiły udziału w badaniu active which refused participation in survey				
			w tys. in thousand	w % in %	w tys. in thousand	w % in %	w tys. in thousand	w % in %	
Ogółem Grand total	34,5	22,8	71,9	6,6	19,0	3,4	9,8	1,6	4,8
SOF-1	31,4	20,8	72,5	5,7	18,2	3,2	10,3	1,6	6,1
SOF-4s	3,1	2,0	65,7	0,9	28,0	0,1	4,4	0,1	1,7

a Jednostki, które wypełniły sprawozdanie, z wyłączeniem tych, które zaznaczyły wyłącznie informację o braku aktywności.

b Jednostki, z którymi nawiązano kontakt w trakcie realizacji badania, ale nie złożyły sprawozdania lub zaznaczyły na nim informację o braku aktywności. Jako odmowy potraktowano również jednostki, które nie złożyły sprawozdania, a w oparciu o źródła administracyjne ustalono, że prowadziły działalność.

a Units which filled forms, with the exception of those which marked only the information of inactivity.

b Units were contacted in the course of the study, but which have not submitted reports or marked information on it indicated a lack of activity. As refusals of participation in the survey were considered units which have not submitted reports but, on the basis of administrative datasets, they were identified as active units, running activity.

Tablica 4. Kompletność badań sektora non-profit według formularzy i rodzajów organizacji za 2020 r.
 Table 4. Completeness of surveys of the SOF series according to forms and types of organization for 2020

Wyszczególnienie Specification			Organizacje z kartotek badań, z wyłączeniem podmiotów nieaktywnych Organizations in research files without non-active ones		Organizacje które zrealizowały obowiązek sprawozdawczy ^a Organizations which realized reporting duty ^a
			w tys. in thousand		% z pierwszej kolumny % from first column
Ogółem Grand total			27,9	22,9	81,9
w tym organizacje pożytku publicznego of which PBO's			5,8	5,7	95,8
SOF-1	Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne Associations and similar social organizations	razem total	14,5	12,0	83,0
		typowe stowarzyszenia i organizacje społeczne typical associations and social organizations	9,2	7,6	82,5
		stowarzyszenia sportowe sports associations	3,4	2,8	81,8
		ochotnicze straże pożarne volunteer fire brigades	1,4	1,2	89,5
		koła łowieckie hunting clubs	0,5	0,4	77,9
		Fundacje Foundations	8,2	6,1	73,8
	Społeczne podmioty wyznaniowe Faith-based charities		2,0	1,9	93,8
	Koła gospodyń wiejskich Rural housewives clubs		1,0	0,9	89,4
	SOF-4s	Samorząd gospodarczy i zawodowy Business and professional associations	razem total	2,2	2,0
kółka rolnicze farmers organizations			0,6	0,5	92,3
pozostały samorząd gospodarczy other business associations			0,8	0,7	90,0
pozostały samorząd zawodowy other professional associations			0,7	0,7	92,0

a Ujęto organizacje, które złożyły sprawozdania pozytywne (prowadziły działalność statutową w 2020 r.).
 a Selected organizations that submitted positive reports (conducted mission-related activity in 2020).

Wypełnione sprawozdania z serii SOF przesłało łącznie 22,8 tys. podmiotów objętych obowiązkiem sprawozdawczym (71,9%), a 6,6 tys. jednostek potwierdziło, że w 2020 r. nie prowadziło działalności statutowej (19,0%). Nie udało się nawiązać kontaktu z 1,6 tys. organizacji (4,8%), a 3,4 tys. odmówiło udziału w badaniach (9,8%).

Większe trudności w nawiązaniu kontaktu z organizacjami wystąpiły podczas realizacji badania na formularzu SOF-1 (6,1%). Tu również odnotowano wyższy odsetek jednostek, które odmówiły udziału w badaniu (10,3%).

Ostateczna kompletność zrealizowanych badań, po odjęciu podmiotów nieaktywnych, wyniosła 81,9%. Najniższy poziom kompletności odnotowano wśród fundacji (73,8%). W grupie stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych, realizujących obowiązek sprawozdawczy na formularzu SOF-1, najwyższą kompletnością charakteryzowały się ochotnicze straże pożarne (89,5%), a najniższą typowe stowarzyszenia i organizacje społeczne (82,5%). Wśród OPP kompletność wyniosła 95,8%.

Badanie ewidencyjne i szacowanie aktywności

W październiku 2021 r. przeprowadzono badanie ewidencyjne przez pracowników Urzędu Statystycznego w Krakowie. Podstawowym celem tego badania było rozpoznanie stanu aktywności jednostek, z którymi nie udało się nawiązać kontaktu w trakcie zbierania sprawozdań SOF-1. Badanie ewidencyjne zostało przeprowadzone na grupie 2,1 tys. jednostek. Podczas realizacji badania ewidencyjnego uzyskano informacje o 0,5 tys. jednostkach. Ponadto dzięki badaniu pozyskano i zaktualizowano dane teleadresowe w celu ich wykorzystania w następnych edycjach badań serii SOF. Stan aktywności prawno-ekonomicznej pozostałych 1,6 tys. jednostek ustalono na podstawie metody oszacowywania stanów aktywności wykorzystując wyniki poprzednich edycji badań ewidencyjnych za 2014 r., 2016 r. i 2018 r. Wyniki badania ewidencyjnego oraz oszacowanych stanów aktywności umożliwiły aktualizację stanu aktywności jednostek przed przystąpieniem do konstruowania wag analitycznych.

Uogólnianie wyników badań

Ze względu na to, że kompletność badań realizowanych na formularzach SOF-1, SOF-4s nie wyniosła 100%, a także z uwagi na to, że część badania na formularzu SOF-1 była realizowana na próbie, do zbioru wynikowego zostały skonstruowane wagi, które umożliwiły uogólnienie pozyskanych danych na całą populację aktywnych jednostek. Przy konstrukcji wag zostały wydzielone następujące warstwy w ramach badania na formularzach SOF-1, SOF-4s: podregion (72) i rodzaje organizacji (6).

Szczegółowy opis konstrukcji wag zawarto w zeszycie metodologicznym³⁶.

Ewidencja stowarzyszeń

Register of associations

Podstawowe źródło danych o liczbie aktywnych stowarzyszeń zwykłych stanowiła ewidencja stowarzyszeń. W lutym 2021 r. zostały wykopiowane dane z bazy stowarzyszeń aktualizowanej przez starostwa powiatowe i urzędy miast na prawach powiatu w zakresie stanu aktywności i danych teleadresowych.

Aktualizacja bazy stowarzyszeń miał charakter obowiązkowy i wynikała z art. 30 ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 459, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 października 2019 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2020 (Dz. U. z 2019 r. poz. 2366, z późn. zm.)³⁷.

Osobom prowadzącym ewidencję stowarzyszeń w powiatach i w miastach na prawach powiatu udostępniona jest na Portalu Sprawozdawczym aplikacja obsługująca wyżej wymienioną bazę. Jej aktualizacji dokonało według stanu na styczeń 2021 r. 99,2% starostw i urzędów miast na prawach powiatu. Spośród 146,7 tys. jednostek znajdujących się w bazie zweryfikowano 143,6 tys. podmiotów (97,8%).

Poza opracowaniem informacji o liczbie aktywnych stowarzyszeń zwykłych, zebrane dane zostały wykorzystane do aktualizacji rejestrów statystycznych pozostałych typów stowarzyszeń.

³⁶ Zob. *Organizacje non-profit: stowarzyszenia, fundacje, samorząd gospodarczy i zawodowy oraz społeczne jednostki wyznaniowe*, Urząd Statystyczny w Krakowie, Departament Badań Społecznych GUS, Kraków, Warszawa 2019, s. 16-17.

³⁷ Badanie 1.04.01.

Badanie przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego

Survey of parish organizations of the Catholic Church

Badanie spisowe przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego zostało zrealizowane w 2019 r. przez Instytut Statystyki Kościoła Katolickiego (ISKK). Podstawę stanowiło badanie własne ISKK przeprowadzane regularnie, co 5 lat począwszy od 1999 r. i obejmujące dane za lata: 1998, 2003, 2008, 2013 i 2018. Badanie ISKK zrealizowano metodą spisową i polegało na zebraniu podstawowych danych o organizacjach działających we wszystkich parafiach i ośrodkach duszpasterskich w Polsce w ramach sprawozdawczości parafii katolickich. Uzyskane dane na temat przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego dotyczyły liczby tych organizacji i ich członkostw. Badaniem spisowym objęto 10527 parafii.

Tablica 5. Realizacja badania spisowego organizacji przyparafialnych za 2018 r.

Table 5. Conducted census survey of parish organizations for 2018

Wyszczególnienie Specification	Liczba parafii ^a Number of parishes	
	N	% w kolumnie % in column
Ogółem Grand total	10527	100,0
Wypełnione sprawozdanie Filled report	8883	84,4
Brak jednostek w parafii No units in parish	316	3,0
Odmowa złożenia sprawozdania, brak danych Refusal to fill the report, no data	1328	12,6

a Wliczając samodzielne ośrodki duszpasterskie: rektoraty, kościoły filialne i sanktuaria.

a Including independent pastoral centers: rectorates, affiliate churches and sanctuaries.

W celu pełniejszego scharakteryzowania przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego, na zlecenie GUS, ISKK przeprowadził badanie reprezentacyjne z wykorzystaniem formularza SOF-K. Formularz ten został przygotowany w oparciu o sprawozdanie SOF-1 i obejmował m.in. takie zagadnienia jak: dziedzina działalności, zasięg działania, odbiorcy działalności, pracujący społecznie oraz bariery działalności.

Na podstawie rejestru parafii³⁸, który posłużył jako operat, wylosowano próbę 499 parafii. Dobór próby miał charakter losowy, zależny oraz zespołowy. Ponadto próba została dobrana z uwzględnieniem warstw z alokacją proporcjonalną. Warstwowanie przebiegało w oparciu o wielkość, charakter oraz typ parafii. W wylosowanych parafiach badano wszystkie organizacje działające na ich terenie. Charakterystykę operatu i próby założonej prezentują poniższe tablice.

³⁸ Bez uwzględniania samodzielnych ośrodków duszpasterskich.

Tablica 6. Struktura operatu oraz wylosowanej próby według wielkości parafii w 2020 r.
 Table 6. Structure of sampling frame and random sample according to size of parish in 2020

Liczba wiernych w parafii Number of believers in parish	Operat Sampling frame		Próba założona Random sample	
	N	% w kolumnie % in column	N	% w kolumnie % in column
Ogółem Grand total	10465*	100	499	100,0
Do 1200 Up to 1200	3037	29	124	24,8
Od 1201 do 2000 Over 1201 up to 2000	2475	23,7	109	21,8
Od 2001 do 3900 Over 2001 up to 3900	2399	22,9	123	24,6
Powyżej 3901 Over 3901	2535	24,2	143	28,7
Systemowe braki danych No data	19	0,18	-	-

Tablica 7. Struktura operatu oraz wylosowanej próby według charakteru parafii w 2020 r.
 Table 7. Structure of sampling frame and random sample according to character of parish in 2020

Charakter parafii Character of parish	Operat Sampling frame		Próba założona Random sample	
	N	% w kolumnie % in column	N	% w kolumnie % in column
Ogółem Grand total	10465	100	499	100
Miejskie Urban	2187	20,9	101	20,2
Miejsko-wiejskie Urban-rural	1673	16	88	17,6
Wiejskie Rural	6605	63,1	310	62,1
Systemowe braki danych No data	-	-	-	-

Tablica 8. Struktura operatu oraz wylosowanej próby według typu parafii w 2020 r.
 Table 8. Structure of sampling frame and random sample according to type of parish in 2020

Typ parafii Type of parish	Operat Sampling frame		Próba założona Random sample	
	N	% w kolumnie % in column	N	% w kolumnie % in column
Ogółem Grand total	10465	100	499	100
Diecezjalne Diocesan parishes	9797	93,6	463	92,8
Zakonne Monastic parishes	668	6,4	36	7,2

Do każdej wylosowanej do badania parafii, wewnętrzną pocztą kościelną przekazano przesyłkę zawierającą formularze SOF-K oraz list przewodni ISKK wraz z instrukcją i zaadresowaną kopertą zwrotną (oraz linkiem do formularza on-line jako alternatywny w czasie pandemii). Za rozdanie formularzy przedstawicielom wszystkich działających w parafii organizacji oraz ich odesłanie odpowiedzialni byli proboszczowie. Realizacja badania była na każdym etapie monitorowana przez ISKK. Zgodnie z informacją na formularzach oraz w liście przewodnim, parafie były zobowiązane do przesłania wszystkich formularzy do dnia 30 kwietnia 2021 r. Z uwagi na niski poziom realizacji badania termin ten został wydłużony.

Ostateczna kompletność wyniosła 72,1% zakładanej próby. Spośród 499 wylosowanych parafii wypełnione formularze odesłały 360 jednostki.

Tablica 9. Realizacja badania reprezentacyjnego według wielkości parafii w 2020 r.
 Table 9. Conducted representative survey according to size of parish in 2020

Liczba wiernych w parafii Number of believers in parish	Próba założona Random sample		Próba zrealizowana Realized sample	
	N	% w kolumnie % in column	N	% w kolumnie % in column
Ogółem Grand total	499	100,0	360	100,0
Do 1200 Up to 1200	124	24,8	91	25,3
Od 1201 do 2000 Over 1201 up to 2000	109	21,8	81	22,5
Od 2001 do 3900 Over 2001 up to 3900	123	24,6	92	25,6
Powyżej 3901 Over 3901	143	28,7	96	26,7
Systemowe braki danych No data	-	-	-	-

W celu skorygowania wyników badania zastosowano wagi analityczne. Wagi analityczne uwzględniały liczbę organizacji w całym operacie badania oraz liczebność organizacji w wylosowanej próbie. Wśród 360 parafii, w których zrealizowano badanie, funkcjonowało 1590 jednostek tego rodzaju.

Pozostałe źródła danych

Other sources of data

W niniejszej publikacji obok prezentacji danych pochodzących z bezpośrednich badań statystycznych wykorzystano dane z następujących administracyjnych źródeł:

- Ministerstwo Finansów,
- Ministerstwo Sprawiedliwości,
- Zakład Ubezpieczeń Społecznych,
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Powyższe dane zostały przekazane przez gestorów zgodnie z zapisami Programu Badań Statystycznych Statystyki Publicznej na rok 2020 i stanowiły bezpośrednie lub pośrednie źródło danych dla badań.

Ad a) Dane Ministerstwa Finansów zostały pozyskane w formie bazy z Systemu Informacji Podatkowej w zakresie organizacji pożytku publicznego, które otrzymały w 2020 r. 1% należnego podatku (za 2019 r.), danych o podatnikach podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) oraz od osób fizycznych (PIT). Dane jednostkowe dotyczące osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej

pochodziły z Krajowej Ewidencji Podatników. Powyższe zbiory umożliwiły aktualizację rejestrów statystycznych oraz kontrolę jakości danych z badań. W oparciu o nie dokonano imputacji, szacowania danych oraz sprawdzenia wag analitycznych. W niniejszej publikacji źródło to posłużyło m.in. do ustalenia liczby organizacji, które uzyskały przychody w 2020 r., korekty sumy przychodów ogółem, wysokości 1% podatku i kosztów poniesionych przez badane organizacje w 2020 r.

Ad b) Dane Ministerstwa Sprawiedliwości zostały przekazane w formie rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz publicznych zakładów opieki zdrowotnej, jak też rejestru przedsiębiorców. Na ich podstawie nastąpiła aktualizacja rejestrów statystycznych oraz kontrola jakości danych z badania. Wykorzystane zostały na etapie aktualizacji operatu do badań.

Ad c) Dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z Centralnego Rejestru Płatników Składek zostały wykorzystane do określenia liczby jednostek zatrudniających pracowników oraz do pozyskania dodatkowych danych teleadresowych. Umożliwiły one kontrolę jakości danych z badań i w oparciu o nie nastąpiła imputacja oraz szacownie danych o zatrudnieniu. Ponadto posłużyły bezpośrednio do opracowania struktury wieku osób zatrudnionych w badanych organizacjach oraz liczby zatrudnionych osób niepełnosprawnych i emerytów.

Ad d) Dane z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych z Systemu Obsługi Dofinansowań i Refundacji w zakresie liczby pracowników, liczby etatów z uwzględnieniem stopnia niepełnosprawności.